

αντι

Περίοδος Β'
Τεύχος 864
Παρασκευή
10 Μαρτίου 2006
Τιμή: 4 ευρώ

Αρραβώνας κι όχι γάμος!

- Δύο χρόνια φαγούρα • Το ασφαλιστικό της πτώχευσης
- Καποδίστριας: Μικρό χωριό κακό χωριό
- Για μια Ερμούπολη της συμφοράς • Αριστερά και Μεταπολίτευση
- Θράκη: Απούσα η Πολιτεία
- Το λευκό ψηφοδέλτιο και γιατί το πολεμούν • Χρήστος Βακαλόπουλος

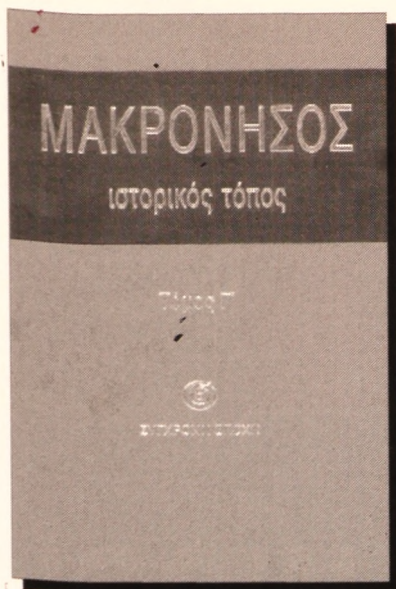

ISSN 1108-9822

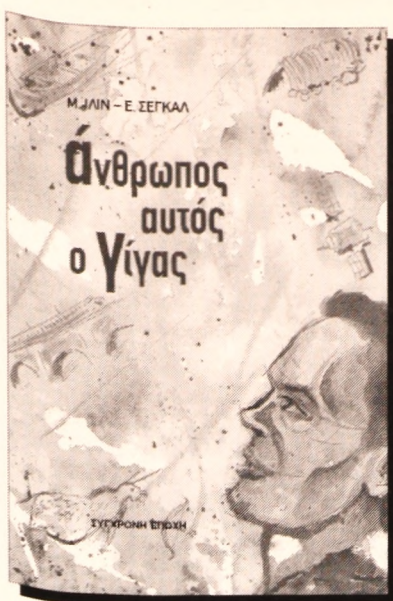

9 771108 982000

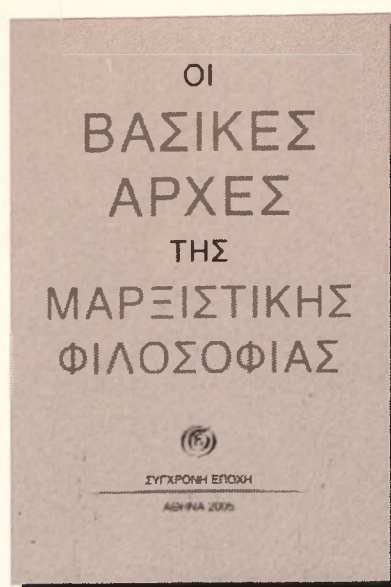
1

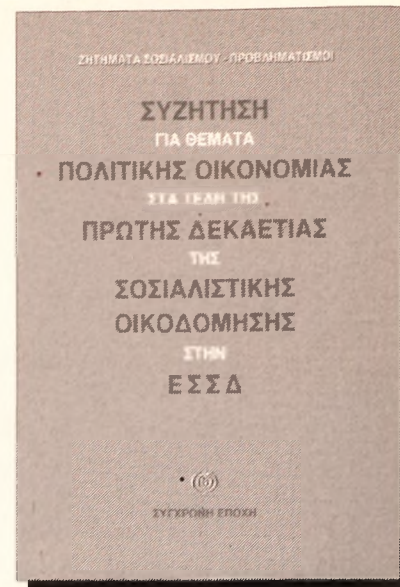
ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ
ιστορικός τόπος
τόμος Γ'

Μ. Πλιν - Ε. Σεργάλ
ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΑΥΤΟΣ Ο ΓΙΓΑΣ

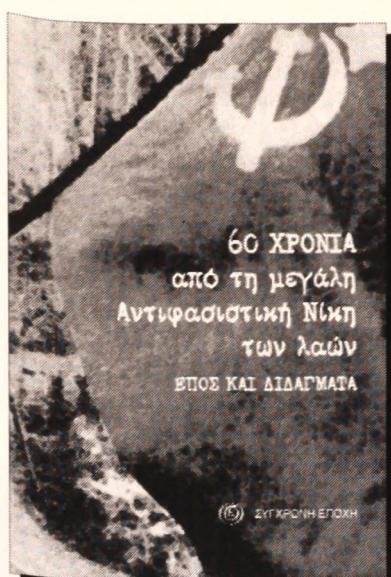
ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΗΣ ΜΑΡΕΙΣΤΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ
ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΣΣΔ

Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΔΕΞΙΟΣ
ΟΠΟΡΤΟΥΝΙΣΜΟΣ

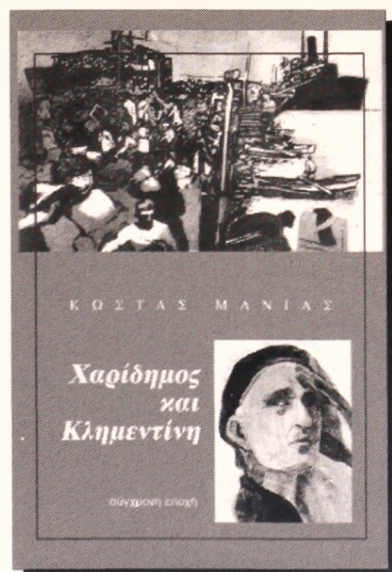
60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ
ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ.
ΕΠΟΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

Δ. Καλτσώνης
ΔΙΚΑΙΟ - ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΤΑΞΕΙΣ

Π. Παπασταύρου
ΣΤΟ ΣΤΟΜΑ ΤΟΥ ΛΥΚΟΥ

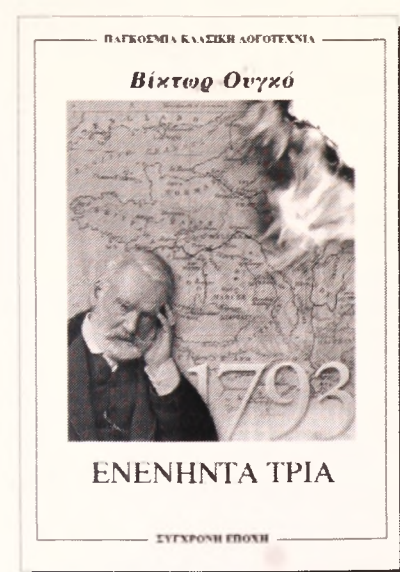
Κ. Μανιάς
ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ ΚΑΙ
ΚΛΗΜΕΝΤΙΝΗ

Χρ. Ρουπακιάτης
ΜΕ ΤΗ ΛΟΠΗ

Μ. Ιωάννου
Η ΒΑΛΙΤΣΑ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΗ
ΠΙΚΡΟΓΙΩΡΓΗ

Β. Ουγκό
ΕΝΕΝΗΝΤΑ ΤΡΙΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, Τηλ.: 2103320800, Fax: 2103813354. <http://www.sep.gr>, e-mail: info@sep.gr

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132, Fax: 2103829814

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ: 1. Αθήνα, Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132. 2. Θεσσαλονίκη, Πλάτωνος 7, Τηλ.: 2310283810.
3. Γιάννενα, 28ης Οκτωβρίου 19, Τηλ.: 2651038090.

Περίοδος Β' • Έτος 33ο • Τεύχος 864

Παρασκευή 10 Μαρτίου 2006

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

ΑΝΤΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Κωδικός εντύπου για τα ΕΛΤΑ: 1045

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Τασία Ρούμπου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λαοσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: Τα πενιχρά δύο χρόνια της ΝΔ στην εξουσία	4
• Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία	5
• ΑΝΤΗΝΩΡ: Βολεύει στο ΠΑΣΟΚ μια δεξιά (και όχι κεντροδεξιά...) Ν.Δ.	6
• ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	8
• E-mail από τον Απόστολο Διαμαντή	13
• Ημεροδέκτης	14
• Μάνος Στεφανίδης: Δυο χρόνια κομμάτια	16
• Τάσος Μπότουλας: Ασφαλιστικό: Δυστυχώς επτωχεύσαμεν	18
• Ν.Α. Λάμπης: «Μικρό χωριό, κακό χωριό»	20
• (Συζήτηση): Πού πάει η Αριστερά; (μέρος β')	22
• Ναπολέον Παπαδόπουλος: Πάνε να θάψουν τη λευκή ψήφο	26
• — : Ερμούπολη: Ιστορίες πολεοδομικής σύγχυσης	30
• Τάκης Διαμαντής: Θράκη: Η Πολιτεία παραμένει απούσα...	34
• Μύρνα Νικολαΐδου: Ο θαυμαστός κόσμος του κ. Μπερλουσκόνι	37
• ΚΟΣΜΟΔΡΟΜΙΟ	38
• — : Η μισθοδοσία από δύο πηγές και οι φάμπρικες του κ. Υπουργού (Μια ερώτηση του Μ. Έβερετ προς τον υπουργό Εσωτερικών Π. Παυλόπουλο)	40
• ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	41
• ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	43
• Γιάννης Παπακώστας: Παράδοση και πρωτοπορία ή: «Αληθινή και ψεύτικη τέχνη;»	45
• Κ. Λιβιεράτος: Συνέντευξη στον Κ.Θ. Καλφόπουλο - για τον Χρήστο Βακαλόπουλο	50
• Δημήτρης Χαρίτος: Η «εν ψυχρώ» άνοδος και η πτώση	52
• Ειρήνη Μ. Μουντράκη: Ευτυχείς συναντήσεις	54
• Γρηγόρης Ιωαννίδης: Είμαστε όλοι Αμερικανοί	55
• Δημήτρης Φιλιππίδης: Ηράκλειο	56
• Χρήστος Γιαννακός: Ο φίλος του ποιητή (απόσπασμα από ανέκδοτο μυθιστόρημα)	58
• Νεκτάριος Λαμπρόπουλος: Αναγνώστες χρειάζονται...	60
• ΒΙΒΛΙΟ	62
• Σημειωματάριο	66

Εξώφυλλο: Άγγελος Παπαδημητρίου.

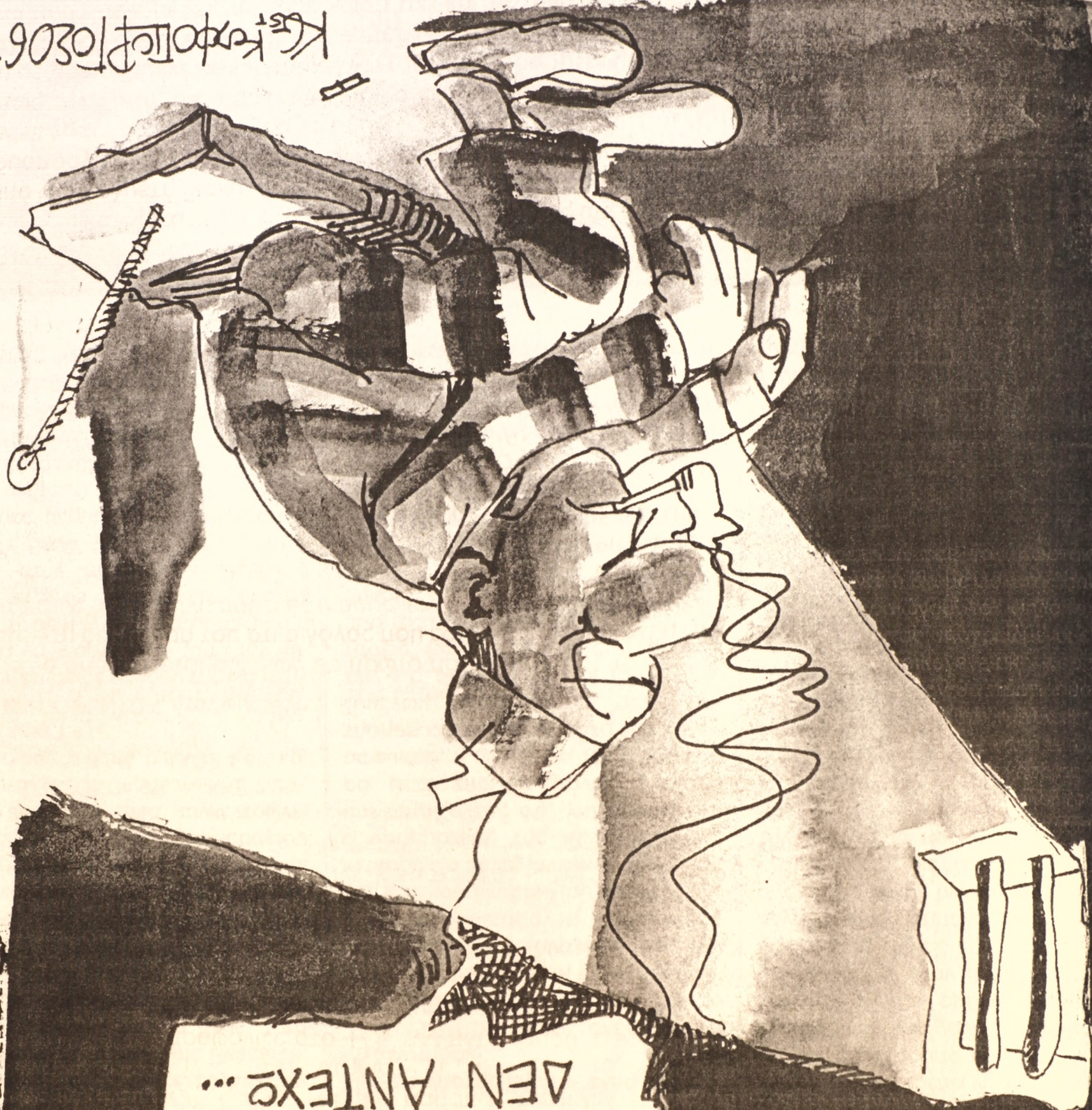
ΔΕΝ ΑΞΙΖΕΙ τον κόπο να σταθεί κανείς στον φτωχό απολογισμό του κυβερνητικού έργου που παρουσίασε ο πρωθυπουργός μετά τη μελαγχολική συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου για την επέτειο των δύο χρόνων από την εκλογή της ΝΔ στην εξουσία. Αν και, για να είμαστε δίκαιοι, αξίζουν λίγα συγχαρητήρια στους συντάκτες της ομιλίας του, που κατόρθωσαν να βρουν κάποια «θετικά αποτελέσματα της νέας διακυβέρνησης» για να τα προβάλει ο φιλοκυβερνητικός Τύπος. Δυστυχώς όμως ούτε για δημόσια κατανάλωση δεν επαρκούν. Ποιος νοιάζεται για τη διαπίστωση ότι «η ανεργία άρχισε ήδη να υποχωρεί» όταν η φτώχεια και η ανέχεια απλώνονται σε όλο και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού, οι νέοι δεν βρίσκουν δουλειά και γιατροί δουλεύουν ταξιτζήδες για να ζήσουν; Ποιον ενδιαφέρουν οι «συμπράξεις του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα» και το προωθούμενο «εθνικό χωροταξικό σχέδιο στα μεγάλα έργα» όταν οι σχέσεις του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα υπαγορεύονται ακόμη από τη διαπλοκή, η οποία караδοκεί για να καρπωθεί και τις επόμενες κρατικοποιήσεις, που επίσης παρουσιάζονται ως κυβερνητικό επίτευγμα; Πού βρίσκεται το «κράτος δικαίου» που ευαγγελίζεται ο κ. Καραμανλής; Στα υπερκέρδη των τραπεζών και των μεγάλων ομίλων, φιλικών και μη; Στα καταναλωτικά δάνεια που έχουν γονατίσει το πανελλήνιο; Στην ασυδοσία των ΜΜΕ; Στο «σύστημα ΠΑΣΟΚ» που ζει και βασιλεύει αλλάζοντας απλώς τη λεοντή του από πράσινη σε γαλάζια; Ο κ. Καραμανλής αισθάνθηκε επίσης την ανάγκη να ευχαριστήσει τους Έλληνες επειδή στήριξαν «τη στρατηγική των μεταρρυθμίσεων και αλλαγών». Απευθυνόταν προφανώς στο 47% του πληθυσμού, αφού σύμφωνα με την τελευταία δημοσκόπηση που δημοσίευσε ο φιλοκυβερνητικός *Ελεύθερος Τύπος*, το 53,1% των ερωτηθέντων εκτιμά ότι η κυβέρνηση δεν θα υλοποιήσει τις υποσχέσεις της. Το ίδιο προφανώς εκτιμούν και οι συμμετέχοντες στις ογκούμενες συνδικαλιστικές κινητοποιήσεις και λαϊκές αντιδράσεις στα κυβερνητικά μέτρα.

ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΑΜΦΙΒΑΛΛΕΙ πλέον ότι η αξιοπιστία της κυβέρνησης μειώνεται συνεχώς και κοντεύει να εξαντλήσει τα εναπομείναντα περιθώρια λαϊκής υποστήριξης. Το γεγονός ότι η αξιοπιστία του πρωθυπουργού παραμένει ακόμα μεγάλη είναι άνευ σημασίας, διότι εξηγείται μόνο από την αναξιοπιστία του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Στις ερχόμενες όμως εκλογές θα κριθεί και ο ίδιος ο κ. Καραμανλής, γιατί ο πρωθυπουργός είναι εκείνος που διορίζει και καθοδηγεί την κυβέρνηση και φέρει την κύρια ευθύνη για τα κυβερνητικά πεπραγμένα. Αντιλαμβανόμενος αυτή την πραγματικότητα ο κ. Καραμανλής αναγκάζεται τελευταία να απευθύνεται μονίμως σε πρώτο πρόσωπο προς το εκλογικό σώμα. Προχθές επανέλαβε «τη δέσμευσή του ότι ο λόγος που έδωσε προεκλογικά η ΝΔ στους πολίτες, και ιδιαίτερα στους οικονομικά ασθενέστερους, ισχύει στο ακέραιο». Ανάλογες ήταν και οι κατά καιρούς δηλώσεις του: «Είμαι αισιόδοξος γιατί είμαι αποφασισμένος», «αυτό είναι το χρέος μου», «εγγυώμαι προσωπικά», «ούτε πιέζομαι, ούτε εκβιάζομαι», «είναι δική μου ευθύνη να δουλέψω σκληρά και να αντιμετωπίσω τα συσσωρευμένα προβλήματα» κ.λπ. κ.λπ.

ΑΝ ΚΡΙΝΟΥΜΕ όμως από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα του κυβερνητικού έργου, είναι προφανές ότι δεν αρκεί η βούληση του πρωθυπουργού, ούτε η ακεραιότητά του, για να παραχθεί κυβερνητικό έργο. Ούτε για να καταπολεμηθεί η διαπλοκή και η διαφθορά. Δεδομένης λοιπόν της γενικότερης απαξίωσης του ΠΑΣΟΚ, μόνο δύο ενδεχόμενα εξηγούν την προφανή πλέον κυβερνητική ανεπάρκεια και ανικανότητα, ιδίως απέναντι στη διαπλοκή: Είτε η κυβέρνηση αυτή δεν διαθέτει όραμα, πρόγραμμα, ιδέες και ανθρώπους για να τα υλοποιήσουν, είτε, πράγμα ακόμα χειρότερο, δεν μπορεί να εφαρμόσει το πρόγραμμα και τις ιδέες της.

ΟΠΩΣ ΕΧΟΥΜΕ ξαναγράψει, ο ελληνικός λαός θα μπορούσε να δείξει μεγάλη κατανόηση στα τεράστια οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ως αποτέλεσμα της λεηλασίας του τόπου από την πολυετή διακυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Θα μπορούσε να ανεχθεί και την καθημερινή δυσπραγία. Εκείνο όμως που δεν μπορεί να ανεχθεί είναι το «δούλεμα», η κοροϊδία. Γιατί δεν μπορεί ο κ. Καραμανλής να επαναλαμβάνει κάθε τόσο ανέξοδα και εκ του ασφαλούς, όπως την Τρίτη, μετά το υπουργικό συμβούλιο, τη βούλησή του «για μετωπική σύγκρουση με τις παθογένειες του παρελθόντος και τα νοσηρά φαινόμενα της διαφθοράς και της διαπλοκής». Τι είναι αυτό που τον εμποδίζει να διαλύσει τη διαπλοκή όταν γνωρίζει ότι αυτή είναι που υπονομεύει την κυβέρνησή του και τον ίδιο προσωπικά; Δεν γνωρίζει ότι η εξουσία είναι αδιαίρετη και δεν εκχωρείται;

Καταχώριση 02063

TA IZOBIA TOY
ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΔΕΝ ΑΝΤΕΧΕ...

TA 2 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ
ΝΑ ΤΑ ΑΝΤΕΧΕ...

Σ ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΕΚΑ
ΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Βολεύει στο ΠΑΣΟΚ μια δεξιά (και όχι κεντροδεξιά...) Ν.Δ.

ΜΕ ΒΑΣΗ, λοιπόν, τις τελευταίες δημοσκοπήσεις (και της Κάπα Research, και της Metron, και της Rass...) τα πράγματα στην κυβερνώσα Νέα Δημοκρατία δεν πάνε καλά, αφού η διαφορά μεταξύ ΝΔ και ΠΑΣΟΚ έχει περιορισθεί, σήμερα, στο 0,5% ή, στην καλύτερη περίπτωση, στο 1,1%. Και πιο συγκεκριμένα: Στην πρόθεση ψήφου, και στο διάστημα μεταξύ 28 Φεβρουαρίου έως 3 Μαρτίου, η ΝΔ συγκεντρώνει 36,0%, το ΠΑΣΟΚ 34,9%, το ΚΚΕ 7,2%, ο Συνασπισμός 3,3%, ο ΛΑΟΣ 4,8% και άλλο κόμμα 1,4%.

ΤΟΥΤΩΝ ΔΟΘΕΝΤΩΝ, ήταν φυσικό η δεύτερη επέτειος ανόδου της ΝΔ στην εξουσία να «εορτασθεί» (από την κυβέρνηση) σε παγωμένη ατμόσφαιρα ή –όπως έγραψε ο αντιπολιτευόμενος Τύπος– στην «περιοχή του γκρίζου». Κατά *Το Βήμα*, μάλιστα, στον εορτασμό πήρε μέρος και η Σοφοκλέους, αφού, ανήμερα των γενεθλίων, άρχισαν να κατρακυλούν οι τιμές των μετοχών «αποδοκιμάζοντας και αυτές τον διετή απολογισμό της κυβέρνησης». [Κάποιοι, βέβαια, έγραψαν στο *Βήμα*, θυμίζοντάς του μian άλλη «κατρακύ-

λα» –επί εποχής Σημίτη– αλλά απάντησε δεν πήραν].

ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ, όμως, σκέφθηκε να καταγράψει και το ΠΑΣΟΚ, «δωρίζοντας» στην κυβέρνηση τη «*Μαύρη Βίβλο της Διετίας*» (ανανεωμένη). Την Βίβλο παρουσίασαν η γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ, κ. Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου και ο γραμματέας της ΚΟ Δ. Ρέππας, υποστηρίζοντας ότι, για πρώτη φορά, μετά από 12 χρόνια, η αγορά ασφυκτιά, η οικονομία τελεί υπό επιτήρηση και τα εισοδήματα των εργαζομένων, των μισθωτών, των αγροτών, κ.ά. συρρικνώνονται. Πλην, προτάσεις (προγραμματικές ή άλλες), από πλευράς ΠΑΣΟΚ, δεν διατυπώθηκαν.

Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ Θ' ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΟΥΝ ΤΑ ΑΣΘΕΝΕΣΤΕΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ γκρίζο, για τη Ν.Δ., τοπίο των δημοσκοπήσεων, ακόμα και φιλοκυβερνητικές εφημερίδες (όπως ο *Ελεύθερος Τύπος*, λόγου χάρη) αισθάνθηκαν την ανάγκη να τονίσουν ότι

«η κυβέρνηση πρέπει να λάβει το μήνυμα που έρχεται από τα γκάλοπ και να εντείνει τους ρυθμούς του κυβερνητικού έργου». Και αμέσως παρακάτω: «Είναι φυσικό όταν βρισκόμαστε στο πιο κρίσιμο σημείο της τετραετίας. Ο μεγαλύτερος αντίπαλος της κυβέρνησης είναι ο κακός της εαυτός».

ΑΛΛΑ ΓΙΑ τη διετία και, κυρίως, για την παραπέρα πορεία της κυβέρνησης, μίλησε ο ίδιος ο πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής: *Η κυβέρνηση –είπε– θα συνεχίσει, με ακόμη μεγαλύτερη ένταση τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων – εργαλείο όχι μόνο για την ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά και για την ανακούφιση των ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων. Ο πρωθυπουργός αναγνώρισε ότι, στη διετία που διέρρευσε, υπήρξαν και λάθη, και παραλείψεις, και αδυναμίες. Πλην η κυβέρνηση –τόνισε– θα πορευθεί με γνώμονα τη συναίνεση και τη μετριοπάθεια. Και επειδή «δεν επενδύουμε σε εφήμερες εντυπώσεις», έπεται ότι «ο λόγος που δώσαμε με τους πολίτες, και κυρίως τους οικονομικά ασθενέστερους, ισχύει στο ακέραιο».*

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

Το Αντί κυκλοφορεί από τη Μεταπολίτευση, συνεχίζοντας μian ιστορία που άρχισε μέσα στη δικτατορία. Στα τεύχη του καταγράφεται η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

για να εξασφαλίσετε τη συνεχή και αντικειμενική ενημέρωσή σας.

Η «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ» ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ «ΚΛΙΣΕΙΣ» ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΠΕΡΑ ΑΠΟ άλλες, επιμέρους επισημάνσεις, γεγονός παραμένει ότι ο πρωθυπουργός, με την ομιλία του, επανήλθε στη «στρατηγική του σύγχρονου κοινωνικού κέντρου». Είναι φανερό ότι η επιλογή αυτή δεν αρέσει στους ιθύνοντες του ΠΑΣΟΚ, οι οποίοι, για μικροκομματικούς λόγους, θα προτιμούσαν μια «δεξιά Νέα Δημοκρατία» (να κυνηγά τις ψήφους του Καρατζαφέρη και όποιων άλλων ακροδεξιών στοιχείων), παρά μια «κεντροδεξιά Νέα Δημοκρατία», που θα επιδίωκε να κερδίσει ή να ξανακερδίσει ψηφοφόρους του ΠΑΣΟΚ. [Με βάση τη δημοσκόπηση της Κάπα Research, η μετακίνηση ψηφοφόρων μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΝΔ διαμορφώνει μια σχέση 2:1 υπέρ του ΠΑΣΟΚ. Και πιο συγκεκριμένα: 10% όσων ψήφισαν τη ΝΔ στις εκλογές του 2004, πηγαίνουν στο ΠΑΣΟΚ και 5,1% των ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ δηλώνει ότι θα ψηφίσει ΝΔ. Όσο για το ΛΑΟΣ, φέρεται να συγκεντρώνει, σήμερα, ποσοστό 4,10%-4,60%, ενώ στις βουλευτικές εκλογές του 2004 συγκέντρωνε ποσοστό ελαφρώς ανώτερο του 2%].

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, κάποια στελέχη του ΠΑΣΟΚ (ευυπόληπτα και όχι...) πιστεύουν ότι «ήρθε ο καιρός, να τρέξουν για κοστούμι στου Γιαννέτου»... Αλλά ο πρώην υπουργός Αλέκος Παπαδόπουλος αισθάνθηκε την ανάγκη να υποδείξει συγκρατημένο! Από την άλλη νηφάλιοι δημοσιογράφοι, φίλα προσκείμενοι στη Νέα Δημοκρατία, εξακολουθούν να υποβάλλουν ερωτήματα όπως: «Γιατί η κυβέρνηση της ΝΔ δεν έκανε τίποτα με το σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου;» ή γιατί «οι διαβόητοι "νταβατζήδες" εξακολουθούν να κινούνται ελεύθερα και ν' ασχημονούν;». Άλλοι, ωστόσο, δημοσιογράφοι επισημαίνουν τη φτώχεια ιδεών και την ατολμία, που χαρακτήρισε την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, στην απελθούσα διετία. Όσο για τη δημόσια διοίκηση και την εξωτερική πολιτική, περιοριζόμαστε –κατά την εκτίμηση, λόγου χάρη, του Αντώνη Καρκαγιάννη– «στη συντήρηση ενός παλαιού αυτοκινήτου που έφαγε τα ψωμιά του προ πολλού».

του Δημήτρη Πετσειδής

ΚΥΠΡΙΑΚΟ: ΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΟΙ «5» – ΕΜΕΙΣ, ΑΡΑΓΕ, ΤΙ ΛΕΜΕ;

ΠΑΡΑ ΤΗΝ άποψη ορισμένων σχολιαστών ότι «το Κυπριακό έχει πλέον τελειώσει», (άρα δεν χρειάζεται να «παθαινόμεθα», κ.λπ.), φαίνεται ότι η πρόσφατη συνάντηση του προέδρου Τ. Παπαδόπουλου με τον γ.γ. του ΟΗΕ Κόφι Ανάν ανοίγει –ή μπορεί ν' ανοίξει– κάποιες διόδους. Η Άγκυρα, βέβαια, επανέρχεται στο γνωστό «σχέδιο δράσης», το οποίο απέρριψαν η Λευκωσία και η Αθήνα, αλλά το επαίνεσαν –και εξακολουθούν να το επαινούν– ο Μπους, ο Τζακ Στρο και ένιοι ευρωπαίοι αξιωματούχοι... Πάντως, πολλά θα κριθούν από το τι συμφώνησαν Αθήνα και Λευκωσία και από το τι θ' αποδώσει η αυριανή συνάντηση της υπουργού Εξωτερικών Ντόρας Μπακογιάννη με τον τούρκο ομόλογό της Αμπντουλλάχ Γκιουλ. Αυταπάτες, βέβαια, δεν χωρούν, καθώς η Τουρκία ξέρει ότι η διαδικασία ένταξής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι χρονοβόρα (δεκαετία και βάλε!), άρα δεν έχει λόγους να βιάζεται στο Κυπριακό. Τα πράγματα, άλλωστε, στην «Τουρκική Δημοκρατία της

Βόρειας Κύπρου» (ΤΔΒΚ) πάνε περίφημα, οι Τουρκοκύπριοι αποκτούν διαβατήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας, «αξιοποιούν», ανεμπόδιστα, τη γη και τον πλούτο που εγκατέλειψαν οι Ελληνοκύπριοι στα κατεχόμενα, ενώ, την ίδια στιγμή, ως πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, διεκδικούν και αποκτούν τις περιουσίες που είχαν στα εδάφη του νόμιμου κυπριακού κράτους.

ΟΣΟ ΓΙΑ τη Μόσχα, δηλώνει ότι είναι πρόθυμη να συμβάλει στην «αναζήτηση οδών επίλυσης του Κυπριακού», στο πλαίσιο των «μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας». Αυτή η τελευταία διατύπωση «συνάδει» με την άποψη του Τ. Παπαδόπουλου (όπως τη διατύπωσε στον Κόφι Ανάν) ότι, επιτέλους, για το Κυπριακό, λόγο πρέπει να έχουν όχι μόνο τα γνωστά δύο μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας (οι ΗΠΑ και η Βρετανία), αλλά και η Ρωσία, και η Γαλλία και η Κίνα! Εντάξει, γιατί όχι; Ρουρκουί non; Το ερώτημα είναι: Εμείς τι λέμε; Έχομε συμφωνήσει μεταξύ μας;

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Πάνε, μας τέλειωσαν και οι Απόκριες.
- Σύμφωνα με το επίσημο εορτολόγιο.
- Γιατί στην πολιτική ο δικομματισμός κυκλοφορεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μασκαρεμένος.
- Κι αν το κανονικό καρναβάλι τίθεται υπό την αιγίδα των δήμων, το άλλο, των εταίρων του δικομματισμού, είναι παραγωγής – τι παραγωγής; – υπερπαραγωγής των ΜΜΕ.
- Για άλλη μια φορά ζούφιος αποδείχτηκε ο πρόεδρος της σοσιαλιστικής διεθνούς στο ζήτημα των υποκλοπών.
- Η παρέα των παπαγάλων που τον στηρίζει στα ΜΜΕ έφτιαχνε κλίμα για μέρες, ότι θα σκάσει βόμβα.
- Όλοι περιμέναμε να ακούσουμε κάτι εντυπωσιακό.
- Όσο το ακούσατε εσείς το ακούσαμε κι εμείς.
- Τους χάλασε τη μαγιονέζα και ο τέως σύμβουλος της αμερικανικής πρεσβείας που έθεσε τη διάσταση της CIA...
- Και πού να βρεθούν αντοχές για να τα βάλουν ευθέως με τη σύμμαχο!
- Κι αυτός ο Έμπερτ, κακό σπυρί για την κυβέρνηση!
- Μίλησε φόρα παρτίδα για τη σχέση της Intracom με την ιστορία των παρακολουθήσεων.
- Μούγκα απαξάπαντες.

Δειγματοληπτικά αναδημοσιεύουμε εφημερίδες εποχής (δηλαδή 1989, 1987 αλλά και παλιότερα) όπου πρωτοσέλιδα βροντοφωνάζουν για τις ίδιες και ίδιες επαναλαμβανόμενες ιστορίες υποκλοπών και παρακολουθήσεων.

**‘Η CIA ΕΪΧΕ
ΠΑΓΙΔΕΥΣΕΙ
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ
ΚΤΙΡΙΑ ΣΕ
30 ΧΩΡΕΣ!**

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ, 30. Τού ανταποκριτή μας.
‘Η CIA είχε παγιδεύσει με ηλεκτρονικές συσκευές, κυβερνητικά κτίρια στις πρωτεύουσες πλέον των 30 χωρών στην Κόσμο και οι εμπιστευτικές συνομιλίες παραδυναμούν, υποστηρίζουν και άλλων δημοσίων λειτουργιών παρακολουθώντας από ‘Αμερικανούς πράκτορες.
Πάνω αποκάλυψε η δημοσίευση «Ούασιγτον Στάρ», δημοφιλή σε δημοφιλία πρώην άμεσου αξιωματικού του της CIA.
Οι παρακολουθήσεις, γίνεται ως από τα κτίρια της CIA, με την Ούασιγτον, με την διασπορά της πληροφορίας, των πολιτικών δόσεων.

του Δημήτρη Πετσέτιδη

του Πάνου

ΥΠΟΚΛΟΠΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

ληλοι –μακαρίτες πια– Τόμπρας και Τσίμας σήμερα έχουν απλώς αλλάξει όνομα. Αλλά η τωρινή υπόθεση είναι καθαρά και ομολογημένα υπόθεση κα-

‘Ηλεκτρονικά “αυτιά,, της CIA στο δωμάτιο του κ. Κ. Καραμανλή!

ΤΙ ΓΡΑΦΕΙ ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ, 30. (*Εκτακτη πρωινή έκδοση*)
«... με αποκλειστικές πληροφορίες...»
«... νική εφημερίδα...»

τασκοπείας· νέτα-σκέτα. Όμως η κυβέρνηση δεν τολμά να κατονομάσει τους παρακολουθούντες, δηλαδή την αμερικανική πρε-

σβεία. Τόσο φοβάται. Και διασκεδάζει τις εντυπώσεις λέγοντας δια στόματος κ. Παπαληγούρα ότι πιθανόν να πρόκειται περί... προβακάτσιας! Αλλά έτσι δεν ενοχλούνται διόλου οι υποκλέπτοντες και η αμερικανική πρεσβεία διαιωνίζει την κηδεμόνευση της πολιτικής μας ζωής· είτε Κωστάκης είτε Γιωργάκης «είναι στα πράγματα».

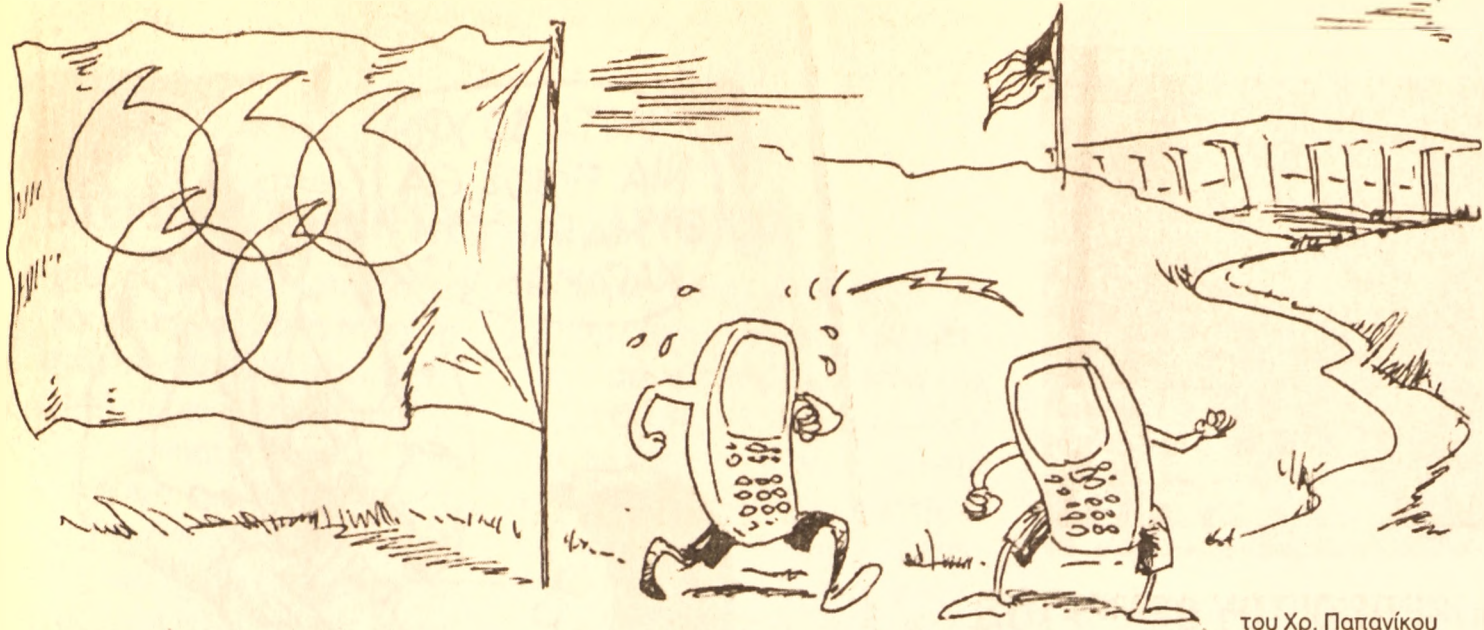
Π.Τ.

ΦΩΣ ΣΤΟ ΤΟΥΝΕΛ;

Κι εκεί που όλοι διεκτραγωδούσαν τη στασιμότητα του Κυπριακού και αιτιώνταν τον πρόεδρο Τάσσο Παπαδόπουλο για την αδιαλλαξία του, που τον έφερνε αντιμέτωπο με τις κυριότερες ευρωπαϊκές χώρες (λέγε με... ΗΠΑ, Τουρκία και Βρετανία), ήρθε η αναπάντεχη (;) συνάντηση Παπαδόπουλου-Ανάν στο Παρίσι και η δέσμευση να ξαναδούν το Κυπριακό από την αρχή και μάλιστα σεβόμενοι τα κεκτημένα της Κυ-

πριακής Δημοκρατίας και της ένταξης στην ΕΕ. Η νέα αυτή προσέγγιση χαιρετίσθηκε θερμά μεταξύ των άλλων και από την Ρωσία. Αισιοδοξούμε; Όχι αναγκαστικά. Εξακολουθούμε όμως να πιστεύουμε πως μετά το σχέδιο Ανάν η Κυπριακή Δημοκρατία μπορεί να ελιχθεί πιο ελεύθερα ώστε να διασφαλίσει το μέλλον και τα δικαιώματα όλων των πολιτών της. Σύμφωνα εξάλλου και με όλα τα ψηφίσματα του ΟΗΕ.

Μ.Σ.

του Χρ. Παπανίκου

ΕΠΙΜΕΝΟΥΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ

Ο κόσμος έχει βουίξει για το ρόλο των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα, καθώς και για τις υποψίες σχετικά με την ανάμιξή τους στο σκάνδαλο που ξέσπασε πρόσφατα με τις υποκλοπές σε βάρος του πρωθυπουργού, σημαντικών υπουργών και άλλων αξιωματούχων.

Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης όμως δεν άκουσε ή δεν κατάλαβε τίποτε. Όπως δεν είχε καταλάβει και για το κολαστήριο του Γκουαντάναμο, για το οποίο διαμαρτυρήθηκε –όχι ως πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, αλλά ως πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος– αφού όμως είχαν διαμαρτυρηθεί προηγουμένως όλοι οι διεθνείς οργανισμοί, με πρώτο τον ΟΗΕ.

Έτσι, στην τελευταία συζήτηση των πολιτικών αρχηγών στη Βουλή, στο πλαίσιο της αντιπολιτευτικής τακτικής του, ο Γιωργάκης «κατακεράυνωσε» τον πρωθυπουργό, από τον οποίο ζή-

τησε να παρουσιάσει στοιχεία για την αμερικανική ανάμιξη, προειδοποιώντας τον ότι αλλιώς θα αποδειχθεί «λαϊκιστής και ανεύθυνος απέναντι σ' αυτή τη μεγάλη δημοκρατική χώρα».

Τρεις μέρες αργότερα ωστόσο ήλθε η απάντηση και μάλιστα από αμερικανικά χείλη: συγκεκριμένα από τον Μπρέντι Κίσλινγκ, πρώην διπλωμάτη και νυν δημοσιογράφο, ο οποίος σε ένα αποκαλυπτικό άρθρο του στο περιοδικό *The Nation* καυτηριάζει ακριβώς τον ρόλο των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών στην Ελλάδα και στο «κόλπο» των υποκλοπών.

Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι και ο πρωθυπουργός έχει δείξει καμία ιδιαίτερη ευαισθησία στο θέμα των υποκλοπών, πέρα από το να εμφανίζει τον εαυτό του ως θύμα, χωρίς ωστόσο να κατονομάζει αυτούς που τον παγίδευσαν, μη τυχόν και θυμώσει ο... στρατηγικός μας εταίρος!

Τ.Κ.Δ.

Η ΔΙΠΛΗ ΣΦΑΓΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ Ή «ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ»

Τελικά είχαν δίκιο και ο φιλόσοφος και ο πολιτικός: «Η δύναμη ενός πράγματος που δεν ονοματίζεται μπορεί να είναι μεγαλύτερη από εκείνων που ονομάζεις» (Φουκώ). «Υπάρχουν πράγματα που γίνονται και δεν λέγονται και πράγματα που λέγονται και δεν γίνονται» (Καραμανλής ο πρεσβύτερος). Έτσι λοιπόν και στην «αξιαγάπητη» εταιρεία κινητής τηλεφωνίας που η άδεια της *ακόμη* να ανακληθεί (τι ζητάς τώρα!), ούτε το όνομα της πρεσβείας ούτε του ιδιοκτήτη Πειραιώτικης μεγαλο-ΠΑΕ λέγονται, λόγω συνδρόμου ηλεκτροπληξίας ΜΜΕ, πολιτικών, διασημοτήτων. Κι ενώ υπάρχουν πολιτικοί χώροι που ψιθυρίζουν διαπροσωπικώς αλλά δεν ωρύονται δημοσίως περί ονομάτων (άραγε τι, ποιοι και πώς κρατούν κάποιους;), ο Γ. Κορωνιάς βγάζει στη βίζιτα σε δήλωσή του... πρωθυπουργό λέγοντας (εφημ. *Ποντίκι*) «αν μιλήσω θα πέσει η κυβέρνηση»! Κι αντί να του ζητήσουν *τουλάχιστον* το λόγο, σφυρίζουν κλέφτικα, ενώ η πλειονότητα των πολιτικών χώρων αναλύσκεται σε γενικόλογες κι αναμενόμενες κορόνες αντί να προτείνει ανακλήσεις αδειών

τριών τουλάχιστον εταιρειών και μομφές επί συγκεκριμένων προσώπων και πραγμάτων.

Έτσι θίγεται όμως (μετά τις ίδιες τις υποκλοπές) διπλά το πολίτευμα, αφού δημιουργούνται υπόνοιες για «ιερογαμίες» κάθε είδους και περισσότερων του ενός χώρου. (Και «καλά» να μας κρατάνε «προσωπικά» και να κινδυνεύει η πολιτική μας καριέρα, αλλά αν μας κρατάνε πολιτικά κι είναι το σκάκι εν μέρει στημένο, είναι το συλλογικό ζήτημα). Κι η μόνη αξιοπρεπής αλλά ανώδυνη ατομική αντίδραση που σου απομένει είναι να μην δείξεις ότι φοβάσαι ή ότι –ακόμη χειρότερο– *παύεις* να δρας. Και συνεχίζεις να μιλάς κανονικά από τηλέφωνα κι από τηλεβόες.

Αλλά με όλα αυτά, σε τούτο το προτεκτοράτο διεθνών και ντόπιων, κεντρικών και παρακεντρικών «προσώπων» και παρακρατικών/ενδοκρατικών γκρουπούσκουλων, *μόνον* ένα κίνημα πολιτών που θα επέστρεφε *μαζί* τις εγγραφές εις βάρος της εταιρείας, θα μπορούσε να δώσει λίγη αξιοπρέπεια. Κίνημα πολιτών; Τι είναι κίνημα; Ή, μάλλον, τι είναι πολίτες;

Ελένη Καρασαββίδου

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

• Όπως μούγκα και με την καταγγελία της Λιάνας Κανέλλη για το Στοιχίμα και τις μερικές εκατοντάδες μονίμους «τυχερούς» που βρίσκονται σε κυκλώματα ποδοσφαίρου και όχι μόνο.

• Ο τύπος, έντυπος και ηλεκτρονικός, βρίσκεται σε μια μόνιμη κατρακύλα και ουδείς από τη διοίκηση του συνδικάτου συγκινείται.

• Όταν η κατάσταση δεν θα συμμαζεύεται, τότε θα υποδύονται τις Μαγδαλινές...

• Ίσως όμως τότε να είναι πολύ αργά.

• Είναι δυνατόν για την αποχώρηση του μαυρότρυπα από τον τηλεοπτικό σταθμό που δούλευε να ξοδεύεται τόσο μελάνι και τόσος τηλεοπτικός χρόνος;

• Κι όμως είναι.

• Κατάντια!

• Κι από την άλλη ο φίλος(;) και συνεταίρος του, αξιότιμος κύριος ζούγκλας, με ύφος εκατό καρδιναλίων, τιμητής των πάντων.

• Και με μόνιμους ομοτράπεζους βουλευτές, δημοσιογράφους, πανεπιστημιακούς και καλλιτέχνες.

• Οι οποίοι τον προσκυνούν για να τύχουν της ελεημοσύνης δυο-τριών λεπτών τηλεοπτικού χρόνου.

• Γιατί τόσο τους αναλογεί.

• Άντε και του καφέ που τους κερνά το μαγαζί.

• Για τη βενζίνη των αυτοκινήτων τους δεν ξέρουμε.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Α, είχαμε και τέσσερις δημοσκοπήσεις.
- Οι τρεις έδειξαν να προηγείται η Ν.Δ. και η μία το ΠΑΣΟΚ!
- Μη ρωτήσετε ποια έπαιξαν τα κανάλια.
- Το σύστημα ΠΑΣΟΚ καλά κρατεί.
- Και ως προς αυτό, όπως και σ' όλα τ' άλλα δηλαδή, η Ν.Δ. δεν έπραξε το παραμικρό.
- Μεγαλοσύνη ή ανικανότητα;
- Όλα δείχνουν το δεύτερο.
- Ο Λογοθέτης, λέει, θέλει να βάλει υποψηφιότητα για δήμαρχος στη Νίκαια.
- Και τα 14 χρόνια ποινής που του επέβαλε το δικαστήριο;
- Ποιος ασχολείται με τέτοιες λεπτομέρειες;
- Εξάλλου δεν τελεσιδίκησε η απόφαση.
- Οπότε βουρ στον πατσά!
- Υπουργός Εξωτερικών της χώρας η Ντόρα και αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης ο Giorgos.
- Γιατί έχω την αίσθηση ότι οι Αμερικανοί είναι μες στην καλή χαρά;

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ

Τις ημέρες της Αποκριάς έγιναν τα συνήθη πλέον τηλεοπτικά γλέντια, όπου ένας παρουσιαστής προσκαλεί ένα μουσικό συγκρότημα, μερικούς ηθοποιούς, μερικούς φίλους και συναδέλφους του αλλά οπωσδήποτε και κάποιους πολιτικούς.

Σε στρωμένο τραπέζι όπου υπάρχουν(;) μεζέδες και βαρελίσιο κρασί αρχίζει ένα σύντομο κουβεντολόι και στη συνέχεια παίζουν τα όργανα για να καταλήξουν να φέρουν και από μια γυροβολιά οι καλεσμένοι. Θα απολαύσετε βουλευτές, υπουργούς (πρώην) και λοιπούς συν-

Νομικός ο Προκόπης. Μια ακόμη τέτοια τροπολογία και προκόψαμε. Θα καεί το πελεκούδι! Γιατί ως γνωστόν του Έλληνο ο τράχηλος ζυγόν δεν υποφέρει. Πολλώ δε μάλλον ζυγόν εκσυγχρονιστικών. Ο οποίος μάλιστα φέρει και την υπογραφή ενός Παπαδοπούλου επιπλέον! Του Αλέκου ντε! Για τον «Καποδίστρια» ομιλώ, αδελφια, και ερωτώ: Αν υπήρξε ως θεσμός τόσο επιτυχής, γιατί τον βρίζουν όλοι; Κι αν πάλι απέτυχε, γιατί δεν τον αλλάζουν, τώρα μάλιστα που ολόκληρο το κράτος επανιδρύεται; Γέλια, που θα 'λεγε και ο Λάλας!

Απ' την άλλη διαφωνώ καθέτως και με τον φίλο μου Άγγελο Τσέκερη, ο οποίος εδήλωσε στον ρ.σ. 105,5 πως εξηγείρονται οι κοινότητες επειδή θέλουν το δημοτικό γραφείο να είναι στο χωριό τους και ο κοινοτάρχης να είναι του χεριού τους. Δηλαδή καθαρά για ρουσφετολογική εκμετάλλευση. Προσωπικά θεωρώ πως το θέμα είναι βαθύτερο. Ο Έλληνας βλέπει καχύποπτα την απρόσωπη εξουσία με τους ακατανόητους νόμους της -πρβλ. τις ατέλειωτες παρεξηγήσεις ανάμεσα στους βαυαρούς κηδεμόνες μας το 1830 και τους ατίθασους μαθητευόμενους τους- και θέλει μian συναισθητική, προσωπική σχέση με το γκουβέρνο. Εξ ου και η πασίγνωστη παραμυθητική ρήση: Μην

δαιτυμόνες να επιδεικνύουν τις χορευτικές τους ικανότητες: «Καλός ο Βερελής, αλλά καλύτερος ο Γείτονας. Α, μπα, ο Μπένος είναι ο καλύτερος!». Αυτά είναι τα σχόλια που συνοδεύουν την τηλεοπτική θέαση. Καλά, κι εμείς γιατί τους ψηφίζουμε όλους αυτούς τους αθλίους; Ανθρώπους του θεάματος διαλέγουμε να μας εκπροσωπήσουν; **X.N.**

Ο ΓΕΡΟ-ΔΗΜΟΣ

ανησυχείς, έχω ένα ξαδερφάκι, κοντοχωριανό, κολλητό κ.λπ. στο υπουργείο, το ΙΚΑ, την εφορία, τη στρατονομία κ.ο.κ. Γιατί είναι άλλο πράγμα να διαλέγεσαι με τον ανώνυμο, απροσπέλαστο κ. τμηματάρχη Χ κι άλλο με τον «φίλο μας τον Λευτεράκη». Κι αλήθεια ποιος θα σε ψέξει γι' αυτό;

Απ' την άλλη πλευρά η ορθολογικοποίηση της δημόσιας διοίκησης, αν πρέπει να περάσει από την κατάλυση των προσωπικών σχέσεων και του κοινοτικού-συμβιοτικού πνεύματος, τότε θα επιφέρει αντί για εκσυγχρονισμό οπισθοδρόμηση. Θα μου πείτε, πού υπάρχει σήμερα κοινοτική αντίληψη στις συνθήκες του πιο άγριου ατομικισμού που ζούμε, και θα συμφωνήσω μαζί σας. Μόνο που στις εναπομείνουσες κοινότητες έξω από τ' αδηφάγα και τερατικά αστικά κέντρα φαίνεται πως το μόνο που επιβιώνει ακόμη είναι αυτή ακριβώς η συνείδηση της ιδιαιτερότητας και του τοπικού σημείου αναφοράς. Κάτι σαν χαμένη και ξεχασμένη αξιοπρέπεια. Άλλοι που δεν το 'χουν, τ' ονειρεύονται εμείς όσο το διατηρούμε ακόμη γιατί να το καταβαρυνθούμε; Λέμε τώρα!

Τζιμ Μπούκης

ΥΓ.: Εξάλλου το λέει κι η παροιμία: «Μην τάξεις του Άγιου κερί και του Ζουράρι Δήμο». Και ετέρα πάλι παροιμία λέγουσα «Ο γερο-Δήμος πέθανε, ο γερο-Δήμος πάει».

ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΝ ΣΥΝΤΡΟΦΟ ΓΚΑΡΓΚΑΝΑ

Αυτές τις μέρες η συμπαθής και φίλεργος τάξη των τραπεζιτών δοκιμάζεται σκληρά. Από τη μια οι σοσιαλμανείς της κυβέρνησης ζητούν -διακριτικά είναι η αλήθεια- να περάσουν κάποια από τα υπερκέρδη των τραπεζών και στους εργαζομένους σ' αυτές κι απ' την άλλη οι εργαζόμενοι έχουν σηκώσει κεφάλι, προβαίνουν σε απεργίες, έχουν διεκδικήσεις και επιπλέον πολιόρκησαν, άκουσον-άκουσον, τον σύντροφο διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γκαργγκάνα στο ίδιο του το γραφείο απαιτώντας, ξαναάκουσον-άκουσον, να συζητήσουν μαζί του και να του υποβάλουν τα αιτήματά τους.

Ζούγκλα έχουμε γίνει πια! Τόσο ώστε να μην μπορεί ένας τραπεζίτης να συσχεφθεί ήρεμα με τους μετόχους του αλλά να δέχεται απρόκλητα όλη αυτή την πίεση εκ μέρους των εργαζομένων. Ε ρε Γκουαντάνα-

μο που τους χρειάζεται! Οι οποίοι εργαζόμενοι απολαμβάνουν σκανδαλώδεις συνθήκες πολυτέλειας και άνεσης, αφού προσέρχονται στις δουλειές τους γραβατωμένοι, κάθονται σε γραφεία ή γκισέ, απασχολούνται μόλις 8 ώρες ημερησίως και επιπλέον, ακούστε να φρίξετε: Έχουν Σαββατοκύριακο ελεύθερο! Πού πάμε αλήθεια;!

Κατόπιν όλης αυτής της έκρυθμης κατάστασης είναι φυσικό ο κ. Γκαργγκάνας να αισθάνεται απειλούμενος, όπως απειλούμενοι αισθάνονται και οι λοιποί χειμαζόμενοι τραπεζίτες αλλά και τα δόλια τα μέλη του ΣΕΒ που 'χουν σεβντά, και κυρίως ο πρόεδρός τους, έτερος τάλας, ο σύντροφος Κυριακόπουλος. Φαντασθείτε πως όλοι οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα πιέζουν για αυξήσεις! Θα το ξαναπώ, έστω κι αν μουδιάζει η γλώσσα μου: Αυ-ξη-σεις! Σόδομα και Γόμορα γίνα-

του Κ. Κουφογιώργου

με πλέον. Αυτή την αδικία δεν τη θέλει ούτε ο Θεός, ούτε ο Χριστόδουλος. Ούτε καν ο Λουκιανός Κηλαηδόνης με τον Γιάννη Νεγρεπόντη, που τραγουδούσαν στα «Απλά Μαθήματα Πολιτικής Οικονομίας» πως: Όλα τα δάχτυλα, ίσα δεν είναι, / κι όλοι να τρώνε δικίο δεν είναι. / Τα κουκιά είναι μετρημένα, / εκ Θεού κανονισμένα, / Έθνος, θρόνος, Οικογένεια / και τα δώδεκα Ευαγγέλια... Γι' αυτό σας λέω, αδέρφια, όλοι εμείς που πληττόμαστε από την σοσιαλμανία της Δεξιάς να φωνάξουμε με μια φωνή: **Λευτεριά στον Γκαργγκάνα. Όλε!**

Τζιμ Μπούκης

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΚΗΣ

Εκεί στο ΠΑΣΟΚ ναι μεν δηλώνουν ικανοποιημένοι από τις δημοσκοπήσεις αλλά ο Άκης Τσοχατζόπουλος σε ρόλο σοφού γέροντα συμβουλεύει και συστήνει μετριοπάθεια στους συντρόφους του και να μην σκέπτονται «μια νέα κυβερνητική θη-

τεία». Εν ολίγοις να μην ονειρεύονται τελετές ορκωμοσίας και γυαλιστερά σακάκια όσοι από το ΠΑΣΟΚ, νέοι και παλαιοί, θεωρούν εαυτούς ακόμη ικανούς για υπουργεία. Μετά από αυτό τι να υποθέσεις; Ότι ο Άκης, ώριμος ων, δεν νοσταλγεί πλέον την εξουσία ή ότι είναι αποφασισμένος να κάνει τη ζωή δύσκολη στον Γιώργο;

Σως

του Δημήτρη Πετσενίδη

ΜΑΚΕΔΟΝΑΡΧΗΣ

Η τραγωδία και δη ο Σαίξπηρ αποδεικνύεται περίτρανα ότι έχουν κερδίσει αξιοζήλευτη θέση στις καρδιές των ελλήνων πολιτικών. Παράδειγμα ο Γ. Καρατζαφέρης, ο οποίος σε πρόσφατες δηλώσεις του έθεσε ένα δίλημμα και έδωσε από μόνος του τη λύση: «Δεν ξέρω τι είναι πιο προσβλητικό. Η τραγωδία των υποκλοπών ή η φαρσοκωμωδία της προβοκάτσιας; Η αλαζονεία και η έπαρση περυσεύουν σε μερικούς. Θα είμαι υποψήφιος Δήμαρχος Θεσσαλονίκης για να πάρουν ένα μάθημα οι αλαζόνες». Τέτοιες συνοπτικές διαδικασίες θα τις ζήλευε και ο άμοιρος ο Άμλετ! (Αυτά ακούει ο Ψωμιάδης και τρώει τα μούτρα του προσπαθώντας να πετάξει τον αετό...)

Σως

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

- Το διάβασα και έπαθα τραλαλά:
- Σαράντα χιλιάδες αντίτυπα πούλησε το βιβλίο του τ. καταλληλότερου!
- Δεν ξέρω πόσοι από αυτούς που το αγόρασαν το διάβασαν, αλλά είναι δυνατόν να υπήρξαν τόσοι πολλοί που έδειξαν ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο πόνημα;
- Εκτός κι αν πρόκειται για τους ευνοημένους του συστήματος και το έπραξαν από υποχρέωση.
- Αλλά και πάλι ο αριθμός μου φαίνεται τεράστιος.
- Αν είναι αληθινός, κλάψα Χαράλαμπε, που λένε και στο χωριό μου.
- Κάτι η επιλογή Πανούση κάτι τα μισόλογα του Αλέκου, πάλι το σκάφος του ΣΥΝ μπαλατζάρει κατά ΠΑΣΟΚ μεριά.
- Ο λύκος κι αν εγέρασε...
- Το ζήτημα που παραμένει για την Αριστερά είναι μια αξιόπιστη πρόταση προς την κοινωνία και η προσπάθεια να πείσει τους πολίτες να ονειρευτούν ξανά.
- Κι όχι να παραμένουν εν υπνώσει.
- Δύσκολο μεν, αλλά μονόδρομος.
- Και με τα ήξεις κι αφίξεις το μόνο που επιτυγχάνεται είναι η απογοήτευση και η ιδιώτευση.

ΜΟΛΥΒΙΕΣ

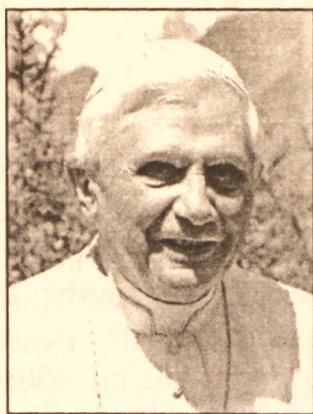
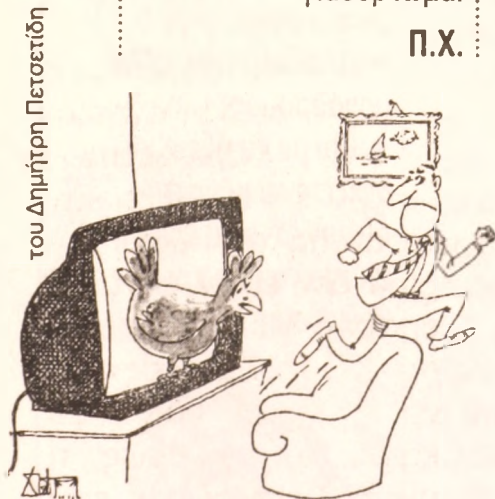
- Όσοι ευελπιστούν σε διάφορους θώκους, ας κατέβουν από το τραίνο κι ας επιβιβαστούν στα... FALCON της εξουσίας.
- Πολλοί ήδη το έπραξαν.
- Ας τελειώνουμε κάποτε και με τους αναποφάσιστους.
- Για να μετρήσουμε τους δικούς μας επιβάτες στο δύσκολο μεν, αλλά το δικό μας ταξίδι.
- Για τους λαθρεπιβάτες δεν περισσεύει χώρος

N. Μολ.

Ο ΘΕΜΟΣ, Η ΘΕΜΙΣ, ΤΟ ΘΕΜΑ

Άναψαν και κόρωσαν τα κανάλια (αλλά και οι εφημερίδες) την περασμένη εβδομάδα επειδή αποπέμφθηκε ο Θέμος από το κανάλι του. Έγιναν και σχετικές τηλεδίκες και εδικοιώθη η Θέμις. Και το Πρώτο Θέμα ασχολήθηκε δεόντως, αλλά στο τέλος έκλεισε η υπόθεση και ξεχάστηκαν όλα. Μου έμεινε η εντύπωση πάντως ότι δόθηκε και χάθηκε μια μάχη της ελευθεροτυπίας. Ε, βρε γιαούρτωμα!

Π.Χ.

Η ΑΒΑΣΤΑΧΤΗ ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ ΕΝΟΣ ΙΕΡΩΜΕΝΟΥ

Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Χριστόδουλος έχει δημιουργήσει προβλήματα στην πολιτική ηγεσία του τόπου ουκ ολίγες φορές από την ημέρα που ανέλαβε τα καθήκοντά του στην Αρχιεπισκοπή.

Φαίνεται δε ότι δεν του φτάνει η εγχώρια δημοσιότητα, την οποία είναι γεγονός ότι όποτε την επιδιώξει την έχει, θέλει τώρα να επεκταθεί και διεθνώς. Διαδίδει λοιπόν δεξιά κι αριστερά ότι θα επισκεφτεί το Βατικανό τον Σεπτέμβριο. Την ώρα μάλιστα που ετοιμάζεται το ταξίδι του Πάπα στην Τουρκία και η συνάντησή του με τον Οικουμενικό Πατριάρχη στην Κωνσταντινούπολη.

Ο Αρχιεπίσκοπος δεν μπορεί να δεχτεί ότι ο κ. Βαρθολομαίος θα συναντήσει πρώτος τον Πάπα. Η διαμάχη τους σχετικά με τις νέες χώρες δεν τον αφήνει να σκεφτεί την πολιτική

χρησιμότητα της επίσκεψης του Πάπα στην Κωνσταντινούπολη. Ο οποίος, αν και τον Απρίλιο κλείνει ένα χρόνο στο Βατικανό, δεν έχει κάνει κανένα ταξίδι στο εξωτερικό περιμένοντας την επίσκεψή του στην Πόλη. Είναι γεγονός ότι συνάντηση Χριστόδουλου-Πάπα δεν πρόκειται να γίνει φέτος. Όσο κι αν το επιθυμεί ο Αρχιεπίσκοπος, η πολιτική της Αγίας Έδρας δεν εξαρτάται από τις σκοπιμότητες και τις φιλοδοξίες του.

Ο κ. Χριστόδουλος καλά θα κάνει να αφήσει την πολιτική στους αρμοδίους. Γιατί πλέον αχίζει να γίνεται επικίνδυνος όχι μόνο για μέλλον της ελλαδικής Εκκλησίας αλλά και για την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας. Στο κάτω-κάτω πνευματικός ηγέτης είναι και όχι πολιτικός!

M

ΑΒΓΟΤΑΡΑΧΟ

Η ελληνική κουλτούρα δεν έχει καμία σχέση με το ελληνικό κράτος.
Γιάννης Κουνέλλης

Είμαι ευτυχής! Επιτέλους σε κάτι υπερτερεί η μικρά Ελλάς απέναντι στην ατλαντική υπερδύναμη. Αυτοί έχουν Κοντολίζα, εμείς διαθέτουμε πλέον Ψηλοντόρα! Απ' την άλλη διαθέτουμε και νέα προσωρινή δήμαρχο Αθηναίων, τη Φωτεινή Πιπιλή, και αμέσως μετά τον κ. Μπεχράκη. Το θαύμα της δημοκρατίας και το μεγαλείο της Νέας Δημοκρατίας. Το μόνο μου ερώτημα συμποσούται στο πώς είναι δυνατόν όλοι οι τηλε-δημοσιογράφοι να έχουν και πολιτικές φιλοδοξίες. Σου λέει, δημοσιογραφία είναι το επάγγελμα που έχει άποψη για όλα, άρα βρίσκεται σε μεσοτοιχία με την πολιτική. Η οποία πολιτική επίσης μπορεί να ομιλήσει επί παντός επιστητού. Όπως λ.χ. ο κύριος Βενιζέλος. Στην πράξη κωλώνουν όλοι. Δημοσιογράφοι ή πολιτικοί. Όπως για παράδειγμα το προηγούμενο παράδειγμα.

Σχολείο η τηλεόραση πάντως. Παρασκευή

πρωί, Alter και η εκπομπή δημοσιογράφου το εύστοχο επώνυμο Βαρεμένος. Ανακρίνονται, που λέτε, από δύο βλοσυρές τηλεπερσόνες, τον Τζανετάκο και τον Μπίστη, ιατρός ονόματι Ανευλαβής και ένας πατέρας το οποίου τα τρία παιδιά είχαν «απαχθεί» από τη Κοινωνική Πρόνοια. Οι δύο πολιτικοί(;) άνθρωποι έμελντο τον πατέρα ότι μάλλον έδερνε τα παιδιά του (sic). Ψυχραιμότεροι από το πάντους θύμισαν πως αν συνέβαινε κάτι τέτοιο εδιώκετο εισαγγελικά. Ο ίδιος ο παθών πατέρας είχε ειρμό και σοβαρότητα στη συγκρατημένη του απόγνωση. Και το αριστούργημα: πρώην υποψήφιος υπερνομάρχης της Νέας Δημοκρατίας κ. Τζανετάκος κατηγόρησε τον Ανευλαβή ότι έχει σύνδρομο δημοσιότητας (sic). Άκου ποιος μιλάει! Ο δε κ. Μπίστης κάθε τηλεοπτική εμφάνιση ως εκπρόσωπος δήθεν της κοινής λογικής χάνει και τ' αβγά τα πασχάλια. Τ' αβγά της συναίνεσης, τα πασχάλια της αριστεράς και το αβγοτάραχο της κοινής λογικής.

Τζίμ Μπούκ

ΒΛΑΧΟΙ

Γεια σας πατριώτες, σας χαιρετώ από την αδούλωτη ελληνική επαρχία, όπου εορτάσαμε τα κούλουμα. Η παράδοση αναβίωσε για μια ακόμη φορά, με τα φοβερά έθιμα, όπου ο κάθε απίθανος νομίζει πως τρώγοντας πίτες στο κατσικώρι του γίνεται παραδοσιακός.

ΛΟΥΚΑΝΙΚΑ

Παράδοση! Τρομερή λέξη. Άλλος φτιάχνει λουκάνικα, άλλος ρύζι με τράγο και άλλος φασόλια. Αυτό είναι παράδοση. Ενώ άμα φας μπιφτέκι με πατάτες, δεν είναι. Καταλάβατε;

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Εν τω μεταξύ, όλοι αυτοί οι μπουρτζόβλαχοι με την φοβερή παράδοση, την Καθαρά Δευτέρα νηστεύουν και την επομένη καταπίνουν λουκάνικα. Χορεύουν παραδοσιακό τσάμικο δήθεν και μετά βάζουνε Ρέμο. Χτίζουν σπίτια τσιμεντένια, με ξύλινα καφάσια, μπροστά στη θάλασσα, ώστε να γίνουν παραδοσιακοί. Αίσχος. Μύλος.

ΜΑΣΑ

Η παράδοση όμως δεν είναι αυτές οι σαχλαμάρες. Είναι να ζεις ζωή σύμφωνα με τα πάτρια, δηλαδή ήπια, μετρημένη, ελληνική. Για παράδειγμα, σαρακοστή κάνουν ακόμη μόνον οι γιαγιάδες. Σήμερα, μέσα στη σαρακοστή, τρέχουνε όλοι σαν νηστικοί στις ταβέρνες και τρώνε για δέκα ζωές.

ΑΠΟΣΤΡΟΦΗ

Στις αληθινές ταβέρνες, όπου πηγαίνουν κανονικοί άνθρωποι και όχι παραδοσιακοί, ελάχιστα τρώγανε. Κυρίως πίνανε. Τώρα τα λίπη και τα λάδια που τρέχουνε από τα τραπέζια, προκαλούν σε έναν εχέφρονα άνθρωπο αποστροφή.

ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ

Αυτά με την παράδοση. Αφού και εγώ ακόμη, που είμαι παραδοσιακός τύπος όσο νάναι, άμα βλέπω αυτά τα καραγκιοζιλίκια στην τηλεόραση, με τους κοιλαράδες ντυμένους τσολιάδες, δήθεν της παραδόσεως, να πίνουν ντόπιο κρασί -σχεδόν ξύδι- τρελαίνομαι. Θέλω να φύγω. Να πάω στην Παραγουάη.

ΓΙΩΡΓΟΣ

Αλλά μετά το ξανασκέφτομαι. Και λέω μέσα μου: Πώς να φύγω τώρα που ο Γιώργος αρχίζει αντεπίθεση; Να χάσω το θέαμα;

ΓΕΛΙΟ

Έχει αρχίσει να γελάει σαν τον Παπαντωνίου ή μου φαίνεται; Αν όμως μετά

από τόσο γέλιο χάσει τις εκλογές, όπερ και το πιθανότερον, τότε τι χαμπάρια μάστορα; Δεν ξέρω, αλλά κάτι μου λέει μέσα μου ότι θα πέσει πολύ γέλιο τα επόμενα χρόνια.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Με ρωτούν γιατί ο Συνασπισμός ζητάει συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ. Μα για να έχει πιθανότητα διακυβέρνησης. Για τι άλλο;

ΤΕΛΟΣ

Ένα είναι βέβαιον μετά από μια πιθανή προγραμματική προεκλογική συνεργασία: Το πολιτικό προσωπικό του ΣΥΝ θα ενσωματωθεί στο ΠΑΣΟΚ, ενώ φυσικά το κόμμα θα πάψει να υπάρχει. Όσοι διαφωνήσουν θα γίνουν μικρές ομάδες, αφού οι περισσότεροι θα βρούνε στέγη στο ΠΑΣΟΚ. Και θα μείνει στην Αριστερά μόνο του το ΚΚΕ να αλωνίζει. Τέλειο;

ΔΙΑΛΥΣΗ

Οπότε η πρόταση αυτή, ουσιαστικά σημαίνει πρόταση διάλυσης του Συνασπισμού. Με ανταμοιβή τη συμμετοχή των κορυφαίων στελεχών του στη μελλοντική διακυβέρνηση. Την προοδευτική βεβαίως. Διότι με τον κίνδυνο εξόδου από τη Βουλή να είναι άμεσος, η πολιτική αποστρατεία μοιάζει ορατή. Και φέρνει πανικό.

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Η Δεξιά έκανε ένα μεγάλο λάθος. Αν είχε σοβαρή σχέση με τις πολιτικές

της καταβολές, έπρεπε αμέσως, στις 7 του Μάρτη που λέμε, να καταργήσει οριστικά τον Καποδίστρια. Να ξαναγίνουμε όλοι ελεύθεροι κοινοτάρχες. Τώρα την πάτησε. Πάντως ορθά έπραξαν το ΚΚΕ και ο ΣΥΝ που ψήφισαν την αυτονομία. Έτσι κάνουν οι αριστεροί. Είναι πάντα με τον λαό και όχι με τα λεφτά.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Αυτοδιοίκηση σημαίνει ελεύθερη άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων. Άμα ο άλλος δεν θέλει, δεν γίνεται με το ζόρι να τον βάζεις σε ένα Δήμο. Τέλος.

ΠΥΡΕΤΟΣ

Εγώ ας πούμε κατάγομαι από τη Βυζίτσα Πηλίου. Σε απόσταση 2 χιλιομέτρων είναι οι Μηλιές. Γίνεται να μπω εγώ στον Δήμο Μηλεών; Αφού τους σιχαίνομαι. Μαζί τους δεν θέλω να έχω ούτε πυρετό, που λέει και ο Σταυρίδης.

ΠΟΛΕΜΟΣ

Έτσι είναι οι Έλληνες ανέκαθεν. Από την αρχαία Ελλάδα και το Βυζάντιο κρατάει αυτό. Μικρές πόλεις και κοινότητες, εντελώς ανεξάρτητες μεταξύ τους. Ούτε καν τα σπίτια του ίδιου χωριού δεν είχαν μεγάλες επαφές. Μόνον σε καιρό πολέμου ο Έλληνας έκανε πράγματα κοινά. Σε καιρό ειρήνης όμως, τι σχέση μπορεί να έχω εγώ με τον μηλιώτη; Καμία απολύτως.

ημερο δηκτης

ΠΕΜΠΤΗ 23.2.2006 - ΤΕΤΑΡΤΗ 8.3.2006

ΠΕΜΠΤΗ 23.2.2006

• Τσικνοπέμπτη σήμερα και ένας βαθύς αναστεναγμός ανακούφισης ακούγεται από τον Πειραιά. Με απόφαση της ΠΝΟ λήγει η απεργία των ναυτεργατών και τα πλοία είναι έτοιμα να σαλπάρουν. Το απαγορευτικό όμως της ΕΜΥ δεν αφήνει να λυθούν οι κάβοι.

• Χάσαμε το πλοίο stop! Το ΥΠΕΞ έμαθε την απαγόρευση κατάπλου κυπριακού πλοίου σε τουρκικό λιμάνι από τα ΜΜΕ και την ελληνική πρεσβεία στη Λευκωσία. Κάτι δεν πάει καλά εκεί στη Βασιλίσσης Σοφίας.

• Το μάλε-βράσε στη Νέα Δημοκρατία μία ημέρα πριν από την εκλογή νέου γενικού γραμματέα. Παπακώστα και Ζαγορίτης «σφάζονται» για μια θέση στον ήλιο της δεξιάς νομενκλατούρας.

• Ένας-ένας ανοίγουν οι λογαριασμοί της ωραίας Τάνιας, κρύος ιδρώτας λούζει τους «θεσμικούς» επενδυτές, αλλά η Σοφοκλέους σπάει το ένα ρεκόρ μετά το άλλο κάνοντας τον κ. Αλογοσκούφη να βλέπει εφιάλτες!

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24.2.2006

• Η Αθήνα ξύπνησε με ένα κόκκινο νέφος να την καλύπτει. Οι νότιοι άνεμοι έφεραν τη Σαχάρα στη γειτονιά μας.

• Εν μέσω λοιπόν της κόκκινης ομίχλης, «κομμουνιστικές» λογικές επικρατούν και στη Νέα Δημοκρατία. Ο νέος γενικός γραμματέας του κόμματος κ. Ζαγορίτης εκλέχτηκε στη σημερινή ψηφοφορία με 402 ψή-

φους επί συνόλου 507 ψηφισάντων. Περίεργη μου φαίνεται αυτή η ομοφωνία που επικρατεί στη Ρηγίλλης.

• Ορκίστηκε σήμερα ως 77ος Δήμαρχος της Αθήνας ο Θ. Μπεχράκης, με εφόδιο τα εγκωμιαστικά σχόλια της τέως

Νηστήσιμα για όλο το χρόνο μάς επιφυλάσσει η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης.

δημάρχου και νυν υπουργού Εξωτερικών κυρίας Ντόρας Μπακογιάννη. Συμβουλή μας, μακριά από τις γκαντεμιές!

• Επίδομα ανθυγιεινής εργασίας πρέπει να δοθεί στους κριτικούς του θεάτρου. Στη Γερμανία στο μέσον μιας παράστασης θυμωμένος ηθοποιός κατέβηκε από τη σκηνή, προσπέρασε πολλούς θεατές και πέταξε έναν νεκρό κύκνο στα πόδια ενός από τους επιφανέστερους θεατρικούς κριτικούς της χώρας. Ωχ! βλέπω σε λίγο καιρό κάποιος στην

πλατεία –μία ως γνωστόν είναι η πλατεία– να πετούν σφαγμένες κότες στους εχθρούς τους.

ΣΑΒΒΑΤΟ 25.2.2006

• Ακόμα 30 νούμερα στη λίστα των υποκλοπών. Το αστείο είναι ότι μερικά από αυτά ήταν καρτοκινητά, στα οποία η παρακολούθηση άρχισε με το που ενεργοποιήθηκαν. Σαν πολύ καλή ενημέρωση δεν είχαν οι υποκλοπείς; Όχι τίποτε άλλο, αλλά με τη λογική αυτή φαίνεται πως ό,τι ακούγεται παρακολουθείται. Ενδιαφέρον!

• Παραίτηση του αρχηγού της ΕΛΑΣ Γ. Αγγελάκου. Ο νέος υπουργός αλλάζει όλους τους έχοντες άμεση σχέση με τον κ. Γ. Βουλγαράκη. Εμπιστοσύνη που έχουν μεταξύ τους τα στελέχη της κυβέρνησης! Ακόμα και στην Αστυνομία μπάχαλο τα έκαναν οι γαλάζιοι. Είναι άξιοι της τύχης τους.

• Εισβολή του θανατηφόρου ιού των πτηνών σε πτηνοτροφική μονάδα της Γαλλίας. Κότες και κοτόπουλα, ο σώζων εαυτόν σωθήτω!

ΚΥΡΙΑΚΗ 26.2.2006

• Ιδανικός αυτόχειρας! Το μόνο που μπορεί να ειπωθεί για την πορεία της κυβέρνησης Καραμανλή. Δημοσκόπηση της ALCO φέρνει το ΠΑΣΟΚ, σε πανελλαδική βάση, κατά 0,4 μονάδες μπροστά από τη Νέα Δημοκρατία. Η τριετία Μησοτάκη επαναλαμβάνεται, αυτή τη φορά ως φάρσα, καθώς πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ δεν είναι ο Ανδρέας αλλά ο Γ.Α.Π.... Ε, ρε πλάκες που θα 'χουμε!

ΔΕΥΤΕΡΑ 27.2.2006

• Σε επιστολή που απέστειλε ο πρώην πρόεδρος της ΝΔ Μιτιάδης Έβερτ προς τον πρόεδρο της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών αναφέρει ότι, σύμφωνα με δήλωση του ιδίου προέδρου «στην προηγούμενη συνεδρίαση της Επιτροπής Θε-

σμών και Διαφάνειας», τού είναι γνωστά «τα κέντρα από τα οποία ξεκινούσαν οι υποκλοπές». Προσθέτει ότι «είναι επήρσης γνωστό ότι το ένα από τα δύο επίμαχα κέντρα είναι εγκατεστημένο στις εγκαταστάσεις της Intracom στην Παιανία». Επίσης ότι «διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών της Vodafone-Panafon είναι ο κ. Μαστοράκης ο οποίος εμισθοδοτείτο από την Intracom». Καβέβια ζητά έρευνα της εταιρείας. Να δούμε πώς θα τη γλυτώσει αυτή τη φορά ο εθνικός προμηθευτής, ιδιοκτήτης του Ολυμπιακού.

• Αναμέτρηση πολιτικών αρχηγών σε προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση στη Βουλή. Επίθεση «φιλίας» του προέδρου του ΠΑΣΟΚ και του πρωθυπουργού στον Συνασπισμό. Η δημοσκόπηση της Κυριακής τούς τάραξε. Ο Αλέκος Αλαβάνος απτόητος επιτέθηκε στην οικονομική πολιτική των δύο κομμάτων και τα κατέστησε αποκλειστικά υπεύθυνα για την ανεργία που μαστίζει τη χώρα. Εμφάνιση της κυρίας Παπαρήγα σαν να μιλούσε ως γενικός γραμματέας στην κεντρική επιτροπή του ΚΚΣΕ.

• Μπούμεραγκ ο αντι-καποδιστριας για τη Νέα Δημοκρατία. Όλες οι κοινότητες που δεν συμφωνούσαν με τη συνένωση βγήκαν στους δρόμους ζητώντας αυτονομία. Ο κ. Παυλόπουλος προσπαθεί να μαζέψει τα ασυμμάζευτα. Καλά, δεν ήξερε το αποτέλεσμα της κατάθεσης της σχετικής τροπολογίας για τη ζουράρεια κοινότητα ή δεν εκτίμησε και πάλι σωστά; Ακούω ότι ο πρωθυπουργός χτυπάει το κεφάλι του που βιάστηκε να κάνει ανασηματισμό!

ΤΡΙΤΗ 28.2.2006

• Με τετράωρη στάση εργασίας της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ ανοίγει ο «χορός» των κινητοποιήσεων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα για την υπεράσπιση των συλλογικών συμβάσεων

και για ουσιαστικές αυξήσεις στους μισθούς. Νέα 24ωρη απεργία της ΟΤΟΕ. Η κυβέρνηση προσπαθεί να προφυλαχτεί από τα απανωτά χαστούκια. Ανακάλυψε μάλιστα ότι υπάρχει και κάτι που λέγεται διάλογος. Τώρα, μάλιστα!

ΤΕΤΑΡΤΗ 1.3.2006

- Πίσω ολοταχώς. Τον δρόμο του συμβιβασμού και της αποφόρτισης του τεταμένου κοινωνικού κλίματος επιλέγει η κυβέρνηση με τα συνδικάτα, στην προσπάθειά της να διασφαλίσει την εργασιακή ειρήνη και να αποτρέψει ένα νέο κύμα απεργιακών κινητοποιήσεων. «Γιώργο δώστα όλα», γιατί έρχονται κι εκλογές. Δεν αλλάζει με τίποτα αυτή η χώρα!

- Συνεργασία του νέου υπουργού Πολιτισμού κ. Βουλγαράκη με τον τέως ομόλογό του, πρωθυπουργό κ. Καραμανλή, για θέματα του υπουργείου. Ουδέν σχόλιον.

ΠΕΜΠΤΗ 2.3.2006

- Την έκδοση της όμορφης Τάβριας στην Ελλάδα αποφάσισαν οι γαλλικές αρχές. Στη Σοφοκλέους άρχισαν οι καρδιακές αρρυθμίες. Τίποτα δεν σώζει τα λαμόγια, όπου και να πρόσκαινται.

- Πρόταση Κωνσταντόπουλου για συνεργασία ΣΥΝ-ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ κατά του νεοφιλελευθερισμού. Τι σκέπτεται ο άνθρωπος όταν βρεθεί εκτός εξουσίας!

- Από λεπίδι πέρασε ο νέος υπουργός Δημόσιας Τάξης τους ταξίάρχους της Αστυνομίας, σε μια προσπάθεια αποβουλγαροποίησης της ΕΛΑΣ.

- Ανεξέλεγκτες καταστάσεις στην κοινοβουλευτική ομάδα της Νέας Δημοκρατίας κατά τη διάρκεια της συζήτησης της ζουράρειας τροπολογίας. Επί πέντε ώρες οι βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος κατακεραύνωναν τον κ. Παυλόπουλο και ζητούσαν ανεξαρτησία και στις δικές τους κοινότητες. Τελικά μαζί με Συνασπισμό και ΚΚΕ την ψήφισαν. Ληγμένα

σερβίζουν στο καφενείο της Βουλής;

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3.3.2006

- Και ο παραλογισμός συνεχίζεται... Σύσσωμη η αντιπολίτευση εξαπέλυσε επίθεση κατά της υπουργού Παιδείας γιατί ανακοινώνοντας τον αριθμό των εισαγομένων σε ΑΕΙ και ΤΕΙ υπεραμύνθηκε του 10 ως βάσης εισαγωγής. Και καλά, από το ΠΑΣΟΚ που μετέλλαξε το χουντικό σύνθημα «κάθε πόλη και στάδιο, κάθε χωριό και γυμναστήριο» σε «κάθε πόλη και πανεπιστήμιο, κάθε χωριό και ΤΕΙ», το περιμέναμε. Πολιτική τους ήταν πάντα τα ελληνόπουλα να μείνουν αγράμματα. Από την Αριστερά όμως; Τι είδους λαϊκισμοί είναι αυτοί; Γιατί αν πιστεύουν ότι με τον τρόπο αυτό θα κερδίσουν ψήφους, είναι βαθιά νυχτωμένοι.

ΣΑΒΒΑΤΟ 4.3.2006

- Επιστολή Χριστόδουλου στον Πάπα της Ρώμης με την οποία «ζητεί» να πάει στο Βατικανό πριν από την επίσκεψη του προκαθημένου της Καθολικής Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη. Μήπως ο φίλος του ο πρωθυπουργός θα πρέπει να τον μαζέψει λίγο; Όχι τίποτε άλλο, μην έχουμε νέα Ιεροσόλυμα.

- Η πολυδιαφημισμένη «Κοινωνία της Πληροφορίας» καταρρέει. Στα αζήτητα πόροι που φτάνουν το αμύθητο ποσό του 1,5 δισ. ευρώ. Εμπρός στο δρόμο που χάραξε ο Σημίτης!

- Εκπλήξεις λέγονται τώρα οι σφαγές των ανωτάτων αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων. Ο κ. Μεϊμαράκης προσπαθώντας να βρει αξιωματικό που να μην πρόσκειται στο ΠΑΣΟΚ ή στον προκάτοχό του είναι ικανός να κάνει στρατηγούς τους λοχαγούς. Και μετά θα μιλάει για το «αξιόπιστον» του στρατεύματος!

ΚΥΡΙΑΚΗ 5.3.2006

- Τρεις δημοσκοπήσεις φέρ-

Το υπουργικό συμβούλιο συνεδριάζει για την επέτειο των δύο χρόνων της νίκης της Νέας Δημοκρατίας. Άντε, στην επόμενη επέτειο να τα ξαναπούμε!

νουν στα ίσα τα δύο μεγαλύτερα κόμματα, προκαλώντας νέα παγωμάρα στην κυβερνώσα παράταξη. Αν τα σαΐνια της Ρηγίλλης καταφέρουν να κάνουν και τρίτη γενιά Παπανδρέου πρωθυπουργό, είναι άξιοι της τύχης τους.

- Και ενώ δημοσιεύματα εφημερίδων υποστηρίζουν ότι τα τετράδια Τσαλικίδη δείχνουν Παιανία, έναν όροφο κάτω από το γραφείο του εθνικού προμηθευτή, ένα ερώτημα πλανιέται πάνω από την Αθήνα: Τα cd πότε θα κυκλοφορήσουν;

ΔΕΥΤΕΡΑ 6.3.2006

- Καθαρά Δευτέρα σήμερα. Η πιο μαρτυρική μέρα από το 2004 για τους κυβερνητικούς βουλευτές, οι οποίοι επισκέπτονται σήμερα τις περιφέρειές τους. Γαλάζιοι τέως δήμαρχοι, κοινοτάρχες και κάθε είδους σύμβουλοί τους περιμένουν λέγοντας μία μόνο λέξη: Καποδίστριας. Τέτοιου είδους «ασκήσεις» από δικό τους υπουργό ούτε στους πιο άσχημους εφιάλτες τους!

ΤΡΙΤΗ 7.3.2006

- Στον απόηχο της Αποκριάς γκρίζα επέτειος σήμερα για τα δύο χρόνια της νίκης της Νέας Δημοκρατίας. Ο πρωθυπουργός στην ομιλία του τόνισε ότι οι υποσχέσεις προς τις ασθενέστερες τάξεις παραμένουν στο ακέραιο. Εις το διηνεκές!

- Δεν ήταν γιορτή και για τη Σοφοκλέους η σημερινή μέρα. Ο δείκτης έπεσε κάτω από τις

4.000 μονάδες καθώς σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης επικρατούσε κατάσταση πανικού. Βλέπω το '99 με δρασκελιές να πλησιάζει!

ΤΕΤΑΡΤΗ 8.3.2006

- Ημέρα της Γυναίκας σήμερα. Μόνο που αντί να γίνεται πράξη η ισότητα, βαδίζουμε ολοταχώς προς την αντίθετη κατεύθυνση. Και μόνο το ποσοστό διπλάσιας ανεργίας στις γυναίκες (15,5%) από τους άνδρες (6,4%) το αποδεικνύει.

- Την ατζέντα του διαλόγου για το ασφαλιστικό προσπαθεί με προσεκτικά αν όχι επιφυλακτικά βήματα να ανοίξει η κυβέρνηση συγκροτώντας «επιτροπή σοφών» για να επεξεργαστεί το πρόβλημα. Για το λόγο αυτό συναντώνται σήμερα οι κ.κ. Αλογοσκούφης και Τσιτουρίδης. Γιατί εγώ είχα ακούσει ότι το πρόγραμμα της ΝΔ έλεγε ότι το ασφαλιστικό είναι πρόβλημα της επόμενης τετραετίας;

- Πρόταση «πράσινης» απεμπλοκής της Ευρώπης από τα πετρέλαια της Μέσης Ανατολής παρουσιάζει σήμερα ο κ. Μπαρόζο. Σφίγγουν τα πράγματα για τη γηραιά ήπειρο!

- Πολιτική κρίση ενόψει στην Τουρκία, με φόντο την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αγάδες, πασάδες, δερβισάδες στα μαχαίρια. Ο πρωθυπουργός Ερντογάν για μια ακόμη φορά τα βάζει με το στρατό!

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ Δ'
Ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΣ

Δυο χρόνια κομμάτια

του Μάνου Στεφανίδη

Κι άλλοι, πιθανοί τίτλοι συνωθούνται στο μυαλό μου. Όπως «Μεγάλες Προσδοκίες» λ.χ., ή «Οι Άθλιοι», κυρίως με τη σημασία των «εξαθλιωμένων», misérables γαλλιστί, αλλά και «20.000 λεύγαι υπό την θάλασσαν», «Ο Μύθος του Σισύφου» κ.λπ.

*Είναι κρίμα να γινόμαστε
ένας πολιτισμός της άμεσης
επικαιρότητας.*

Π. Μαρτινίδης, Αντί, 27.2.98

Μελαγχολικά τα γενέθλια της Ν.Δ. για τα δύο χρόνια εξουσίας της. Αλλά και για το πολιτικό σκηνικό μας γενικότερα, που δύσκολα συγκαλύπτει την πτωμαϊνή του με την επίκληση ακριβών αρωμάτων. Η παρακμή είναι ψηλαφητή απ' άκρου εις άκρον στον τόπο αλλά και η σπάνις νέων ανθρώπων και νέων ιδεών. Μοιάζουν οι πάντες και τα πάντα να έχουν αποσπασθεί με βία από κάποιαν κατάψυξη της ιστορίας και να πλασάρονται ως φρέσκα για λόγους επικοινωνιακούς – σαν τα καλαμαράκια της Καθαράς Δευτέρας στην ανακαινισμένη αλλά όχι συνετισμένη Βαρβάκειο Αγορά.

Έχουμε και λέμε: Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν την Ν.Δ. να παραπαίει και το ΠΑΣΟΚ να κλείνει την ψαλίδα χωρίς όμως να κερδίζει αντικειμενικά το ίδιο. Ο πρωθυπουργός, βαρύς και δύσθυμος πλέον, δεν βρίσκεται πια στο απυρόβλητο, ενώ οι πρόσφατοι χειρισμοί του – υπόθεση υποκλοπών, ανασχηματισμός, επιστράτευση κ.λπ. – γέμισαν αμηχανία ακόμη και τους πιο νομιμόφρονες χειροκροτητές του. Το κόμμα τόλμησε να σηκώσει κεφάλι, έστω και δια της μιζανπλί της κ. Παπακώστα, ενώ τα βασικά πουλέν του – λέγε με Προκόπη – δεν τραβάνε και ο Τσιτουρίδης δεν επαρκεί ώστε να επωμισθεί μόνος του τις ανομίες των υπόλοιπων

σαν τον Άτλαντα ή τον Ναζωραίο. Ο φιλομειδής Νικήταςφυγομάχησε από ένα υπουργείο-πληγή για να καταστεί βλαχοδήμαρχος και μάλιστα σ' έναν χώρο περιπάτου για την Δεξιά όπως είναι ο Δήμος της Αθήνας, όπου επίσης υπεραφθονούν οι επαρκέστερες υποψηφιότητες (π.χ. ο Αλέξανδρος Λυκουρέζος).

Ούτε και στην άλλη πλευρά του λόφου είναι καλύτερα τα πράγματα, καθώς ο Γιώργος Παπανδρέου ψάχνει να βρει το αντιπολιτευτικό στιλ που του πηγαίνει περισσότερο: καταγγελτισμός και συγκεντρωτισμός ή άνοιγμα στην κοινωνία και Μαριξινοπώς-τη-λένε; δηλαδή ένας καφές που είτε βαρύς, είτε γλυκός, είτε πολλά και όχι, σερβίρεται πάντα ως παρηγοριά σ' ένα κόμμα που δεν του αρέσει καθόλου ότι η Ν.Δ. ξεσκόλισε τόσο γρήγορα τις παλιές, δοκιμασμένες δικές του συνήθειες.

Κατά τ' άλλα ο Μπαϊρακτάρης μάς τελείωσε, ωσαύτως και η κάθαρση ή ο πόλεμος, αν προτιμάτε, εναντίον των άνομων συμφερόντων. Α propos, το σουβλατζίδικο «Μπαϊρακτάρης» έχει επεκταθεί τόσο ώστε επιπλέον των τεσσάρων μαγαζιών στη σειρά ανάμεσα στην Ερμού και τη Μητροπόλεως άνοιξε και καινούργιο στο Μοναστηράκι, κοντά στις γραμμές του ηλεκτρικού. Ολόκληρη αλυσίδα δηλαδή! Ο ευτυχής επαγγελματίας Σπύρος εξ Αγρινίου, ιδιοκτήτης της φίρμας, είναι από τους ελάχιστους που ωφέλησε η εύνοια Καραμανλή. (Εννιώ βεβαίως από τους μικρομεσαίους).

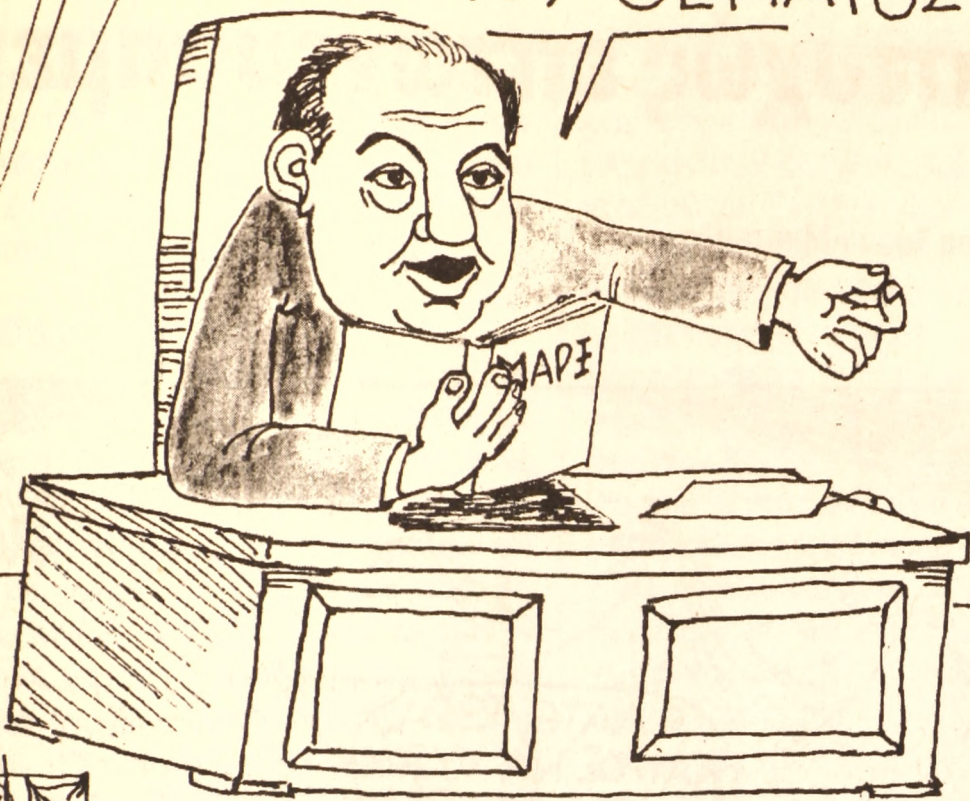
Κατά βάθος, πάντως, έχω την αίσθη-

ση παρατηρώντας τον Κωστάκη και τον Γιωργάκη ότι με αρκετή βαρυγκώμια διεκπεραιώνουν τα υψηλά τους καθήκοντα, όντας υποχρεώμενοι απέναντι σε μίαν οικογενειακή παράδοση την οποία μάλλον θα προτιμούσαν να είχαν αποφύγει. Αυτή η έλλειψη προσωπικής φιλοδοξίας είναι ό,τι τους κάνει να ξεχωρίζουν – σε σχέση ας πούμε με τη Ντόρα ή τον Βενιζέλο, τους άλλους δηλαδή πρίγκιπες, γιαλαντζί και μη του Κοινοβουλίου μας – αλλά και να μοιάζουν παρά τις εξόφθαλμες διαφορές τους. Τόσο που μπαίνω συχνά στον πειρασμό να τους πω «Κουράγιο παιδιά, εξουσία είναι θα περάσει!».

Τουλάχιστον ν' αντλούσαμε ελπίδες από την Αριστερά... Κι εδώ όμως το μέλλον αβέβαιο. Κι εδώ οι ίδιοι κι απάλλαχτοι επαγγελματίες κουμαντάνοι με τα τόσα προβλέψιμα σενάρια τους για έξοδο από την κρίση και με την προφανή έλλειψη αριστερού ύφους και ήθους και στις πιο αυθόρμητες επιλογές τους. (Τι τα θέλετε; Ο καταγγελτικός μαξιμαλισμός και η εμμονή στην άρνηση δεν υπήρξαν ποτέ αληθινά αριστερή πρακτική). Τούτέστιν μια απ' τα ίδια κι εδώ, με τον κυρίαρχο τύπο του νεοपाσοκοδημοκράτη να αποκτά για λίγο, για σύρριζα που λέμε, και μια γεύση αριστεροσύνης.

Άλλοι πάλι θα το έλεγαν αριστερό μέτωπο εναντίον του νεοφιλελευθερισμού, συγχέοντας την Αριστερά με το ΠΑΣΟΚ και, κυρίως, διαφοροποιώντας το ΠΑΣΟΚ από την κυρίαρχη νεοφιλελεύθερη πολιτική πρακτική που μας κυβερνάει εδώ και πολλά χρόνια. Δηλαδή στην πρόταση Νίκου Κωνσταντόπουλου, η οποία συζητείται ευρέως αυτόν τον καιρό, έχω να παρατηρήσω το εξής αδύναμο σημείο: Έχοντας παραμερίσει ο σεβαστός φίλος Νίκος όσα ο ίδιος υποστήριζε πριν μόλις μερικούς μήνες για τον δικομματισμό και

ΜΙΣΟ ΛΕΠΤΟ,
ΜΕΙΜΑΡΑΚΗ, ΝΑ ΙΔΩ
ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΜΑΡΙ ΕΠΙ
ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.

του Δημήτρη Πετροσιδη

Σ.Π.

τ' αδιέξοδά του, παραχωρεί χωρίς καμία αιτιολογία άφεση αμαρτιών στο ΠΑΣΟΚ και αντιλαμβάνεται έναν και μόνον εχθρό, την Ν.Δ., η οποία πάντως έστω και άτσαλα επιχειρεί ν' αντιμετωπίσει μερικά από τα διαβόητα ανομήματα των εκσυγχρονιστών και του συστήματος ΠΑΣΟΚ τα οποία ο ίδιος κατακεραύνωνε με περισσή ευγλωττία στην προηγούμενη Βουλή.

Απ' την άλλη πλευρά, όσο κι αν ισχύει η Realpolitik στον κοινοβουλευτικό μας βίο, διερωτώμαι πώς μπορούμε να συνυπάρξουμε εμείς της ανανεωτικής Αριστεράς με την κ. Δαμανάκη, τον κ. Ανδριανόπουλο ή τον κ. Πρωτόπαπα σ' ένα μέτωπο εναντίον μιας «Δεξιάς» που όταν δεν πασοκίζει τότε «κοκκινίζει» από αιδημοσύνη! Τόσο ισοπεδωμένα είναι τα πράγματα και τόσο μονόδρομα για τη σκέψη ανθρώπων που διαθέτουν και αδαπάνητη εμπειρία και πολύτιμη γνώση, διερωτώμαι, ώστε να συναινέσουν -στ' όνομα αλήθεια ποιου «κινδύνου»; - στην αναίρεση της παλαιότερης πολιτικής τους και ώστε ονειρεύονται ένα σκέλεθρο ΠΑΣΟΚ και ΣΥΝ ως αξιόπιστο σχήμα εναντίον των νεοδημοκρατικών ανεμόμυλων; Τόσο αδιέξοδα περικλειστος κατήντησε, άραγε, αυτός ο τόπος και τόσο προδιαγεγραμμένη η πορεία του πάλαι ποτέ Συνασπισμού της Αριστεράς ώστε να καταλήξει νομοτελειακά πασοκική

τσόντα για να γίνει πρωθυπουργός και ο Γιωργάκης; Κι αυτό σημαίνει αριστερή πρωτοπορία; Έλεος, σύντροφοι! Η πολιτική πρακτική διδάσκει ότι κραταία σχήματα διαλύονται όταν κλείσει ο κύκλος τους, κόμματα εξουσίας διασπώνται ώστε να δημιουργηθούν καινούργια και δεν τελειώνει η ιστορία της ιστορίας επειδή έτσι παρήγγειλε κάποια πολυεθνική σε κάποιον Φουκουγιάμα. Εκτός κι αν το ΠΑΣΟΚ ή η Ν.Δ. αποτελούν την αδήριτη νομοτέλεια της πολιτικής μας ζωής και η αγκαλιά κι ο στοχασμός του κ. Κουλούρη το λιμάνι στο οποίο ακριβοδίκαια οφείλει να καταλήξει ο κάθε παραπλανηθείς αριστερός. Ξανά έλεος!

Θα μου πείτε: τώρα τι κάνουμε; Ό,τι κάναμε πάντα. Προσπαθούμε να μην ενσωματωθούμε στον κυρίαρχο χυλό κι ούτε να γίνουμε κομμάτι αυτής της μεταμοντέρνας ανοησίας που θέλει να παρουσιάζεται ως πολιτική. Τα υπόλοιπα θα πάρουν το δρόμο τους. Όπως ανέκαθεν συνέβαινε!

ΥΓ.: Αμέσως μετά τη χούντα ο αείμνηστος Δεσποτίδης κατά μαρτυρία του Βλάση Κανιάρη δήλωνε πως θα χρησιμοποιήσουμε το ΠΑΣΟΚ ως πώλο όνου για να μπούμε, η Αριστερά, στα Ιεροσόλυμα (της εξουσίας). Σήμερα, τριάντα χρόνια μετά, τα ίδια Νικολάκη μου τα ίδια Νικολή μου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ

Λαμπράκηδες. Ιστορία μιας γενιάς

Το βιβλίο που συγκεντρώνει το υλικό πρωτογενούς έρευνας για μια κρίσιμη περίοδο της νεότερης ιστορίας.

Άγνωστα στοιχεία που καταγράφουν την οργανωτική δομή της Νεολαίας Λαμπράκη, τις αδυναμίες αλλά και το νέο πνεύμα που έφερε αυτό το κίνημα.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ Ο
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Το αρχαίο κείμενο και μεταφραστικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις από τον Τζίμη Παπανικολόπουλο.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ Ο
ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ

ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

Μεταφραστικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις
από τον
ΤΖΙΜΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Ασφαλιστικό: Δυστυχώς επτωχεύσαμεν

του Τάσου Μπότουλα

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, παρά τις συνεχείς υποσχέσεις της ότι δεν πρόκειται να ανοίξει το ασφαλιστικό σε αυτή την τετραετία, αρχίζει σιγά σιγά να κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση. Μετά τον ανασχηματισμό και υπό τις πιέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρχισαν να ακούγονται δειλά οι πρώτοι ψίθυροι για τις δυνατότητες λύσης του ασφαλιστικού προβλήματος της χώρας, το οποίο βέβαια δεν είναι φετινό – έχει αρχίσει να γίνεται εμφανές από τα τέλη της δεκαετίας του '80.

Η κυβέρνηση λοιπόν προτείνει τη δημιουργία μιας επιτροπής που να αποτελείται από ειδικούς όλων των κομμάτων για να συζητήσουν το πρόβλημα και να βρουν τις πιθανές λύσεις του. Ουσιαστικά την ενδιαφέρει να καθίσουν στο ίδιο τραπέζι με το ΠΑΣΟΚ για να μοιραστεί η ευθύνη της έτσι και αλλιώς επώδυνης λύσης, έτσι ώστε να στερήσει από την αξιωματική αντιπολίτευση ένα ισχυρό αντιπολιτευτικό ατού.

Τα φαινόμενα όμως απατούν. Όλα τα κόμματα γνωρίζουν, και μάλιστα πολύ καλά, ότι ουσιαστική λύση στο ασφαλιστικό πρόβλημα της χώρας, υπό τα σημερινά οικονομικά δεδομένα, δεν υπάρχει. Οι όποιες συζητήσεις γίνουν, θα γίνουν για να ρίξουν στάχτη στα μάτια των ψηφοφόρων λέγοντας ότι εμείς κάναμε ό,τι μπορούσαμε αλλά...

Η άσχημη κατάληξη των οικονομικών των ασφαλιστικών ταμείων είχε προβλεφθεί από τους γνωρίζοντες το πρόβλημα πριν από τη Δικτατορία. Κανένας όμως στην ευφορία της μετακαρμανλικής ανάπτυξης δεν έδωσε σημασία. Πρέπει να επισημανθεί το πρωτοφανές γεγονός ότι τα ταμεία υποχρεωτικά έβαζαν τις καταθέσεις τους στην Τράπεζα της Ελλάδας με επιτόκιο 0%. Αυτό κράτησε από το 1950 έως το 1974 και μόνον τότε η κυβέρνηση Καραμανλή έκανε το επιτόκιο 4%. Ας σημειωθεί ότι ο πληθωρισμός το 1973 ήταν 35%.

Όλες οι μεταχουντικές κυβερνήσεις θεωρούσαν το ασφαλιστικό «αγκάθι» και δεν το πλησίαζαν, όχι για να το λύσουν αλλά ούτε για να το συζητήσουν. Η πρώτη κυβέρνηση που προσπάθησε να πάρει κάποια μέτρα προς μια κατεύθυνση λύσης ήταν η κυβέρνηση Μητσοτάκη το 1992. Και βέβαια τα μέ-

τρα αυτά συνετέλεσαν στο να χάσει τις εκλογές η Νέα Δημοκρατία, καθώς πήραν μεν παράταση ζωής τα ταμεία αλλά έχασαν οι συνταξιούχοι.

ΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ

Μια ακόμη προσπάθεια λύσης ήταν εκείνη επί υπουργίας Γιαννίτση, ο οποίος ως τεχνοκράτης έβλεπε το πρόβλημα και «κατέβασε» έναν νόμο που έδινε χρόνια ζωής στα ασφαλιστικά ταμεία, αλλά υπό την γενική κατακραυγή των εργαζομένων και εξαιτίας του πολιτικού κόστους αποσύρθηκε.

Φτάνουμε λοιπόν στο 2006, ένα χρόνο πριν από την τελική ημερομηνία του Νόμου Ρέππα, σύμφωνα με τον οποίο πρέπει όλα τα ταμεία των ΔΕΚΟ και των τραπεζών να απορροφηθούν από το ΙΚΑ μέχρι το τέλος του 2007. Μάλιστα οι εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων θα περιοριστούν στο 50% των σημερινών.

Τα ταμεία, πλην δύο-τριών, είναι σήμερα ελλειμματικά. Τρανταχτό παράδειγμα το ΝΑΤ, όπου μόνο το 8% των συντάξεων καλύπτεται από τις εισφορές, ενώ το υπόλοιπο 92% καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΕΛΛΕΙΜΑΤΑ

Το συνολικό έλλειμμα των ταμείων της ΔΕΗ και του ΟΤΕ για το 2006 φτάνει τα 900 εκ. ευρώ, χωρίς σ' αυτό να περιλαμβάνονται οι συντάξεις των εργαζομένων του ΟΤΕ που έφυγαν με την περίφημη εθελουσία και που βέβαια, καθώς δεν έχει λυθεί ακόμη το ζήτημα με τις αντιρρήσεις της ΕΕ και επομένως δεν έχουν εκδοθεί τα αναγκαία προεδρικά διατάγματα, δεν έχουν πάρει δεκάρα σύνταξη, αν και έχουν αποχωρήσει από την εργασία τους εδώ και μερικούς μήνες. Μελέτες αναφέρουν ότι αν συμπεριληφθούν και οι συντάξεις όλων όσων δικαιούνται εθελουσία, το έλλειμμα του ΤΑΠ-ΟΤΕ θα φτάσει το 1 δισ. ευρώ το χρόνο.

Σε αυτό το ήδη τεράστιο έλλειμμα θα πρέπει να συνυπολογίσουμε τη μείωση του εργατικού δυναμικού του ΟΤΕ, το οποίο με την εθελουσία θα φτάσει τους 10.000 εργαζόμενους, και την ταυτόχρονη αύξηση των συνταγιούχων, που θα φτάσουν τους 35.000. Δηλαδή η αναλογία εργαζομένων προς συνταξιούχους θα είναι 1 προς 3,5. Κανένα ασφαλιστικό σύστημα στον κόσμο δεν μπορεί να επιβιώσει με τέτοια αναλογία!

Αντίστοιχα προβλήματα υπάρχουν στο ταμείο των εργαζομένων στη ΔΕΗ όπου το έλλειμμα θα φτάσει φέτος τα 400 εκ. ευρώ.

Όλα αυτά τα τερατώδη ελλείμματα καλύπτονται μέχρι σήμερα από τον κρατικό προϋπολογισμό. Με την ταχύτητα με την οποία αυξάνονται είναι βέβαιο ότι σε πολύ λίγα χρόνια ο προϋπολογισμός θα χρειάζεται κονδύλια της τάξης των 4 και 5 δισ. ευρώ για την εξυπηρέτησή τους.

Το πρόβλημα θα επιδεινωθεί αν η Ευρωπαϊκή Ένωση απαγορεύσει ουσιαστικά την εξυπηρέτηση των κονδυλίων αυτών από τον κρατικό προϋπολογισμό. Τότε το αδιέξοδο θα είναι πλήρες. Επομένως, καμία λύση σήμερα δεν

είναι εφικτή. Οι όποιες «λύσεις» δοθούν θα δώσουν μια παράταση μερικών ετών και το βαρύ τίμημα θα το πληρώσουν οι εργαζόμενοι και οι συνταξιούχοι. Γιατί με την περικοπή των συντάξεων θα μειωθεί η αγοραστική δύναμη των συνταξιούχων και άρα θα αλλάξει προς το χειρότερο το κοινωνικό τους στάτους. Η μείωση της αγοραστικής δύναμης θα έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ζήτησης, άρα και την οικονομική καχεξία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των εμπόρων. Αν τώρα αυξηθούν τα όρια συνταξιοδότησης, θα κερδίσουν τα ταμεία κάποια χρόνια ζωής, καθώς δεν θα δώσουν νωρίς συντάξεις, αντίθετα θα έχουν για τα αντίστοιχα χρόνια εισφορές, αλλά και οι εργαζόμενοι θα είναι δυσσαρεστημένοι γιατί θα φύγουν μερικά χρόνια αργότερα και το πρόβλημα της ανεργίας θα επιδεινωθεί.

Ακόμη και αν συμβούν και τα δύο ταυτόχρονα, δηλαδή και μειώσεις στις συντάξεις και αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης, το πρόβλημα δεν λύνεται. Ο κρατικός προϋπολογισμός πόρρω απέχει από τη δυνατότητα εξυπηρέτησης κονδυλίων που φτάνουν σε διψήφιο αριθμό δισ. ευρώ.

Η ΚΑΤΑΛΗΞΗ: ΑΔΙΕΞΟΔΟ;

Καταλήγουμε λοιπόν σε αδιέξοδο. Η λύση δεν μπορεί να είναι μερική. Είναι συνάρτηση της πορείας της ελληνικής οικονομίας, η οποία έχει εισέλθει σε νέο βαθύ και σκοτεινό τούνελ, στο μέσον ακριβώς της κυβερνητικής θητείας της Νέας Δημοκρατίας. Η πολιτική που ασκήθηκε τα δύο τελευταία χρόνια έχει προκαλέσει τόσο μεγάλες αντιδράσεις στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού που ήδη άρχισαν δύο εβδομάδες μετά τον ανασχηματισμό να φαίνονται τα πρώτα δείγματα αναθεώρησής της. Μερικές δημοσκοπήσεις που φέρνουν σε μηδενική απόσταση τα ποσοστά πρόθεσης ψήφου των πολιτών για τα δύο μεγάλα κόμματα κατέδειξαν αυτό που δεν μπόρεσαν να καταλάβουν τόσο καιρό οι έχοντες την ευθύνη της διαμόρφωσης της οικονομικής πολιτικής. Ότι δηλαδή η οικονομία δεν πάει καλά, ότι μεγάλα τμήματα του πληθυσμού βρίσκονται ή

έχουν πέσει κάτω από τα όρια της φτώχειας, ότι επενδύσεις δεν γίνονται, ότι οι τιμές καλπάζουν, ότι εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών δεν έγινε, ότι τα κοινοτικά κονδύλια μένουν στα αζήτητα, ότι, ότι, ότι... Δηλαδή ακριβώς η διάψευση των υποσχέσεων που είχε δώσει η Ν.Δ. και με τις οποίες κέρδισε τις εκλογές.

Η κυβέρνηση εδώ και τουλάχιστον δέκα μήνες εφαρμόζει μια σκληρή νεοφιλελεύθερη οικονομική πολιτική, σε μια προσπάθεια να μειώσει πρωτίστως το δημόσιο χρέος – μια πολιτική που έφτασε όπως φαίνεται στο τέλος της, καθώς σύντομα μπαίνουμε στην τελική ευθεία για τις δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές. Τα πρώτα δείγματα αλλαγής, τουλάχιστον σε επίπεδο λόγων, φάνηκαν από την ομιλία του νέου υπουργού Απασχόλησης κ. Τσιτουρίδη κατά τη διάρκεια συζήτησης στη Βουλή. Αυτό που δεν φαίνεται είναι τι είδους πολιτική θα εφαρμόσει από δω και πέρα η κυβέρνηση, καθώς από τις μετέπειτα πράξεις της δεν βγαίνει νόημα. Δεν έχει καθοριστεί ποια πολιτική είναι εκείνη που συνδυάζει παροχές προς διάφορες κατηγορίες πληθυσμού και σφιχτή εισοδηματική πολιτική. Δεν ξεκαθαρίζει τη διαφορά ιδιωτικοποιήσεων και μεταρρυθμίσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Πώς δηλαδή θα συνδυάσει τον νεοφιλελευθερισμό με τον κρατισμό.

Μπροστά στο σοκ που επέφεραν στα κυβερνητικά στελέχη οι δημοσκοπήσεις, γίνεται φανερό ότι δεν έχουν μια διαμορφωμένη οικονομική πολιτική να προτείνουν.

Αν συνδυάσουμε την έλλειψη οικονομικής πολιτικής με την ανάγκη άμεσης ανάπτυξης προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η λύση του ασφαλιστικού και η μείωση της ανεργίας, γίνεται φανερό ότι το οικονομικό αλλά και συνάμα πολιτικό αδιέξοδο της χώρας είναι πλήρες. Την ευθύνη βέβαια δεν την έχει μόνον η Νέα Δημοκρατία αλλά και το ΠΑΣΟΚ, που επί τόσες δεκαετίες μετέθετε τα σοβαρά προβλήματα στο μέλλον. Μόνο που το μέλλον ήρθε. Και πραγματικές λύσεις δεν δίνει καμία παράταξη.

«Μικρό χωριό, κακό χωριό»

ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Η ισχύς εν τη ενώσει (αραβική)
2. Όλα τα είχε η Μαριορή, ανεξαρτησία τής έλλειπε (ελληνική)
3. Κάλλιο πρώτος στο χωριό, παρά δεύτερος στην πόλη (τοπαρχική)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ - ΝΟΜΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ιστορικά, η πιο γνωστή απογραφή είναι αυτή που είχε διατάξει ο Οκταβιανός, ακριβώς ανάμεσα στο π.Χ. και στο μ.Χ.

Με την εντολή να απογραφεί κάθε υπήκοος στον τόπο που είχε γεννηθεί. Γι' αυτό πήρε ο Ιωσήφ τη Μαρία και πήγανε στην Βηθλεέμ από τη Ναζαρέτ που κατοικούσαν.

Στις σημερινές απογραφές όμως οι κυβερνήσεις ζητούν να απογράφονται οι υπήκοοί τους στον τόπο που κατοικούν. Για να ξέρουν ποιος είναι ο λεγόμενος «νόμιμος πληθυσμός» σε κάθε περιοχή και να ρυθμίζουν ανάλογα την πολιτική τους.

Που στην Ελλαδίτσα μας βέβαια έχει καθαρά πελατειακό νόημα, κατά το καλά εμπεδωμένο σύστημα της αντιπαροχής. Μας δίνετε ψήφους, σας κάνουμε έργα, σας κάνουμε ρουσφέτια, σας δίνουμε επιδοτήσεις.

Και το μέγεθος της αντιπαροχής εξαρτάται φυσικά από τον αριθμό των πιθανών ψήφων, που κι αυτός με τη σειρά του εξαρτάται από τον αριθμό των κατοίκων.

Έτσι, για χρόνια πολλά, οι ευφυείς Έλληνες, για να φενακίσουν τους πελατειολόγους πολιτικούς τους, φρόντιζαν να απογράφονται στο χωριό τους, έστω κι αν το είχαν εγκαταλείψει από πολύ καιρό: Να μην φανεί ότι σβήνει το χωριό και πάψουν να του δίνουν σημασία οι πολιτικοί.

Το αποτέλεσμα ήταν να υπάρχουν «στα χαρτιά» πάμπολλες ανεξάρτητες μονάδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που με πολύ ζόρι κατάφερναν να συμπληρώσουν Κοινοτικό Συμβούλιο ή που το συμπλήρωναν με «μεταγραφές» χωριανών τους, που ζούσαν μακριά, αποκομμένοι από τα προβλήματα του τόπου τους. Κι ακόμα περισσότερες με

τόσο λίγους κατοίκους και τόσο λίγα έσοδα, που δεν μπορούσαν να έχουν καμιά κοινωφελή δραστηριότητα.

Κι από την άλλη μεριά υπήρχαν Δήμοι, όπως τα Γιάννενα π.χ. με πραγματικό πληθυσμό 100-120.000, που στην απογραφή εμφάνιζαν 60.000 μόνον. Και τα κονδύλια που έπαιρναν (από την Ε.Ε. κυρίως) αναλογούσαν σ' αυτόν τον «νόμιμο» πληθυσμό.

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ - ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΗΜΟΙ

Ο... «στρατηγός» του σχεδίου Καποδιστρία και το επιτελείο του τα ήξεραν πολύ καλά αυτά, ήταν κι αυτοί ευφυείς Έλληνες. Ήταν όμως και βαμμένοι πασόκοι, ήτοι στελέχη πολυσυλλεκτικού κόμματος, για το οποίο το πρώτο που μετράει είναι το διαβόητο πολιτικό (διάβαζε: ψηφοθηρικό) κόστος. Έτσι, κατά την εφαρμογή του –απόλυτα σωστού κατά τη γνώμη μου– προγράμματος συνένωσης των χωριών σε μεγάλους, βιώσιμους, Δήμους, διέπραξαν δύο βασικά λάθη:

1. Έβαλαν ως μέτρο επιβίωσης του Δήμου τους 1.000 κατοίκους, ενώ, εν γνώσει της φενάκης του «νόμιμου πληθυσμού», και το 3.000 μοιάζει λίγο. Έτσι πρόκυψαν κάπου 1.000 «καποδιστριακοί» Δήμοι. Μάλλον δεν θα έπρεπε να είναι πάνω από 500.

Η ΚΕΔΚΕ σε πρόσφατη ανακοίνωσή της ζητάει να γίνουν 250-300 Δήμοι! Κάτι περισσότερο ξέρουν αυτοί από τους Βραχασιώτες και τους Τσεριτσανίτες...

2. Οι συνενώσεις δεν έγιναν μετά από κάποια επιστημονική μελέτη και ανάλυση των τοπικών συνθηκών ομοιογένειας, επικοινωνίας, συγκοινωνιών, συνηθειών των κατοίκων κ.λπ. αλλά κατά το πλείστον με μικροκομματικούς υπολογισμούς του είδους «ποιος δικός μας δήμαρχος εκλέγεται, πού και πώς θα ξαναεκλεγεί».

Το τελικό αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις θύμιζε τον αείμνηστο αμερικανό γερουσιαστή Jerry, ο οποίος, τον

19ο αιώνα, για να πετύχει το επιθυμητό εκλογικό αποτέλεσμα έκοβε και έραβε τις εκλογικές περιφέρειες σε σχήμα... σαλαμάνδρας. Και αυτή του η πρακτική γέννησε τον διεθνή όρο «jerry-mandering».

Ο «Καποδίστριας» του ΠΑΣΟΚ θύμισε σε πολλές περιπτώσεις το «jerry-mandering».

Δεν ήταν πάντως η πρώτη φορά που έγινε στην Ελλάδα κάτι τέτοιο.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος έκοψε την επαρχία Πάργας από το Νομό Θεσπρωτίας, στον οποίο παραδοσιακά και συγκοινωνιακά ανήκε, και την έραψε στο Νομό Πρέβεζας, ώστε οι μουσουλμάνοι του –μικρότερου πια– Νομού Θεσπρωτίας να είναι λιγότεροι από όσους πρόβλεπε η Συνθήκη της Λωζάννης για εκλογή μουσουλμάνου βουλευτή.

Η ίδια λογική επικράτησε για τη Θράκη κατά την δημιουργία της Αιρετής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

«Εθνικοί» λόγοι τότε, κομματικοί στον «Καποδίστρια».

Υπάρχει διαφορά;

Ξεσηκώθηκαν βέβαια κι οι πέτρες το 1997, όχι τόσο για το «jerry-mandering» όμως, αλλά κύρια γιατί χάλαγε τη μαγιά κάποιων τοπαρχών, οι οποίοι μετατρέπονταν πλέον σε δεύτερους στην πόλη από πρώτους στο χωριό.

Ο υπουργός πάντως τότε «κράτησε χαρακτήρα». Δεν δέχτηκε καμιά αλλαγή παρότι του πρόκυψε και το Βραχάσι, με... εμπόλεμες διαθέσεις. Είχε εξάλλου πλήρη κάλυψη από την κυβέρνηση και το κόμμα του.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ - ΤΟΠΑΡΧΕΣ

Έγινε έκρηξη της ανεξαρτησίας τώρα. Από την αψυχολόγητη τροπολογία-υποχώρηση του κ. Παυλόπουλου στο... ζουράρειο Βραχάσι.

Κύριες αιτίες της έκρηξης, τοπικά μίσση και αντιθέσεις καταρχήν.

Είναι γνωστό ότι στον Εμφύλιο, και αρκετά χρόνια μετέπειτα, υπήρχαν «κόκκινα» και «εθνικόφρονα» χωριά, που τα χώριζε βαθύ μίσος.

Στην Κόνιτσα υπάρχει ένα χωριό με αρκετό πληθυσμό, όπου σχεδόν όλοι οι κάτοικοί του είναι «Μάρτυρες του Ιεχωβά».

Άλλα χωριά έχουν «σφαχτεί» στο πα-

ρελθόν, κάποιες φορές κυριολεκτικά, για την διαχείριση ποτιστικού νερού.

Πολλές ανάλογες περιπτώσεις. Πώς να αυτοδιοικηθούν όλοι αυτοί μαζί, όταν δεν έχει γίνει κανένας διάλογος, καμιά προετοιμασία;

Δεύτερη αιτία, σε συνδυασμό με το πασοκικό «jerry-mandering», είναι ότι πολλοί καποδιστριακοί Δήμοι έχουν αποτύχει να δείξουν στους κατοίκους τους κάποια ωφελήματα από τη συνένωση, λόγω μικρού μεγέθους.

Κατά τη δικιά μας αντίληψη ο τρίτος και κύριος λόγος είναι το μικροσυμφέρον των κατά χωριό τοπαρχών.

Άλλο είναι να είσαι Πρόεδρος στο τάδε χωριό, να μπορείς να ισχυριστείς με αποδείξεις ότι έχεις τόσα «κουκιά», να κοπανάς σφραγίδες και υπογραφές σε σωρό χαρτιά των «υπηκόων» σου και άλλο να είσαι ένας απλός Διαμερισματικός Σύμβουλος, με αναπόδεικτο αριθμό «κουκιών», χωρίς διοικητική εξουσία, αφανής.

Είναι εντελώς άλλη, πολύ μικρότερη, η ανταλλακτική αξία της τοπαρχικής δύναμης στην δεύτερη περίπτωση.

Πώς να μην ξεσηκώσουν το λαό στα μετερίζια της... «ανεξαρτησίας» λοιπόν;

Άσε που ξεσκιστήκανε και τα κανάλια και –υποψιάζομαι πως– τους έβαζαν να καίνε αυτοκίνητα, για να «γράψει» το ρεπορτάζ στην οθόνη...

Και αποσυρμένα σαραβαλάκια να μην ήταν τα αυτοκίνητα, οι ασφαλιστικές

εταιρείες θα πληρώσουν τη νύφη...

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Ό,τι δεν έγινε το 1997 να γίνει τώρα: Επιστημονική ανάλυση και μελέτη των τοπικών συνθηκών και **συνένωση** των Δήμων σε ακόμα μεγαλύτερους, όπου χρειάζεται.

2. Αναδιάρθρωση και των Νομών ορθολογικά: Υπάρχουν χωριά τα οποία αλλού ανήκουν Νομαρχιακά, αλλού εκπαιδευτικά, αλλού εκκλησιαστικά, αλλού... εφοριακά.

Ναι, σκέτος τραγέλαφος είναι σε κάποιες περιπτώσεις!

3. Θέσπιση «μητροπολιτικών» Δήμων στα μεγάλα κέντρα. Αν μη τι άλλο, είναι τουλάχιστον εμετικό να ακούς τους δημάρχους των συνοικιακών Δήμων να μιλούν για την **πόλη** του... Αιγάλεω π.χ., για την **πόλη** του Ρέντη, για την **πόλη** του Ν. Ψυχικού... Η λέξη «Συνοικία» έχει εξοστρακιστεί από το λεξιλόγιο των τοπαρχών. Κι έχει τόσο ωραίο νόημα η φουκαριάρα.

4. Αν δεν «κολλάει» σε κάποια «Αρχή Δικαίου», δεν είμαι νομικός, δεν ξέρω, να θεσπιστεί η εντοπιότητα των Δημάρχων και Δημοτικών Συμβούλων. Να είναι υποχρεωτικό να κατοικούν στην περιφέρεια των –ευρύτερων πια– Δήμων.

Δεν είναι γελοίο ο Δήμαρχος π.χ. του Καματερού να μένει στην Εκάλη;

Ν.Α. ΛΑΜΠΗΣ

Πού πάει η Αριστερά;

Η κυκλοφορία του βιβλίου του Λαοκράτη Βάσση *Ανοιχτή Συζήτηση. Μεταπολίτευση, ΠΑΣΟΚ, Αριστερά* και οι ομιλίες που έγιναν κατά την παρουσίασή του μας έδωσαν την αφορμή να ανοίξουμε μια συζήτηση που τις ημέρες αυτές γίνεται πολύ επίκαιρη. Στο προηγούμενο τεύχος δημοσιεύτηκαν κείμενα των Σοφίας Καϊτατζή-Γουίτλοκ, Παναγιώτη Νούτσου και Μιχάλη Σπουρδαλάκη. Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύουμε το κείμενο της ομιλίας του Γιώργου Κοντογιώργη.

του Χρ. Παπανίκου

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ:

Η νομή της εξουσίας αποτέλεσε σταθερά του ΠΑΣΟΚ

Αν διακηρυγμένος στόχος ήταν ο σοσιαλισμός με δημοκρατία –η δημοκρατική Αριστερά– και η ανόρθωση της χώρας, ποια ήταν τελικά η τύχη του προτάγματος αυτού ή, για την οικονομία του χώρου, τι έφταιξε για την κατάπτωσή του; Διότι κοινή διαπίστωση των συμμετεχόντων στο διάλογο είναι ότι η προσδοκία τους όχι μόνον διαψεύσθηκε αλλά και ότι απαξιώθηκε. Εξού και το ερώτημα που βασανιστικά επανέρχεται –ήταν δυνατό ένα διαφορετικό αποτέλεσμα που να επιτρέπει έναν θετικό απολογισμό;– συνδυάζεται με το δίλημμα: πώς θα ήταν δυνατή η συγκρότηση ενός νέου λόγου και ενός νέου ήθους της Αριστεράς που να δημιουργεί ελπίδα για το μέλλον;

Διαβάζοντας τους αντικειμένους λόγους του Λαοκράτη Βάσση η σκέψη μου ερχόταν διαρκώς στο διάλογο που επικαλείται ο Ηρόδοτος για την καλύτερη πολιτεία. Κέρδισε όντως στο διάλογο αυτόν η αυταρχική λογική της

προσωποπαγούς εξουσίας κι όχι η δημοκρατία.

Κοινή διαπίστωση των διαλεγόμενων είναι ότι η σύγκρουση, που συμπυκνώθηκε στο ζήτημα του τρόπου ανάδειξης του «Πειθαρχικού» του ΠΑΣΟΚ το 1975, ανάμεσα στον Ανδρέα Παπανδρέου και στα στελέχη τα οποία ήταν θιασώτες της εκλογής του από την Κεντρική Επιτροπή, υπήρξε κομβική. Κομβική διότι η επιλογή του ηγέτη να διορίζει αυτός το «Πειθαρχικό» αναιρούσε αυτόχρονα τη δημοκρατική αρχή που διακήρυσσε η «3η του Σεπτέμβρη». Το μέγεθος της σύγκρουσης συνομολογεί ότι ορθώς οι οπαδοί της δημοκρατικής αρχής αντελήφθησαν πως η αναίρεσή της στο ζήτημα αυτό προλείaine το έδαφος για την φαλκίδευση του συνόλου των αρχών που ανήγγειλε η «Διακήρυξη της 3ης Σεπτέμβρη»: τη λαϊκή κυριαρχία, την κοινωνική απελευθέρωση και –γιατί όχι;– την εθνική ανεξαρτησία.

Κοινός παρονομαστής στην προβληματική που αναπτύσσεται στους αντι-

κειμένους λόγους του βιβλίου είναι ότι για τον Ανδρέα ζητούμενο ήταν η προσωποπαγής εξουσία, ενώ η δημοκρατία, ο σοσιαλισμός, η λαϊκή κυριαρχία, η εθνική ανεξαρτησία ήσαν μέσα, «εργαλεία» θα τα ονομάσει ο Λ.Β., για την πραγμάτωση του στόχου. Το γεγονός αυτό εξηγεί τις εύκολες και ριζικές μεταλλάξεις του ΠΑΣΟΚ στους τομείς της ιδεολογίας, της εξωτερικής πολιτικής, της οικονομίας, εν αντιθέσει προς άλλες σταθερές που αποτέλεσαν το σημαίνον γνώρισμα και στις τρεις φάσεις του: την ανδρεϊκή, τη σημιτική και ίσως την τωρινή του επιγόνου.

Ποιες είναι οι σταθερές αυτές: α) ο δομικός αυταρχισμός του κράτους, που οδηγεί στην ταύτισή του με το κυβερνών κόμμα. Επίσης, ο θεσμικός αυταρχισμός στο κόμμα, που συμπυκνώνει η ενσάρκωση του κόμματος από τον ηγέτη. Πολλοί απολογητές του συστήματος αυτού επικαλέσθηκαν τη χαρακτηριστικότητα του Ανδρέα. Αγνοούν ενδεχομένως ότι η έννοια του χαρίσμα-

τος ευδοκιμεί συνήθως μέσα στο περιβάλλον της αυταρχικής υποστασιοποίησης της εξουσίας, με τη μεταβολή του κοινωνικού σώματος σε μάζα και τον εθισμό του στην υποτέλεια. Ο Περίανδρος, δίδαξε από τους πρώτους την αρχή αυτή –ήδη τον 6ο αιώνα π.Χ.– δυνάμει της οποίας γίνεσαι χαρισματικός και αναγκαίος: «τους υπερέχοντας στάξεις κολούειν...».

Το πρόταγμα του Ανδρέα εισήγαγε την εξίσωση: προσωποπαγής ηγεσία στο κόμμα, συν ταύτιση κόμματος και κράτους, ίσον προσωποπαγής πολιτική εξουσία στο κράτος. Το ερώτημα στο πλαίσιο αυτό, θα επισημάνει ένας εκ των συνομιλητών στο βιβλίο, ο Ηρακλής, για τα παλαιά στελέχη του κόμματος ήταν: «ποιοι ήσαν διατεθειμένοι να “εκχωρηθούν στο μεγάλο αρχηγό”». Και περαιτέρω, πώς θα επιτυγχάνονταν «η διαπαιδαγώγηση» εκατοντάδων (νέων) στελεχών ως κυνικών διαχειριστών και νομέων της εξουσίας.

Η νομή της εξουσίας αποτέλεσε τη δεύτερη μεγάλη σταθερά του ΠΑΣΟΚ. Για να οικοδομηθεί η πολιτική ηγεμονία του ηγέτη χρειαζόταν η μεταβολή του κράτους σε *λάφυρο*. Η λεηλατική λαφυραγώγηση του κράτους αποτέλεσε επομένως την αναγκαία συνέπεια της αυταρχικής δομής στο κόμμα και στο κράτος. Ήταν το αντίτιμο που προσφέρθηκε στους οπαδούς –στην κοινωνία– και στα στελέχη του κόμματος προκειμένου να ξεχάσουν τις διακηρύξεις για έναν, ριζοσπαστικό ή όχι, αλλά δημοκρατικό σοσιαλισμό. Έτσι εξηγείται γιατί η διαφθορά από δομικό γνώρισμα της πολιτικής τάξης έγινε διάχυτο φαινόμενο του συνόλου της δημόσιας διοίκησης. Σκοπός του κράτους έγινε το συμφέρον του κόμματος. Μέτρον αξιολόγησης των στελεχών του η αφοσίωση στον αρχηγό.

Η τρίτη σταθερά, συμφυής, όπως είδαμε, με τον *ηγέτη-σύστημα* που στοχεύει στην πολιτική ηγεμονία, υπήρξε ο ευτελισμός των αξιών και των διακηρύξεων του κόμματος: ο σοσιαλισμός, η δημοκρατία, η λαϊκή κυριαρχία, η εθνική ανεξαρτησία. Οι συνομιλητές θυμούνται τις Βάσεις που έφυγαν, την έξοδο από την ΕΟΚ και το ΝΑΤΟ, την τριτοκοσμική εκφορά του λόγου, τη

διαβεβαίωση ότι «ο λαός ήρθε στην εξουσία»... Ο Παπανδρέου, θα υποσημειώσουν, έκαμε την Ελλάδα να ονειρεύεται για να καταλήξει στην καθολική έκπτωση. Απαξίωσε το κράτος και αξίωσε όσο κανείς άλλος τον ιδιωτικό τομέα: από το τραπεζικό σύστημα έως την υγεία και την παιδεία διεύρυνε τις ανισότητες και οδήγησε σε στασιμότητα και δυσμορφίες την οικονομία. Αποσαθρώθηκε η παραγωγική βάση της χώρας και έφτασε μέχρι να επιχειρήσει τη δημιουργία μιας «νέας αστικής τάξης». Το '80 η Ισπανία, Πορτογαλία, Ιρλανδία ήσαν οικονομικά σε χαμηλότερη στάθμη από την Ελλάδα. Σήμερα

Ο Ανδρέας μετέβαλε την αριστερή διανόηση από κριτικό παραστάτη σε παράμετρο του λόγου του. Ο Σημίτης την έκαμε απολογητή της ιδεολογίας της υποτέλειας...

η Ελλάδα συγκρίνεται μόνο με την Πορτογαλία...

Ήταν μόνο αρνητικό το ισοζύγιο του Ανδρέα; Ο Λ.Β. αφήνει τους συνομιλητές του να επιχειρηματολογήσουν και για τις θετικές πτυχές της πολιτείας του ηγέτη. Όλοι όμως καταλήγουν σε ένα πράγμα: η αδιαμφισβήτητη πολιτική και ιδεολογική κυριαρχία του ΠΑΣΟΚ έχει ουσιαστικά μοναδικό δημιουργό της τον Ανδρέα. Το τίμημα όμως της ηγεμονίας αυτής είναι ανυπολόγιστο: ηθικό, ιδεολογικό, εθνικό. Το διακύβευμα, αν και επικεντρώθηκε στη σύγκρουση μεταξύ αυταρχισμού και δημοκρατίας, ιδεολογίας και ιδιοποίησης, αξιακής πολιτικής και αριβισμού, είχε προεκτάσεις που ξεπερνούν κατά πολύ την εποχή του Ανδρέα.

Τούτο, γίνεται ιδιαίτερα φανερό στην μετα-Ανδρέα εποχή. Η περίοδος Σημίτη-Γ. Παπανδρέου καταγράφεται ως προέκταση και βάθεμα της υποθήκης του Ανδρέα. Οι οβιδιακές ρήξεις με τη ρητορική του γεννήτορα δεν αποκαλύπτουν παρά την πραγματική φύση της παρακαταθήκης του, τη λειτουργία των *homo rasocus* επιγόνων σύμφωνα με το διατακτικό της συγκυρίας (ως «παντός καιρού...»). Η εποχή Σημίτη θα ολοκληρώσει το δρόμο προς τον άκρατο νεοφιλελευθερισμό, θα βαθύνει τις ανισότητες, την αποσάθρωση, τη διαφθορά και τη διαπλοκή και το κυριότερο θα ολοκληρώσει την ηθική έκπτωση της διανόησης. Ο Ανδρέας μετέβαλε σταδιακά το μεγαλύτερο μέρος της αριστερής διανόησης από *κριτικό παραστάτη της προόδου σε οργανική παράμετρο του λόγου του*. Ο Σημίτης την ενσωμάτωσε στο σύστημα, την έκαμε *οργανικό νομέα και τυπικό μεταπράτη ή απολογητή της ιδεολογίας της υποτέλειας*, που επί το ευηχότερον αποκλήθηκε *εκσυγχρονισμός*. Όσα διαλαμβάνονται τα τελευταία χρόνια στο διάλογο για το έθνος, για τη θέση της ελληνικής κοινωνίας ως μεταπρατικής ή λατινοαμερικανικής συνιστώσας του ιστορικού ή του καπιταλιστικού γίγνεσθαι, δεν αποτελούν παρά μία έκδηλη παράγραφο στην κατάληξη μιας πορείας, τη σκυτάλη της οποίας παρέλαβε ο τελευταίος επίγονος.

Όταν η διακυβέρνηση Σημίτη έφτανε στο τέλος της, η διανόηση –οργανικός νομέας–, έκπληκτη μπροστά στον απολογισμό της θετίας, άρχισε να διερωτάται η ίδια: «τι έφταιξε, τι εμποδίζει τις μεταρρυθμίσεις...». Ήθελε να προλάβει την κριτική, να καρπωθεί το επιχείρημά της και να προκαταλάβει το σκεπτικό της μελλοντικής έρευνας. Σε τελική ανάλυση φταίει η κοινωνία, θα ισχυρισθεί, γιατί όντας περιφέρεια με τριτοκοσμική εκφορά και άρα με ασθενή «κοινωνία πολιτών» (*sic*), συμπαρασύρει την γεμάτη καλές προθέσεις ηγεσία στον όλεθρο του πελατειακού συστήματος.

Θα συμφωνήσω με το σκεπτικό: φταίει όντως η κοινωνία, από καταβολής ελληνικού κράτους, διότι δεν συνεμορφώθη με το ρόλο της κοινωνίας-

ιδιώτη, που επέμενε να της επιβάλλει η άρχουσα τάξη. Φταίει η κοινωνία που λειτούργησε σταθερά με όρους πολιτικής ατομικότητας κι όχι ως αγέλη (μάζα) ώστε να αναγνωρίσει στην ηγεσία σωτηριακές ιδιότητες. Που επιζητεί ρόλο εντολέα στην πολιτική, που αξιώνει να διαπραγματεύεται με τον πολιτικό, ενώ το σύστημα ζητάει μόνο τη συναίνεσή της, δεν την αποδέχεται ως θεσμικό παράγοντα της πολιτείας. Φταίει η κοινωνία που άλλοτε δεν στοιχίζοταν ταξικά πίσω από τις ηγεσίες –όταν οι «κοινωνίες πολιτών» εθεωρούντο στρεβλώσεις της κοινωνικής δυναμικής– και τώρα πίσω από τις ομάδες πίεσης. Που αξιώνει να έχει άμεσο κι όχι διαμεσολαβημένο λόγο στην πολιτική. Στο παρελθόν, για τη μη ταξική στοίχιση της κοινωνίας έφταιγε η υπανάπτυξή της. Σ' αυτήν αποδίδεται και τώρα η ασθενική προσχώρησή της στις ομάδες πίεσης.

Ο άλλος εκσυγχρονιστής πολιτικός, ο Χαρίλαος Τρικούπης, ήταν πιο ειλικρινής όταν δήλωσε ότι για να προοδεύσει ο τόπος έπρεπε ο πολιτικός να απελευθερωθεί από τον πολίτη, όταν προέτασσε δηλαδή την πλήρη αυτονομία του κράτους και την περιαγωγή της κοινωνίας στο καθεστώς του εξαρτημένου ιδιώτη. Ο Τρικούπης είχε κατά νου το βρετανικό σύστημα, που τότε δεν είχε αποδώσει ακόμη στο λαό το δικαίωμα της καθολικής ψήφου.

Ο Ανδρέας επέλεξε την αναγωγή του κόμματος σε ταυτολογία του πολιτικού συστήματος του κράτους και τον πελατειακό υποχειρισμό της κοινωνίας. Ο Σημίτης προτίμησε να διαπλέξει το κράτος με την αγορά της τηλεκρατίας και την παρασιτική οικονομία ώστε ο ίδιος να διαιτητεύει, όχι να κυβερνά...

Το ερώτημα ωστόσο παραμένει: πώς κατάφερε ο Ανδρέας να εργαλειοποιήσει τις αξίες, να γειώσει την κοινωνία στο στόχο του χωρίς ποτέ να του ζητήσει κανείς ευθύνες;

Η πρώτη παράμετρος έχει ήδη απαντηθεί: στη λαφυραγώγηση του κράτους, προσάρτησε την κοινωνία στο όνομα του σοσιαλισμού. Στη χειραγώγηση των θεσμών, προσάρτησε την κοινωνία στο όνομα της δημοκρατίας. Στην τριτοκοσμική εκφορά της εθνικής

ανεξαρτησίας, «χάϊδεψε τα αφτιά» της κοινωνίας με το αντιδυτικό σύνδρομο της ιστορικής ορθοδοξίας. Κ.ο.κ.

Ο Ανδρέας συγχρόνως έσπευσε έγκαιρα να μεταβάλει σε σύμμαχο του στόχου του τον αντίπαλο. Η παρουσία του Κ. Καραμανλή στην εξουσία τον διευκόλυνε να ενσωματωθεί στο σύστημα χωρίς αναταράξεις. Μόλις ανέλαβε την εξουσία έσπευσε να διαβεβαιώσει τον δυτικό παράγοντα, δια του CNN, ότι δεν θα τον απειλούσε η πολιτική του. Τους έδωσε δηλαδή να καταλάβουν ότι ο ριζοσπαστικός του λόγος ήταν πολυ-πρισματικός και αναφορικός. Στόχευε στο διεμβολισμό της Αριστεράς (με τη σοσιαλιστική ρητορική κ.λπ.) και της εθνικιστικής Δεξιάς (με την εθνικιστική ρητορική).

Απέναντι στο σύστημα που ταυτίζει το κράτος και το κόμμα με τον ηγέτη –τον ηγέτη-σύστημα–, που προσεγγίζει το λαό ως ενεργούμενο της πολιτικής, υπήρχε εναλλακτική δυνατότητα; Το ερώτημα αυτό που συνάδει επίσης με τις ευθύνες της Αριστεράς στο σύνολό της, έρχεται και επανέρχεται στο τραπέζι του διαλόγου. Ήταν εφικτός ένας άλλος δρόμος για το ΠΑΣΟΚ με δημοκρατία, με σοσιαλισμό και κοινωνική απελευθέρωση; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό παραμένει μετέωρη και πάντως συναρτάται με την υποχρεωτική όσο και επιβλητική παρουσία του Ανδρέα. «Παρ' ότι η ιστορία δεν γράφεται με "αν" –σκέφτεται ο Έκτορας– αν είχε λειτουργήσει δημοκρατικά ο Ανδρέας, αν το ΠΑΣΟΚ είχε χτιστεί σε μία στέρεη δημοκρατική βάση, θα ήταν άλλη η συνολική πορεία της μεταπολιτευτικής πολιτικής ζωής». Ορθή διαπίστωση, που δικαιώνει την καταληκτική σκέψη του, ότι για το λόγο αυτό πείθεται ολοένα και περισσότερο πως η εμμονή στο δημοκρατικό δρόμο ήταν ορθή: «πράξαμε σωστά τότε, οι επιλογές μας ήταν σωστές».

Η διερώτηση αυτή, ωστόσο, εγείρει ως προϋπόθεση ότι ήταν εφικτή η πολιτική ηγεμονία ή έστω η εναλλαγή στην εξουσία από ένα σοσιαλιστικό κόμμα χωρίς τον Ανδρέα. Ή ότι ήταν δυνατός ο εξαναγκασμός του Ανδρέα σε μία δημοκρατική πορεία. Νομίζω, θα πει κάποιος, πως όλοι συμφωνούν σ' αυτό:

για τον Ανδρέα οι δημοκρατικές διαδικασίες ήσαν «κακός μπελάς». Καθώς «έπαιζε χωρίς αρχές», ήταν «κυνικά απρόβλεπτος» και γι' αυτό «δεν χρειαζόταν κόμμα-συλλογικό υποκείμενο, που να λειτουργεί δημοκρατικά, αλλά κόμμα-εργαλείο, που να υλοποιεί τυφλά την πολιτική του». Στο κόμμα-εργαλείο ο ηγέτης-σύστημα χρειαζόταν όχι συνοδοιπόρους της δημοκρατίας αλλά «στελέχη κυνικούς διαχειριστές και νομείς της εξουσίας».

Τελικά όλοι αυτοί που αντέτειναν στο αυταρχικό δίπολο της Δεξιάς και του ΠΑΣΟΚ την αγωνία της δημοκρατίας με κοινωνικό πρόσημο ήσαν ρομαντικοί και ουτοπικοί; Μία επιφανειακή ανάγνωση των γεγονότων θα συνομολογούσε ίσως ότι απεδείχθησαν τουλάχιστον αναποτελεσματικοί για να μεταφέρουν το μήνυμά τους στα προοδευτικά στρώματα της κοινωνίας ή και για να τα εκφράσουν με πειστικότητα. Χωρίς αμφιβολία όμως στον χώρο αυτόν βρέθηκε –όπως αναγνωρίζει η Ισμήνη– «ένας πολύ ποιοτικός κόσμος, που είχε άλλες απαιτήσεις από την πολιτική και τους πολιτικούς, που είχε άλλες απαιτήσεις για τη μεταπολιτευτική δημοκρατία». Η αποτυχία του κόσμου αυτού να διεμβολίσει τη διπολική κομματοκρατία δεν σημαίνει «πως όλο εκείνο το εγχείρημα ήταν εκτός τόπου και χρόνου». Άλλωστε, η συνολική πορεία του ΠΑΣΟΚ, υπό τις δύο ηγεσίες του (την Ανδρεϊκή και τη Σημιτική) και καθ' όλες τις ενδείξεις με την τωρινή του μορφή, δικαιώνει τις επιλογές τους. Η δικαίωση μιας ιδεολογίας ή ενός πολιτικού επιχειρήματος, θα παρατηρούσα από την πλευρά μου, δεν προσμετράται με τον χρόνο ή τον λόγο της εξουσίας. Συναρτάται με την εγγύτητά του στο περιεχόμενο της προόδου, δηλαδή με την ελευθερία και συνεπώς με την αξιολογία του χρόνου.

Κατά τούτο οι επισημάνσεις του Λ.Β. για το '89 και για τη μετα-ανδρεϊκή μετάλλαξη του ΠΑΣΟΚ είναι καίριες: το '89 η Αριστερά κατέδειξε ότι οι ώμοι της ήσαν εξαιρετικά εύθραυστοι και αβαθείς για να συλλάβουν το μέγεθος του διακυβεύματος. «Δεν μπόρεσε να σηκώσει το προκριματικό βάρος της

Ο καθηγητής Σάκης Καράγιωργας μιλά στην Κεντρική Επιτροπή του ΠΑΣΟΚ το καλοκαίρι του 1975. Στη διάρκεια αυτής της συνεδρίασης ο Καράγιωργας αποδοκιμάστηκε από τους «σκληροπυρηνικούς» του Ανδρέα Παπανδρέου που φώναζαν: «Κάτσε κάτω κουλοχέρη!». Για όσους δεν το γνωρίζουν, ο Σάκης Καράγιωργας έχασε το χέρι του την ώρα που παρασκεύαζε εκρηκτικό μηχανισμό στα χρόνια της δικτατορίας.

ιστορίας» ώστε να προχωρήσει σε «μία θεσμική κάθαρση του συστήματος». Υπέστη τότε «μία πολιτική ήττα που έγινε και ηθική, άρα πραγματική και κατά κράτος ήττα».

Έκτοτε, το ΠΑΣΟΚ θα αισθανθεί δικαιωμένο και έτοιμο να ολοκληρώσει τη δεξιά πολιτική με το αδηφάγο «κράτος-ΠΑΣΟΚ» και την «κρατικοδίαιτη διαπλοκή», υπό τις ευλογίες της «“υπερεξουσίας” των βαρόνων των ΜΜΕ» «και με την ιδεολογική συνηγορία απ’ το λαλίστατο κομμάτι της μεταλλαγμένης “αριστερής διάνοησης”».

Ο Διομήδης είναι σαφής: «Χωρίς υπερβολή, επί Σημίτη έχουμε την ολοκλήρωση της μετάλλαξης του ΠΑΣΟΚ, χωρίς προσχήματα πια, σε νεοφιλελεύθερης λογικής... σοσιαλιστικό κόμμα, με πλήρη υποταγή στην υπερεξουσία

των “διαπλεκομένων” και με ακραία ευρωατλαντική... νομιμοφροσύνη, που ξένιζε ακόμα και την παραδοσιακά ευρωατλαντική Ν.Δ. και τον κόσμο της». «Ο Σημίτης –θα σημειώσει– ήθελε να κυβερνήσει χωρίς κόστος, θέτοντας τα προβλήματα κάτω από το χαλί και χρεώνοντας τους λογαριασμούς στις... μελλοντικές γενιές». Ο επιμερισμός της ευθύνης για τις αποτυχίες στους «άλλους» ήταν συνεπώς η λογική ακολουθία της πολιτικής του.

Υπάρχει ελπίδα; Υπάρχει μέλλον για την Αριστερά και για τη χώρα; Σαφώς όχι, θα συμπεράνει ο Λ.Β., μέσα από τα πολιτικά σχήματα που ανέδειξε η μεταπολίτευση, τα οποία τελικά εκφυλίσθηκαν σε μηχανισμούς αναπλήρωσης του κράτους στην δια βίου πολιτική σταδιοδρομία και στην κληρονομική διαδοχή

της οικογενειοκρατίας.

Είναι καιρός, θα καταλήξει, να διαλογισθούμε πάνω στα προβλήματα που εγείρει η μετάβαση στην παγκοσμιοποίηση και να αναζητήσουμε τη διέξοδο «προς τα Αριστερά». Ποιο όμως θα είναι το πρόσωπο αυτής της Αριστεράς; Ασφαλώς όχι η «Αριστερά του παρελθόντος». Αυτή συνέβαλε ώστε «αντί να πιστωθεί το μέλλον με το έργο των δεκαετιών της μεταπολίτευσης, να χρεωθεί με όλους τους λογαριασμούς του». Είναι καιρός «να αφήσουμε το παρελθόν και να προστεθούμε σ’ αυτούς που συζητούν και αναζητούν την Αριστερά του μέλλοντος».

Έχει δίκιο ο Νικήτας! Η συζήτηση αυτή ήταν ανοιχτή ως απολογισμός... Είναι όμως κυρίως ανοιχτή ως διαλογισμός, ως αγωνία για το μέλλον.

Οι Επαγγελματίες της Διαδικασίας πάνε να θάψουν τη Λευκή Ψήφο

Στο τεύχος 861 (27/1/06) του *Αντί*, ο ΑΝΤΗΝΩΡ σημείωνε πως: «εντύπωση προκάλεσε το ότι όλα τα κόμματα συμφώνησαν στη διάταξη που ορίζει ότι το “λευκό” θα προσμετράται στα άκυρα» (στο νομοσχέδιο για τις δημοτικές εκλογές).

Φαίνεται πως το άρθρο μου «Λευκού Εγκώμιον» που δημοσίευσε το *Αντί* την άνοιξη του 2005 ήταν σε κάποια σημεία του “προφητικό”.

Είχε γραφεί με αφορμή την (ορθότατη κατ’ εμέ) απόφαση του Εκλογοδικείου να υπολογίσει και τις λευκές ψήφους στο εκλογικό μέτρο, όπως συνταγματικά επιβάλλεται για ΕΓΚΥΡΕΣ ψήφους, οπότε με βάση τον εξαμβλωματικό νόμο Κούβελα (τον οποίο υιοθέτησε και το ΠΑΣΟΚ... παρότι τον είχε καταψηφίσει...) ανακήρυξε ως βουλευτή Πέλλας την κ. Φουντουκίδου (ΝΔ), η οποία είχε υποβάλει τη σχετική ένσταση, στη θέση του κ. Πασχαλίδη (ΠΑΣΟΚ).

Χύθηκε πολύ μελάνι τότε από διάφορους. Στη συντριπτική πλειοψηφία τους, όσα υπόπεσαν στην αντίληψή μου ήταν είτε λαϊκίστικα (βολές κατά του κ. Καραμανλή π.χ. διότι με το «πινγκ-πόνγκ» της β’ και γ’ κατανομής έπαιρνε έδρα και ο, μακαρίτης τώρα, πατέρας του) είτε άστοχα, που δεν είχαν καμιά σχέση ούτε με την ουσία της πολιτικής, ούτε με τις συνταγματικές αρχές, ούτε με κανόνες δικαίου. Όμως θα χρειαζόταν πολλές σελίδες του φιλόξενου *Αντί* για να αντικρουστούν και να ξεσκεπαστούν ένα προς ένα. Αν προκληθώ, θα το κάνω.

Θυμηδία πάντως προκάλεσαν τότε τα κροκοδείλια δάκρυα που έχυναν διάφοροι Πασόκοι, πως αν εφαρμοζόταν γενικά η απόφαση του Εκλογοδικείου, τότε ο ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ δεν θα

έμπαινε στη Βουλή, δεν θα εκλέγονταν βουλευτές του.

ΑΜΑΝ! ΠΙΑ ΜΕ ΤΟΝ «ΣΥΝ»...

Παρότι άλλο είναι το θέμα αυτού του άρθρου, νιώθω αναγκασμένος να προτάξω τον αντίλογό μου.

Δεν βάζω στην άκρη την (και δικιά μου) άποψη πως το 3% που παίρνει πάνω-κάτω ο ΣΥΝ χρόνια τώρα, οφείλεται κύρια στα καλπονοθευτικά εκλογικά συστήματα, που έχει εφεύρει ο δικομματισμός, για να βγαίνουν, λέει, “αυτοδύναμες”, δήθεν ισχυρές, κυβερνήσεις. Ελληνική ψευδοπατέντα κι αυτές... Άλλο όμως είναι το ζητούμενο τώρα.

Ο κ. Πασχαλίδης, η κ. Νταϊλιάνη και άλλοι διάφοροι προσπάθησαν να μειώσουν την αξία της λευκής ψήφου με το... σοβαρό (μεταξύ άλλων) επιχείρημα ότι δεν θα έμπαινε ο ΣΥΝ στη Βουλή. Μέχρι και ο κ. Φώτης Κουβέλης την «πάτησε» και έκανε “επίκαιρη ερώτηση” στη Βουλή.

Δείτε πώς είναι τα πράγματα, σε δυό ακραίες υποθέσεις εκλογικών αποτελεσμάτων το 2004, που, όντας οι ίδιες... επιστημονική φαντασία, “εγκιβωτίζουν” κάθε άλλη:

1. Σε ακριβή αναλογία, στις εκλογές του 2004, κάποιοι ψηφοφόροι όλων των κομμάτων ρίχνουν λευκό αντί να

ψηφίσουν το κόμμα «τους», πράγμα εντελώς απίθανο για τους ψηφοφόρους του ΣΥΝ (και του ΚΚΕ), αλλά ας το υποθέσουμε έτσι. Για να πέσει ο ΣΥΝ κάτω από το 3% (στο 2.99997%) θα έπρεπε, μαθηματικά, τα λευκά να αυξηθούν κατά... 1391%, να γίνουν 598.221 από 43.022, να πιάσουν δηλαδή ποσοστό 8,03% στις έγκυρες ψήφους!

Αν κάτι τέτοιο είχε συμβεί, θα είχε γίνει παγκόσμιος ντόρος και το τελευταίο που θα συζητούσαμε θα ήταν το που δεν μπήκε ο ΣΥΝ στη Βουλή...

2. Όλοι ψηφίζουν ό,τι ψήφισαν στις εκλογές του 2004, όμως επειδή το λευκό έχει πάρει την κατά το Σύνταγμα αξία του και συνυπολογίζεται στο εκλογικό μέτρο, κάποιοι από όσους απείχαν, αποφασίζουν να μην κάνουν αποχή αλλά να πάνε να ψηφίσουν ρίχνοντας λευκή ψήφο.

Για να πέσει ο ΣΥΝ κάτω από το 3% θα έπρεπε, μαθηματικά, αυτοί οι “κάποιοι” να είναι 603.682(!) και τα λευκά από 43.022 να γίνουν 646.704, ήτοι να πιάσουν πάλι ποσοστό 8,03% στις (νέες) έγκυρες ψήφους.

Αν τόσο πολύ μειωνόταν η αποχή, θα είχε γίνει και πάλι παγκόσμιο θέμα και το τελευταίο που θα συζητούσαμε θα ήταν το που δεν μπήκε ο ΣΥΝ στη Βουλή...

3. Ας σταματήσουν λοιπόν οι βλακείες περί μη εισόδου του ΣΥΝ στη Βουλή, λευκού ένεκεν.

ΤΟ ΘΑΨΙΜΟ

1. Ήταν κατ’ αρχήν αθόρυβο: Η διάταξη ότι τα λευκά αθροίζονται με τα άκυρα και δεν υπολογίζονται στο εκλογικό μέτρο, πέρασε στα μουλω-

χτά στη Βουλή στο Νομοσχέδιο για τις δημοτικές εκλογές, όπου το περίφημο 42% για εκλογή δημάρχου από τον πρώτο γύρο μονοπώλησε (κακώς, κάκιστα, κατά τη γνώμη μου) την αντιπαράθεση και τη δημοσιότητα.

2. Ήταν προϊόν τετρακομματικής παμψηφίας. Μόνο σε περιπτώσεις αύξησης της βουλευτικής αποζημίωσης θυμάμαι παρόμοια ομοφωνία. Κάθε κόμμα για τους λόγους του, τότε. Τώρα ο λόγος ήταν κοινός, ο ίδιος: *Η διάθεση των Επαγγελματιών της Διαδικασίας* («ΕΤΔ» στα παρακάτω) να αφαιρέσουν από τον πολίτη το μόνο μέσον που έχει για να τους ελέγξει και να τους συνετίσει.

Γούστο θα είχε πάντως να ρωτήσει κανείς ειδικά το ΚΚΕ, γιατί στη συγκεκριμένη περίπτωση μετάλλαξε το «κλασικό» του σύνθημα «πέντε κόμματα, δύο πολιτικές» σε «τέσσερα κόμματα, ΜΙΑ πολιτική»...

3. Είναι ξεκάθαρα αντισυνταγματικό, για έναν απλό και φανερό στον καθένα λόγο: Γίνεται το Σύνταγμα να ανεχθεί πρόσθεση δύο ανόμοιων πραγμάτων; Γίνεται να αθροίζονται τα ΕΓΚΥΡΑ λευκά ψηφοδέλτια όχι με τα υπόλοιπα έγκυρα αλλά με τα ΑΚΥΡΑ;

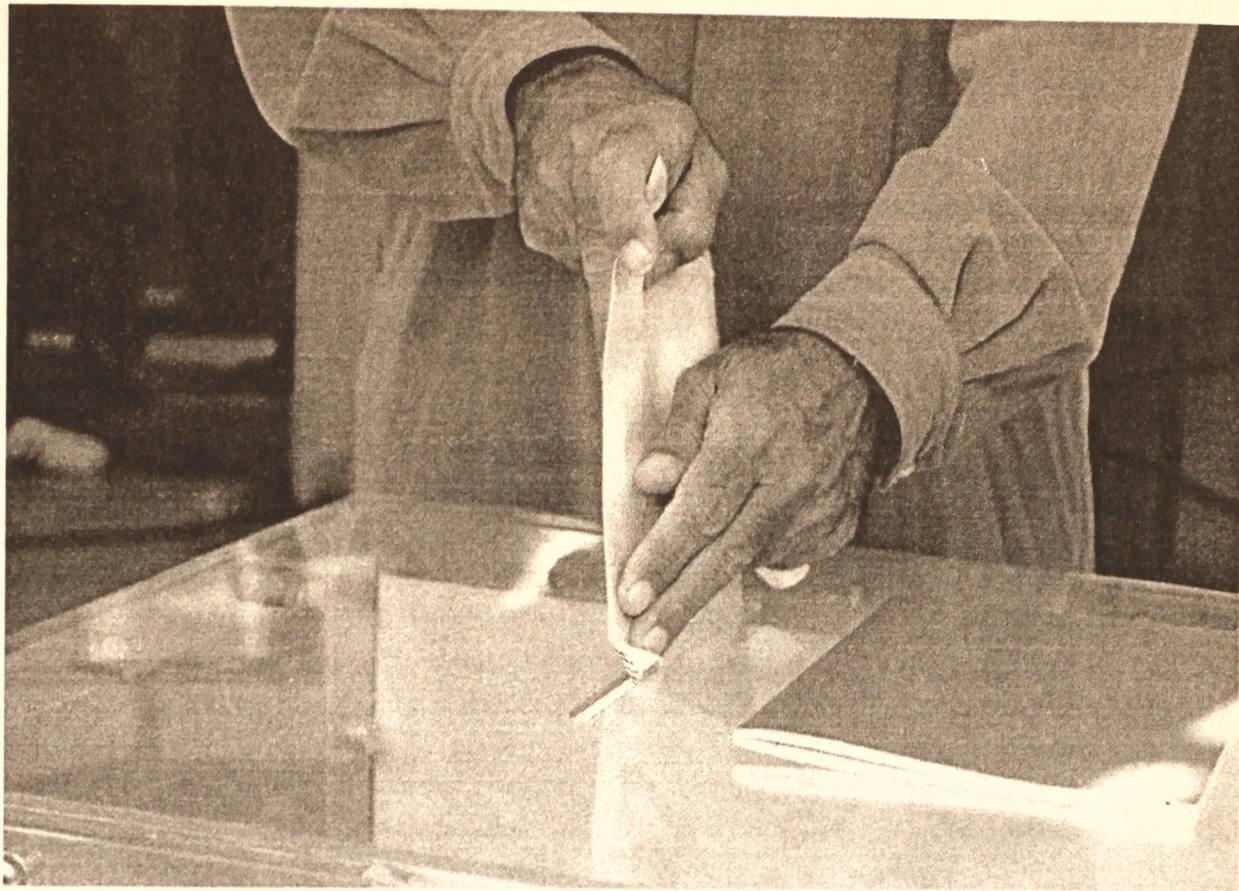
Έχετε αντιληφθεί, ω εθνοπατέρες και εθνομητέρες, τι ακριβώς ψηφίσατε;

Συνειδητοποιείτε τι θα συμβεί, αν αρχίσουν να υποβάλλονται μηνύσεις κατά των Εφορευτικών Επιτροπών πως παραπλάνησαν τους εκλογείς μοιράζοντας πριν την ψηφοφορία σε κάθε εκλογέα μαζί με τα έγκυρα ψηφοδέλτια ΚΑΙ ένα «άκυρο»;

Ή μήπως σκέφτεστε, αν σκέφτεστε, να το αλλάξετε και αυτό: Να πάψουν να μοιράζονται λευκά ψηφοδέλτια στα εκλογικά τμήματα, όπως κάνουν κάποιες αφρικανικές χούντες;

Στο «δημοψήφισμα» της δικιάς μας χούντας πάντως ο Αντρέας δήλωνε πως σωστή ψήφος δεν ήταν το «ΟΧΙ», όπως υποστήριζαν οι «λοιπές δημοκρατικές δυνάμεις», αλλά το ΛΕΥΚΟ. Κι είχε, μια φορά κι αυτός..., δίκιο.

Το Εκλογοδικείο θα ακυρώσει ΣΥΝΟΛΙΚΑ τις εκλογές, αν δεν μοιράζονται λευκά ψηφοδέλτια ή αν μοιρά-

«Αυτά τα χέρια είναι δικά σου... και με λευκό βαριά θα μας δικάσουν».

ζονται μεν, είναι «άκυρα» δε. Αμφιβάλλετε, ω ΕΤΔ;

Στην πρεμούρα σας να αυξήσετε το έλλειμμα δημοκρατίας, ήδη τεράστιο με τον δικομματισμό, τέκνο φαύλων εκλογικών συστημάτων και πελατειακών σχέσεων, ολισθήσατε και ψηφίσατε ενάντια και σε αυτό ακόμα το στοιχειώδες δικαίωμα, με αίμα κατακτημένο, το δικαίωμα ισότητας της ψήφου;

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΟ ΛΕΥΚΟ;

Η άποψη του κ. Θόδωρου Τσουκάτου διατυπώθηκε σε συνέντευξή του στον «FLASH 9.61» την 1-10-01: Ανώριμο, γραφικό, ανεύθυνο χαρακτήρισε το λευκό.

Στο τότε συνέδριο του ΠΑΣΟΚ φημολογούνταν πως μπορεί κάποια μέλη να ρίξουν λευκό στην επανεκλογή Σημίτη. Κι ο πρώην αριστερός «στρατηγός» το... περιποιήθηκε.

Στις 18-5-05 στην *Καθημερινή*, ο Δ. Καστριώτης γράφει πως η απόφαση του Εκλογοδικείου για τα λευκά «παρήγαγε ένα πολιτικό οξύμωρο». Τα επιχειρήματά του όμως αναφέρονται σαφέστατα στον ΙΔΙΟ τον εκλογικό νόμο Κούβελα, όχι στο λευκό. Κρίμα που δεν το κατάλαβε.

Η άποψη του κ. Φώτη Κουβέλη διατυ-

πώνεται στην «Επίκαιρη Ερώτηση» που έκανε στη Βουλή τον Μάιο του 2005.

Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, λέει η *Αυγή* στις 20-5-05, ως περιεχόμενο της λευκής ψήφου θεωρεί την «γενική αποδοκιμασία του πολιτικού συστήματος». Και παρακάτω ότι η λευκή ψήφος «εκφράζει γενική αρνητική βούληση».

Εξωραϊσμένη παλαιοκουκουεδίστικη άποψη. Πάθαιναν αλλεργία οι ΚΚΕδες στο άκουσμα «ΛΕΥΚΟ». Ίσως είναι κατάλοιπο της Οκτωβριανής Επανάστασης, που οι «λευκοί» τσαρικοί πολέμησαν άγρια τους Μπολσεβίκους...

Όχι κύριοι/κυρίες του ΣΥΡΙΖΑ, η λευκή ψήφος δεν εκφράζει ΓΕΝΙΚΗ αποδοκιμασία του πολιτικού συστήματος, ούτε ΓΕΝΙΚΗ αρνητική βούληση, αλλά αποδοκιμασία των ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ μεθοδεύσεων που οι ΕΤΔ έκαναν για να παρθεί μια απόφαση της αρεσκείας τους.

Μυριάδες τα παραδείγματα τέτοιων μεθοδεύσεων. Καθημερινά. Στις εκλογές, στη Βουλή, στα Κόμματα, στα Συνδικάτα, στους ποικίλους Συλλόγους ακόμα και στις... Συνελεύσεις Πολυκατοικίας. Και, ως κερασάκι της τούρτας: ΚΑΙ στην Ιερά Σύνοδο.

Δεν νομίζουμε πως υπάρχει έστω και ένας εχέφρων ο οποίος να θεωρεί πως οι εκλογές Μητροπολιτών γίνονται με επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος. Προϊόν πλειοψηφικών επιρροών (και κάποτε αντιπαροχών ή/και συναλλαγών) είναι. Ένα λαμπρό αντι-παράδειγμα:

Ο μακαρίτης Σεραφεΐμ ήθελε να εκλέξει τον Θεόκλητο, που τον είχε πρωτοσύγκελλο στα Γιάννενα, ως Μητροπολίτη, όταν ο ίδιος ήταν πια Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και... μερικής Ελλάδας. Δεν είχε όμως την πλειοψηφία στην Ιερά Σύνοδο. Και η Μητρόπολη Ιωαννίνων είναι τόσο πλούσια (από κληροδοτήματα) που δεν σήκωνε περίπτωση «αντιπαροχής».

Ο ευφυής λοιπόν Ιεράρχης (και όπως αποδείχτηκε άριστος ΕτΔ) συγκάλεσε την Ι.Σ., όταν ένας αντίθετός του ήταν στο εξωτερικό και ένας άλλος κατάκοιτος. Είχε έτσι στιγμιαία πλειοψηφία, 4 προς 3 νομίζω. Δεν έβαλε όμως ως θέμα «εκλογή Μητροπολίτη Ιωαννίνων», γιατί αν το έβαζε, λένε, ο απών θα γύριζε αστραπιαία και τον κατάκοιτο θα τον κουβαλούσαν με το κρεβάτι του, οπότε θα έχανε την πλειοψηφία.

Έβαλε μερικά θέματα ημερήσιας διάταξης χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον και στο τέλος (όπως είναι πάγια περίπτωση τακτική όλων των συνδικαλιστών – μήπως προκύψει κάτι έκτακτο από την πρόσκληση ως τη συνεδρίαση...) έβαλε ως θέμα «Διάφορα θέματα».

Πέρασε στα γρήγορα τα πρώτα και στα «Διάφορα θέματα» πρότεινε ως θέμα την εκλογή Μητροπολίτη Ιωαννίνων. Φρύαξαν οι 3 αντίθετοί του, μειοψηφούσαν όμως, δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα. Μπήκε λοιπόν το θέμα, πρότεινε και εξέλεξαν πλειοψηφικά τον Θεόκλητο κι όλα μια χαρά.

ΕΠΙΜΥΘΙΟ: Σε όσα Καταστατικά σύνταξα μετά που έμαθα αυτή την... ιερή μεθόδευση, έβαλα ειδική διάταξη πως για να συζητηθεί νέο θέμα σε ένα όργανο χρειάζεται ισχυρή πλειοψηφία (5/6 π.χ.) όχι απλή.

Η ΛΕΥΚΗ ΨΗΦΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Εξακολουθεί κανείς να αμφιβάλλει πως στη δημοκρατία οι αποφάσεις με-

θοδεύονται από τους ΕτΔ;

Όπως όμως έγγραφα και στο προηγούμενο άρθρο, η λύση δεν είναι να... σκοτώσουμε τους ΕτΔ. Τους χρειαζόμαστε και εμείς και η δημοκρατία.

Η ζωή στον πλανήτη Γη είναι πλέον μια πολύπλοκη και πολυσύνθετη υπόθεση. Πολλά τα θέματα, ποικίλες οι απαιτήσεις. Ωραία κουβέντα η ΑΜΕΣΗ δημοκρατία, χωρίς όμως πεδίο εφαρμογής σήμερα. Δεν γίνεται να είμαστε ενήμεροι για όλα τα θέματα, δεν επαρκεί ο χρόνος μας. Και δεν θα γίνουμε βέβαια όλοι σαν τους γελοίους τηλεπαραθυράκηδες, να λέμε ό,τι μας κατέβει επί παντός επιστητού...

Η λειτουργία της πολιτείας και της κοινωνίας χρειάζεται επαγγελματίες, Επαγγελματίες της Διαδικασίας, ΕτΔ. Με χαλινάρι όμως! Ως υπηρέτες του κοινού συμφέροντος, όχι ως εξουσιαστές, ως δυνάστες. Τέτοιο χαλινάρι είναι η λευκή ψήφος. Με τις παρακάτω τουλάχιστον ιδιότητες:

1. Αν τα λευκά έχουν τη σχετική πλειοψηφία σε ψηφοφορίες «σωμάτων», τότε η συζήτηση ξαναγίνεται από την αρχή με άλλους εισηγητές.

Αν δεν έχουν πλειοψηφία, υπολογίζονται στην πλευρά της ΜΗ αλλαγής των ισχυόντων. Οι αλλαγές για να πετύχουν χρειάζονται ισχυρή πλειοψηφία.

Προφανώς οι ΕτΔ δεν έκαναν άρτιες, πλήρεις και επαρκείς εισηγήσεις.

Να ξαναπιάσουν δουλειά λοιπόν!

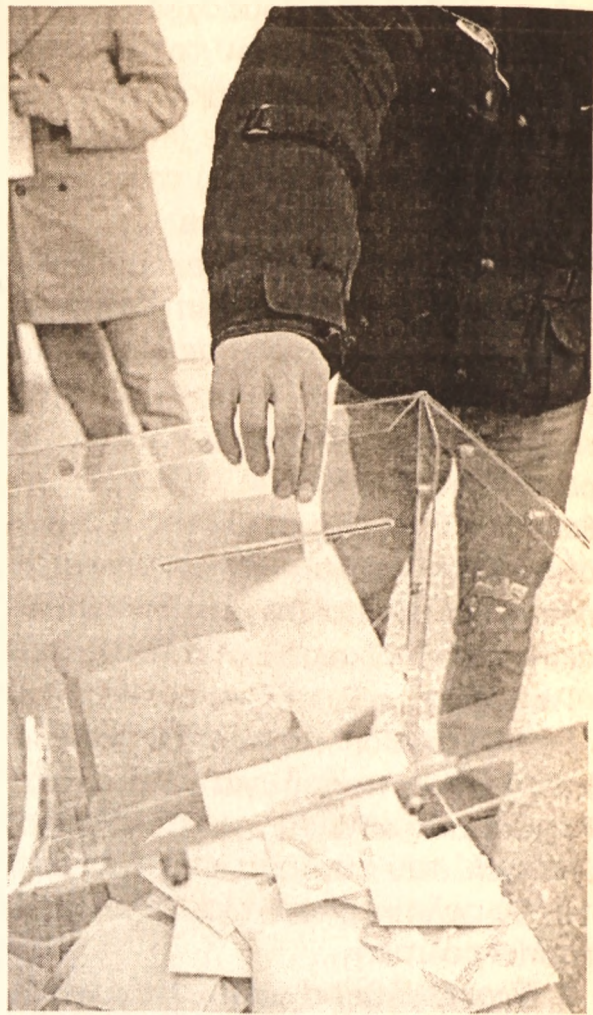
2. Αν τα λευκά έχουν τη σχετική πλειοψηφία σε μονοπρόσωπες εκλογές (π.χ. προέδρων, δημάρχων κλπ.), τότε οι εκλογές ξαναγίνονται με άλλους υποψήφιους είτε άλλες ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ανάδειξης υποψηφίων.

Προφανώς οι ΕτΔ απότυχαν στην προεπιλογή υποψηφίων ή δεν εφάρμοσαν αποδεκτές διαδικασίες ανάδειξης.

Να τις ξανακάνουν από την αρχή!

Γι' αυτό τους πληρώνουμε!

3. Ο αριθμός των λευκών σε πολυπρόσωπες εκλογές (π.χ. βουλευτικές) μειώνει αναλογικά τον αριθμό των εκλεγμένων. Αν αυτή η μείωση υπερβεί ένα ορισμένο όριο (π.χ. το 15%) τότε μπορεί να θεσπιστεί ότι επαναλαμβάνονται οι εκλογές για τις έδρες αυτές με άλλους υποψήφιους, οι οποίοι να ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΛΕΓΕΙ από τα κόμματα ή

Ρίχνει «κουκί», ρίχνει λευκό;
Ιδού η απορία!

τις «παρατάξεις» με ΑΜΕΣ διαδικασίες.

Η αιτιολόγηση είναι ίδια όπως παραπάνω στο (2).

Εύκολα κανείς καταλαβαίνει ότι έτσι το λευκό, ως εργαλείο δημοκρατίας, θα λειτουργήσει διττά πάνω στους ΕτΔ: Και τους χαλιναγωγεί και τους εκπαιδεύει να εκτελούν πιο σωστά και αμερόληπτα τα καθήκοντά τους.

Λειτουργεί όμως ευεργετικά και πάνω στους ίδιους τους πολίτες, δίνοντάς τους την ευχέρεια να μην ψηφίζουν διλημματικά υπέρ/κατά ή μαύρο/άσπρο, αλλά να σκέφτονται αν οι προτάσεις που τους «σερβίρουν» οι ΕτΔ είναι επαρκείς και ικανοποιητικές.

Η ΦΕΝΑΚΗ ΤΗΣ ΒΡΑΔΥΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Πέρα από τα διάφορα –κενά περιχομένου– “περιδιαγραμμάτου” επιχειρήματα των ΕτΔ κατά της λευκής ψήφου, ένα άλλο κραδαίνεται από αυτούς ως κύριο, «πρακτικό» και εύληπτο μειονέκτημά της, το οποίο τις περισσότερες φορές χρησιμοποιείται

καθαρά εκβιαστικά: Η βραδύτητα για να παρθεί μια απόφαση. Σωστό, αλλά πόσο κακό είναι κάτι τέτοιο; Και η βραδύτητα οφείλεται στις λευκές ψήφους (που ζητάνε άλλες, νέες, πειστικότερες προτάσεις) ή μήπως στους ΕτΔ, που δεν επεξεργάστηκαν πλήρεις-επαρκείς προτάσεις;

Ένα απλό παράδειγμα θα βοηθήσει εδώ πολύ: Ο Διαχειριστής και το πετρέλαιο της Πολυκατοικίας. Αν κάποιος το θεωρήσουν «απολίτικο», ας διαβάσουν τα παρακάτω και ας θυμηθούν πόσες φορές «έφαγαν στη μάπα» ανάλογες καταστάσεις στην πολιτική ή/και συνδικαλιστική τους ζωή.

Τα κρύα προβλέπεται να αρχίσουν στις 15 Οκτώβρη και η Συνέλευση των Ενοίκων για προμήθεια πετρελαίου θέρμανσης (μετά τις... εθιμικές αναβολές ελλείψει απαρτίας) γίνεται στις 11 του μηνός, ημέρα Σάββατο κατά προτίμηση.

Ο Διαχειριστής (ένας πολυάσχολος λογιστής, ας πούμε...) παρουσιάζει δύο προτάσεις: Την τάδε εταιρεία, που το φέρνει αμέσως και έδωσε χαμηλότερη τιμή, και την δείνα, που θα καθαρίσει και τον καυστήρα.

Κάποιοι ένοικοι, που θα ήθελαν τέσσερις τουλάχιστον ακριβείς και έγγραφες προσφορές με τιμές αγοράς, χρόνο παράδοσης και κόστος καθαρισμού καυστήρα, για να συγκρίνουν πριν αποφασίσουν, αλλά και που υποψιάζονται ότι από την πρώτη εταιρεία μάλλον παίρνει προμήθεια ο Διαχειριστής, ψηφίζουν λευκό κι είναι οι σχετικά περισσότεροι. Ωρύεται ο Διαχειριστής: «Δεν θα έχουμε πετρέλαιο την Τετάρτη και θα παγώσουμε, πρέπει να αποφασίσουμε τώρα».

Ε! και; Ας έρθει το πετρέλαιο το Σάββατο... Κανένας δεν πάγωσε ποτέ Οκτώβρη μήνα. Οι τσέπες μας όμως πολλές φορές αδειάσανε τζάμπα από καταναγκασμένες αποφάσεις.

Το «επείγον» είναι ΠΑΝΤΟΤΕ ένα προκάλυμμα προχειροτήτων ή άνομων συμφερόντων. Αυτό άλλωστε... μόνιμα ισχυρίζεται ΚΑΘΕ αντιπολίτευση, όταν η κυβέρνηση φέρνει στη Βουλή νομοσχέδια με τη διαδικασία του κατεπείγοντος.

Και βέβαια το πιο κραυγαλέο αντεπι-

χείρημα για την δήθεν βραδύτητα στη λήψη αποφάσεων όταν εμπεδωθεί η χρήση της λευκής ψήφου ως εργαλείου εκπαίδευσης και συνετισμού των ΕτΔ, είναι η ίδια η δημοκρατία και το Νομοθετικό της Σώμα, η Βουλή.

Οι αποφάσεις θα ήταν πολύ ταχύτερες, αν είχαμε μία... ωραία δικτατορία, που τις αποφάσεις να τις έπαιρναν λίγοι. Ή και ένας. Ακόμα ταχύτερα.

Οι παλιότεροι θα θυμούνται πως ένα πρωί, επί χούντας, ξύπνησε ευδιάθετος ο -μεταξύ άλλων- και μέγας πολεοδόμος Στυλιανός Παττακός και με αντιπροεδρικό διάταγμα... «χάρισε» έναν όροφο επιπλέον σε όλα τα κτήρια, σε όλη την Ελλάδα.

Αυτή κι αν ήταν ταχύτητα λήψης αποφάσεων...

Βραδύτητα λήψης αποφάσεων λόγω λευκής ψήφου υπάρχει μόνο σε σύγκριση με την... ταχύτητα υφαρπαγής αποφάσεων από τους ΕτΔ είτε με την ακόμα μεγαλύτερη ταχύτητα λήψης αποφάσεων σε δικτατορικά καθεστώτα.

ΠΩΣ ΠΡΟΚΥΨΕ Η ΣΥΜΠΝΟΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ

Οι ΕτΔ όλων των κομμάτων βίωσαν την απόφαση του Εκλογοδικείου ως άμεση απειλή για τη βολή τους.

Ο καθένας τους έχει αναπτύξει στο χώρο του «μανιέρες» πολιτικής συμπεριφοράς, συνήθως μία προς κάθε ιδιαίτερο σύνολο με το οποίο έχει επαφή: Άλλη προς δυνάμει ψηφοφόρους, άλλη προς τα μέλη του κόμματος, άλλη προς τα ανώτερα στελέχη.

Όχι όλοι τις ίδιες ή έστω παρόμοιες. Οι «μανιέρες» τους είναι εξειδικευμένες και σε κάθε πολιτικό χώρο και ανάλογα με το προς ποιους απευθύνεται και ανάλογα με το πρόσωπο που τις εφαρμόζει.

Μια απειρία ειδών και περιπτώσεων μανιέρας. Με ένα μόνον κοινό χαρακτηριστικό: Αναφέρονται όλες στη ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ της κοινωνικοπολιτικής ζωής έχοντας ως στόχο τη διατήρηση του ελέγχου των εξελίξεων από την «κάστα» των ΕτΔ. Χωρίς να είναι όλοι ίδιοι, κάθε άλλο μάλλον, συμπλέουν όλοι σ' αυτό το κοινό σημείο.

Αυτή είναι η εξήγηση που ακροδεξιοί, νεοφιλελεύθεροι, συντηρητικοί «σοσιαλιστές», κεντρώοι, λαϊκιστές, κομμουνιστές (ή «κομμουνιστές», ό,τι προαίρεϊστε...), αριστεροί, ενώ «σφάζονται» έχοντας απύθμενες, αγεφύρωτες διαφορές σε χίλια θέματα, ομοφώνησαν στο «θάψιμο» της λευκής ψήφου. Στο «θάψιμο» του πολιτικού εργαλείου που θέτει σε κίνδυνο τις «μανιέρες» τους, που απειλεί τη διαιώνιση της κυριαρχίας τους στην κοινωνικοπολιτική ζωή.

Και -προσοχή!- δεν χρειάστηκε κανενός είδους πολιτική συμφωνία μεταξύ των τεσσάρων κομμάτων τα οποία εκπροσωπούνται στη σημερινή Βουλή για να περάσει η διάταξη πως τα λευκά αθροίζονται με τα άκυρα! Καμιά!

Οι ΕτΔ όλων των κομμάτων από την ίδια τους την ιδιότητα βρέθηκαν σύμφωνοι. Όλοι ήξεραν καλά πως αυτό είναι το ΚΟΙΝΟ τους συμφέρον ως ΕτΔ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι ΕτΔ μεν «καλά κάνουν» και πολεμούν τη Λευκή Ψήφο. Ξέρουν καλά αυτοί ποια είναι τα στενά, ατομικά τους συμφέροντα.

Οι πολίτες δε, εμείς όλοι, (ακόμα και οι ίδιοι οι ΕτΔ, που σε άλλα πεδία δράσης έξω από το δικό τους, έχουν πολλές φορές πέσει θύματα των μεθοδεύσεων κάποιων άλλων ΕτΔ...) τι πρέπει να κάνουμε; Μα να προασπίσουμε το συμφέρον του πολίτη, δηλαδή όλων μας, φυσικά.

Να ζητήσουμε να κηρυχθεί αντισυνταγματική η διάταξη, τώρα, όχι ΜΕΤΑ τις Δημοτικές εκλογές, που θα γίνει «χαμός» έτσι κι αλλιώς, ειδικά μετά το 42%...

Να ζητήσουμε πλήρες νομικό ξεκαθάρισμα του νοήματος της λευκής ψήφου, εφαρμογή του σε κάθε συλλογική απόφαση και διδασχά των συλλογικών διαδικασιών στα Σχολεία.

Θεωρούμε αναγκαίους τους ΕτΔ για τη λειτουργία της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και τους σεβόμαστε. Να κρατάμε όμως και το χαλινάρι μέσω του λευκού.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ιστορίες πολεοδομικής σύγχυσης

Το «άλυτο» πρόβλημα της Ερμούπολης: Τι λένε οι «αρμόδιοι» και τι λέει ο Νόμος

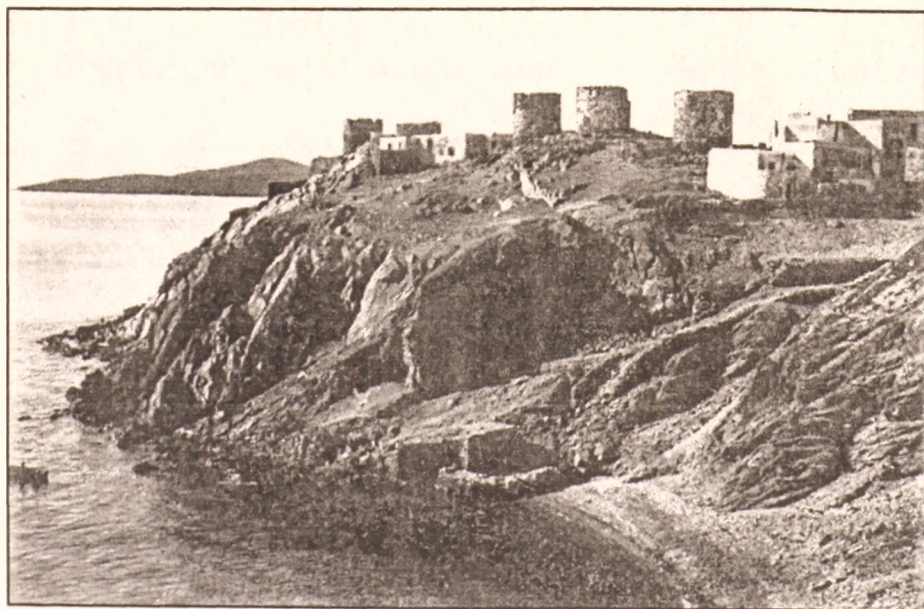
Οπως έχουν ήδη πληροφορηθεί οι αναγνώστες μας (τεύχη 840, 844, 845 και 851 του Αντί), κάτι σάπιο υπάρχει στη Σύρο. Τα δημοσιεύματά μας έχουν ήδη προκαλέσει την παρέμβαση της Εισαγγελίας: Στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης που διέταξε ο Αντεισαγγελέας Σύρου κ. Παναγιωτόπουλος σχετικά με το 3ο Δημοτικό Σχολείο της Ερμούπολης και το πολεοδομικό καθεστώς της Ερμούπολης, το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2005 πόρισμα, το οποίο όμως εξαφανίστηκε μυστηριωδώς επί τέσσερις σχεδόν μήνες, αμέσως μετά την άφιξή του στη Σύρο, μέσα στα ίδια τα γραφεία της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Σύρου! Όταν πια οι ίδιοι οι Ελεγκτές αναζήτησαν το πόρισμά τους, αυτό επανεμφανίστηκε εξίσου μυστηριωδώς και αναμένεται η συνέχεια...

Στο μεταξύ, η αναδημοσίευση του άρθρου του Αντί (τχ. 840, 8/4/2005) του αρχιτέκτονα Μάριου Κατσουρού, για το διαρκές πολεοδομικό όργιο των τοπικών αρχών, στον τοπικό Τύπο (εφημ. *Κοινή γνώμη*, Απρίλιος 2005, και *Άποψη*, 24 Ιουλίου 2005) είχε σαν αποτέλεσμα την άσκηση ποινικής δίωξης για συκοφαντική δυσφήμιση, περιύβριση αρχής κ.λπ., με μηνυτή τον Νομάρχη Κυκλάδων κ. Μπάιλα, κατά του συνεργάτη μας. Η μήνυση αυτή συμπίπτει χρονικά με την έκδοση –και εξαφάνιση– του πορίσματος και είναι, προφανώς, κίνηση αντιπερισπασμού. Όμως το πώς, στα μέσα της παραπάνω δικαστικής έρευνας, ασκείται με κατεπί-

γουσες διαδικασίες δίωξη σε βάρος ενός βασικού μάρτυρα, και μάλιστα ορίζεται δικάσιμος χωρίς να προηγηθεί καν προκαταρκτική έρευνα για τη μήνυση του Νομάρχη, το γνωρίζει μόνον ο έτερος Αντεισαγγελέας κ. Αδάμπαρ!

Δεύτερη ταυτόχρονη μήνυση έχει υποβληθεί από τον Δήμαρχο Ερμούπολης κ. Δεκαβάλλα κατά του τέως Προϊσταμένου Μελετών του Δήμου Ερμούπολης Πολιτικού Μηχανικού Γιώργου Αδαμόπουλου, που προσπάθησε να αποτρέψει την καταστροφή του Σχολείου. Ευτυχώς το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει ήδη αναστείλει την κατεδάφιση και έχει ήδη καθορίσει τη στάση του σχετικά με το πολεοδομικό καθεστώς της Ερμούπολης.

Ταυτόχρονα επίσης επαπειλούνται «κινητοποιήσεις» αν «δεν σταματήσει ο εμπαιγμός» (δηλώσεις 19 Φεβ. 2006 του Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ και τέως Νομάρχη Κυκλάδων κ. Παναγιώτη Ρήγα), αν δηλαδή δεν περάσουν οι εκβιασμοί των τοπικών αρχόντων προς την κυβέρνηση για κουκούλωμα των παρανομιών. Αυτό το τελευταίο βέβαια δείχνει ότι οι καιροί άλλαξαν, ότι δηλαδή το καθεστώς προστασίας της παρανομίας έχει διασαλευτεί. Οι παλινωδίες όμως και κυρίως η παρελκυστική τακτική του Υπουργείου Αιγαίου, που ούτε εξυπηρετεί ούτε όμως κόβει οριστικά το βήχα στα παράνομα συμφέροντα, επιτρέπουν ακόμα στα τοπικά διαπλεκόμενα να ψαρεύουν στα θολά νερά! Τα κείμενα που αναδημοσιεύει το Αντί στο τεύχος αυτό είναι πολύ διαφωτιστικά για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο νησί.

Οι ανεμόμυλοι της Σύρου όπως ήταν κάποτε... Σήμερα το τοπίο έχει αλλοιωθεί.

Η διοίκηση προσπαθεί να φιμώσει το δημοκρατικό δικαίωμα της έκφρασης

Το Σεπτέμβριο του 2005 η ΕΥΠΛΟΙΑ δημοσίευσε τις απόψεις της σχετικά με τις εξελίξεις επί της εφαρμογής της πολεοδομικής νομοθεσίας στην Ερμούπολη της Σύρου. Επισημάνθηκε τότε η πάγια θέση της για την εφαρμογή των πρόσφατων αποφάσεων του ΣτΕ στην κατεύθυνση της προστασίας του δομημένου περιβάλλοντος της πόλης αυτής όπως και για τις ευθύνες που έχουν όσοι εναντιώνονται στην εφαρμογή της νομιμότητας που απορρέει από τις αποφάσεις αυτές.

Πάντοτε η θέση της ΕΥΠΛΟΙΑΣ σε τέτοιου είδους ζητήματα είχε και έχει να κάνει με δύο βασικά έννομα αγαθά που πρέπει να διαφυλάσσονται. Το πρώτο είναι η διαφύλαξη και προστασία της αρχιτεκτονικής-πολεοδομικής-πολιτιστικής κληρονομιάς της Ερμούπολης και το δεύτερο το δημοκρατικό δικαίωμα των πολιτών για την εφαρμογή των νόμων, για την ισονομία και την ελευθερία στην ανεμπόδιστη έκφραση της γνώμης τους.

Όμως φαίνεται ότι εκείνοι που με ευθύνη, ανοχή, συναίνεση ή συνεννοχή τους δημιούργησαν ένα τεράστιο πολεοδομικό πρόβλημα για την πόλη και τους κατοίκους της, αντί να σκεφθούν, έστω και την τελευταία στιγμή, το πού έχει φθάσει η κατάσταση στην ιστορική αυτή πόλη και να τηρήσουν τη νομιμότητα και την ορθότητα που πηγάζει αναπόφευκτα από τις αποφάσεις του ΣτΕ, προτιμούν την εύκολη λύση του να «φορτώσουν» τις δικές τους ευθύνες σε πρόσωπα που επί έτη αγωνίζονται για την εφαρμογή της νομιμότητας, όπως ο Μάριος Κατσουρός και ο Γιώργος Αδαμόπουλος.

Στις αρχές του παρελθόντος έτους 2005, το περιοδικό *Αντί* διεξήγαγε μεγάλη έρευνα, σε συνεχή τεύχη του, για τα πολλά πολεοδομικά ζητήματα που έχουν δημιουργηθεί στην

Ερμούπολη. Από αυτήν την έρευνα αναδείχθηκε η πολεοδομική καταστροφή σε πάρα πολλούς τομείς της πόλης, όπως και η ύπαρξη ενός ιδιότυπου μηχανισμού κάρπωσης του σημαντικού υπερ-πλεονάσματος από την επιλεκτική εφαρμογή ή μη εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας.

Σε αυτή τη δημοσιογραφική έρευνα έλαβε μέρος με αρθρογραφία του και ο αρχιτέκτονας-μέλος της ΕΥΠΛΟΙΑΣ Μάριος Κατσουρός. Στη δημοσιογραφική έρευνα του περιοδικού *Αντί* και στις απόψεις του κ. Κατσουρού είχε απαντήσει τότε η Δημαρχία της Ερμούπολης αλλά και η Νομαρχία Κυκλάδων με ανακοινώσεις και επιστολές τους τόσο προς το ίδιο το περιοδικό όσο και στον τοπικό τύπο.

Με αφορμή τα πιο πάνω δημοσιεύματα του περιοδικού *Αντί* η Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου διέταξε προκαταρκτική εξέταση, ώστε να διαπιστωθεί αν έχουν διαπραχθεί, και από ποιους, αξιόποινες πράξεις, σύμφωνα με ισχυρότατες καταγγελίες που περιλαμβάνονταν σε αυτά.

Λόγω του μεγέθους και της εκτάσεως του ζητήματος, ο Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών Σύρου κ. Παναγιωτόπουλος ανέθεσε στο Σώμα Ελεγκτών Δημοσίας Διοίκησης (ΕΣΔΑ) τη διεξαγωγή σχετικής έρευνας. Με το πέρας της έρευνας τα στοιχεία και το σχετικό πόρισμά της έπρεπε να διαβιβαστούν αρμοδίως στην Εισαγγελία Πρωτοδικών ώστε να αξιολογηθούν ποινικά.

Όμως αντί να εξελιχθεί κανονικά και ομαλά η πιο πάνω έρευνα του ΕΣΔΑ και να αξιολογηθεί ποινικά το όποιο πόρισμά της, το Φεβρουάριο του 2006 κοινοποιήθηκε στον αρχιτέκτονα Μάριο Κατσουρό κλητήριο θέσπισμα του Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών Σύρου κ. Αδάμπα με το οποίο του γνωστοποιήθηκε για πρώτη φορά ότι ασκήθηκε σε βάρος του ποινική δίωξη για πρά-

ξεις του κατά του Νομάρχη Κυκλάδων και ότι έχει παραπεμφθεί για να δικαστεί στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο Σύρου στις 22/3/2006.

Οι πράξεις για τις οποίες κατηγορείται ο κ. Κατσουρός αφορούν τα όσα είχαν δημοσιευτεί στο περιοδικό *Αντί* ήδη από τις αρχές του 2005 και συνέχονται λογικά και αναπόσπαστα με τη σχετική έρευνα που διεξήγαγε το ΕΣΔΑ.

Μετά την αναζήτηση του σχετικού πορίσματος, από τον ήδη κατηγορούμενο Μάριο Κατσουρό, το Φεβρουάριο του 2006, αποκαλύφθηκε ότι αυτό είχε διαβιβαστεί από τον Οκτώβριο του 2005 στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου όπου και παρέμενε χωρίς καμία περαιτέρω ενέργεια, αφού όπως δηλώθηκε εκ μέρους της Γραμματείας της Εισαγγελίας είχε αποσταλεί σε αυτήν μόνον το διαβιβαστικό εκ μέρους του ΕΣΔΑ χωρίς να συναποσταλούν και τα σχετικά έγγραφα και πορίσματα που επισυνάπτονταν σε αυτό.

Βέβαια μια τέτοια απάντηση δεν μπορεί να είναι πειστική, αφού και έτσι να είχε συμβεί θα έπρεπε έκτοτε να έχει αναζητήσει η Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου τα σε αυτήν διαβιβασθέντα από το ΕΣΔΑ.

Το παράδοξο της όλης υπόθεσης συνίσταται στο ότι ενώ από τον Οκτώβριο 2005 θα έπρεπε η Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου να αξιολογεί ποινικά τα στοιχεία και το πόρισμα του ΕΣΔΑ, συνέβαινε να εξετάζει την επίσης από Οκτωβρίου 2005 μήνυση του Νομάρχη Κυκλάδων κατά του Μάριου Κατσουρού, χωρίς καν να τον καλεί προανακριτικά ώστε να καταθέσει, αγνοούσα δε ολοκληρωτικά τα στοιχεία και συμπεράσματα της έρευνας του ΕΣΔΑ.

Πού βρίσκονταν λοιπόν επί τρεις ολόκληρους μήνες και πλέον τα στοιχεία, συμπεράσματα και πορίσματα του

ελέγχου και της έρευνας του ΕΣΔΑ;

Πώς είναι δυνατόν η Εισαγγελία Πρωτοδικών Σύρου να ασκεί ποινική δίωξη σε βάρος ενός πολίτη, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της στοιχεία που αφορούν στην ίδια υπόθεση και που ήδη της είχαν επισήμως υποβληθεί;

Όπως προκύπτει από την πιο πάνω μήνυση του Νομάρχη Κυκλάδων αλλά και από άλλη παρόμοια μήνυση του Δήμαρχου Ερμούπολης κατά του Πολιτικού Μηχανικού Γιώργου Αδαμόπουλου, φαίνεται ότι εκείνοι που είναι υπεύθυνοι για το σημερινό πολεοδομικό αδιέξοδο της Ερμούπολης πιστεύουν ότι με μηνύσεις και ποινικές δίωξεις θα κάμψουν το φρόνημα των πιο πάνω εκλεκτών συμπολιτών μας.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι ο δικαστικός θεσμός θα αρθεί στο ύψος των περιστάσεων και θα εξετάσει, όπως οφείλει άλλωστε, όλα τα στοιχεία που έχουν τεθεί υπόψη του τόσο από συνεχή δημοσιεύματα όσο και από επίσημα κρατικά έγγραφα.

Οι διωκόμενοι συμπολίτες μας δεν έκαναν τίποτε περισσότερο από το να υπερασπιστούν τη νομιμότητα σύμφωνα με τη συνείδησή τους και τις αποφάσεις του ΣτΕ. Και τον αγώνα τους αυτό τον πλήρωσαν με πολύχρονη τλαιπωρία, κατασυκοφάντηση, επαγγελματικό αποκλεισμό και τον τελικό διωγμό τους από το νησί. Δεν τους συγχωρήθηκε ότι οι απόψεις τους βρήκαν συμπαραστάτες διαπρεπείς επιστήμονες, σκεπτόμενους πολίτες, όλους τους αρμόδιους επαγγελματικούς και επιστημονικούς φορείς και τον ανεξάρτητο τύπο. Δεν τους συγχωρήθηκε η διαφωνία τους με την «ανάπτυξη» του τσιμέντου, που βέβαια ούτε τουρισμό ούτε πλούτο έφερε στο νησί.

Ο αγώνας τους για την προάσπιση της νομιμότητας και την αποκάλυψη όλων εκείνων των μηχανισμών που αλλοίωσαν και κατέστρεψαν μεγάλο μέρος της πολεοδομικής ενότητας και της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ερμούπολης είναι και δικός μας αγώνας.

25.2.2006

Ένωση Πολιτών Σύρου «ΕΥΠΛΟΙΑ»

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΡΜΟΥ-ΠΟΛΗΣ

Δεν υπάρχει νομοθετικό κενό

Μετά τις τελευταίες εξελίξεις (Φεβρουάριος 2006) σχετικά με τον πολεοδομικό και ρυμοτομικό σχεδιασμό της Ερμούπολης (γραφτή διαμαρτυρία και συνάντηση στο Υπουργείο Πολιτισμού τοπικών φορέων με το Γενικό Γραμματέα κ. Ζαχόπουλο), θα θέλαμε να επισημάνουμε τα ακόλουθα:

1. Ως κίνηση έχουμε επανειλημμένα εκφράσει την πλήρη αντίθεσή μας για τον τρόπο με τον οποίο ο Δ. Ερμούπολης και η Ν. Αυτοδιοίκηση διαχειρίστηκαν και διαχειρίζονται το όλο θέμα. Ιδιαίτερα μετά τις αποφάσεις του ΣτΕ (178/2003 Ε' Τμήμα και 2526/2003 Ολομέλεια) που επιβεβαίωσαν το γεγονός ότι η Ερμούπολη **είναι χαρακτηρισμένος παραδοσιακός οικισμός**. Πράγμα που πολύ απλά σημαίνει ότι **ισχύουν και γι' αυτήν οι καθορισμένοι από τα σχετικά προεδρικά διατάγματα όροι και περιορισμοί δόμησης**. Παραδοσιακοί οικισμοί υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα και όλοι δομούνται με τα σχετικά διατάγματα αυτού του είδους των οικισμών. Μερικά παραδείγματα: Ύδρα, Αράχωβα, Δελφοί, Πάργα, Πρέβεζα (τμήμα πόλεως), Ναύπακτος, Ρέθυμνο (τμήμα πόλεως). Διατάγματα που αφορούν όρους και περιορισμούς δόμησης και που σε καμία περίπτωση **δεν καλύπτουν θέματα πολεοδομικού και ρυμοτομικού σχεδιασμού**.

2. Θα θέλαμε εδώ να υπενθυμίσουμε ότι το ισχύον στην Ελλάδα νομοθετικό πλαίσιο κατατάσσει όλους τους οικισμούς της χώρας σε δύο μεγάλες κατηγορίες με σημείο αναφοράς το έτος 1923. Έχουμε δηλαδή **οικισμούς προϋφιστάμενους το 1923 για τους οποίους ισχύουν ειδικές διατάξεις**. Ο **οικισμός της Ερμούπολης, ή ορθότερα ένα μεγάλο μέρος του, εμπίπτει και σε αυτήν την κατηγορία**. Πού λοιπόν βρίσκεται το «νομοθετικό κενό»; Μήπως και γι' αυτή την περίπτωση ισχύει το γνωστό «όσα δε φτάνει η αλεπού τα

κάνει κρεμαστάρια»;

3. Στην Ερμούπολη λοιπόν **δεν υπάρχει κανένα νομοθετικό κενό**. Άσχετα με την κατάληξη του προτεινόμενου ως «η μοναδική λύση» (!) Πολεοδομικού Σχεδίου (του περισσότερο γνωστού ως Μελέτη Στεφάνου), σήμερα **τίποτα δε δικαιολογεί την «απόφαση» της Πολεοδομίας Σύρου να μην εκδίδει οικοδομικές άδειες για την Ερμούπολη και τους γύρω οικισμούς της**. Για την Ερμούπολη δεν υπάρχει καμία επίσημη αναστολή οικοδομικών αδειών. Αν υπήρχε θα έπρεπε να είχε εκδοθεί σχετική Υπουργική Απόφαση (πράξη που απαιτεί την πλήρως τεκμηριωμένη αιτιολόγησή της) η οποία για να τεθεί σε ισχύ θα έπρεπε να έχει δημοσιευτεί σε ΦΕΚ.

4. Η Ερμούπολη όμως, παράλληλα, **στερείται εγκεκριμένου και σε ισχύ ρυμοτομικού σχεδίου**. Έγκριση σημαίνει δημοσίευση του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Τέτοιο ΦΕΚ στην περίπτωση της Ερμούπολης **δεν υπάρχει**. Αυτή είναι κατά τη γνώμη μας και η ουσία του προβλήματος.

5. Μετά τα παραπάνω, θεωρούμε απαράδεκτο και εσκεμμένα παραπλανητικό να «παρασύρονται» τοπικές οργανώσεις, φορείς και πολίτες σε ένα ενορχηστρωμένο πανηγύρι δηλώσεων και εκδηλώσεων που υποτίθεται ότι υπερασπίζεται και προωθεί τα συμφέροντα της πόλης μας. Όπως φαίνεται όμως, τα πράγματα δεν πάνε και τόσο καλά για τους «εφευρέτες» των «άλυτων» πολεοδομικών και ρυμοτομικών προβλημάτων της Ερμούπολης. Αλήθεια, τι συνέβη (και πότε χρονικά) ώστε να δημιουργηθούν τα λεγόμενα «άλυτα» προβλήματα της Ερμούπολης;

6. Η Ερμούπολη, σύμφωνα με τους εμπνευστές των «άλυτων προβλημάτων», αποτελεί «ειδική περίπτωση» που απαιτεί λύση που οι ίδιοι χαρακτηρίζουν ως «μοναδική», οπότε και το

Η οδός Ποσειδωνίας έχει γίνει αγνώριστη. Ποια είναι η προστασία των οικιστικών συνόλων;

προτεινόμενο από τη μελέτη Στεφάνου-Δήμου Ερμούπολης νέο Προεδρικό Διάταγμα βαπτίζεται «καινοτομο και πρωτοποριακό». Έτσι λοιπόν στους σκληρούς γραφειοκράτες του Υπουργείου Πολιτισμού (όπως ο Γ.Γ. και ο νομικός του σύμβουλος) που ισχυρίζονται ότι η πρόταση της μελέτης δεν ακολουθεί το «ισχύον θεσμικό πλαίσιο» απαντούν: «...το διάταγμα καινοτομεί πράγματι διότι με αυτές τις καινοτομίες μόνο μπορεί να ξεπεραστεί το φαινομενικά άλυτο πρόβλημα στο ΣΤΕ» (δηλώσεις της καθηγήτριας του ΕΜΠ κ. Α. Χατζοπούλου, 21-11-2005). Επιπλέον ισχυρίζονται ότι «η προσκόλληση (sic!) στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τους παραδοσιακούς οικισμούς, αυτή τη στιγμή καταστρατηγείται αφού η εφαρμογή στην Ερμούπολη είναι αδύνατη» (δηλώσεις του καθηγητή του ΕΜΠ κ. Ι. Στεφάνου, 21-11-2005). **Προσοχή:** αυτή η διαπίστωση γίνεται το 2005, ενώ το διάταγμα που χαρακτήριζε την Ερμούπολη ως «παραδοσιακό οικισμό» είναι του 1978!

7. Απειλές «δυναμικών» κινητοποιήσεων λοιπόν και **κείμενα διαμαρτυρίας** για τη μία και μοναδική μυθική «οριστική διευθέτηση του πολεοδομικού και ρυμοτομικού σχεδιασμού της Ερμούπολης». Και γύρω, σύμφωνα με το κυρίαρχο σενάριο των «υπευθύνων», ένα σωρό «εχθροί του λαού» караδοκούν. Διαβάζουμε (από κείμενο διαμαρτυρίας τοπικών φορέων μετά από συνάντηση που πραγματοποιήθη-

κε στο δημαρχιακό μέγαρο στις 26-11-2005): «...η αδικαιολόγητη κωλυσιεργία που χαρακτηρίζει τον χειρισμό της υπόθεσης ενισχύει τις υποψίες των πολιτών και των τοπικών φορέων, περί ύπαρξης πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων που ενδέχεται να προκύπτουν από τη διαιώνιση του προβλήματος». Αχ αυτά τα πάντα ακατονόμαστα συμφέροντα! Και βέβαια για όλα τα δεινά, πραγματικά ή υποτιθέμενα, φταίνει πάντα οι άλλοι. Τώρα **γιατί άραγε ούτε η πρώην κυβέρνηση (ΠΑΣΟΚ) ούτε η νυν (ΝΔ) κατόρθωσαν να δώσουν λύση, παρά τις καλές προθέσεις και την τόση δουλειά των τοπικών φορέων, στο «άλυτο πρόβλημα» της Ερμούπολης;** Ίσως γιατί, με το πέρας του χρόνου, αποδεικνύεται εξαιρετικά δύσκολο για τους τοπικούς σωτήρες των «συμφερόντων» των πολιτών να βρουν πολιτικούς συμμάχους υψηλά ιστάμενους πρόθυμους να καλύψουν τα σημεία και τέρατα των μέχρι σήμερα πεπραγμένων τους.

8. Πέρα απ' όλα αυτά κάποιος θα πρέπει να μας εξηγήσει τι δουλειά έχει το ΥΠΠΟ στη διαδικασία έγκρισης μιας πολεοδομικής και ρυμοτομικής μελέτης ενός παραδοσιακού οικισμού στο Αιγαίο. Απ' ό,τι γνωρίζουμε αυτή η αρμοδιότητα ανήκει στο ΥΠΕΧΩΔΕ και στο Υπουργείο Αιγαίου.

9. Συμπέρασμα: σε «καθεστώς ομηρείας» κρατάνε το νησί όχι οι «χειρισμοί των συναρμοδίων Υπουργείων Αιγαίου και Πολιτισμού», αλλά οι καθ'

ύλην αρμόδιοι και «υπεύθυνοι» τοπικοί φορείς.

10. Εν κατακλείδι **προτείνουμε** κάτι πολύ απλό: **να εφαρμοσθεί η ισχύουσα πολεοδομική νομοθεσία:**

- πρώτον, **να εκδίδονται οικοδομικές άδειες στην Ερμούπολη με αναφορά στο ισχύον νομικό καθεστώς της, αυτό του «παραδοσιακού οικισμού», και**

- δεύτερον, να συνταχθεί και να προταθεί προς έγκριση και έκδοση νέου Προεδρικού Διατάγματος μελέτη «ένταξης και επέκτασης του οικισμού της Ερμούπολης στο σχέδιο πόλης».

11. Για να δούμε: σαν επακόλουθο αυτών των θέσεων, θα μπει και η κίνησή μας (αν δεν είναι ήδη) στη μαύρη λίστα των σκοτεινών εχθρών της Ερμούπολης, των επικίνδυνων για την κοινωνική συνοχή; Όλων αυτών των ξεροκέφαλων ρομαντικών οι οποίοι συνεχίζουν να πιστεύουν στην αξία της δημοκρατίας, του τεκμηριωμένου διαλόγου και της έννομης τάξης και με τίποτα δεν τους πείθουν οι «καλές προθέσεις» των τοπικών αρμοδίων φορέων.

Επισημαίνουμε ότι οι παραπάνω θέσεις μας, όσον αφορά τις αναφορές μας στο νομοθετικό πλαίσιο, είναι πλήρως τεκμηριωμένες και καλούμε όσους ενδιαφέρονται να επικοινωνήσουν μαζί μας για περαιτέρω διευκρινήσεις.

Ερμούπολη, 22 Φεβρουαρίου 2006

Θράκη: Η πολιτεία παραμένει απύσχα...

του Τάκη Διαμαντή

Το ιστορικό αλλά και το πρόσφατο παρελθόν των σχέσεων Ελλάδας-Τουρκίας και ακόμα η καχυποψία και η προκατάληψη που έχουν δημιουργηθεί από τις δύο πλευρές και προκαλούν συνεχείς τριβές, βάρυναν πάντα και εξακολουθούν μέχρι σήμερα να βαραίνουν στη ζωή της μειονότητας των μουσουλμάνων της Θράκης. Μιας μειονότητας που αντιμετωπίζει τη μόνιμη σχεδόν αδιαφορία του ελληνικού κράτους και την περιθωριοποίηση από την χριστιανική πλειονότητα, γεγονός που αναπόφευκτα «δικαιολογεί» το αυξημένο ενδιαφέρον που επιδεικνύει η γειτονική Τουρκία. Μιας μειονότητας που βιώνει μια τριτοκοσμική κατάσταση ποιότητας ζωής και βασανίζεται από την άγνοια που γεννά η έλλειψη της εκπαίδευσης, από τη φτώχεια και τη συνεχώς αυξανόμενη ανεργία, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η ανάπτυξη όχι μόνο των μειονοτικών περιοχών με τη στενή έννοια, αλλά και ολόκληρης της ευρύτερης περιφέρειας της Θράκης.

Πριν από 16 χρόνια είχαμε τα δραματικά βίαια επεισόδια σε βάρος της μειονότητας από μέλη της χριστιανικής πλειονότητας. Μόλις πέρυσι είχαμε αντίστοιχα βίαια επεισόδια –αν και σε πολύ μικρότερη κλίμακα– εκ μέρους μουσουλμάνων, με αφορμή τα γυρίσματα ενός συνεργείου για κάποιο τηλεοπτικό σίριαλ. Φαινόμενα αυτά εν πολλοίς κατευθυνόμενα από κύκλους που επιδιώκουν την ανωμαλία, τα οποία όμως τραυματίζουν και προκαλούν αδιέξοδα στις σχέσεις ανάμεσα στη μουσουλμανική μειονότητα και τη χριστιανική πλειονότητα, δημιουργώντας ταυτόχρονα προβλήματα στην ίδια τη χώρα.

Για να ξεπεραστούν ακριβώς αυτά τα προβλήματα, πρέπει να μάθουμε να συνυπάρχουμε, όπως τονίζει σε δηλώσεις του στο Αντί ο μειονοτικός βουλευτής Ιλχάν Αχμέτ, ο οποίος, όπως λέει, έχει ως όραμά του «όχι να ζούμε πλάι πλάι, αλλά να ζούμε μαζί». Τονίζει μάλιστα ότι στόχος του είναι να λειτουργεί στο ελληνικό κοινοβούλιο όχι

Ο μοναδικός μουσουλμάνος βουλευτής κ. Ιλχαν Αχμέτ.

ως βουλευτής της μειονότητας αλλά ως βουλευτής του νομού Ροδόπης, τόσο για τους μουσουλμάνους όσο και για τους χριστιανούς της περιοχής του.

Προκειμένου όμως να επιτευχθεί αυτό, προσθέτει ο ίδιος, θα πρέπει να γίνουν συντονισμένα και προγραμματισμένα βήματα, που θα στοχεύουν στη βελτίωση του κλίματος και της ποιότητας ζωής, ταυτόχρονα με βήματα που θα οδηγούν στην ανάπτυξη. Ως πρώτο βήμα θεωρεί αναγκαία τη βελτίωση της κατάστασης στον τομέα της εκπαίδευσης, καθώς, όπως λέει, η εκπαίδευση και η ανάπτυξη θα βοηθήσουν ώστε να προχωρήσει προς τα εμπρός η κοινωνία. Διότι σε αντίθετη περίπτωση θα παραμένει η οπισθοδρόμηση, η οποία θα προκαλέσει εντάσεις και τότε είναι πιθανό να έχουμε φαινόμενα αντίστοιχα με εκείνα της Γαλλίας.

Κατά τον κ. Αχμέτ, βουλευτή της ΝΔ, το 1990 ήταν μια ιστορική στιγμή για τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης, με την πολιτική της ισοτιμίας-ισονομίας που διακήρυξε η τότε κυβέρνηση και η οποία σήμανε το τέλος μιας κακής εποχής. Μια πολιτική που τυπικά συνεχίστηκε και επί των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ που ακολούθησαν, ωστόσο δειλά και χωρίς να γίνουν κάποια παραπέρα θετικά βήματα.

Τώρα όμως, όπως λέει, εγκαινιάστηκε από τον Κ. Καραμανλή μια νέα πολιτική, η οποία ονομάστηκε «σύγχρονη ευρωπαϊκή μειονοτική πολιτική» και έχει συγκεκριμένα τρεις άξονες: α) στηρίζεται στην ευρωπαϊκή λογική και το ευρωπαϊκό κεκτημένο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, β) στηρίζεται στην ίδια τη βούληση και στο διάλογο, που σημαίνει ότι τίποτα δεν γίνεται αιφνιδιαστικά για τη μειονότητα και γ) στηρίζεται στις διεθνείς συνθήκες και τις διμερείς συμβάσεις.

Αυτή η πολιτική, όπως λέει, έχει ένα στόχο: να ενταχθεί η μειονότητα στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο της Θράκης, στον εθνικό κορμό, προκειμένου

να υπάρξει βιώσιμη ανάπτυξη σε ολόκληρη την περιοχή. Διότι δεν μπορούμε να μιλάμε για προκοπή, όταν ένα μέρος του πληθυσμού απέχει, όταν δεν έχει καλή εκπαίδευση, όταν δεν ξέρει ελληνικά. Άλλωστε, προσθέτει, «δεν έχει τίποτε να φοβηθεί η Ελλάδα από την ένταξη της μειονότητας, μιας μειονότητας, έτσι όπως χαρακτηρίστηκε από τη Συνθήκη της Λωζάνης, θρησκευτικής, αν και η ελεύθερη έκφραση της καταγωγής, από μια μερίδα ανθρώπων, ατομικά προσδιοριζόμενη, ή σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αρχές, πρέπει να θεωρείται θεμιτή».

Διότι η μειονότητα κυριαρχείται από τρία βασικά στοιχεία: έχει μια θρησκεία διαφορετική από τη θρησκεία της πλειονότητας, έχει μια καταγωγή, όπως δηλώνουν κάποια από τα μέλη της, και τέλος αποτελείται από ευρωπαίους πολίτες. Ιδιαίτερα τα δυο πρώτα, κατά τον βουλευτή, κάθε άλλο παρά πρέπει να θεωρούνται στοιχεία σύγκρουσης· αντίθετα, αποτελούν πλούτο για την περιοχή, προσφέροντας πολλά πλεονεκτήματα. Όσο για το τρίτο, αν, όπως λέει, αναπτύξουμε στον μειονοτικό το αίσθημα του ευρωπαίου πολίτη, το αίσθημα ότι είναι πολίτης αυτής της χώρας, και σταθούμε δίπλα του, τότε θα μπορέσει κι εκείνος να νιώσει ασφαλής, να νιώσει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και να προχωρήσει πιο γρήγορα.

ΠΡΩΤΑ Η ΠΑΙΔΕΙΑ

Στο πλαίσιο αυτό δίνει περισσότερη έμφαση στο θέμα της εκπαίδευσης, το οποίο τοποθετεί σε προτεραιότητα. Όπως μάλιστα λέει, στο υπουργείο Παιδείας γίνεται επεξεργασία ενός προγράμματος για τη δημιουργία περισσότερων μειονοτικών σχολείων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (χαρακτηριστικά αναφέρει ότι στην Κομοτηνή υπάρχει ένα μόνο γυμνάσιο-λύκειο για τη μειονότητα, η οποία αντιπροσωπεύει περίπου το 55% των κατοίκων, ενώ υπάρχουν 18-19 ελληνικά), αλλά και για την εισαγωγή και των δυο γλωσσών στα δημόσια σχολεία της περιοχής από σωστά εκπαιδευμένους δασκάλους που θα συμβάλουν τόσο στην εκμάθηση τους κατά το δυνατόν πλη-

Η ανεργία αυξάνει με τρομακτικούς ρυθμούς στη μειονότητα, δημιουργώντας κινδύνους κοινωνικών εκρήξεων.

ρέστερα όσο και στην προσέγγιση των δυο κοινοτήτων. Ωστόσο μέχρι τώρα δεν έχει καθοριστεί πώς και πότε θα υλοποιηθεί το πρόγραμμα αυτό.

Προσθέτει πάντως ότι ήδη έχουν γίνει κάποια σημαντικά βήματα, στα οποία συμμετέχει ενεργά και μια επιτροπή εμπειρογνομόνων από την ίδια τη μειονότητα, είναι όμως πολλά που πρέπει να γίνουν ακόμα και μάλιστα όσο το δυνατό συντομότερα.

Ένα άλλο θέμα, αναφορικά με την εκπαίδευση, που προτείνει ο κ. Αχμέτ, είναι η δημιουργία διαπολιτισμικών νηπιαγωγείων, κάτι που όπως τονίζει δεν θα πρέπει να φοβίζει ούτε τους μουσουλμάνους ούτε τους χριστιανούς, αφού τα παιδιά τους θα μπορούν από πολύ νωρίς να κοινωνικοποιηθούν σωστά, για να προχωρήσουν στη συνέχεια σε μια πιο σωστή εκπαίδευση.

Σχετικά με την εκπαίδευση, τέλος, ένα άλλο σημείο που αναφέρει με έμφαση ο βουλευτής είναι ότι τα μειονοτικά σχολεία χρειάζονται αναντίρρητα, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι είναι υποχρεωτικά για τα παιδιά της μειονότητας. Όπως λέει, είναι δικαίωμά τους να επιλέξουν. Και αν επιλέξουν να πάνε στο μειονοτικό σχολείο, θα πρέπει να έχουν μια σωστή εκπαίδευση. Αν πάλι επιλέξουν να πάνε στο ελληνικό σχολείο, τότε θα πρέπει να έχουν όλη την απαραίτητη στήριξη από την πολιτεία και την κοινωνία. Όλα αυτά, όπως τονίζει, θα συμβάλουν αποφασιστικά στη μείωση της διαρροής μαθητών που

σημειώνεται μετά το πέρας της φοίτησης στο δημοτικό σχολείο, η οποία αγγίζει το 90%.

Ο ΜΟΥΦΤΗΣ ΝΑ ΕΚΛΕΓΕΤΑΙ

Ο κ. Αχμέτ αναφέρεται επίσης στο θέμα του μουφτή, το οποίο κατατάσσει ως δεύτερο σημαντικό θέμα, ως άμεσο δικαίωμα της μειονότητας. Συγκεκριμένα λέει ότι πλέον θα πρέπει να αρθεί το μέτρο που έχει επιβληθεί και προβλέπει ότι ο μουφτής διορίζεται.

Για να δικαιολογήσει μάλιστα την ανάγκη να εκλέγεται ο μουφτής, αναφέρει ότι και στην Τουρκία ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης επιλέγεται από την πολιτεία, από ένα κατάλογο όμως τον οποίο έχει καταρτίσει η χριστιανική κοινότητα.

Για τον λόγο αυτό προσθέτει ότι θα μπορούσε και στη μουσουλμανική μειονότητα να καταρτισθεί ένα σώμα εκλεκτόρων, το οποίο θα εκλέγει τον μουφτή της Θράκης.

Βέβαια αναγνωρίζει το πρόβλημα που υπάρχει και αποτέλεσε ένα από τα ισχυρά επιχειρήματα του Συμβουλίου της Επικρατείας στην απορριπτική του γνωμάτευση για την άρση του μέτρου. Ότι δηλαδή ο μουφτής εκτός από θρησκευτικές έχει και δικαστικές αρμοδιότητες, πράγμα που δημιουργεί αρκετά προβλήματα στην εφαρμογή των εθνικών νόμων.

Όπως λέει, θεωρεί το επιχείρημα εύλογο και συμφωνεί με τη γνώμη του Συμβουλίου· για τον λόγο αυτό προ-

σθέτει ότι θα μπορούσε να γίνει ένας διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων, να αφαιρεθεί δηλαδή κάθε δικαστική αρμοδιότητα από τον μουφτή, ο οποίος θα είναι πλέον καθαρά θρησκευτικός ηγέτης, οπότε θα είναι δυνατό να εκλέγεται από το λαό.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΒΑΚΟΥΦΙΑ

Ένα άλλο ζήτημα που θεωρεί σημαντικό είναι εκείνο των διαχειριστικών επιτροπών των βακουφιών –θρησκευτικών ιδρυμάτων που έμειναν από την εποχή της οθωμανικής αυτοκρατορίας– για τις οποίες υποστηρίζει ότι είναι απαραίτητο να εκλέγονται.

Όπως λέει, το 1972 η χούντα των συνταγματαρχών είχε επιβάλει ένα νόμο σύμφωνα με τον οποίο οι επιτροπές αυτές διορίζονται. Αργότερα, επί κυβερνήσεως Γ. Ράλλη, ψηφίστηκε ένας νέος νόμος που προέβλεπε την εκλογή των επιτροπών αυτών. Μέχρι τώρα όμως ο νόμος αυτός δεν έχει εφαρμοστεί. Προσθέτει μάλιστα ότι ο ίδιος έχει ετοιμάσει ένα νομοσχέδιο που θα καταθέσει στον υπουργό Εσωτερικών Π. Παυλόπουλο, στο οποίο προβλέπεται η διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη επιτροπής μόνο για την πόλη της Κομοτηνής, που θα διαχειριστεί την περιουσία των βακουφιών, υπό την εποπτεία βεβαίως του ελληνικού κράτους και της γενικής γραμματείας της περιφέρειας.

Προσθέτει ότι η χούντα άφησε αυτά τα κατάλοιπα, τα οποία ήταν αποτέλεσμα και της οδυνηρής εμπειρίας που είχαν και οι δυο μειονότητες, η μουσουλμανική στη Θράκη και η ελληνική στην Κωνσταντινούπολη. Ιδιαίτερα η δεύτερη, όπως τονίζει, με τις διώξεις που υπέστη, αναπόφευκτα επέδρασε στην πρώτη. Μόνο που «η αμοιβαιότητα δεν πρέπει να λειτουργεί με αυτόν τον τρόπο σήμερα», όπως χαρακτηρίστικά λέει.

Αντίθετα, υποστηρίζει ότι η εκλογή των διαχειριστικών επιτροπών στα βακούφια «θα βελτίωνε το κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών και παράλληλα θα έδινε και ένα επιχείρημα για το κράτος, για την όποια κυβέρνηση, ως δείγμα σεβασμού κατ' αρχήν της θρησκευτικής ελευθερίας».

Παραδέχεται ωστόσο ότι είναι σοβαρός ο αντίλογος από εκείνους που υποστηρίζουν ότι και η ελληνική μειονότητα έχασε τα ακίνητά της, τα οποία περιήλθαν στο τουρκικό δημόσιο. Λέει συγκεκριμένα: «Αναγνωρίζουμε αυτά τα προβλήματα. Γίνεται μια μεγάλη μάχη εκεί. Αλλά άλλο είναι το θέμα των περιουσιών και άλλο το θέμα των εκλογών. Και στην Ελλάδα βέβαια υπάρχουν αρκετά ακίνητα της μειονότητας που είναι υποθηκευμένα, αλλά είναι πολύ μικρότερα και σε αριθμό και σε αξία απ' ό,τι είναι η περιουσία της ελληνικής μειονότητας. Δεν μου αρέσει όμως να τα βάζουμε όλα στο πλαίσιο της αμοιβαιότητας. Η αμοιβαιότητα στη Συνθήκη της Λωζάνης δεν υπαγορεύει αυτό. Σε ό,τι αφορά την απόδοση των δικαιωμάτων, η αμοιβαιότητα πρέπει να υποχωρεί».

ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Επιπλέον, ο κ. Αχμέτ αναρωτιέται: «Με όλα αυτά αναβαθμίζεται η μειονότητα; Λύνεται το πρόβλημα της Θράκης – εννοώντας την ποιότητα ζωής, την ανάπτυξη; Όχι βέβαια. Συνάδουν όμως». Το θέμα, όπως λέει, είναι κατ' αρχήν οι βασικές υποδομές. Δεν είναι δυνατό να πηγαίνεις στο νομό Ροδόπης και να βλέπεις τριτοκοσμικές συνθήκες στο νερό και τους δρόμους. Και αν χρειάζονται 6, 7 ή 10 εκ. ευρώ, πρέπει να τα βρούμε. Ο ίδιος ο Κ. Καραμανλής άλλωστε, όταν είχε επισκεφθεί την περιοχή της Οργάνης –γενέτειρας του κ. Αχμέτ– ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, είχε πει: «Είναι παντελώς απύσχα η ελληνική πολιτεία εδώ».

Εκείνο που χρειάζεται λοιπόν, κατά τον βουλευτή Ροδόπης, είναι «να γίνει μια συνολική αναπτυξιακή παρέμβαση στην περιοχή, να συσταθεί μια υγιής επιτροπή, με κύριο σκοπό να βάλει μια σειρά και να δει πού είναι τα προβλήματα». Για παράδειγμα, αναφέρει το γεγονός ότι στη μειονότητα υπάρχει μία μόνον απασχόληση, η καλλιέργεια του καπνού, τίποτε άλλο. Αλλά ο καπνός εξαφανίζεται σιγά σιγά και η πολιτεία δεν έχει ενδιαφερθεί ποτέ να ενημερώσει τους ανθρώπους για τις εναλλακτικές καλλιέργειες και να τους πείσει να

τις ακολουθήσουν. Έτσι αυξάνει η ανεργία, φτάνει σε τρομακτικά επίπεδα και εγκυμονεί κινδύνους κοινωνικών εκρήξεων, ό,τι και αν σημαίνει αυτό.

«Για να καταπολεμηθεί όμως η ανεργία –τονίζει– πρέπει να ενθαρρυνθεί ο μειονοτικός, να νιώσει ότι μπορεί να επιβιώσει σ' αυτόν τον τόπο. Αλλιώς, όταν νιώθει ανασφαλής, είναι έτοιμος να φύγει. Και πολλοί φεύγουν, πάνε στις πόλεις, όπου παραμένουν βεβαίως άνεργοι. Οι υπόλοιποι όμως δεν φεύγουν, μένουν σ' αυτή τη γη και άρα δημιουργείται πρόβλημα».

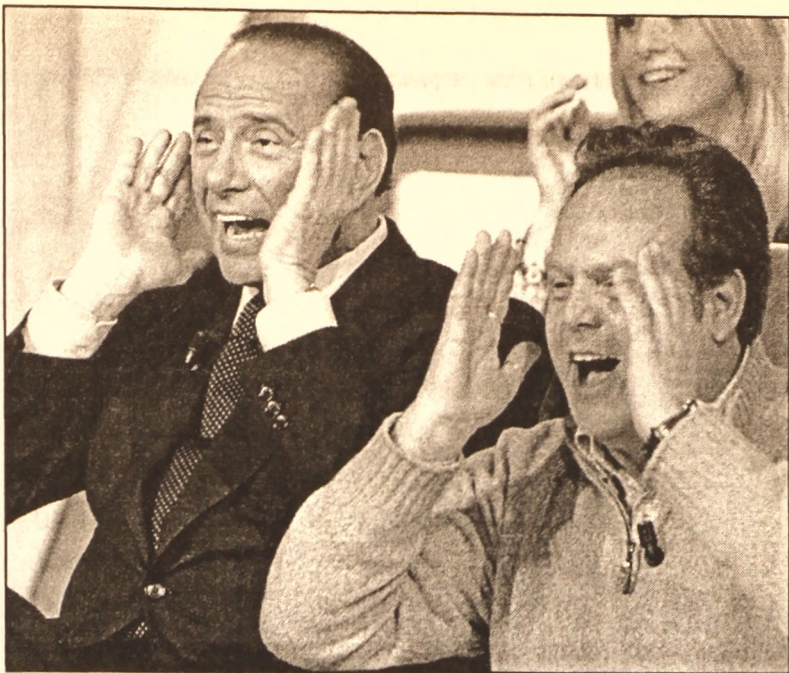
Τέλος, αναφερόμενος στις πολιτικές διαστάσεις των προβλημάτων της μειονότητας, ο κ. Αχμέτ λέει: «Η μάζα αυτή των 120-130.000 ψυχών είναι εκεί. Θέλουν να μείνουν στην Ελλάδα και δεν έχουν οποιαδήποτε αποσχιστική ή άλλη διάθεση, όπως θέλουν κάποιοι να τους παρουσιάσουν. Εγώ δεν θέλω την γκετοποίηση αλλά, όσο δεν παίρνονται κατάλληλα μέτρα, ισχυροποιείται ακριβώς αυτή η γκετοποίηση».

Επίσης αναφέρεται στο θέμα της δημιουργίας μιας «τουρκικής ένωσης», την οποία απαγορεύει η ελληνική νομοθεσία και για το λόγο αυτό πρόκειται να γίνει προσφυγή στο Δικαστήριο Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την ευκαιρία αυτή μάλιστα, τάσσεται υπέρ του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού των πολιτών και κατά του ετεροπροσδιορισμού που επιχειρείται από κάποιους, τονίζοντας ότι είναι λάθος να θεωρείται η μουσουλμανική μειονότητα παράγοντας αποσταθεροποίησης. Αντίθετα, όπως λέει, «στη μειονότητα εξακολουθεί να υπάρχει ο φόβος, ο οποίος καλλιεργήθηκε σκόπιμα από συγκεκριμένους κύκλους και εκφράζει κυρίως πολιτικά αλλά και οικονομικά συμφέροντα».

Ακόμα αναφέρεται στο τουρκικό προξενείο της Θράκης, για το οποίο εκδηλώνονται πολλές αντιδράσεις αναφορικά με ορισμένες δραστηριότητές του: «Οπωσδήποτε το προξενείο διαδραματίζει κάποιο ρόλο. Αλλά η κοινωνία δεν μπορεί να εξαρτάται από προξενεία, νομαρχίες, πολιτικά γραφεία κ.λπ. Είναι πιο μπροστά, εμείς οι πολιτικοί πρέπει να έχουμε το θάρρος να ακολουθήσουμε το λαό».

Ο θαυμαστός κόσμος του κ. Μπερλουσκόνι

της Μύρνας Νικολαΐδου

Σε προεκλογικούς ρυθμούς ζει αυτή τη στιγμή η Ιταλία, με τον Σίλβιο Μπερλουσκόνι να κλέβει για μια ακόμη φορά την παράσταση. Όχι τόσο για το μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα –όπως θα περίμενε κανείς– αλλά για τις πραγματικά ευφάνταστες δηλώσεις του. Συγκρίνει τον εαυτό του με τον Ναπολέοντα και τον Ιησού, προβαίνει σε θυσίες που έχουν αντίκτυπο στη σεξουαλική του ζωή και αποκαλεί τους αντιπάλους του με το όνομα των νόστιμων –κατά τα άλλα– ιταλικών αλλαντικών.

Περίοπτη θέση στη λίστα των αλλαντικών φαίνεται να έχει η μορταδέλα. Ίσως γι' αυτό να αποκαλεί και τον βασικό του αντίπαλο Ρομάνο Πρόντι «Καθηγητή Μορταδέλα». Βεβαίως σ' αυτό συνηγορεί και η καταγωγή του Πρόντι από τη Μπολόνια, απ' όπου προέρχεται και το συγκεκριμένο αλλαντικό. Για «θρίαμβο της Μορταδέλας» στις επικείμενες εκλογές κάνει λόγο ο αρχηγός του κεντροαριστερού συνασπισμού.

Ένα ακόμη όπλο που επιστράτευσε ο Μπερλουσκόνι για να πείσει τους ιταλούς ψηφοφόρους είναι η σεξουαλική αποχή. Κατά τη διάρκεια προεκλογικής συγκέντρωσής του στην Σαρδηνία, ο ιταλός πρωθυπουργός δεσμεύθηκε ενώπιον ιερέα ότι θα απέχει από το σεξ έως τις εκλογές της 9ης Απριλίου. Σημειώνεται ότι η υπόσχεση αυτή δόθηκε στο τέλος Ιανουαρίου, δυόμιση μήνες πριν από τη διεξαγωγή των εκλογών. Θυσία που ξεπερνά κάθε προηγούμενο, αν αναλογισθεί κανείς τη σημασία που δίνει στην εξωτερική του εμφάνιση. Δεν είναι τυχαίο ότι ο 69χρονος πολιτικός έχει ήδη καταφύγει και στους ειδικούς, κάνοντας λήφτινγκ και μεταμόσχευση μαλλιών, για να δείχνει νεότερος.

Μετά την ομολογουμένως εντυπωσιακή του δέσμευση για σεξουαλική αποχή, ο ιταλός πρωθυπουργός επέλεξε να παραλληλίσει το έργο του με εκείνο του Ναπολέοντα. «Μόνον ο Ναπολέων έχει

κάνει περισσότερα απ' ό,τι εγώ», ανέφερε σε μια από τις πολλές εμφανίσεις του σε τηλεοπτικό σόου. «Αλλά οπωσδήποτε εγώ είμαι ψηλότερος», κατέληξε μετά από μια «εξονυχιστική» σύγκριση με τον γάλλο αυτοκράτορα.

Εξίσου ευρηματική ήταν και η απάντηση της ιταλικής αντιπολίτευσης. «Ο Μπερλουσκόνι είναι σαν τον Ναπολέοντα; Τότε οι εκλογές θα είναι το Βατερλό του», απάντησε ο Αλφόνσο Πεκοράρο Σκάνιο, επικεφαλής του κόμματος των Πρασίνων, αναφερόμενος στην τελευταία μάχη του Ναπολέοντα το 1815. Εξάλλου η απεικόνιση του Μπερλουσκόνι με την ενδυμασία του Ναπολέοντα είναι ένα από τα αγαπημένα θέματα των ιταλών γελοιογράφων.

Παρόμοιο ήταν και το σκηνικό όταν ο Μπερλουσκόνι δήλωσε ότι είναι ο «Ιησούς της πολιτικής». «Είμαι ο Ιησούς της πολιτικής, είμαι ένα θύμα που θυσιάζει τον εαυτό του για τους άλλους», φέρεται να είπε ο ιταλός πολυεκατομμυριούχος σε προεκλογική συγκέντρωση στην Ανκόνα. «Τότε οι εκλογές θα αποτελέσουν τη σταύρωσή του», ήταν η άμεση απάντηση των αντιπάλων του.

Βεβαίως από την προεκλογική εκστρατεία δεν θα μπορούσαν να λείπουν και οι φραστικές επιθέσεις εναντίον των αντιπάλων του. Ο Μπερλουσκόνι έχει κατηγορήσει τους δικαστές ότι πηγαίνουν στην Κούβα για σεξουαλικό τουρισμό και την αντιπολίτευση για διαφθορά και δει-

λία. Αλλά από τα πυρά του δεν ξέφυγαν ούτε οι δημοσιογράφοι και οι ξένοι ανταποκριτές, τους οποίους θεωρεί τους χειρότερους στον κόσμο.

Είναι γεγονός πάντως ότι η προεκλογική περίοδος δεν ξεκίνησε με τους καλύτερους οιωνούς για τον ιταλό μεγιστάνα των ΜΜΕ. Ως γνωστόν, οι πρώτες δημοσκοπήσεις έδειξαν ότι υπολείπεται περίπου 5 μονάδες από τον Πρόντι. Ωστόσο ο Μπερλουσκόνι εμφανίζεται πεπεισμένος ότι θα καταφέρει τελικώς να νικήσει τον αντίπαλό του. Ζήτησε μάλιστα άμεσα τη βοήθεια του καλού του φίλου Τζορτζ Μπους, τον οποίο και επισκέφθηκε την προηγούμενη εβδομάδα.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής του στις Ηνωμένες Πολιτείες ο Μπερλουσκόνι εξέφρασε τον θαυμασμό του για την Αμερική. Όλος ο κόσμος πρέπει να μοιάσει στην «φανταστική Αμερική» και όλες οι δημοκρατίες «πρέπει να καταλάβουν ότι δεν θα πρέπει να εκμεταλλευθούν τη γενναιοδωρία της Αμερικής», είπε με νόημα ο ιταλός πρωθυπουργός, ενώ κατηγόρησε τη Γαλλία για την άρνησή της να συμπορευθεί με τις ΗΠΑ στον πόλεμο του Ιράκ. Υπόκλιση στη «γενναιοδωρία» και τις «δημοκρατικές αρχές» των ΗΠΑ είναι λοιπόν το μήνυμα που έστειλε ο ιταλός πρωθυπουργός από την Αμερική.

Ύστερα απ' όλα αυτά, αναρωτιέται κανείς πώς θα αντιδράσουν οι ιταλοί ψηφοφόροι. Άραγε θα θελήσουν να μπουν στον θαυμαστό κόσμο του Σίλβιο Μπερλουσκόνι; Ένα κόσμο «αγγελικά πλασμένο», όπως αυτός των Ηνωμένων Πολιτειών; Η απλώς θα επιλέξουν τον δύσκολο δρόμο της επιστροφής στην καθημερινότητα της ανεργίας, της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων; Εκτός βέβαια κι αν οι Ιταλοί έχουν πεισθεί ότι ο πρωθυπουργός τους έχει υπερφυσικές ικανότητες και θα λύσει όλα τα προβλήματα με το μαγικό του ραβδί.

ΚΟΣΜΟ ΔΡΟΜΙΟ

ΙΣΡΑΗΛ Η ΧΑΜΑΣ ΕΠΙΜΕΝΕΙ ΣΤΗ ΜΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Οι εξελίξεις τρέχουν με επίκεντρο τη Χαμάς, νικήτρια των πρόσφατων εκλογών στην Παλαιστίνη, προκειμένου να τεθεί η κατάσταση υπό έλεγχο, καθώς ο ισραηλινός στρατός ανέλαβε νέα δυναμική δραστηριότητα σε περιοχές της Δυτικής Όχθης, προκαλώντας θύματα μεταξύ μαχητών της οργάνωσης «Τζιχάντ», αλλά και μεταξύ των αμάχων.

Στο πλαίσιο αυτό, ολοκληρώθηκε η επίσκεψη της ηγεσίας της Χαμάς στη Μόσχα, όπου είχε συνομιλίες με την ρωσική κυβέρνηση, ενώ παράλληλα η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να χορηγήσει τελικά στην Παλαιστινιακή Αρχή την οικονομική βοήθεια που είχε απειλήσει να διακόψει μέχρι η Χαμάς να αποκηρύξει την ένοπλη δράση, να αναγνωρίσει το κράτος του Ισραήλ και να αποδεχτεί τις συμφωνίες που έχουν συναφθεί μέχρι τώρα ανάμεσα στο Ισραήλ και την Παλαιστινιακή Αρχή.

Είναι προφανές ότι η πρόσκληση του προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν προς την ηγεσία της Χαμάς όσο και η απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για οικονομική βοήθεια προήλθαν από μια κοινή σχεδόν άποψη, ότι δεν πρέπει δηλαδή να κο-

πούν όλες οι γέφυρες με τους Παλαιστίνιους για μια πολιτική προσέγγιση και ότι παράλληλα πρέπει να αποτραπεί μια χειροτέρευση της ήδη κακής κοινωνικής κατάστασης στις περιοχές των Παλαιστίνιων, που μαστίζονται από την ανεργία και τη φτώχεια, η οποία θα μπορούσε να πυροδοτήσει νέες εντάσεις.

Από την πλευρά της πάντως η ηγεσία της Χαμάς διακηρύσσει ότι εμμένει στη μη αναγνώριση του Ισραήλ, αν και εμφανίζεται διατεθειμένη να απόσχει από την ένοπλη δράση, καθώς προσπαθεί να αποκτήσει διεθνή πολιτικά ερείσματα ανάμεσα σε χώρες που δεν επηρεάζονται άμεσα από τις ΗΠΑ και το Ισραήλ.

Στο μεταξύ, σε μια προσπάθεια να αποκτήσει μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων, επιχειρεί να αφαιρέσει αρμοδιότητες από τον πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής Μαχμούντ Αμπάς, ώστε να απαλλαγεί από οποιαδήποτε, έστω και έμμεση, κηδεμονία εκ μέρους της άλλοτε πανίσχυρης οργάνωσης Φατάχ και να αποκτήσει τον πλήρη έλεγχο της κατάστασης στο χώρο των Παλαιστίνιων.

ΙΡΑΝ ΔΕΝ ΥΠΟΧΩΡΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ

Στην κόψη του ξυραφιού εξακολουθεί να κινείται το Ιράν στη διαμάχη του με την Δύση αναφορικά με το πυρηνικό του πρόγραμμα, για το οποίο σκληραίνει και πάλι τη στάση του και όχι μόνο δεν δέχεται να το περιορίσει αλλά δηλώνει ότι προτίθεται να ζητήσει και την καταβολή αποζημίωσης για την αναστολή των δραστηριοτήτων του, στην οποία υποχρεώθηκε το 2003.

Μέχρι αυτή τη στιγμή παραμένουν σε εκκρεμότητα οι διαβουλεύσεις Τεχεράνης και Μόσχας, με τη δεύτερη να έχει προτείνει την αποδοχή εκ μέρους της πρώτης ενός μορατόριουμ για ένα διάστημα 7-9 χρόνων, κατά το οποίο θα επιτραπεί στο Ιράν να προχωρήσει

σε κάποιου είδους ατομική έρευνα, αν συμφωνήσει να απόσχει από τον εμπλουτισμό ουρανίου σε βιομηχανική κλίμακα.

Την πρόταση αυτή μάλιστα έσπευσε να αποσύρει σιωπηρώς ο υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ, αμέσως μετά τη συνάντηση που είχε την περασμένη Τρίτη στη ρωσική πρωτεύουσα με την αμερικανίδα ομόλογό του Κοντολίζα Ράις, δηλώνοντας απλώς ότι «δεν υπάρχει νέα συμβιβαστική πρόταση».

Να σημειωθεί ότι από την πλευρά της η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δηλώσει ότι θα δεχόταν ένα μορατόριουμ διάρκειας 10 χρόνων για όλες τις δραστηριότητες που έχουν σχέση με τον εμπλουτισμό ουρανίου.

Οι ΗΠΑ ωστόσο τάσσονται εναντίον οποιασδήποτε παραχώρησης στο Ιράν, έστω και για μικρής κλίμακας έρευνα για εμπλουτισμό ουρανίου, θεωρώντας ότι ανοίγει την κερκόπορτα για την κατασκευή πυρηνικών όπλων. Όμως η πρόσφατη επίσκεψη του Τζορτζ Μπους στο Δελχί και η συμφωνία πυρηνικής συνεργασίας μεταξύ ΗΠΑ και Ινδίας αποτέλεσε μια επιπλέον πρόκληση για την κυβέρνηση του Ιράν.

Η Τεχεράνη πάντως δηλώνει ότι θα ήταν διατεθειμένη να δεχτεί ένα διετές μορατόριουμ για την παραγωγή πυρηνικού καυσίμου, αλλά υπό την προϋπόθεση ότι θα της επιτραπεί να συνεχίσει ένα μικρής κλίμακας ερευνητικό πρόγραμμα εμπλουτισμού ουρανίου.

ΚΟΣΣΥΦΟΠΕΔΙΟ ΝΕΑ ΣΥΝΝΕΦΑ ΑΝΑΤΑΡΑΧΗΣ

Κάθε άνοιξη, εδώ και πάνω από 15 χρόνια, οι Αλβανοί του Κοσσυφοπεδίου, και μαζί της νότιας Σερβίας και της ΠΓΔΜ, είναι έτοιμοι να ξεκινήσουν κάποια νέα εξέγερση. Αυτή τη φορά αφορμή είναι οι διαπραγματεύσεις που άρχισαν εδώ και περίπου τρεις εβδομάδες στη Βιέννη για το μελλοντικό «στάτους» του Κοσσυφοπεδίου.

Το Βελιγράδι έχει καταστήσει σαφές ότι δεν πρόκειται να δεχτεί καμία συζήτηση που θα αφορά στην ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου. Αντίθετα, δέχεται να συζητήσει διάφορες εναλλακτικές λύσεις, μέχρι και, σύμφωνα με τελευταίες ενδείξεις, ακόμα και την πιθανότητα δημιουργίας μιας χαλαρής ομοσπονδίας ανάμεσα στη Σερβία, το Μαυροβούνιο και το Κοσσυφοπέδιο.

Στην αντίπερα όχθη, οι Αλβανοί δεν συζητούν τίποτε άλλο εκτός της ανεξαρτησίας, για τον λόγο αυτό και καταφέρνεται όχι μόνο εναντίον του Βελιγραδίου αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα από τη στιγμή που άρχισαν σε κύκλους της Ένωσης να συζητούνται σενάρια για μια ανεξαρτησία υπό όρους.

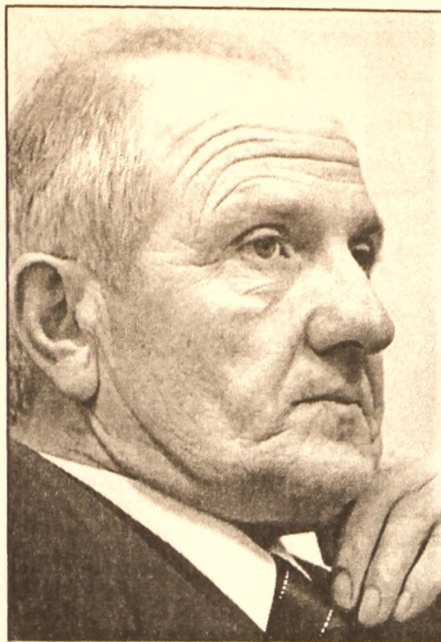
Στο πλαίσιο αυτό μάλιστα, οι Αλβανοί απορρίπτουν την ιδέα της όποιας διαπραγμάτευσης και αξιώνουν να τους δοθεί η ανεξαρτησία «εδώ και τώρα», υποστηρίζοντας ότι αυτό θα τους δώσει την ευκαιρία για πραγματικό εκδημοκρατισμό και δίνοντας υποσχέσεις για τον σεβασμό των υπόλοιπων κοινοτήτων –Σέρβων και άλλων– που ζουν στο Κοσσυφοπέδιο.

Η θέση αυτή συνιστά βεβαίως απόκλιση από τη θέση που διατύπωνε ο Ιμπραήμ Ρουγκόβα, ο θάνατος του οποίου έδωσε την ευκαιρία για την αναρρίχηση στην εξουσία της σκληρής μερίδας των ριζοσπαστών και των πρώην οπλαρχηγών του UCK.

Η αλλαγή αυτή ξεκίνησε με την εκλογή στον προεδρικό θώκο του Φατμίρ Σεϊντίου, από τα σκληρά στελέχη του LDK –του κόμματος που ίδρυσε ο Ρουγκόβα– και άλλοτε πρύτανη του παράνομου αλβανικού πανεπιστημίου που είχε ιδρυθεί στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας στο Τέτοβο της ΠΓΔΜ.

Την προεδροποίηση του Σεϊντίου ακολούθησε ο εξαναγκασμός σε παραίτηση του πρωθυπουργού Μπαϊράμ Κοσούμι, που αντικαταστάθηκε από τον Αγκίμ Σέχου, πρώην αξιωματικό του γιουγκοσλαβικού στρατού, που πολέμησε με τους Κροάτες εναντίον των Σέρβων, και στη συνέχεια στρατιωτικό διοικητή του UCK, θέση από την οποία διεκδίκησε και πήρε την ηγεσία του Σώματος Προστασίας του Κοσσυφοπεδίου, μιας ιδιότυπης πολιτοφυλακής που δημιουργήθηκε μετά τον τερματισμό των νατοϊκών βομβαρδισμών του 1999 και την εγκατάσταση της διεθνούς δύναμης στο Κοσσυφοπέδιο.

Ο Σέχου έχει ήδη στην πλάτη του ένα ένταλμα σύλληψης, με κατηγορίες για εγκλήματα πολέμου, που έχουν εκδώσει οι σερβικές αρχές, ενώ, τον πρώτο καιρό που ανέλαβε την διοίκηση της πολιτοφυλακής, ανακατεύτηκε στο πογκρόμ

Ο πρόεδρος Φατμίρ Σεϊντίου (αριστερά) και ο πρωθυπουργός Αγκίμ Σέχου, ο πρώτος ριζοσπάστης διανοούμενος και ο δεύτερος πρώην οπλαρχηγός, σηματοδοτούν τη σκλήρυνση της στάσης των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου.

που ασκούσαν τότε οι Αλβανοί εναντίον των Σέρβων του Κοσσυφοπεδίου, αλλά και στον πόλεμο που κήρυξαν οι Αλβανοί στην ΠΓΔΜ το 2001.

Προκειμένου μάλιστα να υποστηριχθούν οι θέσεις και οι αξιώσεις των ριζοσπαστών, ήλθε εδώ και μια εβδομάδα ο περίφημος Αλβανικός Εθνικός Στρατός (ANA), ο οποίος εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη διάρκεια του πολέμου στην ΠΓΔΜ ως «απελευθερωτής όλων των αλβανικών εδαφών που τελούν υπό κατοχή», για να δηλώσει ότι είναι παρών στις εξελίξεις και ότι, αν δεν ικανοποιηθεί το αίτημα για ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου, είναι έτοιμος να διεκδικήσει την ανεξαρτησία με τα όπλα και να προχωρήσει κατόπιν στη δημιουργία της «μεγάλης Αλβανίας».

Από την άλλη πλευρά, η κυβέρνηση της Σερβίας εκφράζει τον φόβο ότι μια απόφαση για ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου θα σημάνει τη δραματική αύξηση της δύναμης των ριζοσπαστών Σέρβων, οπότε δεν αποκλείεται να έχουμε μια νέα ανακύκλωση της βίας στα Βαλκάνια.

Παρ' όλα αυτά η διεθνής κοινότητα βρήκε ένα μέσο για να «στριμώξει» το Βελιγράδι και να αποτρέψει ενδεχόμενη αντίδρασή του σε οποιαδήποτε απόφαση παρθεί για το Κοσσυφοπέδιο η οποία δεν θα είναι της αρεσκείας του. Συγκεκριμένα, ασκεί έντονες πιέσεις για την παράδοση στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο της Χάγης του σερβοβόσνιου στρατηγού Μλάντιτς, ο οποίος καταζητείται μαζί με τον συμπατριώτη του πρώην πρόεδρο Κάρατζιτς. Για το λόγο αυτό μάλιστα, η Ένωση έθεσε στο Βελιγράδι τελεσίγραφο ενός μηνός, απειλώντας ότι μια ενδεχόμενη άρνησή του να ανταποκριθεί θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στην πορεία της Σερβίας προς τις ευρωπαϊκές δομές.

Και όλα αυτά, ενώ στο μεταξύ προετοιμάζεται η διεξαγωγή, στις 21 Μαΐου, του δημοψηφίσματος για την απόσχιση του Μαυροβουνίου από τη χαλαρή ομοσπονδία με τη Σερβία. Ένα δημοψήφισμα, στο οποίο, σύμφωνα με απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θετικό αποτέλεσμα θα υπάρξει αν το συνολικό ποσοστό του «Ναι» φτάνει το 55% των ψήφων, ενώ αν τα «Ναι» είναι μεταξύ 51 και 54%, το δημοψήφισμα θα επαναληφθεί μετά από τρία χρόνια.

Η μισθοδοσία από δυο πηγές και οι φάμπρικες του κ. Υπουργού

ΜΙΑ ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΕΒΕΡΤ

Επανελημμένα έχουμε γράψει (τχ. 811, 818, 844, 860 αλλά και στο 862) για ένα μεγάλο σκάνδαλο: για τη «ρύθμιση» που είχε κάνει το ΠΑΣΟΚ και κατήγγελλε η ΝΔ ως αντιπολίτευση, πλην όμως ως κυβέρνηση κουκούλωσε κανονικά. Αφορά στη διπλή μισθοδοσία κοινοτικών αρχόντων. Δεν θα σας κουράσουμε άλλο επαναλαμβάνοντας τα ίδια και τα ίδια. Κάτι όμως ήταν ιδιαίτερα ενοχλητικό: η άρνηση του κ. Προκόπη Παυλόπουλου να απαντήσει σε γραπτό αίτημα του περιοδικού, και το προφορικό μήνυμα από το Γραφείο Τύπου του υπουργείου ότι οι κ. υπουργός δεν απαντά σε δημοσιεύματα! Μας θύμισε τον πάλαι ποτέ ένδοξο, μακαρίτη υπουργό Τύπου του ΠΑΣΟΚ Δημήτρη Μαρούδα, ο οποίος σε ανάλογη περίπτωση καταγγελίας του περιοδικού είχε σχολιάσει: «Δεν απαντούμε τώρα διότι στο μέλλον θα πρέπει να απαντούμε και στο Μίκυ-Μάους». Ο Δ. Μαρούδας, καλή του ώρα εκεί που αναπαύεται, ήταν αλαζών. Ε, δεν θα μπορούσε ένας ακόμη υπουργός –ο κ. Παυλόπουλος– να είναι επίσης αλαζών; Τέλος πάντων. Ο κ. Μιλτιάδης Έβερετ είχε την ευαισθησία να ανακινήσει το θέμα και να θέσει ερώτηση σχετική προς τον υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Προκόπη Παυλόπουλο. Αναμένουμε τις αιτιολογίες που θα προβάλει ο υπουργός και θα επανέλθουμε. Ακολουθεί το πλήρες κείμενο της ερώτησης του κ. Μιλτιάδη Έβερετ:

1. Από το 1995 θεσπίστηκε ότι στην Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση δύνανται να εκλέγονται και άτομα που προέρχονται από το Δημόσιο ή από φορείς του Δημοσίου, οι δε Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι και Πρόεδροι Κοινοτήτων αυτής της κατηγορίας θα λαμβάνουν αποδοχές από δύο πηγές: Από το Δήμο ή την Κοινότητα, από την οποία λαμβάνουν έξοδα παραστάσεων, και από την υπηρεσία από την οποία προέρχονται (Δημόσιο, ΔΕΗ, ΟΤΕ, Τράπεζα της Ελλάδος, Εθνική Τράπεζα, κ.λπ.).

2. Ο νόμος 2738/1999 όριζε ότι «Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι και Πρόεδροι Κοινοτήτων υποχρεούνται να επιλέξουν τις αποδοχές της θέσης από την οποία προέρχονται ή τα έξοδα παράστασης της θέσης στην οποία υπηρετούν».

3. Οι δημοτικοί άρχοντες αυτής της κατηγορίας, πέτυχαν να ακυρώσουν την υποχρέωσή τους στο να δηλώνουν την επιλογή αποδοχών από τη μία θέση και στη συνέχεια με το Ν. 3242/2004 πέτυχαν να λαμβάνουν αποδοχές από τις δύο πηγές μέχρι τα τέλη του 2004 και στη συνέχεια πέτυχαν άλλη παράταση μέχρι τέλους του 2005.

4. Άλλωστε, με το Ν. 3146/2003 επεκτείνεται η ευνοϊκή αυτή ρύθμιση και στο δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο άρθρο 11 του οποίου αναφέρεται: το εδάφιο α' της παρ. 1 του άρθρου 113 του ΠΔ 30/1996 (ΦΕΚ 21 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει έκτοτε, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στον Πρόεδρο Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στον Νομάρχη, τους βοηθούς Νομάρχη και τους έπαρχους, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι, γιατροί του ΕΣΥ, καθηγητές ΑΕΙ

και ΤΕΙ, υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με την παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 ή εργαζόμενοι και δικηγόροι με έμμισθη εντολή σε δημόσιες επιχειρήσεις, τράπεζες και οργανισμούς κοινής ωφέλειας, που εξήλθαν ή εξέρχονται του δημόσιου τομέα, στις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων ή στην Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων χορηγείται ειδική άδεια, μετ' αποδοχών, για όλο το διάστημα που ασκούν τα καθήκοντά τους.»

Η περίπτωση αυτή της μισθοδότησης ελλήνων πολιτών από δύο πηγές είναι ηθικά απαράδεκτη, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τη συνταγματική επιταγή περί ισότητας των ελλήνων πολιτών και δημιουργεί διαφοροποίηση και μεταξύ των δημοτικών αρχόντων, γιατί οι πολλοί που δεν είναι υπάλληλοι του Δημοσίου ή φορέων του Δημοσίου λαμβάνουν αποδοχές μόνο από μία πηγή, αυτή των εξόδων παραστάσεων από το Δήμο ή την Κοινότητα.

Κατόπιν τούτων ερωτάται ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Προκόπη Παυλόπουλος:

Εάν πρόκειται να σταματήσει την απαράδεκτη αυτή κατάσταση, η οποία έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών, αντιβαίνει προς τη συνταγματική επιταγή περί ισότητας των Ελλήνων και δημιουργεί πρόσθετη δαπάνη, που προέρχεται από το φορολογούμενο έλληνα πολίτη.

Αθήνα, 2 Μαρτίου 2006
Ο ερωτών βουλευτής
Μιλτιάδης Έβερετ

δια λογος αναγνωστων

Ελληνική γλώσσα Από τον κ. Άρη Νούλη η επιστολή που ακολουθεί:

Κύριοι,

Πήρα εχθές το βράδυ έναν φίλο φιλόλογο στο τηλέφωνο. «Δεν μπορεί να σου μιλήσει τώρα», μου απάντησε η φίλη σύζυγός του, «παρακολουθεί τον Γεωργουσόπουλο στην τηλεόραση. Μιλούν για την διάσωση και εξάπλωση της ελληνικής γλώσσας». Έτσι πήρα κι εγώ την σπάνια θέση μου απέναντι στο «κουτί» κι άκουσα τον προσάτη(!) της ελληνικής γλώσσας να αναφέρεται στο τηλεοπτικό *panel* τους αλλά και σε άλλες ξενόφερτες λέξεις που δεν συγκράτησα. Ίσως και να μην ήθελα να συγκρατήσω. Κάποια στιγμή επανέλαβε δύο φορές πόσο «σημαντική» ήταν μία νεαρή τραγουδίστρια που τραγούδησε μελοποιημένους στίχους του. Αναρωτήθηκα τι σημαίνει, ποιο σημείο-σημάδι έστελνε η τραγουδίστρια που την έκαναν σημαντική και δεν προσέλαβα εγώ, αλλά απέτυχα να δώσω πειστική απάντηση στον εαυτό μου. Κατέληξα ότι προφανώς ο αμύντωρ της γλώσσας μας θα ήθελε να πει πόσο σπουδαία και όχι σημαντική ήταν η τραγουδίστρια. Στο φινάλε –για να τον μιμηθώ κι εγώ στην προάσπιση της γλώσσας μας– της εκπομπής αναφέρθηκε και στον Πλάτωνα. Ο αιγύπτιος ιερέας, είπε, πληροφόρησε τον Σόλωνα, κατά τον Πλάτωνα, ότι οι Έλληνες είναι πάντοτε νέοι στην ψυχή κι άρα, συμπέρανε ο κ. Γεωργουσόπουλος, αυτό αποδεικνύει την δυναμική φρεσκάδα και την παντοτινή επικαιρότητά μας. Χωρίς σχόλια δικά μου παραθέτω το απόσπασμα του Πλάτωνα από τον Τίμαιο όπου υπάρχουν αυτά τα λόγια. Χρησιμοποιώ την μεταφορά στην σύγχρονη μορφή της γλώσσας μας του Ορέστη Περδικίδη (Εκδόσεις Κάκτος - οι Έλληνες) αφού είναι εμφανές ότι ο καλός φιλόλογός μας δεν κατάλαβε τα

ίδια τα αρχαία λόγια του Πλάτωνα!: «Τότε ένας πολύ ηλικιωμένος ιερέας τού είπε: Σόλωνα, Σόλωνα, εσείς οι Έλληνες είστε αιωνίως παιδιά. Δεν υπάρχει γέρος Έλληνας. Ακούγοντας αυτό λοιπόν ρώτησε: Πώς; Τι εννοείς με αυτά που είπες; Είστε όλοι νέοι στην ψυχή, είπε, γιατί δεν έχετε μέσα σας παλαιές αντιλήψεις από αρχαία παράδοση ούτε καμιά διδασκαλία που να πάλιωσε με το πέρασμα του χρόνου». (Τίμαιος, 22b). Δεν πιστεύω να αμφισβητεί ο κ. Γεωργουσόπουλος την εγκυρότητα της μετάφρασης καθώς χρησιμοποίησα τις Εκδόσεις που διαφημίζει ο ίδιος στην τηλεόραση δυσφημώντας όλες τις ανταγωνιστικές ως σκουπίδια. Βλέπε δηλαδή τις Εκδόσεις Ζήτηρος.

Τα συμπεράσματα δικά σας για την αρμοδιότητα του φιλόλογου κ. Γεωργουσόπουλου να διασώσει την ελληνική γλώσσα, λες και η ιστορική γλώσσα των Γραικών, των Ελλήνων, των Ρωμαίων έχει ανάγκη από την μηκερδοσκοπική(;) μεσολάβησή του για να διασωθεί!

Εγώ μόνο θα του θυμίσω την ρήση του Ομήρου (Ιλ. Ε 787, Ο 502): Αιδώς Αργείοι!

Ταπεινά, πολύ ταπεινά, αλλά
και με μεγάλη θλίψη,
ο ελάχιστος των Ελλήνων,
Άρης Νούλης

ΜΑΕΔΥ

Η ακόλουθη επιστολή της Ένωσης Χειριστών Αεροεφαρμογών Δημοσίων Υπηρεσιών αναφέρεται σε δημοσίευμα του τχ. 860 (13/1/06, σελ. 30-31):

Κύριε Εκδότα,

Σε δημοσίευμα του περιοδικού σας του μηνός Ιανουαρίου 2006, με μεγάλη μου έκπληξη διάβασα ότι το Σωματείο του Πολιτικού Προσωπικού της 359 ΜΑΕΔΥ, στο οποίο οι συνάδελφοί μου Ιπτάμενοι μ' έχουν εκλέξει Πρόεδρο και όχι τον Καραχάλιο ο οποίος δεν εργά-

ζεται στην 359 ΜΑΕΔΥ, διαμαρτύρονται για το καθεστώς προσλήψεων του προσωπικού αλλά και για την εν γένει λειτουργία της.

Θα ήθελα λοιπόν να σας πληροφορήσω ότι οι θέσεις και οι απόψεις του Σωματείου μας είναι κάθετα αντίθετες με τα όσα δημοσιεύονται.

Τα όσα αναφέρονται στο δημοσίευμα είναι αφ' ενός προσβλητικά για εμάς τους εργαζόμενους στην 359 ΜΑΕΔΥ, αφ' ετέρου είναι ανυπόστατα.

Επίσης δεν θα ήθελα να σχολιάσω επιμέρους αναφορές του άρθρου, γιατί θα διέπραττα ολίσθημα κρίνοντας ένα συκοφαντικό δημοσίευμα.

Πιστεύω λοιπόν ότι μία δημοσίευση διάψευσης εκ μέρους σας καθίσταται υποχρεωτική και θεωρώ ότι η δημοσίευση της παρούσης επιστολής θ' αποκαθιστούσε πλήρως την τάξη.

Αθήνα 28 Φεβρουαρίου 2006

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος Ηλίας Τάρλας

Ο Γεν. Γραμματέας

Σταμάτης Βατράνης

Ανορθόδοξε σκέψεις

Από τον φίλο Ναπολέοντα Παπαδόπουλο:

Επιτέλους ας δούμε και τη θετική πλευρά! See the bright side, που θα 'λεγε κι ο Κίμωνας Κουλούρης. Όχι όλο γκρίνια για τις... νομιμοπαράνομες υποκλοπές και παρακολουθήσεις, όχι όλο κριτική για την ανυπαρξία προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων, όχι όλο αναθέματα για τη (δεδομένη) κυβερνητική ανικανότητα.

Ας δούμε και τη θετική πλευρά: Με την τόση πρόοδο της τεχνολογίας (κι αυτής που τόσο γρήγορα και ακάθεκτα έρχεται) δεν γίνεται να έχουμε πια μυστικά! Ούτε προσωπικά, караδοкеί ο Γκιούλογλου (το πιάνετε το υπονοούμενο! τόσα τουρκικά ο καθένας μας ξέρει...) ούτε επιχειρηματικά, ο

ανταγωνισμός δεν έχει όρια ούτε κρατικά, οι μυστικές υπηρεσίες κυβερνούσαν, με τον τρόπο τους, αείποτε.

1. Με τα σημερινά μέσα, όποιος θέλει μπορεί να μάθει ό,τι θέλει, όποτε θέλει.

2. Η πληροφορία, ως όπλο, έχει αξία μόνον εφόσον υπάρχουν μυστικά.

Να λοιπόν μια καλή αιτία για να πάψουμε να (νομίζουμε ότι) έχουμε μυστικά! Όσοι οδύρονται για το κουρέλιασμα της ιδιωτικότητας, είμαι βέβαιος πως είναι και υπέρμαχοι της διαφάνειας. Και σωστά. Διαφάνεια όμως μόνο στον δημόσιο βίο; Γιατί όχι και στον ιδιωτικό;

Διαφάνεια στον δημόσιο βίο... αλλά μόνο μέχρι το σημείο να μη θίγονται τα «εθνικά» συμφέροντα. Τα οποία είναι βέβαια όσα και όποια καθορίζει κάθε κυβέρνηση κάθε φορά, κατά τα συμφέροντά της ασφαλώς... Που δεν ταυτίζονται πάντοτε (τι λέω; ποτέ δεν ταυτίζονται!) με τα συμφέροντα των υπηκόων της... Θυμηθείτε απλώς ποια (έλεγαν ότι) ήταν τα «εθνικά» συμφέροντα την περίοδο του Εμφύλιου και ποια αργότερα...

Η διαφάνεια είτε είναι γενική και πλήρης είτε δεν υπάρχει. Ας μην φενακίζομαστε.

Διαφάνεια στον ιδιωτικό βίο; Το πόση απαντήθηκε πριν: Πλήρης και γενική. Το γιατί και πώς είναι δυσκολότερα. Θα χρησιμοποιήσουμε την «εις άτοπον απαγωγή» σε ένα παράδειγμα.

Πριν χρόνια ο δημοσιογράφος της κλειδαρότρυπας έκανε ρεζίλι έναν γνωστό μουσικό φανερώνοντας πράξεις του, που ήθελε να κρύψει. Η ανορθόδοξή μας θέση είναι: Αν δεν έκανε πράγματα που απαιτούσαν κρύψιμο, δεν θα ακύρωνε αυτόματα την (σίγουρα βδελυρή) τέτοια «δημοσιο-γραφία»;

Μη κάνοντας μια μυστική (και γι' αυτό και μόνον κακή...) πράξη θα καταργούσε την αγοραία αξία μιας χειρότερης...

Και κάτι ακόμα για όσους ζητούν κρατική προστασία της

ιδιωτικότητας, αυτού του ανθρώπινου, νομίζουν, δικαιώματος:

1. Οι προστάτες προστατεύουν καταρχήν τα δικά τους στενά συμφέροντα, κι αν... περισσέψει κάτι, που δεν περισσεύει συνήθως, αφήνουν και για μας.

2. Η προστασία έχει χρησιμοποιηθεί ανά τους αιώνες μόνον σαν μέσο εκμετάλλευσης και για τίποτε άλλο. Από τους σημερινούς νταβατζήδες (ε, ρε Καραμανλή, έσκισες φρασολογικώς!) μέχρι τους ιεροεξεταστές, προστάτες, λέει, της θρησκείας, μόνο εκμετάλλευση βλέπει κανείς.

Ας το ξανασκεφτούν οι απαιτούντες κρατική προστασία ατομικών δικαιωμάτων.

Και βέβαια το να έχουμε μυστικά (τα οποία, πάντοτε, βασίζονται σε ψέματα) δεν θα έπρεπε να είναι ατομικό δικαίωμα.

Είναι άτοπο να θεωρούμε πως η ζωή μας έχει νόημα, αξίζει τον κόπο, όταν έχουμε μυστικά.

Ναπολέον Παπαδόπουλος

Για τον «Ιανό» Από τον Σύλλογο Εργαζομένων Βιβλίου- Χάρτου Αττικής πήραμε την ακόλουθη επιστολή:

Η περίπτωση του βιβλιοπωλείου «Ιανός» που άνοιξε τον Δεκέμβρη στη Σταδίου είναι το πλέον χαρακτηριστικό σκάνδαλο. Τα 2/3 των εργαζομένων που δούλεψαν σα σκυλιά για να φτιαχτεί, να κάνει εγκαίνια και να λειτουργήσει μέσα στις γιορτές το κατάστημα, ήταν «καταρτιζόμενοι» ενός «φωτογραφικού» προγράμματος που υλοποιούσε η εταιρεία «Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.» στον «Ιανό» μέσω του ΚΕΚ Γαλατσίου.

Η ύπαρξη και μόνον τέτοιου είδους προγραμμάτων είναι πρόκληση. Κάποιοι με την κρατική ανοχή κάνουν τη δουλειά τους, ανοίγουν υπερ-καταστήματα και χτίζουν «αλυσίδες πολιτισμού», όχι με προσλήψεις

(μισθούς και υπερωρίες), αλλά με αέρα κοπανιστό, όχι μόνο από την εκμετάλλευση των εργαζομένων αλλά και από το ξεζούμισμα των ανέργων.

Το ξεχείλωμα και η παραβίαση ακόμη και των όρων που το προκλητικό αυτό πρόγραμμα προέβλεπε είναι σκάνδαλο στο δεκαπλάσιο.

Ορισμένα ερωτήματα για το πρόγραμμα «κατάρτισης»:

- Κατά τη διάρκεια του προγράμματος (1/11/05 έως 11/2/06) τηρήθηκε η προβλεπόμενη κατανομή ωρών σε ώρες θεωρητικής «κατάρτισης», πρακτικής άσκησης σε εργαστήριο και πρακτικής άσκησης στην επιχείρηση; Πώς προέκυψαν τα 11ωρα και 12ωρα εργασίας;

- Αμείφθηκαν γι' αυτές τις «υπερωρίες» οι «καταρτιζόμενοι» και πώς; με τα 3,50 ευρώ μικτά την ώρα (έχουν και 20% κρατήσεις), όπως όριζε το ωρομίσθιο το πρόγραμμα «κατάρτισης»;

- Χρειαζόταν ειδικό πρόγραμμα για να «καταρτιστεί» κάποιος στο φόρτωμα των ραφιών (σε ένα μαγαζί που ήταν ακόμη γιαπί) και στο ξεσκόνισμα;

- Όσοι αποχώρησαν κατά τη διάρκεια της «κατάρτισης» δηλώθηκε ότι διακόπτουν, ή συνέχισαν να θεωρούνται παρόντες για να πάρει η εταιρεία υλοποίησης του προγράμματος τα χρήματα;

- Τηρήθηκε η υπόσχεση για πρόσληψη στον «Ιανό» όλων όσων «καταρτίστηκαν»;

Και ορισμένα ερωτήματα για τη γενικότερη κατάσταση στον «Ιανό»:

- Σε όσους εργάζονται στο μαγαζί πέρα από τους «καταρτιζόμενους» έχουν γίνει προσλήψεις; Οι προσλήψεις γίνονται εμπρόθεσμα όπως ο νόμος ορίζει, ή μήπως κάποιοι δουλεύουν μέρες, ακόμη και μήνα, χωρίς η πρόσληψη να φαίνεται στον ορίζοντα;

- Υπάρχουν στον «Ιανό» οι έννοιες του «8ωρου-40ωρου» και της «αμειβόμενης υπερωρίας», ή στον κάθε εργαζόμενο δίνε-

ται ένα πακετάκι, «εσύ 55 ώρες», «εσύ 60», «εσύ 50 και θα δούμε προς τα πάνω»; Μήπως και η συμφωνία για το μισθό γίνεται σε τέτοια βάση και όχι στη βάση του 40ωρου την εβδομάδα;

- Σκαμπό και καθίσματα υπάρχουν για τους υπαλλήλους, όπως ο νόμος προβλέπει;

- Αληθεύει ότι έχει απαγορευτεί η χρήση κινητού; ότι για να πάει κανείς τουαλέτα χρειάζεται άδεια από τους διευθυντές; ότι το διάλειμμα παραβιάζεται; ότι ρεπό τις τελευταίες μέρες έχει αρχίσει να δίνεται;

Προειδοποιούμε τον κύριο Καρατζά και τους «ανακυκλωμένους», από άλλους χώρους του Βιβλίου, διευθυντές του (κάποιοι/ες απ' αυτούς έχουν το δικό τους «βίο και πολιτεία» στα μαγαζιά που δούλευαν πριν), αυτά που ξέρανε να τα ξεχάσουν.

Ο κλάδος, ο Σύλλογος, οι συνάδελφοι όλοι, δεν θα επιτρέψουμε την παραβίαση των εργατικών δικαιωμάτων. Αυτό ας γίνει κατανοητό απ' όλους, και από τους «μικρούς» και από αυτούς που γιγαντώνονται και από τους «νεοεισερχόμενους» στην πιάτσα του Βιβλίου.

**Σύλλογος Υπαλλήλων
Βιβλίου-Χάρτου Αττικής**

Περί πολυτονικού Από τον Κ. Δ. Χρονόπουλο:

Με το θάρρος του συνεργάτη, θα ήθελα να απασχολήσω τη φιλόξενη σελίδα σου για να (αντ)απαντήσω στον κ. Ι.Κ. Τσέγκο και να τον ευχαριστήσω τόσο εκ μέρους μου, όσο και του περιοδικού και των αναγνωστών του, για τις πολύ χρήσιμες διευκρινίσεις που μας έδωσε, αποσαφηνίζοντας πως η έρευνα του Ανοικτού Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου αφορούσε στη *Δυσμαθία* και όχι στη *Δυσλεξία*.

Ο όρος «δυσλεξία» επικράτησε στα ΜΜΕ, υιοθετήθηκε από επαίοντες και πολίτες: υπήρξε μια παρεξήγηση ως προς το

αντικείμενο της ερευνητικής προσπάθειας που δυστυχώς οδήγησε σε «δυσληψία» ομαδική! Προσωπικά εκτιμώ τις επισημονικές έρευνες και εύχομαι η συγκεκριμένη να ολοκληρωθεί και να βρει μιμητές.

Δυο λόγια τώρα διευκρινιστικά –από τη μεριά μου– για το κείμενό μου της 10/2/2006.

1) Προσπάθησα να περιγράψω συνοπτικά το «γλωσσικό» και τις παραμέτρους του, χωρίς να ονομάζω.

2) Η υπόμνησή μου για «δυσλεκτικούς» (και σε «πολυτονικές» εποχές, ήταν περισσότερο «ιστορική» και όχι επικριτική. (Και γιατί να ήταν, αφού συμπίπτουμε στην ουσία του ζητήματος των τονοπνευμάτων;)

3. Η ανταπόκριση που είχα από γνώστες του αντικείμενου για το «γλωσσικό» –γενικότερα– αλλά και το γεγονός ότι ο κ. Ι.Κ. Τσέγκος ευαισθητοποιήθηκε με αποτέλεσμα να μας κατατοπίσει για την έρευνα του Α.Ψ.Κ. –ειδικότερα–, δημιουργούν (υποθέτω) εντύπωση θετικής συνεισφοράς στον προβληματισμό όλων μας.

Φιλικότατα

Κώστας Δημ. Χρονόπουλος

ΥΓ. Ευτυχώς που κατάφερα να μην παρασυρθώ και σε δεύτερη «ιστορική κατάθεση» σχετικά με τη «δυσμαθία» σε παλαιότερες εποχές: ούτε και σε συγκρίσεις με τη δεδομένη διόγκωσή της τα τελευταία χρόνια, για την οποία δεν ευθύνεται μόνον το μονοτονικό αλλά και η συν-τονισμένη προσπάθεια επιμελών «αρμοδίων» να αποσυν-τονίσουν τη γλώσσα και την κλασική παιδεία, καθώς και περίεργων υποτονικών πνευματικών ταγών που σφυρίζουν αδιάφορα τον παρά-τονο σκοπό τους.

Πονεμένη ιστορία το Γλωσσικό. Κατατονία (με έντονα συμπτώματα... «πνευματικής ακαμψίας») παρουσιάζουν ορισμένοι εμπλεκόμενοι «ειδικοί» αδυνατούν να κρίνουν και να συμμορφωθούν.

Επισημαίνουμε

Η λήθη της μνήμης

Καλότυχτοι οι νεκροί που λησμονάν...
Λορέντζος Μαβίλης

Δεν έχω διάθεση σήμερα για υψηλή πολιτική και μακροπερίοδο λόγο ή «καίριες» προτάσεις. Θέλω απλώς να επισημάνω κάποιες λεπτομέρειες που επισυμβαίνουν κάτω από τα μάτια μας και δεν τις παρατηρεί κανείς. Ούτε οι πολίτες ούτε η πολιτεία ούτε οι φορείς. Ούτε οι «αθώοι» περιπατητές, ούτε ο «υπεύθυνος» δήμος, ούτε οι ευαισθητοποιημένοι σύλλογοι, το καλλιτεχνικό επιμελητήριο, η ΑΣΚΤ, ο κόσμος του θεάτρου ή της λογοτεχνίας. Λες και η μνήμη σ' αυτόν τον τόπο είναι μια οχληρή τιμωρία κι όλοι βυθίζονται στη χρυσόσκονη ενός λαμπερού όσο και ανέξοδου πνευματικού Αλτσχάιμερ. Ας πούμε, ποιος ο λόγος που εδώ και χρόνια το άγαλμα του Ελευθερίου Βενιζέλου, έργο του γλύπτη Γιάννη Παπά, ΔΕΝ φωτίζεται στην περίοπτη θέση του στο κουτσουρεμένο πάρκο Ελευθερίας. Μήπως για να μην συσκοτίσει τη λάμψη του Μεγάρου Μουσικής; Δεν το πιστεύω. Γύρω του μύρια όσα θαυμαστά πολιτιστικά και εικαστικά συμβαίνουν: Δίπλα οι καφέτσειες εκθέσεις στο Άμπου Ντάμπι, και παραδίπλα το ΛΑΛΑΐστατον MegaronPlus' από πάνω το πρώην ΕΑΤ/ΕΣΑ και νυν εκθεσιακό κέντρο του Δήμου Αθηνών. Κανείς δεν πρόσεξε τον σκοτεινό ανδριάντα, κανείς δεν ενοχλήθηκε; Εκτός κι αν πρόκειται για μια συμβολική χειρονομία για την κατάντια της δημόσιας γλυπτικής στην πρωτεύουσα εν γένει ή σαν μιαν αλληγορία του σεβασμού που οφείλουμε να δείχνουμε οι νεότεροι στις προσωπικότητες που έχτισαν, με όλες τις εξάρσεις ή τα λάθη τους, τη σύγχρονη Ελλάδα. Ο Βενιζέλος βέβαια έχει πολλαπλώς γελοιοποιηθεί από τους συγκινημένους πολιτικούς που ποθούν διακαώς να τον απαθανατίσουν, ώστε εν προκειμένω να στάξει του γαιδάρου η ουρά.

Στην πλατεία Νέας Σμύρνης λ.χ. με κάνει και ξεκαρδίζομαι ένα άγαλμα του Εθνάρχη σαν τον Σαρλώ. Με καπέλο, μπαστούνι, γυαλιά παρακαλώ και σπιθαμιαίο ανάστημα. Κυρ δήμαρχε, και εις ανώτερα! Με το καλό και «Μεγαλέξανδρο». Για τον οποίο πάλι θα μπορούσαν να ποζάρουν αντίστοιχα ως αναβάτης και Βουκεφάλας οι Ψωμιάδης και Καρατζαφέρης. (Η παλιότερη εκδοχή προέβλεπε Άκη και Βαγγέλη). Κι άλλη «πατάτα», που θα 'λεγε και η Βερονίκη: Στην αρχή της Λεωφόρου Βουλιαγμένης –και στη συμβολή της με την οδό Καλλιρρόης– ήταν στημένος ο περίφημος «Έφηβος» του Θανάση Απάρτη. Ένας υπερμεγέθης μπρούντζινος κούρος με ορατές τις σφαίρες του Εμφυλίου στο νεανικό του στήθος, τον οποίο παρεχώρησε η Εθνική Πινακοθήκη –γιατί άραγε;– στον Δήμο Αθηναίων. Ήδη από τις φιέστες του 2004 και το περίφημο σόου της Athens by art με τα 80 σύγχρονα γλυπτά που η Εταιρεία Ελλήνων Τεχνοκριτικών άπλωσε στην πρωτεύουσα, αγνοείται η τύχη του «Εφήβου». Ερωτώ λοιπόν και την Πινακοθήκη, και τον Δήμο, και την ΑΣΚΤ, και το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών, και τους κριτικούς τέχνης πού βρίσκεται το άγαλμα του Απάρτη. Παλιότερα είχα βρει πακεταρισμένο και πεταμένο στο έδαφος τον «Ερμαφρόδιτο» του γλύπτη Φώτη στο άλσος Ριζάρη. Θυμίζω ότι το γλυπτό αρχικά είχε στηθεί στο Γκάζι και το Αττικό Μετρό το απέσυρε σαν ενοχλητικό φορτίο (δες σχετικά στο Αντί) όταν άρχισαν τα έργα του εκεί. Σήμερα μαθαίνω ότι από κοινού Δήμος και Μετρό αποκαθιστούν το δεινοπαθημένο γλυπτό προς αγαλλίασιν του Φώτη, ο οποίος έσπευσε ακόμη και στα δικαστήρια για να δικαιωθεί. Η μοίρα, ως φαίνεται, των γλυπτών και των γλυπτών στην Ελλάδα, το προπύργιο κατά τ' άλλα του πολιτισμού, των τεχνών, των μουσείων μπλα, μπλα, μπλα.

Παράλληλα το εθνικό μας kitsch καλά κρατεί, με την ατέλειωτη Βισση-νιάδα της κρατικής ημών τηλεόρασης και τα πολιτιστικά όνειρα που επενδύουν όλοι οι managers του τόπου στην πολυθρύλητη και κοσμοξάκουστη Eurovision. Κι είναι τόσο το αφελληνικό τους κόμπλεξ που παρότι κέρδισαν πέρσι κάνοντας pop έναν ποντιακό ρυθμό, σήμερα οι Ελληναράδες ετοιμάζονται να μας ξανα-αντιπροσωπεύσουν στα αγγλικά. Επειδή, όπως και να το κάνεις, είμαστε number one νούμερα!

Φινάλε: Κατεβαίνω την Πειραιώς και βλέπω πρώτα την αφίσα της έκθεσης του Γιάννη Παπά στο Νέο Μουσείο Μπενάκη και σχεδόν δίπλα του Γιάννη Πλούταρχου και του νυχτερινού του κέντρου. Ελλάς το μεγαλείο σου!

Μάνος Στεφανίδης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

• **Μέχρι τα τέλη Απριλίου** θα διαρκέσει η ωραία έκθεση «**Μαΐστορες**» που διοργάνωσε το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο για να τιμήσει τους συντηρητές και καλλιτέχνες **Φώτη Ζαχαρίου** (1909-2001) και **Αντώνη Γκλίνο** (1936-1998). Η έκθεση αναδεικνύει τη μεγάλη τους προσφορά στη διάσωση και συντήρηση μνημείων και έργων τέχνης, παρουσιάζει όμως και το δικό τους αξιόλογο καλλιτεχνικό έργο.

• **Τη Δευτέρα 13 Μαρτίου** και ώρα 8 μ.μ. στο Πολιτιστικό Κέντρο του ΜΙΕΤ στο Μέγαρο Ευνάρδου (Αγ. Κωνσταντίνου 20 & Μενάνδρου) εγκαινιάζεται η έκθεση «**Γιάννης Παπάς: Τα σχέδια της Αιγύπτου (1945-1950)**». Διάρκεια έως 7 Μαΐου.

• **Επισκεφθείτε** την αναδρομική έκθεση με ζωγραφική, χαρακτικά, ταπισερί και ψηφιδωτά της **Ζιζής Μακρή** που διοργάνωσε ο Δήμος της Νίκαιας στο Πνευματικό του Κέντρο (Π. Τσαλδάρη, Νίκαια). Διάρκεια μέχρι 29 Μαρτίου.

• **Χθες Πέμπτη 9 Μαρτίου** η Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας - Μουσείο Γ.Ι. Κασιόγρα εγκαινιάσε την έκθεση «**Κινούμενες εικόνες - Τέχνη και κινηματογράφος στη Ρωσική Πρωτοπορία**». Παρουσιάζει έργα της Συλλογής Κωστάκη και άλλο ακόμη υλικό και αναδεικνύει τη στενή σχέση ανάμεσα στους πειραματισμούς καλλιτεχνών από διάφορα ρεύματα και ομάδες της Ρωσικής Πρωτοπορίας με τη νεαρή τότε τέχνη του κινηματογράφου. Διάρκεια έως 2 Απριλίου.

• **Με τον ρυθμό της ψυχής** τιτλοφορείται ο συλλογικός τόμος-αφιέρωμα στον **Γιώργο Ιωάννου**, που παρουσιάστηκε προχθές Τετάρτη στο Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138). Στον ίδιο χώρο εγκαινιάστηκε έκθεση ζωγραφικής με τη συμμετοχή 32 καλλιτεχνών που εμπνέονται από το έργο του Γ. Ιωάννου (διάρκεια έως 15 Μαρτίου).

• **Στη Δεξαμενή:** Στη γκαλερί «Μέδουσα» (Ξενοκράτους 7) άνοιξε χθες Πέμπτη η έκθεση με κινητά γλυπτά και ηχο-κατασκευές της **Αννίτας Ξάνθου**, που σχολιάζει με το δικό της τρόπο τη σύγχρονη πραγματικότητα (διάρκεια: έως 29 Απριλίου). Στις 16 Μαρτίου, στην Αίθουσα Τέχνης Αθηνών (Γλύκωνος 4), εγκαινιάζεται η πρώτη ατομική έκθεση του **Φάνη Παρασκευουδάκη**, ο οποίος κέρδισε το έπαθλο «Ο Βυζάντιος και οι νέοι» (θα διαρκέσει έως 8 Απριλίου).

• **Στο Παγκράτι:** δείτε την έκθεση ζωγραφικής της **Γεωργίας Μάρκου** που γίνεται στον τεχνοχώρο «το Μήλο» (Αμύντα 11, πλ. Προσκόπων) και διαρκεί έως 1 Απριλίου.

Η Αλίκη Καγιαλόγλου μάς ταξιδεύει...

Η Αλίκη Καγιαλόγλου ταξιδεύει στην Πορτογαλία, στο Rio de la Plata και στην Ισπανία:

Στο Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138), την Τρίτη 14 Μαρτίου 2006, 8.30 μ.μ.

Μετά την εξαιρετική επιτυχία που είχε το ρεσιτάλ που έδωσε η Αλίκη Καγιαλόγλου, το αφιερωμένο στην ημέρα γέννησης του Μάνου Χατζιδάκι στις 23 Οκτωβρίου στο Μουσείο Μπενάκη, η γνωστή καλλιτέχνης επανέρχεται και με τον ιδιαίτερο τρόπο της, παίζοντας, μιλώντας και τραγουδώντας, μας πηγαίνει στην Πορτογαλία, στο

Rio De La Plata και φυσικά στην Ισπανία...

Θα τραγουδήσει Fados, Carlos Gardel, Astor Piazzolla, J.M. Serrat, Amancio Prada, σε ποίηση Fernando Pessoa, Horacio Ferrer, Antonio Machado, F.G. Lorca, κ.ά.

Μαζί της ο γνωστός κλασικός κιθαρίστας **Μιχάλης Σουρβίνος**.

Εισιτήρια προπωλούνται: Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138), Μουσείο Μπενάκη (Κουμπάρη 1), Ωδείο Φίλιππος Νάκας (Ιπποκράτους 41). Τιμή εισιτηρίου 15 ευρώ.

Όσοι πιστοί προσέλθετε!

«Ντίνος Παπαϊωάννου, Αρχιτεκτονικό Έργο 1958-1997»

Το Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου (Μεγάλο Αρσενάλι, Παλιό Λιμάνι Χανίων) στο πλαίσιο του κύκλου «Γεγονότα Αρχιτεκτονικής» εγκαινίασε χθες Πέμπτη 9 Μαρτίου την έκθεση «Ντίνος Παπαϊωάννου, Αρχιτεκτονικό Έργο 1958-1997». Την επιμέλεια της έκθεσης –μιας τελευταίας παραγωγής της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ– έχουν οι αρχιτέκτονες Κώστας Φινές και Μαρία Φινέ.

Τον Ιούνιο του 2005 στο κτήριο της Πρυτανείας του ΕΜΠ έγιναν τα εγκαίνια μιας τιμητικής έκθεσης μνήμης για το έργο του Ντίνου Παπαϊωάννου, αρχιτέκτονα-καθηγητή – έργο που καλύπτει μια εποχή, το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, με κτήρια υποδειγματικά ενός ύφους αντιπροσωπευτικού μιας αυστηρής αρχιτεκτονικής του μοντερνισμού. Η έκθεση μεταφέρθηκε το Δεκέμβριο του 2005 στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ και από χθες παρουσιάζεται στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου (ΚΑΜ) στα Χανιά.

Έχουν ήδη γραφτεί πολλά για τη διακριτική αλλά σημαντική παρουσία του Ντίνου Παπαϊωάννου ως δασκάλου (δίδασκε από το 1961 στην Αρχιτεκτονική Σχολή του ΕΜΠ) και ως

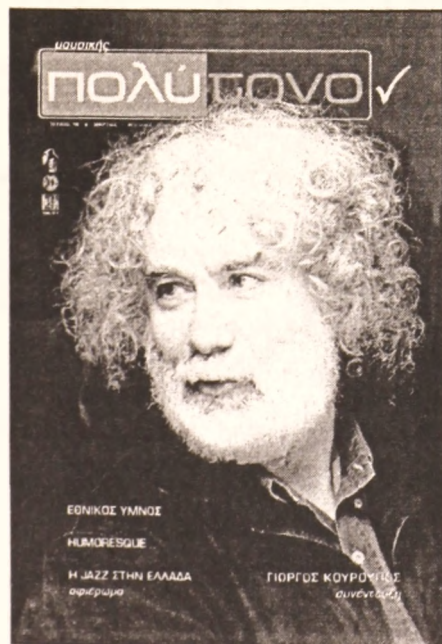
αρχιτέκτονα, ορισμένα έργα του οποίου πέρασαν στην ιστορία της σύγχρονης ελληνικής αρχιτεκτονικής. Στην έκθεση επιχειρείται η παρουσίαση αυτής της σύνθετης προσωπικότητας, όπως αποδίδεται μέσα από τα έργα που πραγματοποίησε μόνος ή με άλλους συναδέλφους του και μέσα από μια σειρά σκίτσα που διερευνούν την αρχιτεκτονική καταγωγή μας.

Παράλληλα με την έκθεση, το Σάββατο 1 Απριλίου, θα πραγματοποιηθεί ημερίδα με τίτλο «Αρχιτεκτονικά δρώμενα στα χρόνια του '60», στην οποία θα παρουσιαστεί από εκλεκτούς ομιλητές το επαγγελματικό και εκπαιδευτικό κλίμα της εποχής μέσα στο οποίο άνθισε η δεύτερη Άνοιξη της σύγχρονης ελληνικής αρχιτεκτονικής, που διακόπηκε βίαια –όπως και η πρώτη– από τη Δικτατορία το 1967. Εργασίες ημερίδας: 10:30-13:30 και 17:00-21:00.

Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 2 Απριλίου. Ώρες λειτουργίας Δευτέρα-Κυριακή: 10:00-14:00 και 18:00-20:00.

Η είσοδος στην έκθεση και στις εργασίες της ημερίδας είναι ελεύθερη.

Το Πολύτονον

Το Πολύτονον, το περιοδικό που εκδίδει η Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, κυκλοφορεί το 15ο τεύχος του.

Από το κύριο άρθρο του αντιγράφουμε μερικά αποσπάσματα, αφού βρίσκουν κι εμάς σύμφωνους με τα όσα διακηρύσσει:

«Πριν από ένα περίπου μήνα ανακοινώθηκε το μεγαλύτερο μέρος του φετινού προγράμματος του Ελληνικού Φεστιβάλ. Η πείρα μάς διδάσκει να είμαστε συγκρατημένοι και ίσως να είναι πρόωρο να μιλήσουμε όπως γράφτηκε για “φεστιβάλ μεγάλων προσδο-

κιών”. Εξ άλλου πολλά από τα θεσμικά μέτρα που ανακοίνωσε ο καλλιτεχνικός διευθυντής Γιώργος Λούκος, φαντάζουν σε μας πρωτάκουστα, αλλά σε άλλες χώρες αποτελούν δεδομένες πρακτικές από χρόνια. Όπως για παράδειγμα ένας διευθυντής ο οποίος αντί να βασίζεται σε γραφεία μεσαζόντων, ταξιδεύει, βλέπει παραστάσεις, ενημερώνεται και επιλέγει».

Και το άρθρο κλείνει με τα εξής μελαγχολικά:

«Τελευταίο, αλλά εξ ίσου σημαντικό, είναι οι σύνδεση του Φεστιβάλ με άλλες ανάλογες διοργανώσεις του εξωτερικού,

με συμπαραγωγές, ανταλλαγές κ.λπ. [...]

Παρακολουθώντας το ελπιδοφόρο αυτό ξεκίνημα την ίδια ώρα που η Πολιτιστική της Πάτρας βουλιάζει και η στέγασή της Λυρικής καρκινοβατεί, νιώθουμε να βρισκόμαστε για μια φορά ακόμη στην γνώριμη γλυκόπικρη κατάσταση που περιγράψαμε στο πρώτο μας κιόλας τεύχος: Από τη μία κάτι καινούργιο και θετικό ξεκινάει, ενώ από την άλλη κάτι άλλο αποσαθρώνεται και μαραζώνει. Είναι σαφές ότι η συνολική Πολιτιστική Πολιτική αυτής της χώρας χρειάζεται ριζική επανεξέταση».

Παράδοση και πρωτοπορία ή: «Αληθινή και ψεύτικη τέχνη;»

του Γιάννη Παπακώστα

Το θέμα της ελληνικότητας, του εθνοκεντρισμού και διεθνισμού δεν έχει απασχολήσει μόνο τους ιστορικούς, τους κοινωνιολόγους και όσους άλλους ανήκουν στις συναφείς επιστήμες, αλλά, πολύ συχνά, έχει αποτελέσει ή εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο συζήτησης και για τους ασχολούμενους με τη νέα ελληνική λογοτεχνία.

Από την ευρύτητα αυτή των θεμάτων θα επικεντρωθώ σε τρία σημεία. Το πρώτο σημείο είναι ένας διάλογος που έγινε στην τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα μεταξύ των Κωστή Παλαμά και Αργύρη Εφταλιώτη και το δεύτερο, ένας άλλος διάλογος 40 περίπου χρόνια κατόπιν, μεταξύ των Κ. Τσάτσου και Γ. Σεφέρη, ήτοι στα τέλη της δεκαετίας του 1930, άρα στον 20ό αιώνα.¹ Τέλος θα αναφερθώ σε σύγχρονα ποιητικά παραδείγματα, του 21ου αιώνα, τα οποία, παρά το παραδοσιακό τους ντύμα, σηματοδοτούν μια μοντέρνα τεχνοτροπία. Κοινός παρονομαστής και των τριών σημείων, η αναζήτηση της έννοιας της νεωτερικότητας και πώς αυτή προσλαμβάνεται ή υλοποιείται κάθε φορά.

Το άρθρο του Αργύρη Εφταλιώτη «Αληθινή και ψεύτικη τέχνη» (απ' όπου και το δεύτερο σκέλος του τίτλου), δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Το Άστυ* στις 21 Ιουλίου του 1899² και μπορεί να τοποθετηθεί στα πλαίσια της αρνητικής υποδοχής των ξένων ρευμάτων, για τα οποία είχε αρχίσει να γίνεται λόγος μέσω του περιοδικού *Η Τέχνη*, καθώς περιέχει ανοιχτές αιχμές κατά των νεοτερικών τάσεων του διευθυντή του περιοδικού, Κ. Χατζόπουλου, και του κύκλου του. Το περιοδικό *Η Τέχνη* κυκλοφόρησε από το Νοέμβριο του 1898 έως τον Οκτώβριο του 1899 και αριθμεί μόλις δέκα τεύχη. Οι απόψεις του Εφταλιώτη είχαν ως αποτέλεσμα την αντίδραση του τακτικού συνεργάτη του περιοδικού, Κωστή Παλαμά, ο οποίος απάντησε με ένα εκτεταμένο δοκίμιο με τον τίτλο «Η Φαντασία και η πατρίς»,³ για το οποίο θα γίνει λόγος πιο κάτω.

Οι θέσεις του Εφταλιώτη επικεντρώνονται στην έννοια του εθνικού στην τέχνη: με αφορμή τα ανοίγματα του περιοδικού σε ξένες, και κυρίως βορειοευρωπαϊκές λογοτεχνίες, λέγονται θεωρητικά οι ξένες επιδράσεις, οι οποίες ταυτίζονται με μια τακτική μίμησης που, κατά τη γνώμη του Εφταλιώτη, υποσκάπτει η «αληθινή τέχνη», και ταυτόχρονα υποστηρίζεται η αναγκαιότητα της επιστροφής στην ελ-

ληνική πραγματικότητα, που ο Εφταλιώτης δεν την ταυτίζει μόνο με την προϋπάρχουσα λογοτεχνική παράδοση, αλλά και με κάτι το ενδότερο και μάλιστα έμφυτο: με τη φύση, το «χαρακτήρα» και την «κράση» του έθνους.

Οι θέσεις αυτές δεν απορρέουν τόσο από κάποια εθνικιστική αντίληψη, αλλά αντανakλούν την ιδεαλιστική οπτική του ξενιτεμένου Έλληνα, ο οποίος, ζώντας στο εξωτερικό, έχει στραμμένο το ενδιαφέρον στην πατρίδα και τον απασχολούν έντονα τα εθνικά ζητήματα. Οι αισθητικές του απόψεις συναρτώνται με μια εμμονή στην ελληνικότητα, ως αξία ικανή από μόνη της να δικαιώσει την καλλιτεχνική δημιουργία. Έτσι, προβάλλει μια προγραμματική αντίληψη της τέχνης, κάτι που συμπορεύεται με τον στρατευμένο δημοτικισμό του συγγραφέα και την αφοσίωσή του σε δημοτικά πρότυπα, όπως αυτά απαντούν στη δική του λογοτεχνική παραγωγή.⁴ Αυτή η εμμονή στο εθνικό και η προβολή του ως αυταξία, στην περίπτωση της καλλιτεχνικής δημιουργίας, όπως αφήνει να διαφανεί και ο ίδιος ο συγγραφέας, δεν σχετίζονται τόσο με την ίδια την τέχνη, όσο με μια εθνική αναγκαιότητα: η Ελλάδα, ως μικρό κράτος, δεν δικαιολογείται να απεμπολεί τον εθνικό της χαρακτήρα και να οικειώνεται το ξένο, κάτι που μόνο σε μεγάλα και ισχυρά έθνη μπορεί να επιτραπεί.

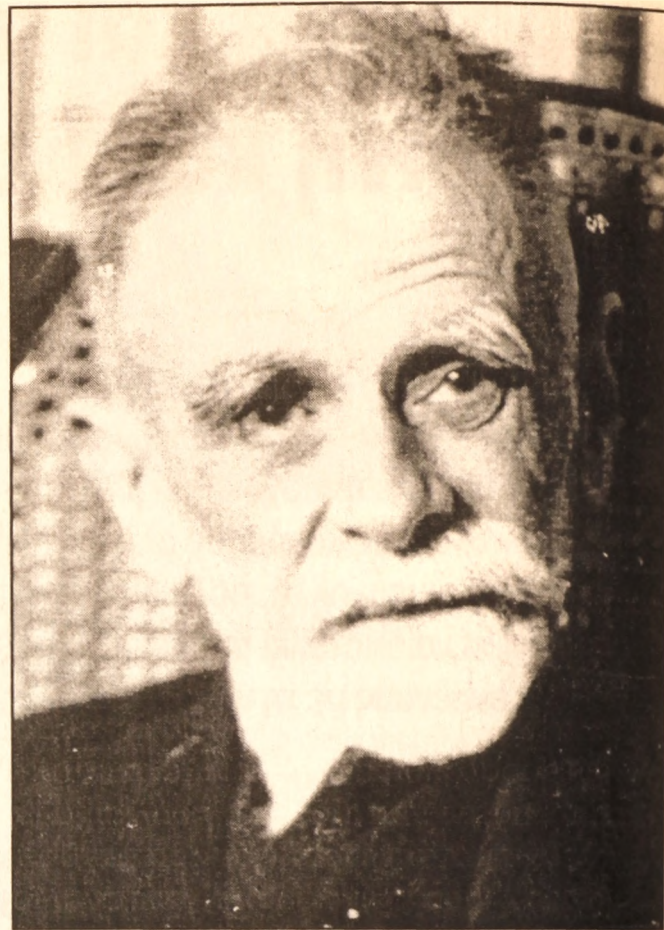
Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτισμικές ανταλλαγές κρίνονται αρνητικά ως παράγοντας καλλιτεχνικής αλλοτρίωσης. Στη λογική του συγγραφέα, η επίδραση συνδέεται μονολιθικά με τη μίμηση και η καλλιτεχνική αξία και γνησιότητα με την εντοπιότητα. Το αισθητικό κριτήριο υποτάσσεται στο εθνικό, προβάλλοντας έτσι την αντίληψη μιας τέχνης προσανατολισμένης στην εθνική υπόθεση και σκοπιμότητα. Η ορολογία, στην οποία χτίζεται η επιχειρηματολογία του, είναι, από την άποψη αυτή, χαρακτηριστική: οι λέξεις *μίμηση*, *ατομικότητα*, *εθνικό*, *ξένο*, *λαός*, *έθνος*, *γλώσσα*, επανέρχονται σε ένα αντιθετικό πλαίσιο, όπου η ελληνικότητα συνδέεται με την ατομικότητα και τη λαϊκή γλώσσα, αποτελώντας το κριτήριο της «αληθινής τέχνης», και όπου το ξένο απαξιώνεται ως μίμηση, δηλαδή ως «ψεύτικη τέχνη».

Βασικό χαρακτηριστικό των αισθητικών αντιλήψεων του αρθρογράφου είναι ότι συνδέει δεοντολογικά το θέμα της τέχνης με τη δημοτική γλώσσα, εντάσσοντας και τα δύο θέματα, αισθητικό και γλωσσικό, στη σφαίρα του εθνικού. Έτσι βλέπει μια εγγενή αντίφαση στο γεγονός ότι η *Τέχνη* ως εκφραστικό όργανο έχει υιοθετήσει τη δημοτική γλώσσα, ενώ από την άλλη προσεταιρίζεται μια «ξένη» αισθητική σχολή.

Η αποστροφή του για το «ξένο» τον οδηγεί στο να ταυτίσει

την οικειώσή του με αδυναμία προσωπικής δημιουργίας ή με έλλειψη ωριμότητας: «Κάθε λαός», γράφει, «έχει κάτι να μας πει στον κόσμο, και το λέει πάντα κατά την κράση του. Άλλος φανταστικά, άλλος θετικά. Όταν ένας λαός στέκεται κι αντιλαλεί ξένα ηχήματα, πάει να πει, πως δικό του ή δεν έχει να πει κι είναι κλούβιος, ή έχει και δεν μπορεί, κι είναι αρχάριος».

Ο Παλαμάς αντιτίθεται στις απόψεις του Εφταλιώτη με το εκτεταμένο άρθρο του «Η Φαντασία και η Πατρίς», όπου υποστηρίζει τη δημιουργική γονιμότητα των πολιτισμικών ανταλλαγών. Ήδη ο πρώτος όρος του επιτιλισμού του άρθρου του «Η Φαντασία» μάς δίνει μια σαφή εικόνα για

τον τρόπο που βλέπει την τέχνη. Τα λογοτεχνήματα χαρακτηρίζονται πρώτιστα ως «έργα φαντασίας», λέξη που επανέρχεται πολλές φορές (και μάλιστα με κεφαλαίο το αρχικό Φ) και θέτει μια στενή σχέση, αν όχι ταύτιση, μεταξύ τέχνης και φαντασίας.

Με τρόπο αναλυτικό και σαφή, ο Παλαμάς αναπτύσσει μια αισθητική θεωρία που δίνει απόλυτη προτεραιότητα στο αισθητικό κριτήριο, όσον αφορά στη γένεση και αξιολόγηση του καλλιτεχνικού δημιουργήματος, στο οποίο υποτάσσει τα άλλα θέματα που κατά κύριο λόγο απασχολούν τον Εφταλιώτη, δηλαδή το έθνος και τη γλώσσα.

Στην ακαμψία των θέσεων του Εφταλιώτη σχετικά με την αναγκαιότητα σύνδεσης λογοτεχνικού και εθνικού, ο Παλαμάς προσπαθεί να εμβαθύνει ως προς το τι μπορεί να θεωρηθεί εθνικό στην τέχνη και διαπιστώνει ότι ούτε τα πατριδογραφικά θέματα ούτε η δημοτική γλώσσα αποτελούν εχέγγυα γνησιότητας και καλλιτεχνικής ποιότητας, όταν εφαρμόζονται σε έργα που στερούνται δημιουργικής πνοής.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το εθνικό στοιχείο δεν το απομονώνει ως ειδοποιό χαρακτηριστικό ενός έργου, αλλά το εντάσσει στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα, ως αναπόσπαστο τμήμα της: «Επί τούτου ή εκείνου του ποιητού και καλλιτέχνου ποίος διενόηθη ν' αρνηθή κατά τι μέτρον την επενέργειαν των τόπων, των χρόνων, των εποχών;»

Μια άλλη σταθερά των αισθητικών απόψεων του Παλαμά είναι ότι συνδέει την τέχνη με την ατομικότητα και την έννοια του ταλέντου, αναδεικνύοντας τη σημασία του εσωτερικού κόσμου και μάλιστα του ασυνείδητου στη διαδικασία της καλλιτεχνικής δημιουργίας, κάτι που απομακρύνει από την εκλογίκευση που διέπει την ίδια διαδικασία σύμφωνα με την επιχειρηματολογία του Εφταλιώτη. Στο θεωρητικό αυτό πλαίσιο, που ως ένα σημείο απηχεί και ρομαντικές θέσεις, ο

Παλαμάς θεωρεί την αισθητική αντίληψη του Εφταλιώτη ασύμβατη με την καλλιτεχνική δημιουργία και την αβίαστη έκφραση και, αντιστρέφοντας τα κριτήριά του, υποστηρίζει: «Η εθνικότης έργου τινός τέχνης δεν μετρείται ή προς τον βαθμόν της εσωτερικής και αυτοτελούς αυτού αξίας, της καλλιτεχνικής».

Στο επιχείρημα ότι ο εθνικός χρωματισμός και η επικέντρωση στα πάτρια αποτελεί αναγκαιότητα για τα μικρά και ανίσχυρα κράτη, όπως το ελληνικό, ενώ μόνο στα μεγάλα και ισχυρά έθνη μπορεί να επιτραπεί η εξαίρεση από αυτόν τον κανόνα, ο Παλαμάς παραδέχεται ότι «μόνον ποιηταί Αβδηρίται θα ηδύναντο σοβαρώς να συμβιβάσουν την εξ ενδομούχου ορμής ελευθέραν όλως πνευματικήν ενέργειαν προς την μελέτην των γεωγραφικών χαρτών [...] ή προς την επιβολήν των όπλων της».

Υποστηρίζοντας την πνευματική γονιμότητα των πολιτισμικών ανταλλαγών, χρησιμοποιεί την έκφραση «διεθνοποίησις της Φαντασίας», που δείχνει πόσο θετικά βλέπει την έννοια της επίδρασης: όχι ως άκαρπη και άγονη μίμηση, αλλά ως δημιουργική διαδικασία που στη βάση της ενυπάρχει «μια πολυσύνθετη φιλολογία και τέχνη, η ευρωπαϊκή». Σε αντίθεση με τον αυστηρό ελληνοκεντρισμό του Εφταλιώτη, προβάλλει εδώ, με προδρομικό για την εποχή τρόπο, η έννοια μιας ευρωπαϊκής πολιτισμικής ταυτότητας «στο εσωτερικό της οποίας διενεργούνται αδιάκοπα αλληλεπιδράσεις». Η έννοια αυτή αποτελεί το στίγμα της πρωτοποριακής για την εποχή του επιχειρηματολογίας του Παλαμά, καθώς αναγνωρίζεται η διαλεκτική άποψη ότι μια εθνική φιλολογία δεν είναι αυτοτροφοδοτούμενη και αυτάρκης, αλλά διαμορφώνεται μέσα από αδιάκοπες ανταλλαγές.

Η ζευγματική αντίθεση εθνοκεντρισμός ή διεθνισμός απεικονίζεται και στο ποιητικό έργο του Παλαμά και ιδιαίτερα

Διπλανή σελίδα: Α. Εφταλιώτης και Κ. Παλαμάς.
Εδώ: Κ. Τσάτσος και Γ. Σεφέρης

στις «Πατρίδες», όπου ο ποιητής ξεφεύγει από τον στενό πόντο και ξανοίγεται στην ανοιχτή θάλασσα. Ιδού ένα απόσπασμα:

Σαν των Φαιάκων το καράβ' η φαντασία,
χωρίς να τη βοηθάν πανιά και λαμνοκόποι,
κυλάει· κ' είναι στα βάθη της ψυχής μου τόποι
πανάρχαιοι κι ασάλευτοι σαν την Ασία,

πεντάγνωμοι κι απόκοτοι σαν την Ευρώπη,
μαύρη γη Αφρική με σφίγγ' η απελπισία,
κρατώ μian άγρια μέσα μου Πολυνησία,
και πάντα ένα Κολόμβο παίρνω το κατόπι.⁵

Είναι επόμενο, αυτή η αίσθηση της αλιμένιστης ελευθερίας να μην μπορεί να τον εγκλωβίσει στα στενά όρια του εθνοκεντρισμού, έχοντας πάντοτε κατά νουν τον αποφθεγματικό λόγο του Σολωμού: «Το έθνος πρέπει να μάθει να θεωρεί εθνικόν ό,τι είναι αληθές». Άποψη που είχε αποτυπωθεί και στην προμετωπίδα της *Τέχνης*, το περιοδικό με το οποίο συνεργαζόταν ο Παλαμάς.

Άλλο αξιοπρόσεκτο στοιχείο στην επιχειρηματολογία του Παλαμά είναι μια διαφορετική –και προδρομική– θεώρηση της ελληνικότητας: στο ελληνικό δεν δίνει χροιά στενά πατριωτική και γεωγραφική, αλλά ιδεολογική: «Έν εκ των σφοδρότερων ιδεολογικών ρευμάτων του αιώνας, η Ελλάς». Πιστεύοντας, επομένως, στις στέρεες βάσεις του ελληνικού πολιτισμού, εξοστρακίζει το φόβο της αλλοτρίωσης που

υποθάλπει τα ξενοφοβικά επιχειρήματα, όπως τα ανωτέρω, για να επικροτήσει στο τέλος του άρθρου του την προσπάθεια των νέων του κύκλου της *Τέχνης*, αναφωνώντας: «Καλώς ήλθατε, καλώς να έλθετε, νατουραλισμοί, συμβολισμοί, ιψενογερμανισμοί, και από βορρά και μεσημβρίας, από ανατολής και δύσεως, όλοι οι εις ισμοί σεισμοί, από τους οποίους, αν ανατινάσσονται και συντρίβονται ή εξαφανίζονται τα παλαιά εδάφη, νέαι νήσοι και νέαι στερεαί του πνεύματος αναδύονται και θάλλουσι», για να καταλήξει: «Τρισευλογητός ο Ιψενογερμανισμός, ανίσως τα ζωγόνα του ρεύματα φθάσωσι και μέχρι της συγχρόνου νεοελληνικής ψυχής».

Στο τέλος της δεκαετίας του '30 (Απρίλιος 1938 - Δεκέμβριος 1939) έχουμε έναν άλλο διάλογο, όπου, παρά το διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο, επαναλαμβάνεται και πάλι η προβληματική για την ελληνικότητα στη λογοτεχνία: ο Κωνσταντίνος Τσάτσος, καθηγητής της Φιλοσοφίας του Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, δημοσιεύει στο περιοδικό *Προπύλαια* ένα δοκίμιο με τίτλο «Πριν από το ξεκίνημα». Ο Σεφέρης, ως εκπρόσωπος της ποιητικής πρωτοπορίας, αντιδρά με το δοκίμιο «Διάλογος πάνω στην ποίηση», που δημοσιεύεται στα *Νέα Γράμματα*.⁷ Με τα δοκίμια αυτά εγκαινιάζεται ένας διάλογος (εστιασμένος κυρίως στην ποίηση) και έκλεισε με σύντομα άρθρα και των δύο στα *Νέα Γράμματα* του 1939.⁸

Στα άρθρα, που εγκαινιάζουν τον εκτενή αυτό διάλογο-σταθμό στην ιστορία της νεοελληνικής κριτικής, συζητούνται θέματα σχετικά με την ποιητική πρωτοπορία και την αξιολόγησή της, τα οποία περιστρέφονται γύρω από δύο βασικά ζητήματα: α) Το νόημα και η αλληλουχία στη νεότερη ποίηση, και β) Η ελληνικότητα στην τέχνη.

Ο Τσάτσος εκφράζει την επιφύλαξή του για την ποιητική πρωτοπορία, γιατί θεωρεί ότι καταργεί τη νοηματική αλληλουχία στην ποίηση με παράλογες και ασύνδετες εικόνες, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την κατάργηση της δυνατότητας μετάδοσης ενός έλλογου νοήματος στον αναγνώστη. Το πρόβλημα αυτό του ερμητισμού και της σκοτεινότητας, μέσω της απόλυτης κυριαρχίας του υποκειμενισμού, το αποδίδει στις ξένες επιδράσεις (γαλλικές και αγγλοσαξονικές) που δέχτηκαν οι νεότεριστές ποιητές και, μέσα από μια σύνθετη επιχειρηματολογία, το συνάπτει αντιθετικά με το δεύτερο ζήτημα που τον απασχολεί, αυτό της ελληνικότητας. Έτσι, μέσα από τη γνώση των εξελίξεων και των τάσεων της σύγχρονης ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, που του επιτρέπει η οικουμενική του παιδεία, ο φιλόσοφος και κριτικός αναγνωρίζει ότι «όσο και αν δεν μπορεί κανείς να αρνηθεί την υπερεθνικήν υπόσταση των πνευματικών ρευμάτων, η ουσία της πνευματικής του ζωής είναι αναπόσπαστη από τη γη και από την ιστορία του λαού, όπου ανήκει».

Ο λόγος του Τσάτσου τείνει, επίσης, στη δεοντολογία και τον απριорισμό, προτάσσοντας στα επιχειρήματά του απόλυτες και ιδεαλιστικές εκφράσεις, όπως *λαϊκή ψυχή*, *εσώτερη ουσία της συνείδησης*, *πνεύμα χθόνιο*, *γηγενές-ντόπιο*.

Ωστόσο, δεν ταυτίζει το ζήτημα της ελληνικότητας αποκλειστικά με το παρόν, αλλά του δίνει μια διαχρονική υπόσταση, συνδέοντας την κατανόηση της «ελληνικής γης» με την κατανόηση της «ελληνικής ιστορίας», αρχαίας και νεότερης, στοιχεία που θεωρεί ότι πρέπει να προϋπάρχουν κάθε «άξιου επηρεασμού» και να τον δεσμεύουν. Η παράδοση γίνεται το πλαίσιο, στο οποίο θα πρέπει να κινείται ο καλλιτέχνης, ανεξάρτητα από το βαθμό πρωτοτυπίας και νεοτερισμού του.

Εκτός από την εντοπιότητα και την παράδοση, ένα άλλο στοιχείο που ο Τσάτσος θεωρεί ότι άπτεται του περιεχομένου της έννοιας της ελληνικότητας, είναι η αίσθηση του μέτρου και του λόγου, μια ελληνική, στην προέλευσή της, αισθητική αρχή, που την ανάγει σε κλασική και διαχρονική. Οι νεότεροι ποιητές θεωρεί ότι έχουν αρνηθεί αυτή την αρχή, με το να καταργούν το έλλογο στοιχείο από την ποίησή τους.

Ένα κοινό σημείο με την επιχειρηματολογία του Εφταλιώτη είναι ότι ο Τσάτσος βλέπει τις ξένες επιδράσεις και τους λογοτεχνικούς καρπούς τους ως ενδείξεις αδυναμίας προσωπικής και δημιουργικής έκφρασης: «Είναι κατά βάθος κινήσεις απελπισίας, σε μιαν εποχή όπου η επιθυμία της δημιουργίας είναι μεγαλύτερη από τη δύναμη της δημιουργίας». Μέσα από την απαξίωση του παρόντος, αξιολογεί θετικά το λογοτεχνικό παρελθόν ως πιστότερο στην αρχή της ελληνικότητας, γιατί έκανε μεγαλύτερη εκμετάλλευση του «λαογραφικού θησαυρού». Στο πλαίσιο αυτό συνδέει επίσης την ελληνικότητα με την καλλιέργεια και την καθαρότητα του γλωσσικού οργάνου,

το οποίο θεωρεί ότι οι νεότεροι λογοτέχνες παραμέλησαν, αναμειγνύοντας την καθαρεύουσα με τη δημοτική.

Ο Τσάτσος ταυτίζει τη γνησιότητα στην τέχνη με την ελευθερία από ξένες εξελίξεις και «τη μόνη δυνατή γνήσια ζωή, τη ζωή που έχει ρίζες στη γη και στο πνεύμα το χθόνιο».

Ο Σεφέρης, από την άλλη πλευρά, η οποία ως ένα σημείο θα μπορούσε να παραλληλιστεί με εκείνη του Παλαμά, υποστηρίζει την ελευθερία στην καλλιτεχνική δημιουργία και αρνείται τη μεσολάβηση απριωριστικών αρχών: κατά τη γνώμη του η αισθητική αξία και κατά συνέπεια η θετική ή αρνητική αξιολόγηση ενός έργου τέχνης δεν συναρτάται κατ' ανάγκη με την προσήλωσή του στην «ελληνικότητα»,⁹ όρο του οποίου δεν δέχεται αυτόχρονα το περιεχόμενο, αλλά προσπαθεί να το διασαφηνίσει εννοιολογικά. Εφιστά μάλιστα την προσοχή στους κινδύνους που ενέχει μια στρεβλή και περιχαρακωμένη αντίληψη στη χρήση της έννοιας, η οποία, εφαρμοσμένη, μπορεί να οδηγήσει σε αντίθετο αποτέλεσμα στο όνομα της ελληνικότητας, δηλαδή, να καταστρέψει «αξίες καθαρά ελληνικές» ή ακόμη να υιοθετήσει αξίες άσχετες με αυτήν. Στο πλαίσιο του προβληματισμού του Σεφέρη, συναντούμε μια δυναμική –ιστορικά τεκμηριωμένη– αντίληψη της έννοιας, όπου γίνεται σαφές ότι ο ελληνισμός δεν συνιστά μια αναλλοίωτη και ανόθευτη μέσα στο χρόνο καθαρή ουσία, αλλά ένα ιστορικό συγκερασμό γηγενών και αλλογενών δυνάμεων και φυσιογνωμιών, που αποκρυστάλλωσαν το φαινόμενο του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Έτσι, όπως και στον Παλαμά, η ελληνικότητα δεν περιχαρακώνεται γεωγραφικά, αλλά συνδέεται με το ευρωπαϊκό πνεύμα, στη γένεση και διαμόρφωση του οποίου (πιστεύεται ότι) συνέβαλε αποφασιστικά. Αξίζει να τονισθεί ότι ο όρος *ελληνικότητα* στον Σεφέρη δεν αντιμετωπίζεται ως μια παρακαταθήκη αρχών προς αξιοποίηση από τους δημιουργούς, δηλαδή ως όρος δεδομένος και αποκρυσταλλωμένος, αλλά δυνάμει και εν εξελίξει. Το επιχείρημα αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί από τη μια αποσυνδέει την ελληνικότητα από την απόλυτη εξάρτησή της από το προγονικό παρελθόν, ενώ από την άλλη τη συνδέει με το παρόν και το μέλλον και τη συναρτά με μια γενικότερη εθνική πνευματική ωρίμανση που δεν περιορίζεται μόνο στον τομέα της τέχνης. Έτσι, η έννοια συλλαμβάνεται ως ένα τέρμα περισσότερο, ως ένα ευελπιστούμενο αποτέλεσμα ή προοπτική, παρά ως αφετηρία και προδιαγραφή. Τα περισσότερα, λοιπόν, δεδομένα της έννοιας είναι, κατά τον Σεφέρη, άγνωστα και υπό διαμόρφωση, ενώ τα γνωστά είναι ελάχιστα. Σύμφωνα με το πνεύμα αυτό, ο Σεφέρης, ερχόμενος στο επίμαχο ζήτημα της πρωτοπορίας που ανακίνησε ο Τσάτσος, όχι μόνο δεν φαίνεται να αποσυνδέει την πρωτοπορία από την ελληνικότητα, αλλά, αντίθετα, διαβλέπει σε αυτή μια από τις δυνατότητες της τελευταίας, όσον αφορά τη συγκρότηση της πνευματικής φυσιογνωμίας της.

Παρά τη χρονική απόσταση που χωρίζει τους δύο διαλόγους (τέλος του 19ου αιώνα ο ένας και τέλος της δεκαετίας του 1930 ο άλλος) και τις διαφορετικές ιστορικές συγκυρίες που τους υπέθαλψαν, μπορούμε να τους τοποθετήσουμε σε μια ενιαία βάση: στην πολεμική που δημιούργησε

η σύνθετη και ως ένα σημείο αμφιλεγόμενη έννοια της ελληνικότητας με αφορμή την εισροή ξένων αισθητικών ρευμάτων.

Όλα αυτά μου δίνουν την αφορμή για ένα ερώτημα: Για τον Διονύσιο Σολωμό ή τον Αλέξ. Παπαδιαμάντη και τον Γ. Βιζυηνό υπάρχει άραγε χώρος ή ο μοντερνισμός τούς σπρώχνει στο περιθώριο; Ή, για να το πω αλλιώς: Πού θα εντάσσαμε σήμερα αξιόλογους σύγχρονους ποιητές, έργα των οποίων φέρνουν το παραδοσιακό, για το μοντερνισμό, ντύμα της ομοιοκαταληξίας, αν και κάτω από τους στίχους τους σπαρταρά μια σπάνια μουσικότητα, αναδύοντας έτσι μια ποιητική πνοή, όπως οι στίχοι αυτοί του Μιχάλη Γκανά. Τους παραθέτω:

ΣΑΝ ΟΡΦΑΝΟ

Τα κουμπιά τα φιλντισένια,
τις βεντάλιες και τα χτένια
στον Τσεσμέ τ' αφήσαν όλα,
πάνω στην παλιά κονσόλα.

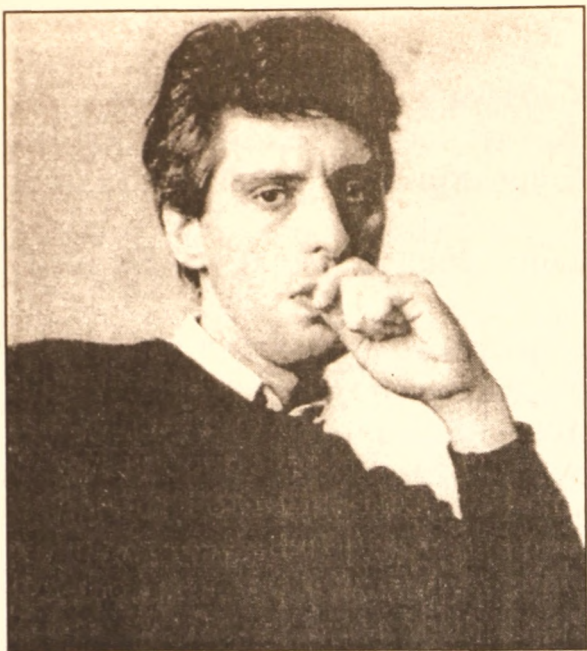
Κι ένα φεγγάρι ολόιδιο
Σε όλη τη Μεσόγειο
Κι ένα φεγγάρι ολόγιομο
Στη Σμύρνη και την Πέργαμο,
σαν ορφανό.

Τη ροδιά και το καϊκι
τά δεσαν κοντά στο σπίτι,
να τα πάρει το φεγγάρι,
να τα βγάλει στο Πλωμάρι.

Ας το επαναλάβω: Σε παρόμοια ποιητικά δείγματα, πού σταματάει το παραδοσιακό και αρχίζει το μοντέρνο; Στο ποίημα αυτό του Γκανά, που επαναφέρει τη γνωστή, πολλάκις αναλωθείσα, θεματική των χαμένων πατρίδων μέσα από σχετικά τοπωνύμια και λέξεις, οι οποίες σηματοδοτούν την εγκατάλειψη, στον τελευταίο στίχο στοιχειοθετείται μια εικονοπλασία, που, παρά την παραδοσιακή του στιχουργική μορφή, αποκλίνει αισθητά προς το μοντερνισμό, αφού υπερβαίνονται οι συμβάσεις της αληθοφάνειας. Ο συγκρητισμός παραδοσιακού και μοντέρνου (μια τάση που παρατηρείται σε αρκετούς σύγχρονους ποιητές, όπως στον Καψάλη, τον Λάγιο, τον Βαγενά) είτε αγγίζει τη μορφή είτε το περιεχόμενο ενός ποιήματος είτε τη μεταξύ τους σχέση, μπορεί να γνωρίσει άπειρες παραλλαγές που γονιμοποιούν τη δημιουργικότητα και διαποικίζουν το αισθητικό αποτέλεσμα. Είναι μια διαδικασία που μπορεί να δικαιωθεί με το σκεπτικό ότι εγκαθιστά μια νέα λογική, η οποία υπερβαίνει τις θεσμοποιημένες αισθητικές διακρίσεις και τις αντίστοιχες ετικετοποιήσεις (ας το πω έτσι) στο όνομα ενός μεταμοντέρνου αισθητικού πλουραλισμού. Με το ανωτέρω παλιομοδίτικο παράδειγμα, όπου χρησιμοποιούνται παραδοσιακά υλικά, επιτυγχάνεται, νομίζω, μια επανεκμάγευση της ποίησης. Αυτό άλλωστε είναι το πρώτο και βασικό μέλημα ενός δημιουργού.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τα κείμενα και των δύο είναι τώρα συγκεντρωμένα στον τόμο: Γ. Σεφέρης - Κ. Τσάτσος, *Ένας διάλογος για την ποίηση*. Εισαγωγή-Επιμέλεια: Λουκάς Κούσουλας. Εκδ. Ερμής, Αθήνα 1975.
2. Βλ. τώρα: Α. Εφταλιώτης, *Άπαντα*, τόμ. Β', Αθήνα 1962, σελ. 626-630.
3. Το άρθρο δημοσιεύτηκε στην εφ. *Το Άστυ* της 9 Αυγ. 1899. Στο θέμα επανήλθε και από την εφ. *Ακρόπολις* της 29 και 30 Αυγ. 1899. Βλ. τώρα *Άπαντα*, τόμ. Β', σελ. 379-388 και ΣΤ', σελ. 112-128. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ίδιο άρθρο απ' αφορμή το διάλογο μεταξύ των Τσάτσου-Σεφέρη αναδημοσιεύεται και στο περιοδικό *Τα Νέα Γράμματα* (τχ. 10-12, Οκτ.-Δεκ. 1938, σελ. 799-805), με ολοσέλιδο σχόλιο του περιοδικού, με τον τίτλο «Ξεχασμένες σελίδες» και με ολοσέλιδο πρόλογο της διεύθυνσης του περιοδικού. Στον πρόλογο τονίζεται ότι «το πέραςμα του καιρού απόδειξε ολότελα σφαλερή και άγονη την πολεμική εκείνη, γιατί σήμερα κανείς δεν αμφισβητεί την ελληνικότητα και τη σαφήνεια του Παλαμά, του Γρυπάρη ή του Χατζόπουλου».
4. Όπως για παράδειγμα στα αφηγηματικά έργα: *Νησιώτικες ιστορίες* (1894), *Οι φυλλάδες του Γεροδήμου* (1897) και *Μαζώχτρα* (1900).
5. Κωστή Παλαμά, *Άπαντα*, τόμ. Γ', σελ. 21. Η συλλογή *Πατρίδες*, μια σειρά από δώδεκα σονέτα παρανασσιακής τεχνοτροπίας, πρωτοδημοσιεύτηκε στα 1895. Βλ. και Γιώργος Δ. Παγανός, «Ο εθνικός χρωματισμός και η διεθνοποίηση της φαντασίας. Μια διάσταση απόψεων μεταξύ δύο δημοτικιστών», περ. *Κάππα*, τχ. 3, Νοέμβριος 2003, σελ. 85-92.
6. Βλ. το τεύχος Απρ.-Ιουν. 1938. Βλ. επίσης στο ίδιο περιοδικό τα τεύχη Οκτ.-Δεκ. 1938, σελ. 246-261 και Ιαν.-Φεβρ. 1939, σελ. 289-321 αντίστοιχα, τα άρθρα «Ένας διάλογος για την ποίηση» και «Απολογισμός ενός διαλόγου».
7. Βλ. το τεύχος αρ. 8-9, Αύγ.-Σεπτ. 1938, σελ. 617-634 κι επίσης το τχ. 1-3, Γεν.-Μάρτης του 1939, σελ. 73-117, όπου το άρθρο «Δεύτερος διάλογος ή μονόλογος πάνω στην ποίηση».
8. Βλ. το τεύχος 7-12, Ιούλ.-Δεκ. 1939, σελ. 292-300.
9. Σχετικά με τις απόψεις του Σεφέρη για τις σχέσεις ελληνικής πρωτοπορίας και ελληνικότητας, βλ. και Νάσος Βαγενάς, «Πρωτοπορία και παράδοση στην ποιητική θεωρία του Σεφέρη». Στον τόμο: Έκθεση πολυμέσων. *Γιώργος Σεφέρης. Ποιητής και πολίτης*, 16 Νοεμβρίου 20 Δεκεμβρίου 2000, σελ. 36-37. Σύμφωνα με το συγγραφέα, «η χρησιμοποίηση (ή μη) από τον Έλληνα ποιητή πρωτοποριακών στοιχείων του λογοτεχνικού κέντρου θα πρέπει να γίνεται με κριτήρια όχι ιδεολογικά αλλά αισθητικά· με γνώμονα τη δυνατότητα όχι της προσαρμογής τους σε ένα ιδεώδες ελληνικότητας, αλλά της οργανικής εναρμόνισής του με το υλικό της τέχνης του Έλληνα ποιητή»: ό.π., σελ. 36.

Για να καταλάβεις το σινεμά, πρέπει να ασχολείσαι και με άλλα πράγματα, πρέπει να είσαι ερωτευμένος με τα πάντα. Χρειάζεται να μετέχεις σχεδόν μυστηριωδώς στη ζωή.
Χρ. Βακαλόπουλος (1956-1993)

συλλογές του: τη *Δεύτερη προβολή* (1990), που είχε ετοιμάσει ο ίδιος, και το *Από το χάος στο χαρτί* (1995), που είχε επιμεληθεί μετά το θάνατό του ο Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος. Φανταζόμασταν μαζί με την Εύα Καραϊτίδη, την εκδότρια της Εστίας, ότι απέμεναν λίγα τέτοια άρθρα που θα έφτιαχναν ένα μικρό βιβλίο, αλλά στο δρόμο ανακαλύφθηκε ένας ολόκληρος θησαυρός: πάνω από 220 κείμενα, που συνιστούσαν μια πυκνή προβληματική για την επικοινωνία και τον πολιτισμό. Προσπάθησα να τα μοιράσω σε δύο μέρη ή «εποχές» (ακολουθώντας μια διαίρεση του ίδιου του Βακαλόπουλου) και να τα οργανώσω σε ορισμένες ενότητες (κινηματογράφος, τηλεόραση, τραγούδι, κριτική, συνεντεύξεις κ.λπ.). Όσα κείμενα περιόρισε, καθώς πρωτόλεια ή εκτός θέματος, μαζεύτηκαν στο παράρτημα ή (ελάχιστα) έμειναν έξω από τον τόμο.

βαροφανείς έντεχνες δημιουργίες και τα βαρύγδουπα έργα με βάθος ή με μήνυμα, ένα σταθερό στοιχείο της δουλειάς του, όχι άσχετο με την αριστερή του τοποθέτησή, ήταν η σημασία που έδινε σε «χαμηλές» ή «λαϊκές» μορφές έκφρασης και επικοινωνίας. Η κριτική του είναι διπλής όψευς: από τη μια επιτίθεται με δαιμονική οξύτητα, και πολλές φορές με καυστική ειρωνεία, στις ιδεολογίες, τις παραισθήσεις και τα στερεότυπα της πολιτιστικής βιομηχανίας, από τα πιο χονδροειδή μέχρι τα πιο εξευγενισμένα προϊόντα της (π.χ. σίριαλ της Αλίκης Βουγιουκλάκη, εκπομπές του Φρέντυ Γερμανού ή του Νίκου Δήμου, Γιουροβίζιον, βιντεοκλίπ και Στενές επαφές τρίτου τύπου) κι από την άλλη υπερασπίζεται με μοναδική ευαισθησία ό,τι ξεφεύγει από τα δίχτυα της τυποποίησης, της κατανάλωσης και της πληροφόρησης,

Η ονειρική υφή της πραγματικότητας

Μια συνέντευξη με τον Κώστα Λιβιεράτο για τον Χρήστο Βακαλόπουλο με αφορμή την έκδοση του τόμου: Χρήστος Βακαλόπουλος, *Η ονειρική υφή της πραγματικότητας* (Κείμενα για την επικοινωνία και τον πολιτισμό, επιμέλεια-επίμετρο: Κώστας Λιβιεράτος, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 2006).

Τη συνέντευξη πήρε ο Κώστας Θ. Καλφόπουλος

- Στην Ονειρική υφή της πραγματικότητας «συγκατοικούν» εκδοτικά δύο έργα: από τη μια ένα ογκώδες πρωτογενές υλικό όσον αφορά τα άρθρα του Χρήστου Βακαλόπουλου και από την άλλη ένας ενδελεχής, σχεδόν εξαντλητικός σχολιασμός εκ μέρους σας. Ποια κριτήρια επικράτησαν στη δουλειά αυτή;
- Το σχέδιο ήταν να συγκεντρωθούν σ' αυτόν τον τόμο άρθρα του Βακαλόπουλου από τον τύπο της περιόδου 1975-93, τα οποία δεν βρίσκονταν ήδη αναδημοσιευμένα στις δύο προηγούμενες

Από κει και πέρα, μεγάλωσαν αναλόγως και τα σχόλια, που σκοπός τους ήταν να «δέσουν» τα κείμενα μεταξύ τους, αλλά και μ' εκείνα των προηγούμενων συλλογών. Κάπως έτσι, και με τη γενναιοψυχία των εκδοτών, φτάσαμε αίσίως σ' αυτό τον τόμο των επτακοσίων σελίδων. Πάντως, πέρα από κάποιες πληροφοριακές σημειώσεις, ο σχολιασμός δεν εμπλέκεται άμεσα στα κείμενα του Βακαλόπουλου, είναι συγκεντρωμένος σ' ένα επίμετρο στο τέλος του βιβλίου.

- Ο Χρήστος Βακαλόπουλος είναι ίσως ο πρώτος που προσεγγίζει την pop culture της Ελλάδας στο σύνολό της και, παράλληλα, ασκεί μία αισθητική-ιδεολογική κριτική σε μια κοινωνία που εγκλωβίζεται μεταξύ χούντας και Μεταπολίτευσης. Ποιο είναι το στίγμα που αφήνει με το έργο του;
- Πράγματι ο Βακαλόπουλος ήταν πρωτοπόρος στην κριτική της μαζικής ή λαϊκής ή κοινής κουλτούρας, όπως αναπτύχθηκε στη σύγχρονη Ελλάδα. Σε μια εποχή όπου δέσποζαν οι επίσημοι λόγοι και η ξύλινη γλώσσα, οι σο-

δείχνοντας τη δυναμική σχέση του με τις παραδόσεις του κλασικού κινηματογράφου ή του λαϊκού τραγουδιού και τη ζωντανή επαφή του τα πράγματα (π.χ. ταινίες του Βέντερς, του Ρομέρ ή του Τζάρμους, και ακόμη του Τορνέ ή του Βέγγου, τραγούδια του Ντύλαν και του Σαββόπουλου, του Πορτοκάλου και του Ξυδάκη, των Clash και των Χειμερινών Κολυμβητών).

- Με τον θάνατο του Χρήστου Βακαλόπουλου έχει κανείς την αίσθηση ότι «κλείνει» και τυπικά το κεφάλαιο της πολιτιστικής παρέμβασης του «Ρήγα Φεραίου» ως της μόνης ίσως πολιτικής νεολαίας που άσκησε σημαντική κριτική στα πολιτιστικά δρώμενα, έστω και αν ενίοτε «έπεσε έξω» στις αναλύσεις της. Ποια είναι η δική σας εκτίμηση;
- Ο «Ρήγας Φεραίος», περισσότερο ίσως από άλλες οργανώσεις νεολαίας, έδωσε στους ανήσυχους νέους της δεκαετίας του '70 ένα βήμα σχετικά ελεύθερης έκφρασης και ζύμωσης πρωτοποριακών απόψεων για την πολιτιστική ζωή. Βοηθούσαν σ' αυτό οι προωθημένες θέσεις του για την ιδιαιτερότητα

και τη σχετική αυτονομία των πολιτιστικών φαινομένων απέναντι στην πολιτική. Ωστόσο αυτές οι απόψεις δεν έπαυαν να είναι μειοψηφικές και να αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη ή και εχθρότητα στο ίδιο το εσωτερικό της οργάνωσης, που απαιτούσε τελικά την υπαγωγή του πολιτισμού στην πολιτική. Όπως πολλοί άλλοι, ο Βακαλόπουλος δημοσίευσε μεν στο *Θούριο* τα πρώτα του κείμενα, γρήγορα όμως απομακρύνθηκε συνειδητοποιώντας τα όρια. Δεν θα έλεγα λοιπόν ότι η περίπτωση του συμβολίζει με κάποιο τρόπο την παρέμβαση του «Ρήγα Φεραίου» στα πολιτιστικά πράγματα. Πολύ περισσότερο ίσως μεταφέρει την κληρονομιά άλλων ομάδων και εντύπων, όπως ο *Σύγχρονος Κινηματογράφος* ή το *Αντί*, που υπήρξαν αληθινά σχολεία πολιτιστικής κριτικής και φυτώρια νέων συγγραφέων.

κευση όμως διόλου κλειστή, αφού τροφοδοτούσε και τροφοδοτούνταν η ίδια από ένα ευρύτερο ενδιαφέρον για τα πράγματα: όχι μόνο για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, αλλά και για τον τύπο, το ραδιόφωνο, τη μουσική, την πόλη, το θέατρο, τη λογοτεχνία. Εξάλλου, παρά τον διεξοδικό χαρακτήρα της, η κριτική αυτή δεν γίνεται από τη σκοπιά του ειδικού εμπειρογνώμονα, αλλά ξεκινάει πάντα από τη θέση του θεατή και παρά τα θεωρητικά και τεχνικά εφόδια που επιστρατεύει («ιδεολογικοί μηχανισμοί του κράτους», «το μέσο είναι το μήνυμα» και τόσα άλλα), δεν απομακρύνεται ποτέ πολύ από αυτήν. Πιστεύω, και προσπάθησα να δείξω, ότι από τα σκόρπια κείμενα του Βακαλόπουλου σ' αυτήν και τις άλλες συλλογές, προκύπτει μια ολοκληρωμένη, μαχητική θεώρηση των μέσων επικοινωνίας (πρωτόγνωρη όχι μόνο στην

— Σ' όλη την πορεία του ο Βακαλόπουλος ακολουθεί μια διπλή κίνηση. Από τη μια ρίχνεται με πάθος στα ιδεολογικά και πνευματικά ρεύματα που σημαδεύουν τους καιρούς: μοντερνισμός, πολιτική στράτευση, μαρξισμός, σημειολογία και ψυχανάλυση ως το τέλος περίπου της δεκαετίας του '70, παράδοση, αναζήτηση ταυτότητας και εντοπιότητας, ελληνοκεντρισμός και θρησκευτικό συναίσθημα στη δεκαετία του '80 και μετά. Από την άλλη παίρνει πάντα μια απόσταση απ' αυτά, μια έκκεντρη θέση, αρνείται να τα δει σαν δόγματα. Το αποτέλεσμα είναι ότι συλλαμβάνει και εκφράζει μ' έναν ιδιαίτερο τρόπο το «πνεύμα» κάθε εποχής. Η πολυσυζητημένη στροφή του είναι πολύ σύνθετη για να συζητηθεί εδώ. Ο ίδιος πάντως την αντιλαμβάνεται όχι ως αλλαγή ιδεολογίας, αλλά ως διαδρομή αυτογνωσίας, επιστροφή από τον ιδεολογικό πό-

• Ο Χρήστος Βακαλόπουλος είναι ίσως από τους πρώτους στην Ελλάδα που άσκησε κριτική στην αισθητική και την ιδεολογία των μέντια στο σύνολό τους, στον άξονα «εικόνα-λόγος-μουσική», για να θυμηθούμε τον Μπαρτ. Παράλληλα, επιχειρεί ακριβώς αυτό το τρίπτυχο να το «εφαρμόσει» και στο λογοτεχνικό και σκηνοθετικό του έργο, δηλαδή μεταβάλλεται από κριτικό σε δημιουργό. Πού συναντά ο κριτικός τον δημιουργό Βακαλόπουλο και πού έρχεται σε σύγκρουση;

—Ο Βακαλόπουλος ήταν ένας από τους βασικούς συντάκτες του θρυλικού πλέον περιοδικού *Σύγχρονος Κινηματογράφος*, αλλά και της στήλης «Τηλεσκόπιο» της *Αυγής*, που έστρεψαν για πρώτη φορά την προσοχή στις εικόνες και τους ήχους — τότε ακόμη στο περιθώριο της επίσημης, λογοκρατούμενης και φιλολογίζουσας, κουλτούρας της μεταπολιτευτικής Ελλάδας. Με τα άρθρα του εκεί, και αργότερα σε άλλα έντυπα (*Αντί*, *Ντέφι*, *Ιδεοδρόμιο*, *Σύναξη*, *Ιστός* κ.λπ.), ο Βακαλόπουλος εξελίχθηκε αναμφίβολα σε έναν «ειδικό» των οπτικοακουστικών μέσων, ειδί-

Ελλάδα), που αναδεικνύει τις διαφορούμενες δυνάμεις τους, τη συγχρονικότητα, τη ροή, την όσμωσή τους με την πραγματικότητα και τα αξιολογεί σύμφωνα με ορισμένες κεντρικές ιδέες ή μοτίβα που διατρέχουν τη σκέψη του: τη μηχανή του χρόνου, το αόρατο κέντρο και το θέατρο των πραγμάτων.

Δεν έχω μελετήσει αρκετά το καλλιτεχνικό έργο του Βακαλόπουλου (τις ταινίες, τα πεζογραφήματα, αλλά και τις ραδιοφωνικές εκπομπές του) ώστε να το συγκρίνω με το κριτικό, μπορώ να πω όμως ότι τα ίδια αυτά «ποιητικά» μοτίβα εμφανίζονται κι εκεί, καμιά φορά μάλιστα με μεγαλύτερη ενάργεια. Ο ίδιος λέει ότι κριτική και δημιουργία είναι ένα και το αυτό και ότι η κριτική γι' αυτόν είναι έκφραση.

• Διακρίνει κανείς στην πορεία του έργου και της ζωής του Χρήστου Βακαλόπουλου μία τάση «αυτονόμησης» από τα θεωρητικά ρεύματα (π.χ. Αλτουσέρ, ΙΜΚ), αλλά και, αργότερα, από τις σχετικές ιδεολογικές αναζητήσεις της εποχής (π.χ. ελληνορθοδοξία). Πώς ερμηνεύετε εσείς αυτή την «στροφή»;

λεμο στο έδαφος της πραγματικότητας, από τις έμμονες ιδέες που έχουμε για τον κόσμο στην ελεύθερη εμπειρία του και στο δέος των πραγμάτων. Εγώ βλέπω επιπλέον μια συναρπαστική, αν και επώδυνη, περιπέτεια της σκέψης και των αισθήσεων, που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο μάς αφορά όλους.

ΚΙΝΗ ΜΑΤΟ ΓΡΑΦΟΣ

Η «εν ψυχρώ» άνοδος και η πτώση

ΜΠΕΝΕΤ ΜΙΛΕΡ: *TRUMAN CAROTE*

Ο αμερικανικός κινηματογράφος έχει και φέτος τα κέφια του. Μας πηγαίνει από το καλό στο καλύτερο. Όσο όμως και αν πολλοί θεωρούν δεδομένη αυτή του την ικανότητα, πρέπει πάντοτε να συντρέχει και μια σειρά από συγκυρίες ευνοϊκές. Η έμπνευση, εφόσον έρχεται, είναι μία από αυτές. Έτσι συνέβη και με το *Truman Carote* που σκηνοθέτησε ο Μπένετ Μίλερ, έχοντας στα χέρια του το διασκευασμένο, άψογο σενάριο του Νταν Φούτερμαν.

Η έμπνευση βρίσκεται στην ανάσυρση από τη λήθη του ονόματος του διάσημου δημοσιογράφου, σεναριογράφου και μυθιστοριογράφου Τρούμαν Καπότε, 20 χρόνια μετά το θάνατό του. Η ιδέα-έμπνευση ξεκίνησε από τον σκηνοθέτη της ταινίας δέκα ολόκληρα χρόνια πριν, γιατί απόλυτη προϋπόθεση ήταν να δεχτεί ο Φίλιπ Σέιμουρ Χόφμαν,

ένας από τους σημαντικότερους ηθοποιούς που διαθέτει σήμερα η αμερικανική 7η τέχνη, να υποδυθεί τον συγκεκριμένο ήρωα. Αυτή ήταν η συγκυρία, η πιο σημαντική: η φυσιογνωμική ομοιότητα με τον Καπότε και η ισχυρή υποκριτική του ικανότητα να ενσωματώσει σ' αυτή την ομοιότητα τον δαιδαλώδη ψυχισμό του. Προσωπικότητα extreme ιδιοσυγκρασιακή και εκκε-

ντρική, καταστάσεις που τις επέτεινε η ερωτική του διαφορετικότητα. Αυτήν, μάλιστα, όχι μόνο δεν την κρατούσε στο μισόφωτο αλλά, αντίθετα, την πρόβαλε ως «αξιολογικό» συστατικό της προσωπικότητάς του. Φίλος ή, έστω, λυκόφίλος με ολόκληρο το καλλιτεχνικό και το κοσμικό τζετ σετ των ΗΠΑ, ανάγκες του που τις καλλιεργούσε προκειμένου να ικανοποιήσει τις φιλοδοξίες του. Περιζήτητος στα κοσμικά σαλόνια για την αφηγηματική του άνεση, τους ποζάτους τρόπους του και το ύφος μιας αμίμητης μανιέρας, μαζί με την επιτηδευμένα αργόσυρτη, σχεδόν παιδική φωνή του, η οποία τόνιζε την θηλυπρέπειά του – όλα έκρυβαν ένα τραυματικό και ανασφαλές παιδικό παρελθόν.

Νοέμβριος του 1959, ο Τρούμαν Καπότε διαβάζει στους *New York Times* μικρή μονόστηλη είδηση της άγριας δολοφονίας και των τεσσάρων μελών μιας αγροτικής οικογένειας στο Κάνσας. Παρορμητικά, αποφασίζει να πάει στον τόπο του εγκλήματος προκειμένου να μάθει τις αντιδράσεις των ανθρώπων της περιοχής. Άλλωστε το υλικό θα χρησίμευε για άρθρο του στο περιοδικό *New Yorker*, του οποίου ήταν τακτικός συνεργάτης. Τον συνόδευσε η επιστήθια, η κολλητή του, λέμε σήμερα, φίλη, επίσης συγγραφέας, Χάρπερ Λη. Όπως αποδείχτηκε, πολύτιμη παρουσία, αφού οι κάτοικοι στάθηκαν επιφυλακτικοί απέναντί του, φυσικά εξαιτίας των εκκεντρικών του τρόπων. Σιγά σιγά με απίστευτη ικανότητα και τις κατάλληλες «εξαγορές» θα κατορθώσει να ανοίξει τις πόρτες.

Θα συναντήσει όλα τα πρόσωπα του περιβάλλοντος των νεκρών, θα γίνει φίλος με την οικογένεια του αστυνομικού που χειριζόταν την υπόθεση (άλλωστε ο συγγραφέας του μπεστ σέλερ, και σεναριογράφος της ομώνυμης ταινίας, *Πρόγευμα στο Τίφανι* ήταν από μόνος του η κοινωνική διαπίστευση) και θα μπορέσει έτσι να μαζεύει άνετα το υλικό του. Από τη γυναίκα του αστυνόμου πληροφορείται ότι έγινε η σύλληψη των δραστών στο Λας Βέγκας. Παρακολουθεί τη δίκη, αφού προηγουμένως κατορθώνει να έχει συναντήσεις μαζί τους όταν ήταν στην ευθύνη της φύλαξης του σερίφη.

Αντιλαμβάνεται ότι συγκεντρώνει πλέον υλικό όχι για ένα άρθρο αλλά για ένα βιβλίο. Συλλαμβάνει την ιδέα της δημοσιογραφικής λογοτεχνίας, του «non fiction» μυθιστορήματος. Συνδέεται με τους δυο δολοφόνους, τον Ντικ Χίκοκ και πολύ περισσότερο με τον Πέρι Σμιθ, μια λιγομίλητη, σκληρή αλλά και ταυτόχρονα εύθραυστη περίπτωση ανθρώπου. Καταφέρνει να έχει επί χρόνια καθημερινή επαφή μαζί τους μέχρι να εκτελεσθούν, πιέζοντας τον Πέρι να του περιγράψει τη νύχτα των φόνων. Θα του ξεκλέψει τη φιλία του και την εμπιστοσύνη έτσι ώστε λίγο πριν από την εκτέλεση θα του περιγράψει με κάθε λεπτομέρεια τα φριχτά συμβάντα. Και θα τον εγκαταλείψει. Ενδίδοντας, αλλά με δυσφορία, στις απεγνωσμένες τηλεγραφικές από τη φυλακή εκκλήσεις του Πέρι, θα παραστεί στις με απαγχονισμό εκτελέσεις τους.

Το αποτέλεσμα αυτής της 6χρονης περιπέτειας θα είναι το βιβλίο του Καπότε *Εν Ψυχρώ*. Από τις μεγάλες στιγμές της λογοτεχνίας του 20ού αιώνα. Όμως το κόστος για τον Καπότε παρέμεινε ανεξαγόραστο. Ο ακραίος, συνειδητός αμοραλισμός του που λειτούργησε για την εξυπηρέτηση της άμετρης φιλοδοξίας του να κατακτήσει τη μεγάλη επιτυχία παραμέρισε κάθε ενδοιασμό. Γνώριζε καλά την αξία του υλικού που είχε στα χέρια του. Εξαγόρασε, είπε ψέματα, προσποιήθηκε σχεδόν τον ερωτικό φίλο στον μισο-Ινδιάνο Πέρι, δωροδόκησε και ξαφνικά μόλις βεβαιώθηκε ότι ο σκοπός του -δη-

λαδή η εκτέλεση των δύο-πραγματοποιήθηκε, κατέρρευσε. Είχε συνειδητοποιήσει την μεγάλη έκπτωσή του. Αυτό το άμετρα εγωπαθές όσο και ιδιοφυές πλάσμα, απεγκλώβισε τα κατάλοιπα του ηθικού του μέρους. Αυτή όμως η υπαρξιακή αναστάτωση που δοκίμασε καθόρισε το υπόλοιπο της ζωής του. Την επομένη της εκτέλεσης η Χάρπερ Λη θα τον ακούσει να της λέει στο τηλέφωνο: «Δεν μπορούσα να κάνω τίποτα περισσότερο για να τους βοηθήσω». Και εκείνη θα του απαντήσει ψυχρά: «Το βέβαιο είναι ότι δεν το ήθελες κιόλας». Η φιλία με τη γειτονιπούλα των παιδικών του χρόνων είχε τελειώσει. Θα τον σκοτώσει ο προχωρημένος αλκοολισμός του. Άλλωστε, δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει άλλο βιβλίο.

Μια από τις πιο αυθόρμητες ατάκες του Καπότε, υποστηρίζοντας ότι αυτός και ο νεαρός κατάδικος Πέρι μοιάζανε, ήταν: «Νομίζω ότι εγώ και ο Πέρι μεγαλώσαμε στο ίδιο σπίτι. Κάποια στιγμή εγώ έφυγα από την μπροστινή πόρτα και εκείνος από την πίσω». Η ταινία προσπάθησε, σ' αυτό το απόλυτο ψυχογράφημα, να το αποδείξει. Μέσα στις πολλές αρετές της θα μείνει ως το υπόδειγμα της επιτυχίας του σεναριακού της στόχου, του πλούσιου αποδεικτικού της υλικού που παρέθεσε στα 115 λεπτά της διάρκειάς της, της επιμονής της στις λεπτομέρειες οι οποίες θα φωτίζαν τον σκοτεινό ψυχισμό, ουσία της βιογραφίας του Τρούμαν Καπότε. Και το βέβαιο είναι ότι η ταινία θα ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί αν αυτό τον άθλο δεν τον ανέλαμβανε ο Φίλιπ Σέυμoure Χόφμαν, η επί της οθόνης μετενσάρκωση του συγγραφέα σε μια απρόσιτη ερμηνευτική επίδοση. Οριακή αναφορά στην υποκριτική τέχνη. Γι' αυτούς τους λόγους, απόλυτα και μόνο καλλιτεχνικούς, θα θυμόμαστε την ταινία. Σήμερα, και δικαίως, άλλες «σημαίες», άλλες «φωνές» από τους ανέμους της ταραγμένης κοινωνίας μας έρχονται από άλλες αιτίες, από άλλες κατευθύνσεις, άλλες ανάγκες καλείται και ο κινηματογράφος να καταγράψει.

8^ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ «ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ 21ΟΥ ΑΙΩΝΑ» (10-19. 3. 2006)

Σήμερα, Παρασκευή 10 Μαρτίου, ανοίγει το 8ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης με την «υπογραφή» του Δημήτρη Εϊπίδη. Διοργανωτής είναι το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και το Υπουργείο Πολιτισμού.

Διευρυμένο, πιο πλούσιο και ζωντανό, με τη συμμετοχή 185 ταινιών από την Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο και ταυτόχρονα μ' ένα εξίσου ενδιαφέρον πρόγραμμα παραλλήλων εκδηλώσεων. Επί 10 ημέρες η διοργάνωση θα υποδέχεται το κοινό (πέρσι είχε ανέλθει σε 20 χιλιάδες) στο ετήσιο ραντεβού του στις αίθουσες: «Ολύμπιον» και «Παύλος Ζαννας», στις αίθουσες «Τζων Κασσαβέτης» και «Σταύρος Τορνές» στην Προβλήτα, καθώς και (για πρώτη φορά φέτος) σε δύο αίθουσες του Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Η έναρξη απόψε θα γίνει με την ταινία *Χαμογελώντας σε εμπόλεμη ζώνη* των Μάγκνους Μπέιγμαρ και Σιμόνε Άαμπεργκ Κερν. Μια απογείωση κοινωνικού και πολιτικού θάρρους. Στο επίκεντρο της φετινής διοργάνωσης θα βρεθούν η Παγκοσμιοποίηση, η Αφρική και η Πολιτική της Βίας (μέρος 2ο). Ακόμα αφιέρωμα θα υπάρχει στο Σκανδιναβικό Ντοκιμαντέρ και οι πάγιοι από το παρελθόν θεματικοί άξονες: Όψεις του Κόσμου, Η Καταγραφή της Μνήμης, Πορτρέτα-Ανθρώπινες Διαδρομές, Μικρές Αφηγήσεις, και Κοινωνία και Περιβάλλον.

Οι αιτήσεις συμμετοχής στο Ελληνικό Τμήμα ξεπέρασαν τις 78. Το ευτύχημα είναι ότι η διαδικασία προβλέπει την προβολή όλων αυτών των ταινιών, κατανεμημένων στα διάφορα τμήματα. Εκτός από τον δίγλωσσο κατάλογο με όλα τα ελληνικά ντοκιμαντέρ, έμφαση θα δοθεί στην «Αγορά Ντοκιμαντέρ» καθώς και στο «Pitching Forum», το ετήσιο «διεθνές ραντεβού» που αφορά τους έλληνες επαγγελματίες του χώρου του ντοκιμαντέρ σε επικοινωνία με ξένους αλλά και με τηλεοπτικούς σταθμούς του διεθνούς χώρου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Δ.Χ.

Θεατρο ΕΥΤΥΧΕΙΣ συναντήσεις

BELLA VENEZIA ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Η συνάντηση αυτή, με το *Bella Venezia*, είναι η τρίτη για τον συγγραφέα Γιώργο Διαλεγμένο και τον σκηνοθέτη Λευτέρη Βογιατζή μετά το *Σε φιλώ στη μούρη* το 1986 και τη *Νύχτα της κουκουβάγιας* το 1988. Στην περίπτωση των δύο δημιουργών δεν είναι εύκολο να ξεχωρίσεις το έργο από την παράστασή του. Και αυτό γιατί και οι δύο είναι καλλιτέχνες που αναζητούν τη λεπτομέρεια της λεπτομέρειας και τη σημασία της, μελετούν επισταμένως τις λέξεις και αναζητούν μετά μανίας τις εικόνες, τους ήχους, τις μνήμες, τις ατμόσφαιρες που κρύβονται πίσω τους. Η συνεργασία τους, επιπλέον, φέρνει ένα ευχάριστο αποτέλεσμα για το ελληνικό θέατρο: γεμίζει καθημερινά το θέατρο της οδού Κυκλάδων ασφυκτικά.

Το *Bella Venezia* είναι η ιστορία ενός ιδιότυπου ερωτικού τριγώνου τοποθετημένη το 1908: Μια νεαρή χήρα παντρεμένη ξανά αναζητώντας τη «σιγουριά» ενός γάμου, ένας άντρας που μέσα στο ίδιο του το σπίτι δεν μπορεί να εκφραστεί και ένα κορίτσι στην εφηβεία του, η Βενετία. Ένα πλάσμα διαφορετικό από τα κορίτσια της εποχής της, μακριά από τα καθιερωμένα και τις κατεστημένες αντιλήψεις, που δεν ονειρεύεται να αποκτήσει μια συμβατική οικογένεια αλλά ατενίζει τη ζωή μέσα από τη σχέση που αναπτύσσει με τον πατριό της και τα διαβάσματά της. Τα πρόσωπα ζωντανεύουν χάρη στη γριά οικιακή βοηθό που στη σοφίτα του σπιτιού, χρόνια αργότερα, «διαβάζει» τις μνήμες της. Το σπίτι είναι χώρος συγκεντρωμένων ενεργειών που αντανakλώνται στο παραμικρό αντικείμενο. Ο χρόνος εμπλέκεται σε πολλαπλά επίπεδα και τα όρια θαμπώνουν στη διάρκεια της δράσης.

Το *Bella Venezia* είναι ένα έργο ανοι-

χτό σε δοκιμές, ερμηνείες και αναγνώσεις. Παρέχει τη δυνατότητα στον σκηνοθέτη να το οραματιστεί, να το δει από πολλαπλές οπτικές, να τολμήσει να το αντιμετωπίσει με ελευθερία. Είναι ο καμβάς πάνω στον οποίο μπορεί να κεντήσει το δικό του σχέδιο – και ο Λευτέρης Βογιατζής το έκανε με δεξιοτεχνία. Το έργο αντιμετωπίστηκε ως ένας ιστός αράχνης στημένος μέσα στο σπίτι των ηρώων, που τους παγιδεύει, τους εκτινάζει σε απρόσμενες κατευθύνσεις και σε απροσπέλαστες καταστάσεις. Το δίκτυο των σχέσεων εξαρτάται από ένα επικίνδυνο παιχνίδι εξουσίας που δεσμεύει τα πρόσωπα, τα καταπιέζει και τα κρατά παγιδευμένα ανάμεσα στο κοινωνικό κατεστημένο και στις συμβάσεις που τους υπαγορεύονται. Πρόσωπα που παραμένουν εκτεθειμένα και σπαράσσονται αμείλικτα από εκείνους ακριβώς που θεωρούσαν πως θα μπορούσαν να τους προσφέρουν ασφάλεια, σιγουριά, λύτρωση. Στην απόγνωσή τους, με τον ίδιο τρόπο «δαγκώνουν» με λύσ-

σα αυτόν που εξαρτάται από εκείνους με αποτέλεσμα έναν ανελέητο αλληλοσπαραγμό.

Η σκηνή του εφιαλτικού ονείρου, όπου το ταξίδι της Βενετίας και του Νέστορα στην Κωνσταντινούπολη γίνεται πραγματικότητα, είναι ένα αριστοτεχνικό εύρημα. Ο σκηνικός χώρος μεταμορφώνεται όταν αποκαλύπτονται παντού θολεροί καθρέπτες και εμφανίζονται παιδιά με νοητική υστέρηση σε ρόλους μουσικών, γκρουμ, ρεσεψιονίστ και σερβιτόρων. Μια σκηνή με τα παιδιά (Χριστίνα Γεωργανά, Γιάννης Γεωργόπουλος, Νίκος Διαμαντής, Χρήστος Παπαπολύζος, Αχιλλέας Παστεριάδης, Παντελής Τσιρίδης) απόλυτα ενταγμένα σε ένα συγκεχυμένο παιχνίδι μνήμης, αθωότητας, εφιάλτη και τρόμου, όπου η διαφορετικότητα δεν είναι μειονέκτημα και δεν συνεπάγεται τον αποκλεισμό.

Σ' ένα κουαρτέτο είναι πραγματικά δύσκολο να απομονώσεις τα όργανα. Ο Λευτέρης Βογιατζής στο ρόλο του Νέστορα δίνει τους ρυθμούς και επιβάλλει την ατμόσφαιρα, ταλαντεύεται ανάμεσα στους δρόμους του καθήκοντος και της αδυναμίας των συναισθημάτων. Η Πέγκυ Σταθακοπούλου, Ερασμία (μητέρα), εκπύσσει την ανάγκη για αγάπη, την έλλειψη τρυφερότητας και την απελπισία μπροστά στην αδυναμία να προστατεύσει τον εαυτό της και τους οικείους της. Η Ξένια Καλογεροπούλου, η οικιακή βοηθός Μάγδα, διακριτική, ουδέτερη παρουσία, που φέρνει στη σκηνή τους ήρωες μέσα από την ανάγνωσή της. Η Εύη Σαουλίδου, Βενετία, προχωρά με σταθερά βήματα για μια σημαντική καριέρα, που χτίζεται με προσεκτικές επιλογές και με πολύ δουλειά. Με παρουσία

φαινομενικά εύθραυστη επί σκηνής που αναβλύζει δυναμικότητα. Η Λουκία Μιχαλοπούλου (Βιολέτα), ο μικρός Ευγενής Πόποβιτς (Μάριος) και ο Σωτήρης Τσακομίδης (Καραγκιόζης) σφραγίζουν το σύνολο με αποτελεσματικότητα.

Οι συντελεστές της παράστασης Χλόη Ομπολένσκι (σκηνικά-κοστούμια), Λευτέρης Παυλόπουλος (φωτισμοί) και Δημήτρης Καμαρωτός (μουσική) συνεργάζονται, υπακούουν στα βασικά αιτήματα και στις οδηγίες του κειμένου, συμβάλλοντας όμως καθοριστικά στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας που εξελίσσει το κείμενο και προωθεί την παράσταση.

Το πρόγραμμα, που επιμελήθηκε η Ειρήνη Λεβίδη, περιέχει το κείμενο, εξαιρετικές φωτογραφίες του Κώστα Ορδόλλη και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία.

Ένα μικρό σχόλιο για μια παράσταση που παρουσιάστηκε για λίγες ημέρες:

Η ομάδα θεάτρου Κορύβαντες παρουσίασε τον *Βούτσεκ* του Μπύχνερ μπλέκοντάς τον με φιλοσοφικά δοκίμια του Ε.Μ. Σιорάν στον υπόγειο χώρο που διαθέτει στο Μεταξουργείο. Έναν χώρο που δύσκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί θέατρο, αφού πρόκειται στην πραγματικότητα για το υπόγειο μιας πολυκατοικίας, χωρίς κανένα είδος τεχνικού εξοπλισμού, αλλά που χάρη στη δημιουργική προσπάθεια των συντελεστών της παράστασης είναι πολύ περισσότερο θέατρο από πολλούς γνωστούς συμβατικούς μας χώρους, υπενθυμίζοντας σε όλους όσους τείνουν να το ξεχάσουν πως το θέατρο για τη δημιουργία του χρειάζεται ένα έργο, καλούς ηθοποιούς και θεατές. Ο Αντρέας Θεοχάρης και ο Πέτρος Κορύβας, που ερμήνευσαν όλους τους ρόλους του έργου σε έναν γυμνό χώρο και με ελάχιστα στοιχεία (αντικείμενα, φακούς και ήχους), συνέθεσαν μια ενδιαφέρουσα παράσταση τόσο ως προς τις ερμηνείες όσο και ως προς την αντιμετώπιση του κειμένου και τη σειρά των σκηνών.

ΕΙΡΗΝΗ Μ. ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Είμαστε όλοι Αμερικανοί

JEAN-CLAUDE VAN ITALLIE: AMERICA HURRAH – ΟΜΑΔΑ «ΑΣΚΗΣΗ»

Μια από τις ευχάριστες εκπλήξεις της χρονιάς έρχεται από τη νεανική ομάδα «Άσκηση» και την παράσταση *America Hurrah* στο υπόγειο θεατράκι της πίσω από την Πάντειο. Το εμβληματικό για τις αναζητήσεις της δεκαετίας του '60 τρίπτυχο του van Itallie, ουσιαστικά ένα καμβάς για την εκτέλεση μιας θεατρικής περφόρμανς, κουβαλά πλέον μια άγρια αναλογία με τα σημερινά ελληνικά δεδομένα. Η ζητωκραυγή του van Itallie ακούγεται ίσως σήμερα λιγότερο προκλητική από παλιά· παραμένει όμως το ίδιο ειρωνική με τότε, αν δεν γίνεται περισσότερο προφητική από ποτέ.

Προκαλεί ασφαλώς εντύπωση το ότι η ίδια αυτή κραυγή ακούστηκε για πρώτη φορά στο θεατρώ μας το καλοκαίρι του 1972 από το Θέατρο Τέχνης, στη θερινή του τότε σκηνή, σε σκηνοθεσία του Γιώργου Λαζάνη και στη μετάφραση της Μάγιας Λυμπεροπούλου. Τώρα που το Θέατρο Τέχνης μοιάζει να φέρει πάνω του χαρακτηριστικά ενός ιπποκράτειου προσωπείου, αξίζει να μνημονεύσει κανείς, έστω και παρενθετικά, στο σημείωμα μιας νεανικής προσπάθειας, την προσφορά του πρώτου εκείνου θιάσου του Κάρολου Κουν. Αξίζει να μνημονεύσει την ταχύτητα της εισόδου των παγκόσμιων εξελίξεων από το κατώφλι του ελληνικού θεάτρου, που ήταν ακόμη τότε το Θέατρο Τέχνης, όσο και το κουράγιο εκείνων των πρώτων συντελεστών, που βάλθηκαν να παρουσιάσουν στο καταχeyμένο μιας δικτατορίας και στο κατακαλόκαιρο μιας σεζόν την ανατρεπτική, την πολεμική αμφισβήτηση της «άλλης» Αμερικής.

Δεν είναι τυχαίο, πιστεύω, πως τη φετινή παράσταση έχει σκηνοθετήσει ένας γόνος του Θεάτρου Τέχνης, ο Περικλής Μουστάκης. Η εργασία του μοιάζει να υπενθυμίζει σε όλους πως η «παράδοση» του Θεάτρου Τέχνης, παράδοση της διαρκούς και εν κινήσει ευαισθησίας, συνεχίζει να είναι εδώ και να ρέει – αν όχι στον κεντρικό κορμό, τουλάχιστον στους κλώνους του ελληνικού θεάτρου. Γιατί, όπως συμ-

βαίνει πάντα, η παράδοση δεν εκπροσωπείται από τον έναν αλλά διαχέεται στους πολλούς. Η παράσταση του Μουστάκη είναι απόλυτα μέσα στο πνεύμα του Θεάτρου Τέχνης, ακριβώς επειδή φωτίζει την παλιά πολεμική του έργου με την ευαισθησία των δικών μας καιρών. Στην αγωνία των ανέργων, αλλά και των υπαλλήλων που συνωθούνται πίσω από γελοία προσωπεία της ανάγκης, στη συστροφή των σωμάτων που άλλα λένε και άλλα επιθυμούν, στα κομμάτια μιας πραγματικότητας που σπαράσσεται από τις τεχνητές επιθυμίες της και τα πλαστά της όνειρα, στην κραυγή για βοήθεια που χάνεται πίσω από τον διαρκή θόρυβο, στους εφιάλτες, τέλος, του υπερμεγέθους καταπιεστικού καταναλωτισμού μας, συναντούμε ή μάλλον ανακαλύπτουμε με φρίκη το πρόσωπο της δικής μας σημερινής «ευημερίας».

Οι παρατηρήσεις αυτές ξεκινούν βέβαια από την εξαιρετική δουλειά των

επτά νέων ηθοποιών του θιάσου σε μια παράσταση που πράγματι κινήθηκε ανάμεσα στο θέατρο της σκληρότητας και στη ροκ εκδοχή της περφόρμανς. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για να συγκρατήσουμε στη μνήμη μας και τους επτά. Ίσως ο πλέον σημαντικός να βρίσκεται σε αυτή την σπάνια σωματική και φυσική τους κατάσταση, την τόσο δουλεμένη, που λείπει πολύ από το θέατρό μας. Λειτουργώντας στο γενικότερο συλλογικό πλαίσιο της δεκαετίας του '60 που έθρεψε το έργο του van Itallie η μετάφραση είναι στην περίπτωση αυτή ομαδική και οι ηθοποιοί εμφανίζονται συλλειτουργοί του τελικού θεάματος: Ξεχωριστά ο καθένας και όλοι μαζί, η Ελένη Κουβακά, η Ελισάβετ Λουμπαρδιά, ο Μιχάλης Μαθιουδάκης, η Ελένη Μαούνη, ο Σώζων Μπέσης, η Βιβή Πηνιώτη και ο Φιντέλ Ταλαμπούκας συνθέτουν ένα θέατρο στο οποίο τη σύγχρονη σιωπή των λέξεων και νοημάτων αναπληρώνει η περισσότερο αυθεντική κραυγή των σωμάτων.

Όπως κραυγάζουν και οι εικόνες της άλλης εκείνης Αμερικής, οι πλαστές και ονειρικές, οι αληθινές και γνήσιες. Τα σκηνικά και οι μάσκες του Άγγελου Αγγελή γίνονται ισάξιοι συντελεστές στη διαμόρφωση του ονειρικού κλίματος μέσα στο οποίο η παράσταση αποκτά το μαγικό ρεαλισμό της, και οι μουσικές παρεμβάσεις του Τόλη Κρομμύδα άλλοτε σχολιάζουν ειρωνικά και άλλοτε συμβάλλουν δραστικά στην απόδοση του παραλόγου στοιχείου της: η μουσική του κλείνει σαν παρένθεση τα επί σκηνής δρώμενα.

Η παράσταση *America Hurrah* είναι μια ξεχωριστή στιγμή της θεατρικής μας χρονιάς, που οφείλουν να την παρακολουθήσουν πολλοί. Κάποιες σκηνές της πιθανόν να ενοχλήσουν ή και να σοκάρουν ορισμένους: έχουν όμως επαρκή λόγο ύπαρξης και αποκτούν νόημα στο πλαίσιο της παράστασης. Δικαιολογούνται επομένως και αυτές, και στο πλαίσιο μιας παράστασης που επιζητά να σοκάρει και να εγείρει τους θεατές της είναι καλλιτεχνικά απολύτως νόμιμες.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ηράκλειο

Μια πρόσκληση για διάλεξη από το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων του Ηρακλείου, με θέμα τους «δημόσιους χώρους» πριν ένα μήνα, ήταν από μόνη της ανοιχτή πρόκληση: σε αυτή τη «μικρή Αθήνα» ίσως δεν θα έπρεπε κανείς να μιλάει για σκονιί. Όπως διαπίστωσα όμως επιτόπου είχε προηγηθεί άλλη μια σχετική ομιλία, άρα το θέμα ήταν ακόμα ζωντανό. Η ομιλία θα γινόταν Σάββατο απόγευμα στον Άγιο Μάρκο, στο κέντρο της πόλης, και ήδη μέσα στη βασιλική λειτουργούσε έκθεση με διπλωματικές εργασίες σπουδαστών, που είχαν ως θέμα δημόσιους χώρους στην Κρήτη.

Το Ηράκλειο είναι μια μεγάλη πια, δυναμική πόλη. Έχει προ πολλού ξεχειλίζει (χορτασμένη από κατεδάφισεις) από τον κλοιό των βενετσιάνικων τειχών της, έχει αποκτήσει φήμη για την τεράστια έκταση αυθαίρετης δόμησής της (ολόκληρη πόλη!), για την κατεδάφιση της Λότζιας την Επταετία (και την αναγκαστική της ανοικοδόμηση κατόπιν), για γενναίες καταστροφές (μοναδικών) ιστορικών κατάλοιπων διαχρονικά, για το ανεκδιήγητο χάλι της παραλιακής της ζώνης, και πιο πρόσφατα, για την αμφισβητούμενη κατεδάφιση του «Ξενία». Την ίδια στιγμή η πόλη τρέχει: τεράστιες επεκτάσεις με συγκροτήματα εκπαίδευσης, αναψυχής και άθλησης (Παγκρήτιο Στάδιο) στα δυτικά, νέοι κυκλοφοριακοί άξονες (με δεντροστοιχίες από φοίνικες), ανάπτυξη «υποβαθμισμένων» ζωνών και εκσυγχρονισμός του σπουδαίου της αρχαιολογικού μουσείου. Το Ηράκλειο είναι σημαντικός «κόμβος» (ελάτε καλοκαίρι στο αεροδρόμιο Καζαντζάκης, να μετρήσετε τσάρτερς ανά ώρα). Ακόμα και το διαβόητο παραλιακό μέτωπο πρόκειται να μεταμορφωθεί ριζικά στο άμεσο μέλλον.

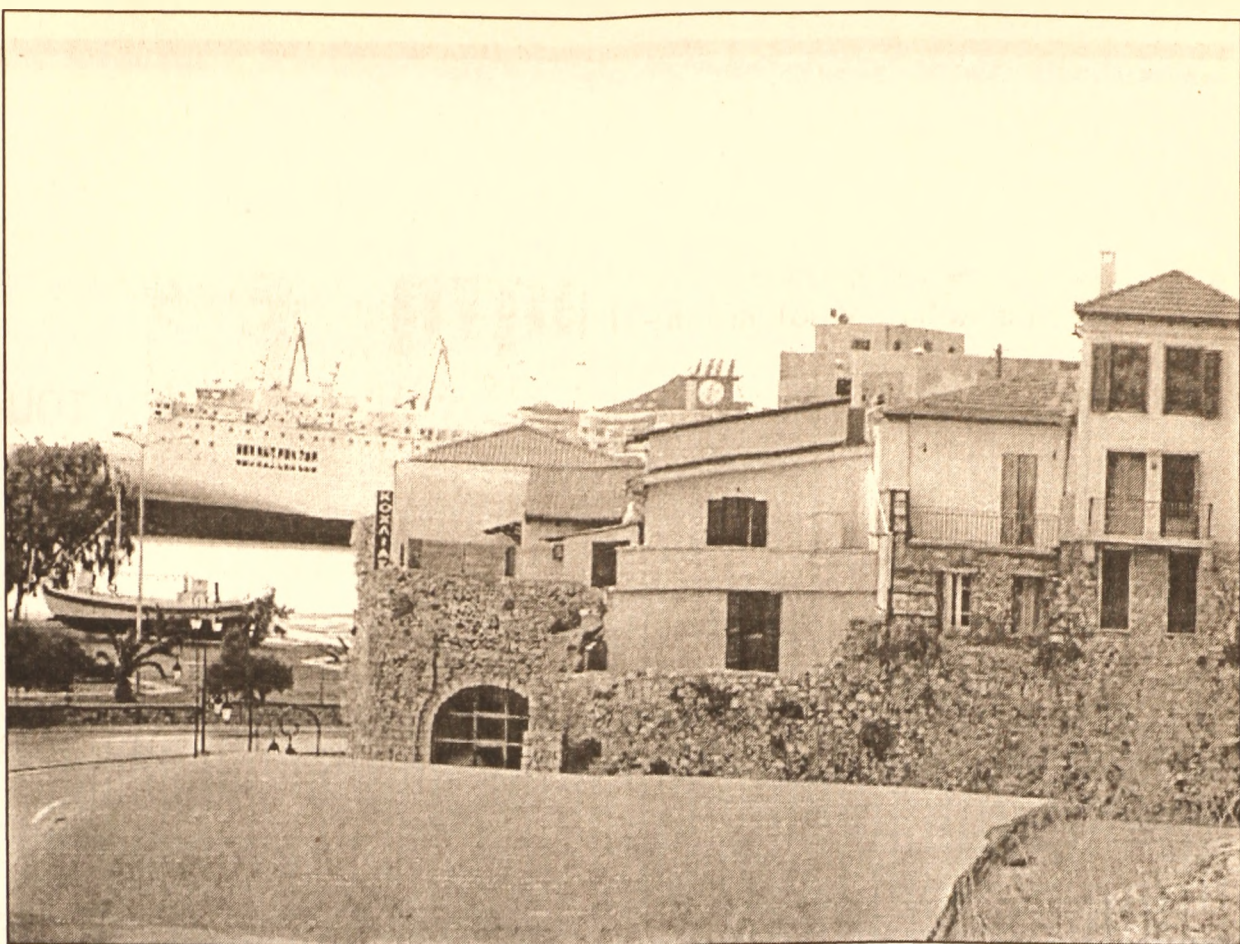
Η πόλη αλλάζει και κάθε αλλαγή γίνεται με πολύ μόχθο και σκληρές συγκρούσεις. Οι κάτοικοί της (λένε) μένουν παγερά αδιάφοροι, και αρκούνται να τορπιλίζουν ό,τι πάει να ξεφύγει από το μέτριο και το στενοκέφαλο τοπικό. Οι αρχές πεισμώνουν, φέρονται αυταρχικά και παλινδρομούν επηρεασμένες από άγνοια και ξεπερασμένα συμφέροντα. Το πολεοδομικό σχέδιο της πόλης έχει προ πολλού καταντήθει φούρνος του Χότζα, και χρονίζουν ακόμα και οι πιο στοιχειώδεις ρυθμίσεις του (με γνωστότατες συνέπειες). Οι σχετικά λιγοστές φωνές διαμαρτυρίας καταπνίγονται εύκολα και η διάχυτη δυσареσκεια μένει ανερμάτιστη, χωρίς καθοδήγηση. Ακόμα και τα λίγα καλά πράγματα που συμβαίνουν, έστω από καθαρή τύχη, σε αυτή την πόλη κινδυνεύουν κάθε στιγμή να αναιρεθούν και να χαθούν τα ίχνη τους. Όσο για τους πνευματικούς της «ταγούς», είτε έχασαν το κουράγιο τους γρήγορα είτε συμμεάχησαν με το γενικό ρεύμα και έκλεισαν αφτιά και μάτια. Είπαμε: μικρή Αθήνα.

Και όμως, αυτή η πόλη που περνά τόσες δοκιμασίες έχει μια ανυπολόγιστη δύναμη μέσα της. Που ξεπερνά τα διά-

σημα μνημεία της, τους αρχαιολογικούς της τόπους, το πανεπιστημιακό συγκρότημα που σχεδίασε ο Πάνος Κουλέρμος ή οποιοδήποτε σημείο αναφοράς της. Διαθέτει μια άγρια ασάδα που διαφεύγει από τις επίσημες καταγραφές. Στο πείσμα κάθε μικρότητας, κάθε υποχώρησης μπροστά στα τυφλά ατομικά συμφέροντα, στις επίσημες μεγαλοστομίες. Ίσως αυτό να ακούγεται κάπως ρομαντικό (και είναι), αλλά δεν παύει να είναι μια πραγματικότητα: αυτές οι βουβές μάζες, οι ακαθοδήγητες σιωπηλές μάζες που κατοικούν αυτό τον τόπο και μετέχουν, θέλοντας και μη, σε αυτά τα δρώμενα.

Η παρουσία τους ήταν ευδιάκριτη στο ακροατήριο της ομιλίας. Έχω ξαναδώσει διαλέξεις στο Ηράκλειο, αλλά «εσωτερικές», σε μέλη του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων, και με αναμενόμενη συμμετοχή. Τώρα ήταν κάτι διαφορετικό. Για πρώτη φορά υπήρχαν από κάτω οικογένειες, πολλές με παιδιά μικρής ηλικίας. Που άκουγαν προσεκτικά, άσχετα με τι εισπράττανε, και στο τέλος χειροκρότησαν.

Η εξήγηση, η πιο πειστική εξήγηση, θα ερχόταν αμέσως κατόπιν. Γιατί γρήγορα αναδιαμορφώθηκε η σκηνή και άρχισε η ζωντανή εκτέλεση ενός «ορατορίου», έργου του Δ. Σφακιανάκη, με θέμα (τι άλλο;) την πόλη, όπου αναμιγνυόταν άφθονος Καβάφης με συνεχείς νύξεις και αναφορές στο Ηράκλειο, μέσα από προβολές. Ήταν η τρίτη φορά που γινόταν αυτό, τέτοια ήταν η ζήτηση του κόσμου. Τώρα μάλιστα το ακροατήριο είχε πυκνώσει ακόμα περισσότερο, πολλοί ήταν όρθιοι και όλοι χειροκροτούσαν στο κλείσιμο κάθε μέρους. Καιρό είχα να δω τέτοια συμμετοχή και τόσο φανερή συγκίνηση. Αν μάλιστα ξεχάσουμε τον Καβάφη, η συμπεριφορά απέναντι στο Ηράκλειο ήταν τρυφερή, διακριτική, όπως θα αναφερόταν κανείς σε ένα αγαπημένο πρόσωπο με όλα τα ελαττώματά του, αλλά και με τόσα φιλικά γνωρίσματα. Κάποιος μιλούσε (και) για την πόλη τους, όχι γαυγίζοντας και καταγγέλλοντας, όχι ρητορεύοντας και κυνηγώντας χίμαιρες. Με ελεγχόμενα εξωραϊστική διάθεση, τονίζοντας περισσότερο τη διάσταση της μνήμης

(εδώ βοηθούσε ιδιαίτερα ο Καβάφης) και εκείνα τα άυλα στοιχεία της ύπαρξης που όλοι κρύβουν κάπου στην ψυχή τους.

Όταν στο τέλος άναψαν τα φώτα, τα πρόσωπα ήταν γαλήνια. Σαν ανακουφισμένα. Όχι πως κάποιος τούς χαίδεψε τ' αφτιά, κηρύσσοντας τον εφησυχασμό, αλλά με την αίσθηση πως υπάρχει κάτι κοινό που τους συνδέει όλους μαζί, πάνω και πέρα από την εγωιστική απληστία. Η ποίηση είχε λειτουργήσει παρηγορητικά, θυμίζοντας χαμένες πτυχές των πραγμάτων για τις οποίες κανείς δεν μιλάει πια. Έτσι

το ορατόριο, που με λαϊκή απαίτηση ακουγόταν για τρίτη φορά, ξεπέρασε τη συμβολή της ομιλίας (της κάθε «επιστημονικά ορθής» ομιλίας) μιλώντας κατευθείαν στην καρδιά του κοινού. Φυσικά, έχει και τις επικίνδυνες πλευρές της μια τέτοια «φυγή», πολύ περισσότερο σε μια βομβαρδισμένη πόλη. Αλλά ίσως, από την άλλη μεριά, αυτή η ανταπόκριση να έδειχνε, έστω απλοϊκά, τι είναι το ζητούμενο σήμερα στο κάθε «Ηράκλειο» της φαιδρής μας πατρίδας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Ο φίλος του ποιητή

Απόσπασμα από το ανέκδοτο μυθιστόρημα Αλέκος του Χρήστου Γιαννακού

Αντίστιξη στα άρθρα των Κ. Καναβούρη (εφ. *Αυγή*, 18-12-2005), Μ. Θεοδοσοπούλου (εφ. *Εποχή*, 8-1-2006) και Β. Χατζηβασιλείου (εφ. *Ελευθεροτυπία*, 10-2-2006).

— Γιατί δεν γράφετε ένα μυθιστόρημα; Δεν συμπαθείτε την πεζογραφία;

— Κάθε άλλο· ένα κείμενο μπορεί να είναι απολαυστικό απ' οποιοδήποτε είδος του λόγου και αν προέρχεται. Η διάκριση υπέρ του πεζού νομίζω ότι οφείλεται στα αγοραία ήθη, που ευνοούν την εύληπτη ψυχαγωγία.

— Εσείς λοιπόν γιατί προτιμάτε την ποίηση;

— Η ποίηση, όπως εγώ την αντιλαμβάνομαι, με τα χαρακτηριστικά της έρρυθμης, ελλειπτικής κι ανοιχτής επικοινωνίας, είναι μια δραστηριότητα που με διατηρεί σ' εγρήγορση ως προς τη φυσική, πολιτική και πολιτιστική υπόσταση του ανθρώπου.

— Είχατε έτοιμη, βλέπω, την απάντηση. Και γιατί πιστεύετε ότι ο οίκος μας πρέπει να υποστηρίξει το πόνημά σας;

— Προφανώς, επειδή θαρρώ πως είναι κάτι ξεχωριστό.

— Ξέρετε πόσα «ξεχωριστά» τερατουργήματα βλέπουμε κάθε μέρα; Δεν διανοείτε πόσοι δοξομανείς ποεταστροί κυκλοφορούν ανάμεσά μας. Αναρωτιέμαι, εσείς πώς μορφώσατε γνώμη για την προσπάθειά σας;

— Από τη μελέτη της λογοτεχνίας γενικά και της ποίησης ειδικά.

— Επιφυλάσσετε μήπως να μιλήσετε για τις καταβολές σας;

— Όχι. Διατείνεται κανείς ότι προέκυψε από παρθενογένεση;

— Ποιοι ποιητές σας επηρέασαν περισσότερο;

— Από τους Έλληνες ο Α., ο Λ., ο Ε., ο Κ. ...

— Εγώ;

— Pardon;

— Εμένα μ' έχετε διαβάσει καθόλου;

— Ναι, όμως η γραφή σας δεν ταιριάζει καθόλου με τη δική μου.

— Αυτό καθαυτό το γεγονός – του τρόπου γραφής – δεν έχει σχέση με τις επιρροές που μπορεί να διακρίνετε στα ποιήματά σας. Λοιπόν, σας αρέσουν αυτά που γράφω ή όχι;

— Είναι ενδιαφέροντα.

— Αλλά δεν θα τα χαρακτηρίζατε αριστουργήματα.

— Αν σας έλεγα ότι με την πρόφαση των ψευδο-αδιεξόδων της σύγχρονης ποίησης καταφεύγετε σε πεζά, γνωσιολογικά αναμασήματα, θα είχα καμιά τύχη στον εκδοτικό οίκο που διευθύνετε;

— Κάθε περίπτωση εξετάζεται χωριστά.

— Δεν μου απαντάτε.

— Βρίσκετε; Τότε σας διευκρινίζω ότι κάθε πρόταση εξετάζεται με λογοτεχνικά και όχι με άλλα κριτήρια. Ικανοποιημένος;

— Υποθέτω ότι θα ενημερωθώ αρμοδίως.

— Διακρίνω κάποια ειρωνεία...;

— Όχι ακριβώς. Μάλλον απορία. Σας είχα στείλει μία πρώτη εκδοχή της συλλογής μου πριν δεκατρείς μήνες.

— Σας δόθηκε επομένως η ευκαιρία να εξετάσετε πάλι το... δημιούργημά σας.

— Το θέμα δεν είναι αυτό – κατ' αρχήν. Δεν πήρα καμία απάντηση στο αίτημά μου.

— Ξέρετε, δεν διαβάζω αποκλειστικά εγώ όλα τα χειρόγραφα. Έχουμε και συνεργάτες που κάνουν αυτή τη δουλειά. Αν παράπεσε από τα χέρια κάποιου...

— Δεν ήταν μόνο αυτός ο λόγος που θέλησα να σας δω αυτοπροσώπως για την υπόθεση του βιβλίου μου. Όταν επικοινωνούσα με τους υπαλλήλους που σηκώνουν τα τηλέφωνα, λάμβανα μονίμως την απάντηση ότι θα ενημερωνόμουν αρμοδίως πράγμα που, βεβαίως, δεν έγινε ποτέ. Αποφάσισα επομένως να σας στείλω ένα γράμμα για να σας εκθέσω την κατάσταση.

— Ομολογώ πως δεν με βοηθά η μνήμη μου...

— Αν είχατε διαβάσει την επιστολή μου, σίγουρα θα τη θυμόσαστε. Μου επιτρέπετε να σας τη διαβάσω;

— Αν δεν είναι πολλές σελίδες, παρακαλώ. Καταλαβαίνετε, ο διαθέσιμος χρόνος μου είναι περιορισμένος...

— Ακούστε, λοιπόν: «Αξιότιμε κύριε Ξ., κ.λπ., κ.λπ. ...», προχωρώ στην ουσία, «το να αγνοείται ένα όνομα άγνωστο είναι μια στάση· τη νιώθω. Το να αγνοείτε το έργο μου είναι απαράδεκτο».

«Πώς αντιδρά κανείς σ' αυτή τη συμπεριφορά; Θα μπορούσε να στείλει μια καταγγελία με τα στοιχεία και τα σχετικά σχόλια στα λογοτεχνικά περιοδικά. Ίσως να μην τη δημοσίευαν, αλλά, τουλάχιστον, θα προκαλούσε μια αίσθηση στους κύκλους αυτούς. Δεν θα υπήρχε, ωστόσο, κανένα εμπόδιο να γνωστοποιηθεί ευρύτερα η υπόθεση μέσω του internet».

«Εντούτοις, τι αξία μπορεί να είχαν τέτοιες ενέργειες αν δεν είχα την ικανότητα να σας πείσω με την επιστολή μου να δώσετε βάση σε ορισμένα ζητήματα;».

«Καλή η εκδοτική επιχειρηματικότητα και οι σχέσεις με τους επίσημους φορείς και τις εκθέσεις βιβλίου, μήπως όμως ορισμένες προτεραιότητες σας οδηγούν ν' αποπροσωποποιείτε τον ποιητή που επιλέγει τις συγκεκρι-

μένες εκδόσεις για να στολίζει το έργο του;».

— Αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι θα εξετάσω την υπόθεσή σας. Αν όμως έτσι έχουν τα πράγματα, γιατί δεν απευθυνθήκατε και σε άλλους οίκους;

— Μα απευθύνθηκα — τόσο σ' εταιρείες εντάσεως κεφαλαίου όσο και σ' επιχειρήσεις εντάσεως γούστου.

— Λοιπόν;

— Αν εξαιρεθούν οι απορρίψεις για τις οποίες ο ενδιαφερόμενος δεν ενημερώνεται λόγω αμέλειας ή αδιαφορίας, θα γνωρίζετε ίσως ότι υπάρχουν δύο βασικές διατυπώσεις αρνητικών απαντήσεων· η μία αναφέρει απλά πως το βιβλίο δεν είναι δυνατόν να συμπεριληφθεί στον εκδοτικό προγραμματισμό του οίκου, ενώ η άλλη περιλαμβάνει μια ευνοϊκή κρίση για το έργο, η συμπάθεια όμως δεν φτάνει για να προχωρήσει η δουλειά ως την έκδοση.

— Το βιβλίο, βλέπετε, είναι κι αυτό ένα εμπόρευμα, το οποίο πρέπει να βρει τη θέση του στην αγορά...

— Όπως και να 'χει, δεν τρέφω απαιτήσεις για την εκδοτική επιτυχία της συλλογής μου. Είμαι έτοιμος να τη χρηματοδοτήσω, αφού ήδη γνωρίζω ότι η μεγάλη πλειοψηφία των αντιτύπων θα δωριστεί, παρά θα πουληθεί. Θα είμαι ευχαριστημένος αν ορισμένοι καλοί αναγνώστες εκτιμήσουν την προσπάθειά μου.

— Δεν έχετε άλλες φιλοδοξίες;

— Υπάρχει λογοτέχνης που να μη νοιάζεται για την υστεροφημία του; Φρονώ, εντούτοις, ότι στους τωρινούς, χαλεπούς για τις ανθρώπινες αξίες και την πνευματικότητα καιρούς, είναι προτιμότερο να μιλάμε για ευσεβείς πόθους παρά για φιλοδοξίες.

— Μα τι λέτε τώρα; Γνωρίζετε πόσοι ομόλογοί σας εκτελούν γραφικές εργασίες, μεταφράζουν και αρχειοθετούν εθελοντικά, για να μην εναντιωθούν στην καλή τύχη που τους έφερε κοντά σ' έναν ονομαστό εκδότη; Πιστέψτε με, αυτοί δεν υφίστανται καμία μείωση του εγωισμού τους· ίσα ίσα, έρχονται σ' επαφή με ωραία κείμενα, τα οποία αλλιώς θα είχαν διαφύγει της προσοχής τους. Ξέρετε όμως, επιπλέ-

ον, πόσοι συνάδελφοί σας αγωνιούν για τη με κάθε μέσο προβολή τους, κυνηγούν τη δημοσιότητα, δεν λείπουν από κοσμικές εκδηλώσεις και κάνουν ένα σωρό αβαρίες, για να μην αγνοηθούν από την υπάρχουσα καλλιτεχνική υποδομή;

— Χαρακτηρίσατε πολύ γλαφυρά το κύκλωμα εκδοτών, συγγραφέων και καλλιτεχνών του λεγόμενου συρμού.

— Είναι μια πραγματικότητα. Γιατί να την αρνηθούμε;

— Μόλις θέσατε, ασυνείδητα ίσως, ένα αληθινό ερώτημα.

— Ασυνείδητα; Με υποχρεώσατε... Θα μπορούσα να το εκλάβω σαν προσβολή, αλλά σας κάνω τη χάρη, γιατί μου έχετε κεντρίσει το ενδιαφέρον. Δεν μετράτε τα λόγια σας κι αυτό μου αρέσει.

— ...

— Φαίνεστε πάντως πολύ αφοσιωμένος στην ποιητική ενασχόλησή σας. Κάνετε τίποτα άλλο;

— Είμαι τελειόφοιτος της Σχολής Δημοσιογραφίας κι εργάζομαι περιστασιακά.

— Δημοσιογράφος; Θα σας έχω υπ' όψιν μου... Ξέρετε είμαι υπεύθυνος για τις λογοτεχνικές σελίδες της εφημερίδας Γ...

— Για να είμαι ειλικρινής, δεν διαβάζω τακτικά τις σελίδες σας. Ορισμένοι συνεργάτες σας ασχολούνται απολύτως δημοσιογραφικά με τη λογοτεχνία. Μερικά κείμενα για γνωστούς συγγραφείς είναι πολύ φλύαρα ή επιφανειακά, αφήστε δε τη σύντομη ενημέρωση για τις νέες εκδόσεις· σπανίζουν οι κομψές και ουσιώδεις παρουσιάσεις. Αν προστεθούν οι κατά παραγγελία κοινοτοπίες κάποιων κριτικών σας, τι μένει; Με το πρώτο φυλλομέτρημα βαριέσαι... Α, βρήκα εξαιρετικά διεξοδική τη συνέντευξη που πήρατε από τον Υπουργό Πολιτισμού — ιδίως το μέρος που αφορούσε στα κριτήρια για τις επιχορηγήσεις...

— Να με συγχωρεί η χάρη σας! Δεν προσέχετε λίγο τι λέτε; Τι σας κάνει να πιστεύετε πως έχετε τη δυνατότητα και τις γνώσεις για να γίνετε τιμητής των λογοτεχνικών μας πραγμάτων;

— Ακόμα και να μην τις έχω, όπως λέτε, απορώ γιατί θέτετε τον εαυτό σας

θεματοφύλακα της λογοτεχνικής μας τύρβης...

— Δεν σου επιτρέπω να με αμφισβητείς! Είσαι πολύ μικρός ακόμα για να με κοιτάξεις στα μάτια, αφελέστατε στιχοπλόκε.

— Μα γι' αυτό ακριβώς ήρθα. Για να σου πω κατάμουτρα πόσο κενόδοξος, κακομοίρης και υστερόβουλος είσαι. Μπορεί με τις διασυνδέσεις σου και τους κόλακές σου να επιβιώσεις μερικά χρονάκια ακόμα. Προβλέπω όμως ότι μερικά από τα δικά μου τραγούδια θα διαβάζονται όσο υπάρχουν γενναίοι κι αγαθοί αναγνώστες.

— Έξω από δω, αλητήριε. Να, πάρε και τα κουρελόχαρτα της σπάνιας συλλογής σου· ειλικρινά, τ' αποχωρίζομαι δύσκολα, αφού φαίνονται ιδανικά για να σφουγγίζει κανείς τα... τα... τ' αποπατήματά του.

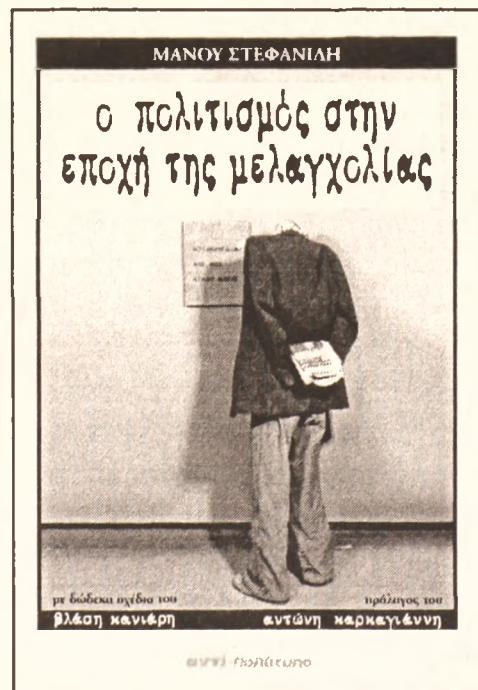
— Κάποια μέρα θα παρακαλās να φας και τα δικά μου σκατά, κοπρόφιλε, μα θα γράφω αλλού. Πιστεύεις πως θα ήμουν τόσο κόπανος ώστε να έρθω να σε στολίσω, χωρίς να έχω βρει άλλο εκδότη;

— Α, μα τότε αλλάζει το πράγμα. Καθίστε παρακαλώ..., για να δούμε..., θα μπορέσω άραγε να σας πείσω να επανεξετάσετε τη συμφωνία σας με τον ανταγωνιστή;

— Ακούω.

Μάνου Στεφανίδη Ο Πολιτισμός στην εποχή της μελαγχολίας

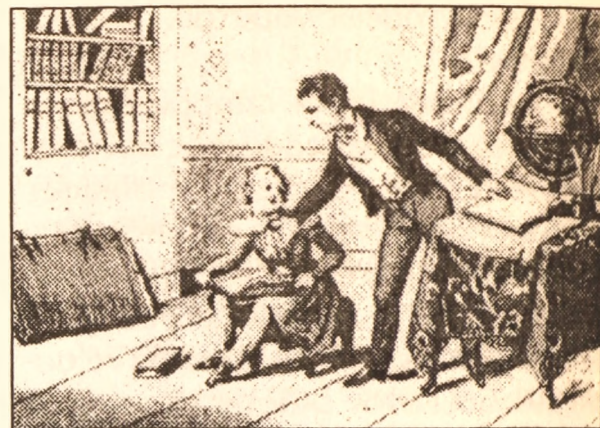
Αναγνώστες χρειάζονται...

Στριφογυρίζοντας στις σελίδες της *Καθημερινής* της Κυριακής 15.1.2006 πολλές σκέψεις, ιδέες, χαμόγελα αλλά και λόγοι να θυμώσω πέρασαν από το πρόσωπό μου. Καταρχήν ακόμα και αυτό, το ίδιο το γεγονός της γκρίνιας μέσα από ένα κείμενο –πράγμα που απεχθάνομαι όταν διαβάζω– και που χαρακτηρίζει τα περισσότερα κριτικά κείμενα που γράφονται στις εφημερίδες ήταν λόγος για να με προβληματίζει. Μπορούμε να κριτικάρουμε συνέχεια μέσα από τα γραφτά μας; Ποιοι είναι αυτοί που συνηθίζουν να το κάνουν; Και περισσότερο βαθιά, είναι κακό εν γένει το να κριτικάρεις κάτι στη ζωή σου ή είναι κακό το να το κριτικάρεις αρνητικά δημόσια; Και ποιος είναι εν τέλει ο κύριος που λέει στο ένθετο της εφημερίδας πως για να αγαπάς τα ρολόγια του πρέπει να έχεις παιδεία και πως δεν είναι για όλους, εύκολα τοποθετώντας τους περισσότερους από εμάς στους απαίδευτους ελαφρά τη καρδιά;

Προσωπικά πιστεύω ότι η καλύτερη αρνητική κριτική σε κάτι που δε μας αρέσει είναι η μη αναφορά, η προσποίηση της μη ύπαρξης –και χρησιμοποιώ εσκεμμένα το «μη» το στερητικό, καθώς προτιμώ αυτές τις λέξεις παρά για παράδειγμα την αρνητική μορφή τους όπως την «ανυπαρξία»– το προσπέρασμα του ενοχλητικού γεγονότος, βιβλίου, ταινίας, πίνακα. Στην περίπτωση όμως του σχολιασμού της Ελισάβετ Κοτζιά μπορώ να πω πως δεν ξέρω τι να αντικρούσω ή αν θα ήθελα πραγματικά να αντικρούσω τη γνώμη της. Όταν εκτίθεσαι και ζητάς τη γνώμη του άλλου είναι σαφές πως περιμένεις να ακούσεις την αλήθεια, δε θέλεις να σου πει απλά ό,τι θα σε ευχαριστήσει. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι αυτό που αναζητάς δεν είναι η ευχαρίστηση

μιας ειλικρινούς επιβεβαίωσης αυτού που θα ήθελες – να αρέσεις σε τελική ανάλυση δηλαδή. Θα περιγράψω με την ευκαιρία ένα περιστατικό που μου ήρθε κατευθείαν στο μυαλό.

Θυμάμαι πέρσι όταν βρέθηκα καλεσμένος σε βιβλιοπαρουσίαση φίλης η οποία κάλεσε επίσης έναν φίλο φιλόλογο (εντελώς τυχαίες οι παρηχήσεις!) για να μιλήσει για το βιβλίο της. Ο φίλος, με κάθε καλή πρόθεση της είχε από πριν εκμυστηρευτεί πως βρήκε καλά στοιχεία στο βιβλίο της αλλά δεν μπορούσε να ισχυριστεί πως είναι και κάποιο αριστούργημα, ή η αποκάλυψη της χρονιάς στις αναγνώσεις του, τουλάχιστον κατά τη δική του, υποκειμενική πάντα, γνώμη. Αφού εκείνη επέμενε όμως, συμμετείχε στο πάνελ των ομιλητών-παραουσιαστών του βιβλίου. Ήταν όντως η ομιλία του μια προσεκτική εργασία πάνω στο βιβλίο, ανέλυσε δυνατά και αδύνατα σημεία και δεν μπήκε σε εκθειαστικές περιγραφές όπως οι έτεροι ομιλητές, μεγαλύτεροι σε ηλικία και εμπειρία. Το σημείο στο οποίο στάθηκε κυρίως ήταν όμως ότι είναι αισιόδοξο, νέοι άνθρωποι να ασχολούνται και να δημιουργούν με όπλο τη λογοτεχνία. Παίρνοντας αφορμή από κάποια σημεία της ομιλίας του κάποιοι από το ακροατήριο ξεκίνησαν μια κουβέντα –ανάμεσα στους ομιλητές και στο κοινό– η οποία ήταν άκρως ενδιαφέρουσα και για τους νέους αλλά και για τους «παλιούς» στο χώρο. Πέρασαν σχεδόν δύο ώρες με τις ομιλίες και τις συνομιλίες οι οποίες ήταν πραγματικά σημαντικές για όποιον βρέθηκε εκεί. Συζητήθηκαν σοβαρά και ουσιαστικά πράγματα που δεν τα συναντάς στις βιβλιοπαρουσιάσεις-γιορτές. Και όμως, η φίλη ένιωσε άσχημα, παραγκωνισμένη, ενοχλημένη, όταν με βάση το δικό της βιβλίο οι συμμετέχοντες μπήκαν στο ζουμί της

σημερινής κοινωνίας και της ενασχόλησής της με την ποίηση και τη λογοτεχνία! Βρίσκω μάλλον τις αιτιάσεις της αρθογράφου σωστές αλλά κρατώ και μια επιφύλαξη.

Σε κάποια άλλη στιγμή αυτό το κείμενο ίσως με άφηγε αδιάφορο. Πολύ πρόσφατα όμως, από τον περασμένο Σεπτέμβρη και μετά, επαγγελματικά δηλώνω «εκδότης», ιδρύοντας έναν μικρό εκδοτικό οίκο στην, κατά τα άλλα Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης, Πάτρα. Φθάνουν λοιπόν οι μέρες που θα εκδοθούν τα πρώτα βιβλία του οίκου τούτου, αν όλα πάνε καλά, και θα τεθούν σε δημόσια θέα. Θα μοιραστούν δωρεάν αντίτυπα σε δημοσιογράφους και περιοδικά, θα παρουσιαστούν σε εκδηλώσεις που θα οργανωθούν από τον εκδότη και τους συγγραφείς, θα περιμένουμε τη γνώμη ειδικών και μη. Θα μπορούμε όλοι στη θέση του κρινόμενου. Η θέση αυτή όμως είναι ωραία για ένα συγκροτημένο άτομο κατά την ταπεινή μου γνώμη. Η θέση της κ. Κοτζιά όμως μάλλον θα παραμείνει δύσκολη και την καταλαβαίνω σχεδόν απόλυτα. Ήδη προσωπικά έχω μπει και στη βαριά θέση του κριτή όταν πρόκειται για βιβλία και κείμενα που φθάνουν στο γραφείο μου προς έκδοση. Και καθώς δεν υπάρχει «επιτροπή αξιολόγησης» ή κάποιος που να πληρώνεται για να διαβάσει κάθε βιβλίο και μετά να εισηγηθεί την έκδοσή

του ή όχι, αυτό το βάρος πέφτει ολοκληρωτικά πάνω μου. Και είναι σαφώς δύσκολη η θέση αυτού που με την υποκειμενικότητά του θα πει σε κάποιον ότι θεωρεί πως το κείμενό του αξίζει να εκδοθεί ή όχι. Ιδιαίτερα αν και ο ίδιος γράφει και δε θέλει να μπει στη θεωρία που κατατάσσει τους κριτικούς σε αποτυχημένους λογοτέχνες. Αν πάλι ρίξουμε μια ματιά στο ίδιο φύλλο της Κυριακής και διαβάσουμε το κείμενο της Αμάντας Μιχαλοπούλου, θα πρέπει να νιώθω ακόμα χειρότερα για την περίπτωση που είμαι ανώριμος να κρίνω σωστά ή πιο απλά γιατί όπως αναφέρει κι η ίδια: «Αντιφάσκω από χρόνο σε χρόνο κι από μήνα σε μήνα. Πότε "προοδευτική", πότε "συντηρητική", πότε με το Δίκτυο, πότε εναντίον του, πότε με τους νέους συγγραφείς, πότε με το κλασικό μυθιστόρημα, κάθε μέρα ξεκινάω από την αρχή» και παρακάτω: «Ποια ακλόνητη σιγουριά μπορεί να εμπνεύσει η εποχή μας;». Και αλήθεια, δεν αρκεί απλά να αναρωτηθούμε πόσα από τα βιβλία που σήμερα θεωρούνται κλασικά –και όχι best seller καθώς δεν είναι ταυτόσημες οι έννοιες, όσο κι αν θέλουν να τις ταυτίσουν κάποιοι– απορρίφθηκαν σε κάποιο γραφείο ενός μικρού ή μεγαλύτερου εκδοτικού οίκου, ή πίσω από τα γυαλάκια ενός ελάσσονος ή μερίζονος κριτικού;

Θα έλεγα πως η αρχική μου τοποθέ-

τηση είναι αυτή που με επαναφέρει στην τάξη μου, με βάζει στη θέση μου. Αυτά που δε μου αρέσουν είναι σα να μην υπάρχουν, με σπρώχνουν να διαβάσω κάτι άλλο, με σπρώχνουν να βρω αυτό που μου αρέσει, με σπρώχνουν να μη γράφω με τον τρόπο που δε μου αρέσει να διαβάζω, με σπρώχνουν να πω σε κάποιον να δώσει το κείμενό του και σε κάποιον άλλο υποψήφιο εκδότη που έχει άλλα αισθητικά κριτήρια από μένα, όχι κατ' ανάγκην καλύτερα ή χειρότερα, απλά διαφορετικά, και να ψάξει κι αυτός να βρει τι μπορεί να κάνει το κείμενό του καλύτερο αν δεχθεί περισσότερες από μία «απορρίψεις». Ίσως να αναθεωρήσει και την προσπάθειά του για συγγραφή, αν αυτή δεν είναι μια βαθιά εσωτερική ανάγκη. Στα «Ημερολόγια μοτοσικλέτας» υπάρχει η χαρακτηριστική σκηνή που ο Γκεβάρα απορρίπτει με ωμή ειλικρίνεια το κείμενο που του δόθηκε και ο δυνάμει συγγραφέας τον ευγνωμονεί για αυτή του τη στάση. Ίσως είναι και μια ωραιοποιημένη εικόνα αλλά σίγουρα δεν βγαίνει να διαλαλήσει σε όλους πως το κείμενο αυτό είναι χάλια και μην το διαβάσει κανείς όπως κάνουν διάφοροι ειδήμονες της εγχώριας κριτικής. Λέει τη γνώμη του μια φορά και αρκεί αυτό σεβόμενος την προσωπικότητα του άλλου. Ένας σοβαρός άνθρωπος δεν βγαίνει να καταδικάσει κάθε μέρα την ποιότητα

της ιδιωτικής τηλεόρασης και τα χάλια της, απλά δε βλέπει τηλεόραση και όπως πολύ έξυπνα γράφουν και οι αναρχικοί στους τοίχους μας «Υπάρχει και το OFF». Δε χρειάζεται να βρίζει τα σκυλάδικα και τα ψευτοπόπ, απλά δεν τα αγοράζει και δεν τα ακούει, αλλάζει σταθμό. Κι αν στο στρατό για παράδειγμα επιβάλλεται να ακούς ό,τι ακούν οι πολλοί, στο σπίτι σου επιβάλλεις εσύ τι μουσική θα μπει στο cd, όπως επίσης επιλέγεις σε ποιο μπαράκι θα ξενυχτήσεις, όπως διαλέγεις και την εφημερίδα σου, τα περιοδικά που αγοράζεις, τις εκδηλώσεις που επισκέπτεσαι.

Θα κλείσω με κάποια σκέψη που μου προκάλεσε το ποίημα (από τα «Θεάματα») του Γκόρπα που λέει πως οι μισοί Έλληνες γράφουν και οι άλλοι μισοί δε διαβάζουν τίποτα. Θα ήθελα να ελπίζω πως δεν εννοούσε το ακόμα χειρότερο, δηλαδή ότι ακόμα και οι μισοί που γράφουν, δε διαβάζουν επίσης, πράγμα που έχω αρχίσει να το φοβάμαι δυστυχώς, καθώς και τα νούμερα των καταραμένων δημοσκοπήσεων σε αυτό το συμπέρασμα μας οδηγούν. Γιατί αυτός ο τόπος δε χρειάζεται περισσότερους λογοτέχνες ή κριτικούς, κι αυτό πρέπει να μας οδηγεί σε κάθε δημόσια τοποθέτησή μας, αναγνώστες χρειάζεται.

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΝ

Λεύκωμα με άρθρα, μελέτες και πάνω από χίλιες τετράχρωμες φωτογραφίες, που αποτυπώνει τη σύγχρονη νεοελληνική κακογουστιά. Αναλύει το κιτς, αναζητά τις ρίζες του και σχολιάζει με χιούμορ τις χιλιάδες περιπτώσεις του φαινομένου.

Κεντρική διάθεση, τηλ.: 210-72.32.819

Τρίμηνη Επιθεώρηση
Εκπαιδευτικών
Θεμάτων

**Σύγχρονη
Εκπαίδευση**

Το έγκυρο επιστημονικό
περιοδικό

**26 χρόνια "Σύγχρονη Εκπαίδευση":
μαχητική, συνεπής και
συνεχής παρουσία
στον εκπαιδευτικό χώρο
για ενημέρωση στις εξελίξεις των
Επιστημών της Αγωγής**

Σύγχρονη Εκπαίδευση

Τ.Θ. 250 85 - 100 26 Αθήνα

e-mail: sygekp@hol.gr

Τηλ. 210-88.23.762

Το βιβλίο του Ιωάννη Κ. Χασιώτη, *Αποζητώντας την ενότητα στην πολυμορφία* (εκδ. επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2005) παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς αναζητά μέσα από τον σχολιασμό θεσμών, διακρατικών πράξεων, πολιτικών πρωτοβουλιών, ιδεολογιών και αντιλήψεων των ευρωπαϊκών χωρών τα στοιχεία συνοχής αλλά και όσα συνιστούν τη διαφορά μεταξύ τους. Η χρονική περίοδος που εξετάζεται, περίοδος διαμόρφωσης, ξεκινά από τον όψιμο Μεσαίωνα και τερματίζει στις παραμονές της Γαλλικής Επανάστασης. Είναι προφανές πως σ' αυτή την πρώτη περίοδο ανακατατάξεων πραγματοποιούνται και οι πρώτες σπερματικές διαμορφώσεις, που θα βρουν την πληρέστερη έκφρασή τους κατά τον 19ο και 20ό αιώνα. Ωστόσο παραμένει χρήσιμο και αναγκαίο να καθοριστεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο γίνεται η συζήτηση η σχετική με τις συγκλίσεις και τις αποκλίσεις των χωρών που απαρτίζουν την Ευρώπη σήμερα.

Υπάρχει πάντα δυνατότητα να προστεθεί ακόμη μια μελέτη για τον Καβάφη, παρά την ήδη πλούσια βιβλιογραφία. Το βιβλίο της Ρένας Ζαμάρου, *Καβάφης και Πλάτων* (εκδ. Κέδρος, 2005) αποδεικνύει τη δυναμική της βαβαφικής ποίησης για περαιτέρω έρευνα, καθώς έρχεται να προσθέσει στη γενικότερη γνώση μας για τον ποιητή αλλά και για τη σχέση του με την αρχαία ελληνική λογοτεχνία μια ειδική μελέτη, την πρώτη που εξετάζει συστηματικά τη σχέση της βαβαφικής

Χρήστος Δερμετζόπουλος-Μάνος Σπυριδάκης (επιμ.), *Ανθρωπολογία, κουλτούρα και πολιτική*, σειρά «Ετερότητες, Επιστήμες», εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2004, σ. 382.

Πριν από ένα περίπου χρόνο κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μεταίχμιο μια σημαντική συναγωγή άρθρων που αναφέρεται στη σχέση Ανθρωπολογίας, κουλτούρας και πολιτικής. Την επιλογή των άρθρων, την επιμέλεια και τη μετάφραση ορισμένων από αυτά έκαναν οι Χρ. Δερμετζόπουλος και Μ. Σπυριδάκης, νέοι κοινωνικοί επιστήμονες με πολλές ανησυχίες, οι οποίοι έγραψαν και την άκρως κατατοπιστική εισαγωγή.

Πρόκειται για 14 άρθρα δεκαπέντε συνολικά επιστημόνων καθώς ένα υπογράφεται από δύο συγγραφείς. Αναφέρω τους Mairilyn Strathern, Γιάννη Κυριακάκη, Susan Wright, Μάνο Σπυριδάκη, Edward Said, Maurice Godelier-Hosham Dawod, Robert Layton, Θανάση Αλεξίου, Μάνο Τσακίρη, Στάθη Δαμιανάκο, Χρ. Δερμετζόπουλο, Charles Stewart, Ξενοφώντα Μπήτσικα, Tonia Raquejo Grado. Ειδικότητες, όπως προκύπτει από τα βιογραφικά τους στο τέλος του τόμου: Κοινωνικοί ανθρωπολόγοι, κοινωνιολόγοι, κοινωνιοβιολόγοι, ψυχίατροι κ.λπ. Ορισμένοι από τους συγγραφείς είναι διακεκριμένοι, διεθνώς αναγνωρισμένοι διανοητές.

Τα άρθρα, χωρισμένα σε δύο μέρη, τα πρώτα 9 υπό τον τίτλο «Κριτική της κουλτούρας και πολιτική», τα υπόλοιπα υπό τον τίτλο «Τέχνη και λαϊκή κουλτούρα», αναφέρονται σε σημαντικά θέματα της σύγχρονης προβληματικής, όπως είναι η διεπιστημονικότητα (Strathern), η κριτική της κουλτούρας (Κυριακάκης), η πολιτικοποίηση της κουλτούρας (Wright), η ανθρωπολογία της πόλης (Σπυριδάκης), η σύγκρουση των πο-

λιτισμών (Said), οι ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες και ο ουαχαμισμός (Godelier-Dawod), η ανθρωπολογία και η κοινωνιοβιολογία (Layton), οι σύγχρονες κοινωνικές και επιστημολογικές προσεγγίσεις (Αλεξίου), οι νευροεπιστήμες και ο πολιτισμός (Τσακίρης), το Fado και το ρεμπέτικο (Δαμιανάκος), το ρεμπέτικο τραγούδι και ελληνικός κινηματογράφος (Δερμετζόπουλος), αφηγήσεις ονείρων (Stewart), αφαίρεση-ρεαλισμός (Μπήτσικας) και το συναίσθημα και η λογική στη βία (Raquejo Grado).

Δεν είναι δυνατόν να αναλύσω το βιβλίο και τα επιμέρους άρθρα σ' αυτό το σύντομο σημείωμα-παρουσίαση· θα μείνω λοιπόν εξ ανάγκης ενδεικτικά περισσότερο σε ορισμένα δημοσιεύματα που αποτελούν τον κεντρικό πυρήνα της έκδοσης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι τα υπόλοιπα είναι μικρότερης σημασίας.

Θα αναφερθώ στο πρώτο άρθρο, της Strathern, η οποία θίγει ένα πολύ σημαντικό θέμα της σύγχρονης έρευνας, τη διεπιστημονικότητα σε συσχετισμό με την υπευθυνότητα του επιστήμονα. Το κείμενο προβληματίζεται στις επιμέρους επιστημονικές μεθοδολογίες σε συσχετισμό με το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται η έρευνα (λογοδοσία ονομάζει επιτυχώς τη διαδικασία αυτή η συγγραφέας). Οι επιμέρους ενότητες της μελέτης τιτλοφορούνται: *Διεπιστημονικότητα παντού, δια-επιστημονικότητα, τρεις μορφές σύζευξης, μοντέλα λογοδοσίας, αποφυγή, δυστοπία, πίσω από τα σημεία ισορροπίας, από τους δείκτες στα τεκμήρια, ένα πλέγμα τριών εικονικών φάσεων, το πρόβλημα της «επίλυσης του προβλήματος».*

Στο άρθρο της εξάλλου η Wright επιχειρεί να προσδιορίσει με ιστορικούς και πολιτικούς όρους τον τρόπο με τον οποίο η έννοια της «κουλτούρας» έχει γίνει εργαλείο

ρητορικής και διαχείρισης σε μια σειρά πεδίων άσκησης και επιβολής δύναμης. Επιμέρους θεματικές ενότητες είναι: Παλιές σημασίες της «κουλτούρας», νέες σημασίες της «κουλτούρας», πολιτισμικός ρατσισμός, εταιρική κουλτούρα, κουλτούρα και ανάπτυξη.

Ο Said, γνωστός από παλιότερα σημαντικά έργα του (*Orientalism* κ.ά.), στο άρθρο του προχωρεί σε μια κριτική της ανατρεπτικής θεωρίας του Huntington για τη σύγκρουση των πολιτισμών (κυρίως Δύσης και Ισλάμ). Δεν μπορώ να επεκταθώ σ' αυτό το θέμα, καθώς οι συζητήσεις είναι χωρίς τέλος και με πολύ έντονη την πολιτική χροιά. Σημειώνω ότι ο συγγραφέας, αν και δεν είναι μουσουλμάνος αλλά χριστιανός αραβικής/παλαιστινιακής καταγωγής, παρουσιάζεται στις σημαντικές μελέτες του ως απολογητής ή και συνήγορος του Ισλάμ και των Αράβων, αποκαλύπτοντας την πολιτική αφετηρία των θεωριών τύπου Huntington κ.λπ.

Ως συμπλήρωμα στα παραπάνω έρχεται το άρθρο των Godelier και Dawod, τα οποία αναφέρεται στα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Το κείμενο αυτό στηρίζεται σε μια αναφορά που συντάχθηκε υπό την εποπτεία του γάλλου ανθρωπολόγου Maurice Godelier ως μέλους του Advisory Group for Humanities and Social Sciences του European Research Directorate. Οι δύο συγγραφείς επιχειρούν, μέσα από μια σύντομη ιστορική ανάλυση του ουαχαμπισμού (ισλαμικού σουνιτικού φονταμενταλιστικού κινήματος, από το όνομα του Σαουδάραβα ιδρυτή του Muhammad Ibn 'Abd-al-Wahhab στα μέσα του 18ου αιώνα, που έχει συνδεθεί με την αλ-Κάιντα) να καταδείξουν την επιτακτική ανάγκη της διεπιστημονικής ανάλυσης των κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων στον σύγχρονο κόσμο. Θεωρούν ότι η Δύση χρειάζεται πλέον να λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη την πολιτική διάσταση της θρησκείας σε συνδυασμό με την ιστορική κατανόηση του κάθε θρησκευτικού δόγματος ή πίστης.

Αυτό που χαρακτηρίζει την έκδοση είναι η άριστη, από άποψη προγραμματισμού και συντονισμού, επιλογή των άρθρων, ώστε ο στόχος να επιτευχθεί με απόλυτη επιτυχία. Ο μελετητής του βιβλίου θα προβληματισθεί σε πολλά σύγχρονα, θα έλεγα και επίκαιρα θέματα, την εποχή αυτή της λεγομένης παγκοσμιοποίησης. Θεωρώ ότι το βιβλίο είναι απαραίτητο σε κάθε κοινωνικό επιστήμονα αλλά και απλό αναγνώστη ο οποίος επιθυμεί να παρακολουθεί το σύγχρονο πολιτικό γίγνεσθαι.

Λευτέρης Αλεξάκης

Διαβρωτική μοναξιά

Γιάννης Ευσταθιάδης,
Δωμάτιο παντού,
εκδ. Μελάνι, Αθήνα, 2005.

(...) είμαστε μαζί
σε δυϊκή μοναξιά
είμαστε μόνοι
σε μια μοίρα πλήθους (...)
Γ. Ευσταθιάδης, Άρση βαρών (1988)

Ο Γιάννης Ευσταθιάδης, πρωτίστως ποιητής, αλλά και συγγραφέας δοκιμίων μουσικής ακροάσεως και γαστριμαργικών εγχειριδίων, ασκημένος εξαντλητικά στο μικρής έκτασης κείμενο, τρία χρόνια μετά την έκδοση του τομιδίου με τον τίτλο *Με γεμάτο στόμα*, όπου σε 47 πεζά μικρής φόρμας, με πρόσημα την ανάμνηση των γεύσεων, μας χάρισε εξαιρετικά κείμενα για τη ζωή του (μας), κατέθεσε στο τέλος του περασμένου χρόνου ένα ακόμη εγχειρίδιο αυτογνωσίας με 17 διήγηματα (μικρής και πάλι, κάποτε ελάχιστης, έκτασης) με γενικό τίτλο *Δωμάτιο παντού*.

Όλα τα κείμενα έχουν κοινά χαρακτηριστικά σκηνικής ταυτότητας και σκηνογραφικής αρχιτεκτονικής –αίθουσες εστιατορίων, πιάνο-μπαρ, δωμάτια ξενοδοχείων, αστικά διαμερίσματα– όπως κοινά είναι και τα στοιχεία στους χαρακτήρες των ηρώων. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι ήρωες, από διήγημα σε διήγημα, περνούν και διασταυρώνονται πρωταγωνιστώντας σε ένα θεατρικό έργο του οποίου ο σκηνικός χώρος εκτείνεται σε 17 δωμάτια ενός κτηρίου. Περνώντας από δωμάτιο σε δωμάτιο, αλλάζει ίσως η σκηνογραφία και κάποτε διαφοροποιούνται ενδυματολογικά, παραμένουν ωστόσο ψυχικά αμετάβλητοι. Το έργο αυτό ο θεατής-αναγνώστης μπορεί να το παρακολουθήσει διερχόμενος στα δωμάτια-διήγηματα είτε ακολουθώντας τη διαδρομή των ηρώων είτε κατευθυνόμενος κόντρα στην πορεία τους, αφού, όπως κι αν κινηθεί, ο συγγραφέας τού παρέχει το ευεργέτημα να αισθανθεί το κείμενο σωματικά, να νιώσει συμμετοχος, να αντιληφθεί πως ο συγκλονισμός των ηρώων και η μοίρα τους δεν είναι άλλο από την αντανάκλαση της οδύνης του αναγνώστη.

Στο βιβλίο κυριαρχεί μια μελαγχολία ευγενείας, μία αστική, θα λέγαμε, θλίψη. Οι χαρακτήρες είναι άνθρωποι καλλιεργημένοι, με γαστριμαργική εξοικείωση, με μουσική γνώση και κατάρτιση. Παράλληλα είναι βασανισμένοι της μνήμης, σακατεμένοι της νοσταλγίας, καθημαγμένοι της εσωτερικής ερημίας. Πορεύονται στο χρόνο μόνοι, θαμώνες της μοναξιάς, χωρίς να μπορούν ν'

ποίησης και ποιητικής με
του πλατωνικούς
διαλόγους.

Φιλική χειρονομία αλλά και πράξη τιμής η έκδοση *Για τον Ηλία Λάγιο* (πρόλογος: Κώστας Βούλαρης, εκδ. Η Αυγή - Ερατώ, 2005), έρχεται να μας υπενθυμίσει τη συμβολή του Ηλία Λαγίου στις «Αναγνώσεις» της κυριακάτικης *Αυγής* συγκεντρώνοντας σε μία εξαιρετικά καλαίσθητη έκδοση δύο ποιήματα και τρεις βιβλιοκριτικές του· επίσης, παρουσιάζεται η συμβολή της ίδιας εφημερίδας στην ανάδειξη του έργου του, καθώς αναδημοσιεύεται και ένα «ανθολόγιο κριτικών και σχολίων για τον Ηλία Λάγιο».

Χαλκίδα: το *manifesto*, τχ. 5, χειμώνας 2006 (ένα έντυπο για την πολιτική και τον πολιτισμό, Λυκόφρονος 6, Χαλκίδα Τ.Κ. 34100) αφιερώνει στον **Ηλία Λάγιο** σελίδες μνήμης αλλά και συμβολές στη γνωριμία με το έργο του, όπως λ.χ. το κείμενο του **Δημήτρη Κοσμόπουλου** «Ηλίας Λάγιος, ποιητής».

Ψηφιδωτό λαών, γλωσσών, θρησκειών, τα Βαλκάνια είναι σταθερά στο προσκήνιο της ευρωπαϊκής ιστορίας εξαιτίας, κυρίως, των προβλημάτων –πολιτικοστρατιωτικών– που ανακύπτουν διαρκώς στην περιοχή. Ένα βιβλίο εκλαϊκευτικό της ιστορίας της περιοχής, των λαών και των εθνικών τους περιπετειών είναι πάντα χρήσιμο: **René Ristelhueber**, *Ιστορία των βαλκανικών λαών* (μετάφραση: **Αναστασία Μεθενίτη, Αθαν. Δ. Στεφανής**, εκδ. Παπαδήμα, 2005).

Ωφέλιμο και γουστόζικο, το *Σκυολόγιο της Παυλίνας Παμπούδη* (εκδ. Ροές) σας προσφέρει ένα ημερολόγιο, αν δεν έχετε αποκτήσει ακόμα το φετινό. Σας το συνιστώ, λοιπόν, ανεπιφύλακτα. Να υπογραμμίσω ότι η γνωστή ποιήτρια γράφει, σχεδιάζει και παρουσιάζει «στοιχεία κυνικής φιλοσοφίας», «κυνικούς διαλόγους» και «κυνικές σκέψεις», κυρίως όμως μας κρατά κυνική συντροφιά όλες τις εποχές του χρόνου: «Ο συγγραφέας (παρόλο που μια μερίδα μη αναγνωστών πιστεύει γι' αυτόν ότι είναι τεμπελόσκυλο και ότι, αντί να πιάσει μια δουλειά της προκοπής, προτιμά να κοπροσκυλιάζει) στην πραγματικότητα, πρέπει να δουλεύει σκυλίσια για να γίνει συγγραφέας, να έχει σκυλίσια υπομονή για να παραμείνει συγγραφέας, να έχει σκυλίσια αντοχή για να αντιμετωπίζει τις κριτικές ή την απουσία κριτικών, και να μη φοβάται να ζήσει σκυλίσια ζωή, γενικώς, ή να πάει χαμένος σαν το σκυλί στ' αμπέλι – αν δεν προσέχει, παράλληλα, να μη μπερδεύεται σε σκυλοκαβγάδες ομοτέχνων, για να μη γίνει ρεζίλι των σκυλιών».

Από τις «Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης» πήραμε με ιδιαίτερη συγκίνηση ένα βιβλίο σημαντικό και καρπό μεγάλου μόχθου. Πρόκειται για τη συγκέντρωση άρθρων του **Φίλιππου Ηλιού** (1931-2004), που συνδέονται με τις βιβλιολογικές του μελέτες: *Ιστορίες του ελληνικού βιβλίου* (εκδοτική φροντίδα: **Άννα Ματθαίου, Στρατής Μπουρνάζος, Πόπη Πολέμη**, Ηράκλειο 2005). Εργασίες που μας έμαθαν για το ελληνικό βιβλίο στην

αντιμετώπισουν με τρόπο οριστικό ούτε να κατανοήσουν την πιο καίρια εμπειρία της ζωής τους, πως ό,τι κι αν κάνουν, ό,τι κι αν νιώθουν, τους συντροφεύει διαρκώς ο θάνατος σαν αόρατος επισκέπτης.

Ο Γιάννης Ευσταθιάδης, από το 1975 που πρωτοπαρουσιάστηκε στα γράμματα με την ποιητική συλλογή *Τα ασπρόμαυρα*, μέχρι σήμερα, γράφει το ίδιο κείμενο – όπως κάθε δημιουργός άλλωστε. Έλεγε τότε: (...) *η μνήμη ασπρόμαυρο σταυρόλεξο / γεμάτο άρθρα προθέσεις υποκοριστικά / απέραντες κρεβατοκάμαρες πόμολα παγωμένα / κι εγώ / προετοιμασμένος για τη σιωπή / (...) / προσπαθώ να θυμηθώ γεγονότα ασήμαντα / μικρές λεπτομέρειες καθημερινά περιστατικά / προσπαθώ να φέρω στο νου / (...) ό,τι άλλο μπορεί / να μετρήσει το χρόνο / (...) / μια βαθιά σιωπή απλωμένη στα αντικείμενα / (...) / οι γειτονιές που ζήσαμε μένουν ίδιες / και οι άνθρωποί τους δεν γελάνε πιο πολύ / δε φοβούνται λιγότερο / μαθημένοι στην παρανομία της μοναξιάς.* Και αργότερα, το 1988, στη συλλογή *Άρση βαρών*, συνέχιζε: (...) *μαύρη δορκάδα του φόβου μου / πορσελάνη λευκή της απόγνωσης / ερημία του ενός / συγκεκριασμένη / σ' ένα κείμενο ιδιωτικό / και σε μια κοινόχρηστη μοναξιά / επίγραμμα αναθηματικό του χρόνου μου / λέξη αμφίδρομη / σχήμα κυκλικό / οδύνη / κατάγομαι / από μια θλίψη παλιά / (...).*

Ένα δοκίμιο για τη μοναξιά είναι το *Δωμάτιο παντού*. Οι ήρωες των 17 μικρών κειμένων είναι τιμωρημένοι να θυμούνται.

Στο «Ενυδρείο» κυριαρχεί η ωρολογιακή μοναξιά των μελλοθανάτων. Κάθε έδεσμα αποτελεί ένα υποψήφιο θύμα για τον πελάτη. Κάθε πελάτης είναι ένα υποψήφιο έδεσμα των σκωλήκων, αφού το αόρατο χέρι του αναπότρεπτου караδοκεί πάνω από το ενυδρείο της ζωής.

Στο «Βιογραφικό» η ερωτική στέρηση, σε συνδυασμό με την, εκ νεότητας, διαπίστωση ως προς το ατελέσφορο της επαναστατικής δράσης και τη χειραγώγηση της αριστερής ιδεολογίας από τους επιτήδειους διαχειριστές του συστήματος, οδηγεί την ηρωίδα σε μιαν υποκριτική της ανάγκης, σε μία μίμηση ζωής. Η ανάμνηση της συμμετοχής της στην οραματική διαδικασία της αλλαγής του κόσμου παραμένει με τη μορφή μίας ουλής στο μάγουλο – ενθύμιο ξυλοδαρμού απ' την αστυνομία. Ωστόσο η εσωτερική ουλή, η αιμάσσοισα χαρακιά της απογοήτευσης είναι εκείνη που χαρακτηρίζει την πορεία της.

Στο «Βιολοντσέλο» ο μοναχικός κύριος αναζητά τη συντροφιά μιας κοπέλας-συνοδού στο πρόσωπο μιας μικρής Κινέζας που σπουδάζει μουσική. Η συνεύρεση δίνεται από τον

συγγραφέα με ένα ποίημα περιγραφικού λυρισμού. Ο ήρωας όμως, ακόμη και τότε, είναι μόνος. Πιο μόνος από ποτέ. *Είναι αυτό το δέρμα-έρημος που πάνω του περιπλανιέμαι, μοναχικός οδοιπόρος, λέει για το κορμί της κοπέλας.* Έτσι λοιπόν και η ερωτική πράξη, ακόμα κι αν συντελείται σε συνθήκες αρμονίας επιπέδου μιας εξαιρετικής μουσικής σύνθεσης, δεν αποτελεί παρά ένα *καρίκωμα* στο θάνατο, όχι γάζωμα, ούτε καν ραφή.

Στο «Γυναίκα και περιστέρι» το κενό σε μια ανθρώπινη σχέση δεν γεμίζει ποτέ μ' ένα καλοσερβιρισμένο πιάτο. Με τα μαχαίροπύρουνά της σιωπής μπορεί κανείς να πετσοκόψει την υποκρισία που σερβίρεται ως φλυαρία συμφιλίωσης.

Στο διήγημα «Υλικά» η τυραννία της μνήμης μάς κάνει να σκεφτούμε ότι στον άνθρωπο που εκείνοι που αγάπησε πέθαναν ή τον παράτησαν και γερνάει μόνος πια, η ανάμνηση μιας φέτας παγωμένου καρπουζιού από την παιδική ηλικία, μπορεί να παραπέμπει τώρα σε μια φέτα παγωμένης σελήνης, όπως αυτή που θρέφει τα χειμωνιάτικα βράδια των κοιμητηρίων.

Στο «Ένα κουβέρ» έχουμε τον πικρό ύμνο στον μοναχικό άνθρωπο με οδηγίες επιβίωσης. Το προνόμιο της μοναχικότητας είναι η δυνατότητα να αναλύεις, να παρατηρείς, να στοχάζεσαι και να σκηνοθετείς τη ζωή σου χωρίς κανενός την παρέμβαση.

Στο «Συνταγή ζαχαροπλαστικής» τα γηρατειά ενσκήπτουν και με διαιτητικές απαγορεύσεις οι οποίες με τη σειρά τους εκμηδενίζουν τη μνήμη – αφού οι γεύσεις είναι πηγές της ανάμνησης. Το τυραννικό ισοδύναμο της μνήμης είναι η λήθη, η μη μνήμη.

Στο «Η φωτογράφιση» ο food stylist είναι η προσωποποίηση της εικονικής πραγματικότητας. Το ψέμα σαν αλήθεια. Οι χρωστικές ουσίες του ψεύδους, του κατασκευασμένου, βάφουν σ' όλους τους τόνους της εξαπάτησης την καθημερινότητά μας.

Στο εξαιρετικό «Ο συνοδός της νύχτας» ο ήρωας, εξ *αγχιστείας* μόνος, μισθώνει έναν άνδρα-συνοδό για να καλύπτει με την παρουσία του μια παράνομη σχέση. Ο συνοδός παρίσταται άφωνος. Όταν η ερωμένη εγκαταλείπει τον ήρωα, ρημάζοντας περισσότερο την τσαλαπατημένη ζωή του, εκείνος διαπιστώνει πως απέναντί του βρίσκεται ένας άνθρωπος, που πληρώνεται για να είναι μόνος ανάμεσα σε ανθρώπους και που παρ' όλα αυτά είναι ικανός να νοτίσει την ξηρασία της ερημιάς τους.

Τέλος στο αριστουργηματικό «Δωμάτιο παντού», που τιτλοφόρησε και το βιβλίο, διαπιστώνουμε ότι ο άνθρωπος, όσο και να το θέλει, δεν μπορεί να ξεχάσει ούτε και να ξεχαστεί και ότι οι αναμνήσεις, αυτά τα κουρελάκια της μνήμης, θ' αποτελούν πάντα τα

υλικά για την κατασκευή της ουράς που θα ισορροπεί το αβέβαιο και επισφαλές πέταγμα του χαρταετού της ύπαρξής μας.

Ο Γιάννης Ευσταθιάδης είναι ένας εκλεκτικός της σκέψης. Ξέρει να ερεθίζει τον ουρανίσκο του πνεύματος. Σ' ό,τι έγραψε μέχρι σήμερα διακρίνεται η καλλιεργημένη αίσθηση του ωραίου. Ακόμα και στις πιο πικρές διατυπώσεις και διαπιστώσεις εντοπίζονται η ευγένεια και η λεπτοτεχνία των κομψοτεχνημάτων του λόγου του. Με το *Δωμάτιο παντού* λειτούργησε ακόμη μια φορά ως λεπτοουργός επιχειρώντας να εξο-

φλήσει το χρέος του στη μνήμη. Χρέος που παραμένει αντικειμενικά ανεξόφλητο – και ευτυχώς, γιατί περιμένουμε και τις επόμενες καταβολές του στο ταμείο του χρόνου με συναλλαγματικές λογοτεχνίας. Το *Δωμάτιο παντού* είναι ένα πολύφυλλο δάκρυ που ριγιά σαν συγχορδία εύκρατης μνήμης. Είναι ένα πολύφυλλο, πολύτιμο δάκρυ για κάθε (και από κάθε) έναν που αισθάνεται ένοχος μνήμης. Ένα πολύτιμο βιβλίο σε εποχή που πιάνουν λίγο τόπο τα πολύτιμα.

Γιώργος Χ. Θεοχάρης

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

♦ Για τις Κοινωνίες σε κρίση και (την) αναζήτηση νοήματος (επιστημονική επιμέλεια: Κλήμης Ναυρίδης, μετάφραση: Άσπα Γολέμη, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2005) κατατίθενται δεκαέξι κείμενα ελλήνων και γάλλων ακαδημαϊκών και ερευνητών σε μια προσπάθεια να διερευνηθεί η κρίση που μαστίζει τις σύγχρονες κοινωνίες και η οποία αναφέρεται και στο επίπεδο της κοινής λογικής, αλλά και στο επίπεδο του επιστημονικού λόγου.

♦ Η φιλοσοφία της βαρεμάρας του νορβηγού καθηγητή της φιλοσοφίας Lars Svendsen (μετάφραση: Παναγιώτης Καλαμαράς, εκδ. Σαββάλας, 2005) είναι ένα ιδιότυπο βιβλίο και κατ' ουσίαν πραγματεύεται την ιστορική διαδρομή της ανίας, της πλήξης, που κυρίως εντοπίζεται στον ρομαντικό άνθρωπο. Ίσως η βαρεμάρα να είναι η κορυφή του παγόβουνου και μια γενικευμένη κατάσταση του σύγχρονου ανθρώπου· ίσως πάλι να είναι μία λιγότερο γοητευτική θλίψη, μια μορφή κατάθλιψης με χαμηλότερο δείκτη επικινδυνότητας. Γεγονός παραμένει ότι το βιβλίο, καθώς είναι γραμμένο με χιούμορ και συμπάθεια καταλήγει να είναι ένα ενδιαφέρον ανάγνωσμα.

♦ Ο Στέφανος Α. Κουμανούδης, πλάι στις κύριες απασχολήσεις του ως αρχαιολόγος, βιβλιογράφος, λεξικογράφος και επί σαράντα χρόνια καθηγητής της λατινικής φιλολογίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών, μας παρέδωσε και το έμμετρο αφήγημά του *Στράτης Καλοπείχειρος*. Η Μαριλίζα Μητσού βούτηξε στα βαθιά νερά της δύσκολης εκδοτικής τύχης του έργου αυτού, που δημοσιεύτηκε από τον Κουμανούδη δυο φορές με σημαντικές περικοπές (1851, 1888), ενώ με την τρίτη μεταθανάτια και

πλήρη έκδοση του 1901, που πραγματοποιήσε ο γιος του, γίνεται αντιληπτή η αυτολογοκρισία την οποία άσκησε ο ίδιος ο συγγραφέας. Στο δίτομο έργο Στεφάνου Α. Κουμανούδη, Α' Παράλληλη έκδοση· Β' Ένα ποιητικό τεκμήριο αυτολογοκρισίας (εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2005) η Μ.Μ. περιλαμβάνει και σχολιάζει την παράλληλη έκδοση του *Στράτη Καλοπείχειρου*, εξετάζει την πρόσληψη και εκδοτική τύχη του και ερευνά τα κίνητρα της αυτολογοκρισίας και την «αφηγηματικότητα» του ποιητικού έργου.

♦ Ο Στάθης μας προσφέρει τη «χάρτινη» απόλαυση με ένα λεύκωμα που αφηγείται τις καθημερινές μας ιστορίες, το χρονικό της εποχής μας σε σκίτσα και γελοιογραφίες. Πρόσωπα και καταστάσεις που αποτυπώνουν άλλοτε την τραγωδία κι άλλοτε την κωμωδία της ανθρώπινης περιπέτειας: Οι γελωτοποιοί! Σκίτσα και γελοιογραφίες του Στάθη (εκδ. Πατάκη).

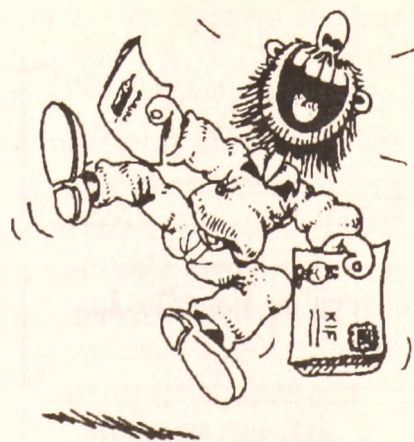
♦ Ο Ιχνευτής, ένα ανεξάρτητο περιοδικό για «βιβλία και στατιστικές», κυκλοφορεί το 11ο τεύχος με στατιστικές παραγωγής και στατιστικές περιεχομένου για την ελληνική πεζογραφία του 2004 (Κώστας Βουκελάτος, Απελλού 4, Αθήνα 105 51).

♦ Ο Τζακ Μπαρνς στο βιβλίο του Ο μακρύς θερμός χειμώνας του καπιταλισμού έχει αρχίσει (μετάφραση-επιμέλεια: Θεόδωρος Μισαηλίδης, Μπάμπης Μισαηλίδης, Νατάσα Τερλεξή, εκδ. Διεθνές Βήμα, 2005) αναφέρεται συστηματικά στην καμπή στην οποία βρίσκεται σήμερα ο καπιταλισμός και αναλύει με όρους ταξικής πάλης τις επιπτώσεις της στην πολιτική ζωή και στις συνθήκες ζωής των εργαζομένων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τουρκοκρατία, στην περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, μελέτες που μας έδωσαν όχι μόνο περιγραφικά βιβλιογραφικά στοιχεία αλλά μας άνοιξαν τον ορίζοντα του αναγνωστικού κοινού μέσα από τους καταλόγους συνδρομητών και τα στατιστικά στοιχεία. Ένα σύνολο ερευνητικής προσπάθειας που έκανε κατανοητή τη διαδικασία έκδοσης μέσα από τα τυπογραφεία, τα «τραβήγματα» και τη διάδοση του βιβλίου. Υποσημειώνω ότι εκτός από μερικά δυσεύρετα δημοσιεύματα, όπως λ.χ. το «Νέα Ιστορία του Αθέρου» του Κυθηρέου. Η μαρτυρία μιας λαϊκής φυλλάδας» από την εφ. *Η Αυγή*, μπορούμε επίσης να βρούμε και συμπληρώσεις σε δημοσιεύματα, καθώς και μία πρώτη δημοσίευση.

Βιβλίο με τίτλο *Μεγάλες μορφές της ανθρωπότητας*, κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Ιωλκός (2005) η συγγραφέας Γκράτσια Σπύρου Δεπούνη. Παρουσιάζει με τρόπο λιτό τη ζωή δεκαπέντε σημαντικών προσωπικοτήτων: Από τον αιρετικό βασιλιά-ποιητή της Αιγύπτου Αχενάτον έως τον Μαχάτμα Γκάντι, ποιητές, συγγραφείς και ζωγράφοι βρίσκονται στο επίκεντρο της πραγμάτευσής της.

ο χαρτοκόπτης

Η ειρωνεία της ιστορίας

Αντίθετα προς τον Μαρξ, που πίστευε στην ιστορική νομοτέλεια, ο Έγκελς, για ένα διάστημα καθηγητής του στο Πανεπιστήμιο, πρεσβεύει το ιστορικά απρόβλεπτο, που το ονόμασε άκρως ποιητικά «Πανούργιο πνεύμα της ιστορίας», το τζίνι, το ελ νίνιο (nino), το ζιζάνιο, το πειραχτήρι, το διαβολάκι. Το ονόμασε «List», που δεν έχει να κάνει με τη «λίστα» των άλλων ιαπετικών (ψευδωνύμως ονομαζόμενων ινδοευρωπαϊκών ή, ακόμη χειρότερα, ινδογερμανικών) γλωσσών, αλλά στα γερμανικά έχει αυτή την υπερβολική σημασία.

Αυτό ακριβώς το «Πανούργιο πνεύμα» είναι που πάει την ιστορία όπου αυτό θέλει, απρόβλεπτα, παρά πάσα λογική και έξω από την ανθρώπινη (άσε τη θεία, του deus sive natura) παρέμβαση. Ποιος θα φανταζόταν π.χ. το 1985 τι θα συνέβαινε στα τέλη της ίδιας δεκαετίας στην παγκόσμια γεωπολιτική σκακιέρα; Μια από τις άμεσες τότε συνέπειες ήταν το ιστορικά ειρωνικό γεγονός ότι σειρά από αμέτρητα καμιόνια σορνογ μετέφεραν τις πρώτες μέρες της πτώσης γαλέτες και κονσέρβες στη Μόσχα από το πρώην Δυτικό Βερολίνο, σε υπόγειες αποθήκες του οποίου είχαν αποθηκευθεί από τους Δυτικούς για τυχόν αποκλεισμό του από τους (πρώην) Σοβιετικούς και (πρώην) Ανατολικογερμανούς. Γιατί τελικά άλλοι πείνασαν, και μάλιστα χωρίς αποκλεισμό.

Αυτή τη δύναμη, που ουσιαστικά συνιστά ιστορική απαισιοδοξία, την είχαν προβλέψει, με άλλα όμως συμφραζόμενα και άλλη ορολογία, κάποιοι αρχαίοι Έλληνες Σοφιστές, Πυρρωνιστές και πάνω από όλους ο Θουκυδίδης. Στα νεώτερα χρόνια την τεκμηρίωσε στις αρχές του προηγούμενου αιώνα ο Oswald Spengler (*Η δύση της Δύσης*), αναγνωρίζοντας την οφειλή του στους δικούς του «πατέρες», τον Φάουστ του Γκάιτε και τον Ζαρατούστρα του Νίτσε (περιέργως ξέχασε τον Έγκελο και τον Σοπενάουερ).

Στα τωρινά μας όλα πάνε από το κακό στο χειρότερο, εξαιτίας ακριβώς του πιο πρόσφατου μεγάλου χτυπήματος του «Πανούργου πνεύματος της ιστορίας» και ο ισχυρότερος (αν και μαριονέτα) άνθρωπος του Πλανήτη είναι ένας ΗΠΑνθρωπος (δηλαδή άνθρωπος των ΗΠΑ).

Ανδρέας Παναγόπουλος

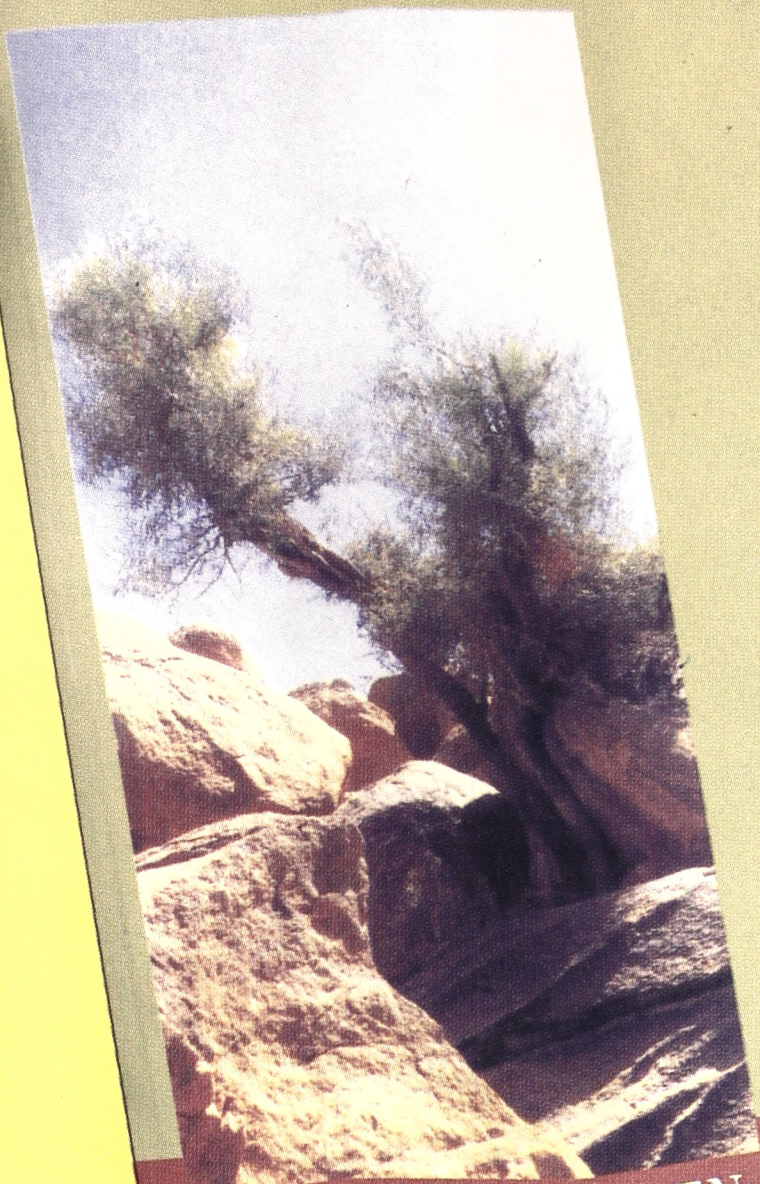
Νέα Οικονο-μαχία

Σάπιο βασίλειο της Δανιμαρκίας, τολμάς ν' απεικονίζεις τον Προφήτη; Να τώρα, θ' αντιδράσουν κι αυτοί. Αιώνες πρώτα αποικιοκρατίας και αλληπάλληλων πολέμων φρίκη του πετρελαίου ορίζει η τιμή. Απ' το Λονδίνο, το Μανχάταν, το Παρίσι, οι αναλυτές κρατήσαν μόνο θεωρίες – συγκρούσεις, είπαν, των πολιτισμών. Ισλαμικός φανατισμός, που 'χει γεμίσει τον κόσμο εν δυνάμει εγκληματίες, τους τρομοκράτες των πλουσίων χωρών. Απ' το Αμπου Γκράιμπ ως τα κομμένα χέρια και ποδαράκια του Αλί όλο κι ανακυκλώνεται η ιστορία: Ξέχειλο το ποτήρι κι αρκεί ένα ερέθισμα ή μια τυχαία αφορμή για να ξεσπάσει πάλι η βία. Συγκοινωνούντα τα δοχεία το ποτήρι γεμίζει πλέον και στους Δυτικούς. Στο σκίτσο, φουσκωμένο το τουρμπάνι. Η Κοινή Γνώμη, πλάστιγγα θα γείρει συνδράμοντας τους πιο φανατικούς, με Βίβλο οπλισμένη και Κοράνι. Εμπρός λοιπόν, για νέα Εικονομαχία. Εξάλλου, το πετρέλαιο τελειώνει κι αρχίζει του Υδρογόνου η Εποχή. Βολεύει πάντα η αιματοχυσία: τον αριθμό του πλήθους ελαττώνει. Στη θέση τους θα μπει μια μηχανή.

Σοφία Κολοτούρου

27/2/2006

ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΩ ΚΟΚΟΒΛΗ

ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ
Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

ΣΕΙΡΑ ΜΑΡΤΥΡΙΩΝ
Εκδόσεις ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Η ιστορία του Νίκου και της Αργυρώς Κοβοκλή όπως την ζωντανεύουν οι ίδιοι. Ξεκινά από την προσφυγιά της Μικράς Ασίας και συνεχίζει στα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης στην Κρήτη. Αρχίζουν οι διώξεις, ο Εμφύλιος, το κυνηγητό των διαλυμένων τμημάτων του Δ.Σ. με την δεκαεξάχρονη παρανομία σε σπηλιές και κρύπτες στα βουνά των Λευκών Όρεων, η δραματική απόδραση στην Ιταλία. Το περιπετειώδες ταξίδι μέσω Ελβετίας, Αυστρίας και Ουγγαρίας μέχρι την ΕΣΣΔ. Η άφιξη στην Τασκένδη. Η αποκάλυψη της σοβιετικής πραγματικότητας. Οι περιορισμοί. Επιστροφή στην πατρίδα ύστερα από 14 χρόνια. Μια απίστευτη σε δραματικά γεγονότα ανθρώπινη ιστορία που πρέπει να την γνωρίσει κάθε πολίτης. Ένα μάθημα εγκάρτερησης και ανθρωπιάς.

Νίκος και Αργυρώ Κοκοβλή:
ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ
Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21

τηλ: 210-7232819, φαξ: 210-7226107, e-mail: chparou@otenet.gr

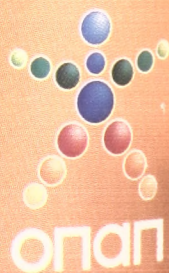

Έργο ευθύνης για την κοινωνία. Το δικό μας παιχνίδι. Η ζωή.

Το δικό μας παιχνίδι είναι ένα παιχνίδι με αξίες γνήσια ελληνικές.
Ποδητισμός, Παιδεία, Υγεία, Αθλητισμός.

Αξίες που κάνουν τη ζωή μας πιο όμορφη, πιο δημιουργική. Αξίες που στηρίζουμε έμπρακτα, με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, με προσήλωση και με πάθος. Σαν μια μεγάλη ομάδα. Και μαζί, θέτουμε τις βάσεις για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο αισιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γιατί το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή!

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης